

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 STYCZNIA 1932 R.

TRUDNOŚCI EKSPORTOWE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W artykule „Tendencje wywozowe w przemyśle chemicznym”, umieszczonym w Nr. 24 „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” wskazaliśmy, że jedną z głównych przyczyn zahamowania wywozu polskich produktów chemicznych w r. 1931 jest polityka protekcyjna poszczególnych krajów, ograniczenia dewizowe i wpływ traktatów preferencyjnych, zastrzegających dla jednego kontrahenta wyłączne przywileje, z których inne kraje nie mogą korzystać wcale, albo też w sposób ograniczony.

Aby zdać sobie dokładnie sprawę, jak wielkie szkody powstały wskutek tych przyczyn w wywozie produktów chemicznych, wystarczy zobrazować sytuację na poszczególnych rynkach zbytu.

Austria, ogłaszając IV i V nowelę celną, podniosła stawki na kwas siarkowy, kwaśny siarczan sodowy, chlorek wapna, biel cynkową, siarczan amonu i węgiel z drzewa iglastego; ponadto wprowadzono reglamentację celną szczepionek i surowic. Projektowana jest podwyżka stawek celnych na jedwab sztuczny. Zmiany te poważnie dały się odczuć w wywozie, zaś ograniczenia dewizowe uniemożliwiają prawie całkowicie prowadzenie transakcji.

Węgry — po zawarciu traktatu preferencyjnego — przyznały Austrii wyłączne zniżki na śniegowce i kalosze, szkło wodne, siarczan amonu, terpentynę, smołę węglową. Układ ten oparty jest o system t. zw. ulg kredytowych, które w rezultacie sprowadzają się do zwrócenia cła, zapłaconego przez importera austriackiego. Konkurencja innych krajów przy tym „bezcłowym systemie” jest zupełnie niemożliwa, zwłaszcza że ograniczenia dewizowe też wpływają hamująco na wymianę towarową. Rozpoczęty niedawno wywóz polskich produktów chemicznych na Węgry — obecnie ustał prawie całkowicie.

Włochy, które zresztą w niewielkich tylko ilościach były odbiorcami polskich produktów chemicznych, podniosły cło na węgiel drzewny,

azotan i siarczan amonu oraz azotowe mieszanki nawozowe.

Czechosłowacja uniemożliwia wywóz i tranzyt węgla drzewnego drogą wprowadzenia prohibicyjnych stawek kolejowych, przy jednoczesnym stosowaniu ulg przewozowych dla producentów czeskich. Ponadto robione są trudności przy przywozie do Czechosłowacji superfosfatu i jedwabiu sztucznego, co zresztą stoi w sprzeczności z brzmieniem postanowień traktatowych. Ostatnio omawiany jest żywo projekt wprowadzenia w Czechosłowacji reglamentacji przywozu licznych towarów, skierowanej przede wszystkim przeciwko krajom, które wprowadziły ograniczenia dewizowe. Istnieją obawy, że ograniczenia te w praktyce dotyczyć będą również polskich produktów. Doświadczenia bowiem w zakresie superfosfatu i jedwabiu sztucznego pozwalają przypuszczać, że do eksportu produktów chemicznych stosowane będą przy tej okazji różne utrudnienia.

W końcu listopada i początkach grudnia Anglja i Estonia podniosły również szereg stawek celnych. Coprawda, zmiany celne w Anglii nie wpłynęły na stan naszego obecnego wywozu, niemniej jednak przewidywane są dalsze wyżki, które podobno obejmować będą szereg produktów chemicznych.

W Egipcie omawiany jest obecnie projekt podwyższenia cła na artykuły farmaceutyczne.

Na szeregu innych rynków straciliśmy poważne pozycje bądź z uwagi na kryzysowe stosunki (Niemcy, Rumunja), bądź też wskutek wahań walutowych (Szwecja, Norwegja, kraje Ameryki Południowej).

W rezultacie — zaledwie niektóre tylko rynki europejskie są obecnie dostępne dla polskich produktów chemicznych. Ponieważ protekcyjnizm celny, stosowany we wszelkich postaciach, jest w nader licznych wypadkach logiczną konsekwencją nadprodukcji, lub też wyrazem tendencji ograniczenia spożycia — przeto utrudnie-

nia, napotymane przy wywozie produktów chemicznych, posiadają charakter trwałe; niekiedy tylko przewidywać można stopniowe i powolne zwiększanie pojemności poszczególnych rynków. To też siłą rzeczy nasuwa się pogląd, że już obecnie należy systematycznie opracowywać rynki odleglejsze, jak np. bliski i daleki Wschód, Ameryka Południowa, Indje i t. d. celem zapewnienia na przyszłość możności stałej ekspansji. Oczywiście, nie należy zaniedbywać możliwości sprzedawania na rynkach europejskich, jednak opieranie całego eksportu na tych wyłącznie rynkach uznać należy za krótkowzroczne.

OSTATNIE PODWYŻKI TARYF KOLEJOWYCH

Trudny stan finansowy na kolejach zmusza Min. Komunikacji do szukania nowych źródeł dochodów, celem zmniejszenia deficytów budżetowych, wywołanych skurczeniem obrotu towarowego na kolejach. Ostatnie zeszyty „Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych” przynoszą przede wszystkim wiadomości o zwiększeniu kosztów przewozu niektórych artykułów, oraz o skreśleniu lub zmniejszeniu ulg specjalnych.

W zakresie przemysłu chemicznego zniesiono np. wywozowe ulgi specjalne na eter, spirytus służący do fabrykacji eteru, oraz na kości odtłuszczone nieodklejone. Jednocześnie skasowana została t. zw. taryfa wyjątkowa A.2, która obejmowała ulgi przewozowe na wszystkie artykuły przeznaczone do budowy i utrzymania dróg, regulacji rzek lub budowy przystani i portów. W grupie tej ze zniżek korzystały: ług posulfitowy, smoła węglowa i szkło wodne. W dalszym ciągu zostały podwyższone o 5% koszty przewozu olejów egzotycznych, kierowanych do fabryk przerobczo-tłuszczowych. Inne podwyżki taryf kolejowych są w opracowaniu.

Oczywiście, podwyższenie kosztów przewozu, zwłaszcza na surowce, odbije się w sposób nader ujemny na kalkulacji przemysłowej. Stwierdzić trzeba, że moment przeprowadzenia podwyżek wybrany został jaknajmniej szczęśliwie, z uwagi na zaostrenie kryzysu w przemyśle chemicznym. Zrozumiałe jest stanowisko kolei, która dąży do gospodarki bez strat; nasuwa się jednak uwaga, że podobny efekt możnaby uzyskać drogą zmniejszenia wydatków np. w zakresie budownictwa, eksploatacji, taboru i t. p.— zamiast podwyższać stawki przewozowe w obecnej ciężkiej sytuacji.

W SPRAWIE PODATKU DOCHODOWEGO

W związku z wprowadzeniem w życie ustawy z dnia 22 października 1931 r. o kryzysowym dodatku do państwowego podatku dochodowego, Centralny Związek Polsk. Przem., Górn. Handlu i Finansów złożył Ministerstwu Skarbu następujący memoriał:

„1-o. Według art. 2 p. 4 noweli, kryzysowy dodatek pobiera się od uposażeń, które są wypłacane od dnia 1 stycznia 1932 r. począwszy. Wynika stąd, że uposażenia, wypłacane w roku 1931, nie podlegają kryzysowemu dodatkowi. Kryzysowy dodatek pobiera się od dochodów, opodatkowanych według Działu II ustawy. Zgodnie z nowym artykułem 112-a, podatek od uposażeń pobierany jest w dwojaki sposób. Mianowicie, przez potrącanie przy wypłacie uposażenia, a następnie po upływie roku przez pobranie różnicy między podatkiem, przypadającym od łącznego wynagrodzenia ze wszystkich źródeł, otrzymanego w ciągu roku, a kwotą potrąconego podatku przy wypłacie uposażeń. Ponieważ ustawa o kryzysowym dodatku nie ogranicza poboru tego dodatku jedynie do pierwszego sposobu, wynika stąd, że kryzysowy dodatek pobierany jest także przy opodatkowaniu łącznego rocznego wynagrodzenia.

Powstaje pytanie, czy przy wymierzaniu w r. 1932 podatku od łącznego rocznego wynagrodzenia, otrzymanego w r. 1931, należy pobrać kryzysowy dodatek.

Sądzymy, iż odpowiedź winna być negatywna, ponieważ kryzysowy dodatek pobierany jest od uposażeń, wypłaconych po 31 grudnia 1931 r., w danym zaś wypadku chodzi o wynagrodzenie, otrzymane w r. 1931.

2-o. W wielu wypadkach uposażenie za miesiąc grudzień 1931 r. wypłacane jest w ostatnim dniu i z tego powodu podatek, potrącony przy wypłacie, wpłacany jest do Kas Skarbowych w styczniu 1932 r. Wydaje się rzeczą niewątpliwą, że w tym wypadku kryzysowy dodatek nie należy się, bowiem w myśl art 2 p. 4 pobiera się go od uposażeń, które wypłacane są, począwszy od 1 stycznia 1932 r., w danym zaś wypadku chodzi o uposażenie, wypłacone w r. 1931.

Ponieważ powyższe zagadnienia mają wielkie znaczenie dla płatników, pozwalamy sobie prosić, aby Ministerstwo Skarbu wyjaśniło tę sprawę bądź w rozporządzeniu wykonawczym, bądź w drodze instrukcji dla władz wymiarowych”.

Treść tego memoriału publikujemy dlatego, że wskazano w nim dwie aktualne wątpliwości,

wynikające z wprowadzenia w życie nowej ustawy. Min. Skarbu nie udzieliło dotychczas odpowiedzi na ten memoriał.

Wreszcie pragniemy zwrócić uwagę na następującą kwestję:

Według art. 2 p. 4 ustawy o kryzysowym dodatku, dodatek ten pobiera się, poczynając od uposażeń, które przypadają na miesiąc styczeń 1932 r. lub też wypłacanych od dnia 1 stycznia 1932 r. Z przepisu tego wynika: 1-o. że od pensji przypadającej na miesiąc styczeń należy pobrać dodatek kryzysowy, choćby była wypłacana w grudniu, 2-o. że od uposażenia, przypadającego na miesiąc grudzień 1931 r. nie należy pobierać dodatku kryzysowego, jeżeli wypłacane zostanie najpóźniej do dnia 31 grudnia 1931 r.

KRONIKA

Z inicjatywy Państwowego Instytutu Eksportowego zorganizowany został Polski Komitet Zielarski, który przy czynnym współudziale przedstawicieli zainteresowanych Ministerstw przedsięwziął pracę nad uporządkowaniem tej dziedziny wytwórczości krajowej i rozwinięciem produkcji ziół leczniczych. Na czele Komitetu stanął, w charakterze Prezesa Zarządu, p. Prof. B. Koskowski. Prace Komitetu podzielono na 4 Wydziały: naukowy, kwalifikacyjno-propagandowy, obrotu handlowego, normalizacji towarowej.

W związku z zawarciem traktatu handlowego między Polską i Hiszpanją, utworzona została Polsko-Hiszpańska Izba Handlowa, zatwierdzona przez Min. Przemysłu i Handlu w Warszawie oraz przez Ministerio de Economia w Madrycie. Z uwagi na większe zainteresowanie Hiszpanji rynkiem polskim, oraz możliwości naszych zainteresowań na rynku hiszpańskim — wskazujemy na pożytek bezpośredniego otrzymywania właściwych informacji wprost z Izby, pod adresem: Barcelona, Calle Fontanella 10.

Komisja Technologji Chemicznej P.K.N. w ostatnich tygodniach zakończyła prace nad projektami kilku norm, które w najbliższym czasie będą przedmiotem obrad specjalnych podkomisyj, lub też plenarnych posiedzeń Komisji Technologji Chemicznej. Opracowane więc zostały projekty norm: handlu karbidem, gliceryny, materiałów ogniotrwałych, mydeł mazistych i rdzeniowych.

Ponadto w przygotowaniu są projekty normalizacji opakowań artykułów farmaceutycznych; prace podkomisji trwałości wyfarbowań są na ukończeniu.

Ostatnio wprowadzono w Anglii szereg cel przywozowych w wysokości 50% ad valorem. Między innymi, podwyżka ta dotyczy kwasów cytrynowego, winowego, alunów: glinowego i amonowego, oraz chlorku potasu. W najbliższym czasie mają być podobno wprowadzone cła przywozowe na szereg innych artykułów chemicznych.

Estonja podwyższyła cła na następujące artykuły:

	Stawka celna od 1 kg	
	dawna	nowa
Poz. 80 P. 1. Smoła węglowa i gudron	0.02	0.04
Poz. 88 P. 2a. Obuwie gumowe i kalosze	1.20	1.50
Poz. 185 P. 1a. Przędza z jedwabiu sztucznego niebielona i niefarbowana	2.—	3.—
Poz. 185 P. 1b. Przędza z jedwabiu sztucznego bielona i farbowana	4.—	3.—
Poz. 185 P. 3a. Przędza z odpadków jedwabiu sztucznego niefarbowana	1.—	2.—
Poz. 185 P. 3b. Przędza z odpadków jedwabiu sztucznego farbowana	2.—	3.—
Poz. 194 P. 1. Cerata	0,85	1,60
Poz. 194 P. 4. Linoleum	0,40	0,85—

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 107 z dn. 15 grudnia 1931 ukazało się pod poz. 832 Rozporządzenie z dn. 25 września 1931 o rozciągnięciu na obszar województwa śląskiego Rozporządzenia z dn. 13 września 1930 w sprawie przepisów higieny i bezpieczeństwa, obowiązujących przy przygotowywaniu gotowych do użytku farb i past, zawierających biel ołowiową, siarczan ołowiu i inne produkty, związki te zawierające, oraz przy wykonywaniu robót malarskich, przy których używane są te farby i pasty.

W Dz. Ust. Nr. 111 z dn. 29 grudnia 1931 ukazały się Rozporządzenia, podwyższające stawki celne i wprowadzające nowe zakazy przywozu szeregu towarów. Rozporządzenia te omówimy w następnym Nr. „Wiadomości”.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "
" czysty 99%	300 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,62 "
" granulowany za 1 kg % N ₂	1,77 "
Azotan amonu	100 "
Benzol handlowy 90%	85 "
" czysty	100 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "
* Boraks	110-125 "
Chlorek cynku 50° Bé	45 "
Chlorek wapna bielący	36 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20-22 "
Chloroform czysty	800 "
" "pro narcosi"	1,800 "
Eter siarkowy	390 "
Fenol czysty	300 "
Fbrmalina 40%	270 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	300 "
" techniczna 85/88%	175 "
* Karbid granulowany	75 "
Karbolineum	39,75 "
Klej kostny	265 "
Klej skórny	250 "
Krezol	140 "
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO ₃	100 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "

Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 zł.
" solny 19°/21° Bé	14,25 "
" octowy techn. 30%	120 "
Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	16 "
" rogowa 13/14% N ₂	— "
Naftalin surowy prasowany	34,50 "
" czysty w łuskach	57,50 "
Octan sodu	140 "
" ołowiu	215 "
Oleina zwierzęca destylat	210 "
" " saponifikat	190 "
Oleum 20%	19,94 "
Olej lniany	95 "
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Pirydyna czysta za 1 kg	9,75 "
Smola preparowana	18,75 "
Saletra sodowa 15,5%	33,15 "
Siarczan amonu za 1 kg % N ₂	1,62 "
" Siarczan miedzi	110-125 "
* Siarczek sodu 60/62%	65 "
Soda amonjakalna	25 "
" kaustyczna	60 "
Sól glauberska kalcynowana niemielona	14,25 "
Steryana	200 "
Superfosfat 16%	11,52-12,16 "
Toluol czysty	120 "
Żelatyna techn.	360 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO
RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel.
Łódź 121-01 i Zgierz 19; Warsza-
wa, tel. 708-09 sprzedaż; 894-49 in-
formacje.

„WOLA KRZYSZTOPORSKA“
Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel.
Piotrków Tryb. 165.

„PABJANICKIE TOWARZYST-
WO AKCYJNE PRZEMYSŁU
CHEMICZNEGO“, Pabjanice, tel.
Łódź 21-86.

Chlorek wapna bielący.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“,
Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Chlorek wapnia (CaCl₂):
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE“, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 711-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS
i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow-
ska 16, tel. Centrala-Spiess.

**Gliceryna farmaceutyczna i technicz-
na:**

Sp. Akc. „STREM“, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Przem. Tłuszcz. „SCHICHTLE-
VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy
Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza-
wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“,
Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska
Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny.
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE“, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 711-24.

Novarsenobenzol:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS
i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow-
ska 16, tel. Centrala-Spiess.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.

Smola pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska
Górne, G. Śląsk.

**Soda amonjakalna, krystaliczna i kau-
styczna:**
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE“, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 711-24.

Soda kaustyczna.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“,
Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:
„Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska
Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej – Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 STYCZNIA 1932 R.

OSTATNIE POSUNIĘCIA CELNE

Koniec ubiegłego roku przyniósł kilka nowych rozporządzeń, bądź podwyższających stawki celne, bądź też wprowadzających zakazy przywozu. Ogłoszeniem tych rozporządzeń wkroczyliśmy na drogę restrykcji przywozowych, podyktowanych ogólną tendencją światowej polityki gospodarczej.

Z punktu widzenia przemysłu chemicznego nowe zarządzenia przynoszą niewątpliwie pomyslniejsze niż dotychczas ukształtowanie stosunków w zakresie ochrony przemysłu polskiego. Należy jednak stwierdzić, że nie wszystkie dezyderaty wytwórczości chemicznej znalazły wyraz w ostatnich posunięciach celnych i że nadal formułować będziemy postulaty jaknajszybszego wprowadzenia w życie nowej taryfy celnej, tudzież ogłoszenia nowych zakazów przywozu, przede wszystkim w zakresie tych artykułów, gdzie eksport zagraniczny przybrał cechy złośliwego dumpingu.

Podwyżki stawek celnych podzielić można na dwie kategorie. W pierwszej mieścić się będą zmiany taryfowe, wywołane koniecznościami gospodarczymi, w drugiej—podyktowane względami fiskalnymi, bądź też tendencją preferencji portów polskich.

Na następujące artykuły przemysłu chemicznego zostały podwyższone stawki celne:

	Stawka celna w zł. od 100 kg	
	dawna	nowa
Poz. 33 p. 1. Sól kuchenna, bydlęca i chemicznie czysta	0,60	3.—
Poz. 35. p. 5. Albumina i jej pochodne	15,60	80.—
Poz. 69 p. 4. Przędza azbestowa pojedyncza	78.—	150.—
Poz. 100 p. 3. Ałun chromowy	26.—	35.—
Poz. 105 p. 6a. Wodorotlenek sodowy		
I nieoczyszczony	14,30	30.—
II oczyszczony	96,20	96.—
p. 6b. Wodorotlenek potasowy		
I nieoczyszczony	14,30	40.—
II oczyszczony	96,20	96.—
Poz. 105 p. 10. Siarczek sodu	26,—	30.—
Poz. 112 p. 17c. I. Anilina	16,20	150.—

	Stawka celna w zł. od 100 kg	
	dawna	nowa
Poz. 112 p. 17c. II. Toluidyna, naftyloaminy; parametanitroanilina	16,20	16.—
Poz. 139 p. 3. Żelazokrzem o zawartości krzemu powyżej 15%	18,20	36.—
Poz. 194 p. 2. Cerata, tkaniny olejone, pokostowane, wszystko oprócz jedwabnych i półjedwabnych, również wyroby z nich oprócz osobno wymienionych:		
I. Jednobarwne i bez wytlaczanych deseni	364	400.—
II. Wielobarwne lub z wytlaczanymi deseniami	364	450.—

Zmieniona została nomenklatura poz. 112 p. 17d. w tym mianowicie sensie, że obowiązujące stawki celne na dwufenylenoaminę (zł. 350), tolileno-dwuaminę (zł. 500), oraz fenylene-dwuaminę (zł. 137,60) zostały rozciągnięte na sole tych związków.

Ponadto uporządkowano nomenklaturę w poz. 180 i 185, obejmujących sztuczne włókna. Mianowicie, przedziwo z włókna sztucznego cięte, o zbliżonej długości włókien, nieskręcone (t. zw. vistra) było dotychczas taryfowane tak samo, jak odpadki i wata ze sztucznego jedwabiu. Pozostawiając tę samą stawkę celną (zł. 400 za włókno niebarwione i zł. 450 za włókno barwione), Rozporządzenie wprowadziło specjalną pozycję, według której taryfikowane jest owo przedziwo. Uzupełniono też brzmienie p. 4 poz. 185, usuwając zbędny przecinek z oficjalnego tekstu taryfy.

Rozporządzenie, wprowadzające powyższe zmiany, ogłoszone zostało w Dz. Ust. Nr. 111 z dn. 29 grudnia 1931 (poz. 869) i obowiązuje od dn. 1 stycznia r. b.

W Dz. Ustaw Nr. 112 z dn. 31 grudnia 1931 r. (poz. 885) ogłoszone zostało Rozporządzenie, podwyższające stawki celne bądź z fiskalnego punktu widzenia, bądź też z uwagi na preferencję transportów przez porty polskie. Rozporządzenie to obejmuje następujące artykuły, interesujące przemysł chemiczny.

Żuźle Thomasa mielone, przywożone dotychczas bez cła według poz. 41 p. 2 taryfy celnej, obecnie clone są w sposób następujący:

żuźle Thomasa mielone, sprowadzane:

- I. przez porty polskiego obszaru celnego bez cła
II. inną drogą 3.—

Żuźle Thomasa mielone, sprowadzane za pozwoleniem Min. Skarbu inną drogą, niż przez porty polskiego obszaru celnego: do przerobu fabrycznego — bez cła, do inych celów — zł. 1,50. Żuźle Thomasa niemielone w dalszym ciągu nie opłacają cła przy przywozie.

Kauczuk, gutaperka i balata, taryfikowane według poz. 87 p. 2, dotychczas nieopłacające cła przy przywozie w stanie surowym, opłacające zaś stawkę zł. 1,30 jeśli były myte, prasowane w arkuszach i płytach, obecnie nadal nie opłacają cła, jeśli nadchodzą w formie brył i bryłek; płacą stawkę zł. 3— w płytach, płytkach i arkuszach. Odpadki z gumy wulkanizowanej opłacają stawkę zł. 200, zamiast dotychczasowych zł. 84,50 (poz. 87 p. 3); nadal bez cła mogą być za pozwoleniem Min. Skarbu sprowadzane odpadki kauczukowe do regeneracji. Nowe stawki celne, ogłoszone w powołanem Rozporządzeniu, obowiązują od dn. 14 stycznia r. b.

W zakresie zakazów przywozu, ogłoszonych w Dz. Ust. Nr. 111 z dn. 29 grudnia 1931 (poz. 865), a obowiązujących w okresie jednego roku począwszy od dn. 1 stycznia r. b., wskazać należy następujące artykuły chemiczne, zakazane do przywozu, stosownie do postanowień tego Rozporządzenia:

Z poz. 41 z p. 1 i p. 2. Żuźle Thomasa mielone i niemielone.

Z poz. 51 p. 5. Oleina, kwasy tłuszczone.

Z poz. 78 p. 4. Obuwie z kauczuku i gutaperki z tkaninami, skórą, sprzączkami i t. p. lub bez nich.

Z poz. 38 p. 5. Kalosze.

Z poz. 105 p. 6a I. Wodorotlenek sodowy nieoczyszczony.

Z poz. 105 p. 10. Siarczek sodu.

Z poz. 117 p. 7, 8. Oleje roślinne osobno niewymienione, ich kwasy.

Z poz. 176 p. 4. Masa papierowa przyrządzona chemicznie i t. p. (cały punkt).

Powyższe zakazy przywozu obejmują towary, pochodzące ze wszystkich krajów; zwolnienia od zakazu przywozu udzielane są za każdorazowym wnioskiem zainteresowanych importerów, przyczem wnioski te kierować należy do Centralnej Komisji Przywozowej przy Min. Przemysłu i Handlu.

KRONIKA

Mając dowody wyjątkowej w wielu wypadkach ofiarności firm polskich na rzecz bezrobotnych, jak naprzykład:

1) Kopalnie węgla Zagłębia Krakowskiego — około 600.000 kg. węgla kamiennego,

2) Przemysł Cukrowniczy — 1.000.000 kg. cukru,

3) Przemysł Ryżowy — 60.000 kg. ryżu,

4) Firma „Puls” — 2.500 kg mydła,

Naczelny Komitet do Spraw Bezrobocia odwołał się do ofiarności firm przemysłowych na rzecz bezrobotnych — w naturaljach.

Nie wątpiąc, że odwołanie się Naczelnego Komitetu, spowodowane troską o zaspokojenie najprymitywniejszych potrzeb masy bezrobotnych, szczególnie w ciężkim okresie zimowym, spotka się z jaknajwyższym oddźwiękiem, Naczelny Komitet prosi o powiadomienie go w najkrótszym czasie, jakie ilości wyrobów, względnie produktów, mogłyby zaoferować przedsiębiorstwa chemiczne, oraz gdzie i kiedy można byłoby je odebrać.

Ze względu na wielką różnorodność wyrobów chemicznych, Naczelny Komitet prosiłby o ofiarowywanie wyłącznie tylko artykułów codziennego użycia.

Związek Przemysłu Chemicznego w porozumieniu z Centralnym Związkiem wystąpił do Ministrów Komunikacji, Spraw Wewnętrznych, Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z wnioskiem o skreślenie postanowień w zakresie podatku miejskiego od towarów, przewożonych kolejami.

W Bułgarii podniesiono cła na liczne artykuły. O ile dotąd surowce i półfabrykaty były zwolnione od cła lub opłacały do 3% ad valorem, to obecnie cło zostało podwyższone do 25% ad valorem. W zakresie przemysłu chemicznego ustalone zostały 10%-owe cła na barwniki syntetyczne, karbid, nitrozwiązki organiczne.

Księgarnia „Trzaska, Evert i Michalski” (Warszawa, Krak. Przedm. 13), nadsyła nam spis następujących wydawnictw, opublikowanych w ciągu ostatnich tygodni:

Vielhaber. — Das Emailieren gusseisernen Badewannen. Mk. 1.20.

Die deutsche Porzellan- und Steingutindustrie Tl. 2. geb. mk. 12.75.

Taschenbuch für das gesamte Fleischergewerbe Lw. mk. 2.50.

Cola F. — Le Livre du parfumeur. Fr. 500.— Br.

Wilson and Merrill. — Analysis of Leather. Illustr. £ 30.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 111 z dn. 29 grudnia 1931 ukazało się pod poz. 871 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 22 grudnia 1931 o ulgach celnych. Rozporządzenie obowiązuje do dn. 30 czerwca 1932, równocześnie zaś prolongowane są zezwolenia na stosowanie ulg celnych, wydanych na podstawie poprzednio obowiązujących Rozporządzeń.

Rozporządzenie to zezwala na stosowanie ulgi celnej, wynoszącej 35% cła normalnego na maszyny i aparaty niewyrabiane w kraju, o ile stanowią część składową nowoinstalowanych kom-

pletnych urzędzeń oddziałów zakładów przemysłowych, lub mają służyć do obniżania kosztów względnie zwiększenia produkcji przemysłowej lub rolnej.

Ponadto Rozporządzenie powyższe zezwala na stosowanie ulgi celnej na następujące artykuły, bezpośrednio interesujące przemysł chemiczny.

cto ulgowe
w % cła au-
tonomicznego

- Z poz. 71 z p. 5b. i c. Elektrody z węgla, niewyrabiane w kraju, do wyrobu łu-gu, karbidu, cementu, azotniaku, że-lazokrzemu (ferrosilicium) i innych stopów żelaza, oraz stali szlachet-nych—za pozw. Min. Skarbu 10
- Z poz. 96 p. 3a. Siarczan baru strącony (blanc-fixe) do wyrobu papierów kre-dowych — za pozw. Min. Skarbu 25
- Z poz. 102 z p. 1. Dwutlenek baru 20
- Z poz. 108 p. 4a Kwas azotowy skoncentro-wany (powyżej 40° Bé); nitroza (mieszanka kwasu azotowego z siarko-wym) 75
- Z poz. 112 z p. 25b. II. Nadmanganian pota-sowy do celów przemysłowych — za pozw. Min. Skarbu 20
- Z poz. 112 z p. 25c. Organiczne przetwory chemiczne osobno niewymienione, używane jako odczynniki chemiczne przy płókanii rud cynkowych — za pozw. Min. Skarbu 10
- Z poz. 117 p. 6 Olej drzewny 50
- Z poz. 119 z p. 4. Benzaldehyd do wyrobu barwników syntetycznych — za pozw. Min. Skarbu 15
- Z poz. 166. Płatki aluminiowe do wyrobu materiałów wybuchowych—za pozw. Min. Skarbu 20
- Z poz. 177 z pp. 6c. I, II i d., 11b. I i c: I: 20. Papier wymieniony w poz. 177 p. 6c I, II i d., w p. 11b., I i c. I, oraz papier podklejony tkaninami z p. 20 do wyrobu papieru światłoczułego — za pozw. Min. Skarbu 20
- Z poz. 180 z p. 6. Przędziwo z włókna sztucznego cięte o zbliżonej długości włókien, nieskręcone (t. zw. vistra)— za pozw. Min. Skarbu: 10
a) niebarwione 30
b) barwione

W Dz. Ust. Nr. 2. z dnia 13 stycznia 1932 ukazało się pod poz. 12 Rozporządzenie Mini-strów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolni-ctwa z dnia 31 grudnia 1931 o częściowej zmia-nie art. 15 Rozporządzenia z dnia 11 czerwca 1920 o taryfie celnej.

Stosownie do przepisów tego Rozporządze-nia, opłaty manipulacyjne pobierane niezależ-nie od cła od towarów, przywożonych do pol-skiego obszaru celnego, zostały podwyższone w sposób następujący:

Od towarów, przywożonych z zagranicy czy to koleją, drogą powietrzną, wodną lub kołową, czo to w ruchu pocztowym, w ruchu podróznym

lub w małym ruchu granicznym — 20% od su-my przypadającego cła, zamiast dotychczasow-ych 10%.

Przy przywozie towarów wolnych od cła— groszy 60 zamiast 30; groszy 2 zamiast 1; gro-szy 30 zamiast groszy 15 — wszystko od 100 kg. wagi surowej.

Od towarów podlegających cłu wywozowe-mu — 10% od sumy przypadającego cła, za-miast dotychczasowych 5%. Od towarów spro-wadzanych z zagranicy lub wywożonych zagra-nicę w obrocie uszlachetniającym oraz w obro-cie reparacyjnym — 2 gr. od 100 kg. wagi suro-wej, zamiast 1 gr.

Ponadto podwyższone zostały opłaty mani-pulacyjne od przesyłek pocztowych odprawia-nych warunkowo z gr. 50 do 1 złotego.

Rozporządzenie weszło w życie dnia 14 stycznia 1932 i obowiązuje aż do odwołania.

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 51 z dn. 30 grudnia 1931 ukazało się Roz-porządzenie Ministra Komunikacji na zasa-dzie którego uwidocznione zostały następujące zmiany:

Ostatnia podwyżka dla olejów egzotycznych o 10% została zmniejszona do 5%.

Utworzona została specjalna taryfa wyjątko-wa dla eksportu chloru ciekłego.

Utworzona została taryfa wyjątkowa dla eksportu terpentyny, smoły drzewnej i dziegciu. Doniosłość tej taryfy jest bardzo wielka, gdyż wskutek konkurencji sowieckiej eksport tych artykułów w ciągu ostatnich dwóch lat ustał cał-kowicie. To też niżenie stawek przewozowych stawia producenta polskiego w korzystniejszej sytuacji od producenta sowieckiego, który musi przewozić towar tranzytem przez Polskę po znacznie wyższych kosztach.

Rozszerzona została taryfa wyjątkowa dla makuchów idących z Wileńszczyzny do Mało-polski. Dzięki tej taryfie można będzie konkuro-wać z makuchami słonecznikowemi, importowa-nemi z Rumunii. Obecna sytuacja, gdzie olejarnie wileńskie musiały sprowadzać nasiona sło-niecznikowe z Rumunii, aby później wysyłać je do Małopolski, uniemożliwiała konkurencję z Rumunją, która posiadając nasiona słoneczniko-we na miejscu musiała opłacać nieznaczące tylko koszty przewozu makuchów od centrów produk-cji do Małopolski.

Przekształcona została taryfa wyjątkowa dla eteru siarkowego.

Jednocześnie ukazały się podwyżki taryf ko-lejowych, o których pisaliśmy już w poprzed-nim numerze „Wiadomości”. Zwyżki dotyczą: benzolu, acetonu, kwasu octowego oczyszczone-go i esencji octowej, kwasu solnego, bisulfatu i soli Glauberskiej.

E C H A.

* Dn. 9 stycznia r. b. odbyła się u Pana Ministra Prze-mysłu i Handlu konferencja z udziałem sfer gospodar-czych i parlamentarnych w sprawach traktatowych i eksportowych. Z ramienia Związku w naradzie brał udział Dyrektor Związku Przemysłu Chemicznego, p. Inż. E. Trepka.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "
„ „ czysty 99%	300 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,62 "
„ „ granulowany za 1 kg % N ₂	1,77 "
Azotan amonu	100 "
Benzol handlowy 90%	85 "
„ czysty	100 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "
* Boraks	110-125 "
Chlorek cynku 50° Bé	45 "
Chlorek wapna bielący	36 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20-22 "
Chloroform czysty	800 "
„ „pro narcosi“	1,800 "
Eter siarkowy	390 "
Fenol czysty	300 "
Formalina 40%	270 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	300 "
„ „techniczna 85/88%	175 "
* Karbid granulowany	75 "
Karbolineum	39,75 "
Klej kostny	265 "
Klej skórny	250 "
Krezol	140 "
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO ₃	100 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "

Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 zł.
„ solny 19°/21° Bé	14,25 "
„ octowy techn. 30%	100 "
Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	16 "
„ rogowa 13/14% N ₂	— "
Naftalin surowy prasowany	34,50 "
„ czysty w łuskach	57,50 "
Octan sodu	140 "
„ ołowiu	215 "
Oleina zwierzęca destylat	210 "
„ „ saponifikat	190 "
Oleum 20%	19,94 "
Olej lniany	95 "
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Pirydyna czysta za 1 kg	9,75 "
Smola preparowana	18,75 "
Saletra sodowa 15,5%	36,45 "
Siarczan amonu za 1 kg % N ₂	1,62 "
* Siarczan miedzi	110-125 "
* Siarczek sodu 60/62%	65 "
Soda amonjakalna	25 "
„ kaustyczna	60 "
Sól glauberska kalcynowana niemielona	14,25 "
Stearyna	200 "
Superfosfat 16%	11,52-12,16 "
Toluol czysty	120 "
Zelatyna techn.	360 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSYMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO-
RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel.
Łódź 121-01 i Zgierz 19; Warsza-
wa, tel. 708-09 sprzedaż; 894-49 in-
formacje.

„WOLA KRZYSZTOPORSKA“
Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel.
Piotrków Tryb. 165.

„PABJANICKIE TOWARZYST-
WO AKCYJNE PRZEMYSŁU
CHEMICZNEGO“, Pabjanice, tel.
Łódź 21-86.

Chlorek wapna bielący.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“,
Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Chlorek wapnia (CaCl₂):
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE“, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 711-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS
i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow-
ska 16, tel. Centrala-Spiess.

**Gliceryna farmaceutyczna i technicz-
na:**

Sp. Akc. „STREM“, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE-
VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy
Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza-
wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“,
Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska
Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny.
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE“, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 711-24.

Novarsenobenzol:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS
i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow-
ska 16, tel. Centrala-Spiess.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.

Smola pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska
Górne, G. Śląsk.

**Soda amonjakalna, krystaliczna i kau-
styczna:**
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE“, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 711-24.

Soda kaustyczna.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“,
Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:
„Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska
Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej – Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 LUTEGO 1932 ROKU

SEKCJA EKSPORTOWA

W dn. 26 stycznia r. b. odbyło się posiedzenie Sekcji Eksportowej Związku Przemysłu Chemicznego, z udziałem p. M. Turskiego, Dyrektora Państwowego Instytutu Eksportowego.

W związku ze sprawozdaniem z działalności Sekcji za ostatnie trzy miesiące, ilustrującym dokładnie wszelkie zmiany, jakie zaszły na rynkach eksportowych — scharakteryzowany został wywóz produktów chemicznych. Stwierdzono, że pomimo zmniejszenia wywozu o 25—30% wskutek szeregu utrudnień na rynkach odbiorczych, wywóz czyni stałe postępy. Technika eksportowa ulega stałemu polepszaniu; opanowywane są nowe rynki zbytu, najbardziej nawet odległe; przedmiotem wywozu są coraz to inne artykuły chemiczne, które dotąd nie były zupełnie wywożone; wywóz staje się bardziej kwalifikowany i uporczywy. Niektóre przedsiębiorstwa po dokonaniu próbnych wysyłek przekonały się, że towar nie jest dostatecznie konkurencyjny i dostosowany do wymagań międzynarodowych, to też zmuszone były przeprowadzić modernizację i poczynić pewne niewielkie inwestycje, celem polepszenia jakości towaru lub zmniejszenia kosztów produkcji. Fakt ten świadczy, że w pewnych wypadkach wywóz pobudza postęp techniczny, przyczyniając się do ogólnego rozwoju stosunków gospodarczych.

Sekcja Eksportowa, w związku z rosnącym zainteresowaniem sprawami wywozu, zmuszona była wykonać szereg prac w zakresie opinjowania traktatów handlowych, taryf kolejowych, badania rynków zbytu, norm i zwyczajów handlowych i t. d. Niezależnie od tych prac, trzeba było częstokroć przełamać brak wiary w zdolność konkurencyjną polskiego towaru na niektórych rynkach. Informacja o możliwości transakcji niezawsze jest decydującym momentem przy rozpoczęciu wywozu; ważniejsze znaczenie posiada niekiedy wywołanie pewnego nastawienia psychicznego i pewnej „dyspozycji eksportowej”.

Działalność Sekcji była w znacznej mierze ułatwiona dzięki wydatnej pomocy ze strony Państwowego Instytutu Eksportowego, który w sposób fachowy i racjonalny współpracował z Sekcją, dzieląc jej swego poparcia we wszystkich dziedzinach działalności. Należy obiektywnie stwierdzić, że bez współpracy Instytutu — Sekcja Eksportowa nie mogłaby nawet w części wykonać włożonego na nią zadania.

P. Dyr. M. Turski, analizując wady i usterki w eksporcie produktów chemicznych, stwierdził, że wskutek braku tradycji eksportowej w Polsce — wywóz odbywa się w trudniejszych wa-

runkach niż w innych krajach eksportujących, zaś ceny uzyskiwane są częstokroć niższe od cen ogólnie przyjętych na rynkach. Brak wyrobionego kupiectwa utrudnia opanowanie odległych rynków, które są nader pojemne i gdzie przemysł polski mógłby działać z całkowitem powodzeniem. Stany Zjednoczone, Afryka, Chiny, Indie, Bliski Wschód — oto rynki zupełnie nieopracowane; w tej dziedzinie należałoby rozpocząć pracę Sekcji.

Niewątpliwie sytuacja na rynkach obcych nie jest sprzyjająca dla rozwoju wywozu w jakiegokolwiek dziedzinie produkcji, niemniej jednak zupełna izolacja gospodarcza poszczególnych krajów nie jest możliwa w obecnych stosunkach. To też pomimo utrudnień celnych wszelkiego rodzaju, stosowanych do importu — poszczególne kraje zmuszone są czynić wyłomy w swojej polityce handlu zagranicznego. W konsekwencji — borykając się z trudnościami, towar wchodzi jednak na najbardziej nawet zamknięte rynki zbytu, i to pozwala wierzyć w dalszy rozwój eksportu.

Jako znamienne objawy zacytować należy, że zainteresowanie polskimi produktami chemicznymi zagranicą wzrasta stale w ostatnich czasach, co należy przypisać w pewnej mierze skoordynowanej akcji Państwowego Instytutu Eksportowego oraz Sekcji Eksportowej Związku Przemysłu Chemicznego.

P. Dr. Litterer, Dyrektor Zarządzający Sp. Akc. „F. Puls”, złożył sprawozdanie ze swej podróży objazdowej do Rumunii, Bułgarii, Grecji, Turcji, Palestyny i Egiptu. Z przeprowadzonych badań można wyciągnąć wniosek, że pomimo rozmaitych utrudnień dewizowych, walutowych, celnych i t. d. istnieją możliwości zbytu produktów chemicznych na tych rynkach. Jednakże opracowanie rynków winno być poprzedzone osobistym szczegółowym zbadaniem miejscowych warunków; nawiązanie stosunków przez agentów nie daje bowiem dostatecznych rezultatów i utrudnia szersze opanowanie rynków.

P. Porowski, Prezes Syndykatu Terpentynowego, zilustrował współpracę Sekcji Eksportowej w kierunku zorganizowania Syndykatu i działalności, mającą na celu stworzenie odpowiednich warunków eksportowych. Utworzenie Syndykatu, znamienne co do formy z uwagi na konieczność połączenia 307 jednostek produkcyjnych — uregulowało rynek wewnętrzny, stwarzając podstawy do rozpoczęcia działalności eksportowej w szerszym zakresie.

Zebranie Sekcji podkreśliło raz jeszcze wielką doniosłość jej działalności.

Z PRZEMYSŁU SUPERFOSFATOWEGO

Przemysł superfosfatowy przechodził w ciągu roku 1931 okres stale pogarszającej się koniunktury.

Wskutek przeładowania magazynów zapasami towarów, prawie wszystkie fabryki wstrzymały produkcję już z końcem pierwszego kwartału roku ubiegłego. Zapasów magazynowych nie dało się jednak zwolnić nawet częściowo ze względu na dalsze gwałtowne kurczenie się zbytu i coraz bardziej pogarszającą się płatność odbiorców. Na powiększenie zbytu nie wpłynęła też dwukrotna obniżka cen sprzedażnych, którą w ciągu roku przemysł superfosfatowy przeprowadził.

Sytuację polskich fabryk superfosfatu w okresie roku 1931 dokładnie ilustruje porównanie z rokiem 1930 oraz 1929, które zresztą były już również okresami załamującej się koniunktury w tym przemyśle.

Rok	Produkcja	Sprzedaż wewn.	Eksport
	w tonnach superfosfatu 16%-go		
1929	370.000	304.000	22.000
1930	297.000	187.000	58.000
1931	60.000	99.500	20.500

Zatrudnienie fabryk w stosunku do ich ogólnej zdolności produkcji, która wynosi rocznie przeszło 650.000 tonn, było minimalne.

Remanenty superfosfatu na fabrykach wynosiły na 1 dzień stycznia 1932 r. ponad 100.000 tonn.

Wskutek zmniejszenia się zbytu, przeciętne zużycie superfosfatu w roku 1931 na 1 hektar ziemi ornej w Polsce wynosiło 5,5 kg, odbiegając znacznie od przeciętnej za rok 1930, która wynosiła 10,4 kg, a tem więcej za rok 1929, kiedy przeciętna wynosiła 16,9 kg.

Po doliczeniu importu żużli Thomasa — łączne spożycie nawozów fosforowych w Polsce w r. 1931 wyniosło 205.000 tonn, co odpowiada 11,3 kg na 1 ha (w r. 1930 przeciętna wyniosła 17,8 kg, w r. 1929 — 32,3 kg).

WŚRÓD KSIAŻEK

Nakładem Banku Gospodarstwa Krajowego ukazały się w języku francuskim i niemieckim broszury Prezesa Banku, Gen. Dr. Romana Góreckiego, „Nowa Polska”.

Wydawnictwo to, charakteryzujące się piękną szatą graficzną i ilustrowane szeregiem tablic, obejmuje następującą treść: rzut oka na historję Polski, rozwój ekonomiczny, powierzchnia, ludność, bogactwa naturalne, finanse państwowe, układ monetarny i bank emisyjny, instytucje finansowe, produkcja i wymiana, zagadnienia morskie.

Ustęp, dotyczący przemysłu chemicznego, omawia sprawy superfosfatów, sztucznego jedwabiu, związków azotowych i przemysłu gumowego. Nie wspomniane są jednak inne doniosłe gałęzie wytwórczości chemicznej, jak destylacja węgla,

przemysł przetwórczo-smołowy, produkcja ciężkich chemikalijs nieorganicznych. W następnym wydaniu broszury należałoby — celem stworzenia pełniejszego obrazu — uwzględnić również te dziedziny przemysłu chemicznego.

Starannie wydana i interesująco napisana broszura niezawodnie spełni zadanie zorientowania zagranicy we współczesnych zagadnieniach polskiej rzeczywistości.

KRONIKA

Dn. 20 stycznia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym wysłuchano sprawozdania z działalności Związku, zwłaszcza w zakresie ostatnich posunięć na tle nowych podwyżek celnych oraz zakazów przywozu. Rozważano opracowany przez Min. Rolnictwa projekt ustawy o obowiązku używania w produkcji przemysłowej surowców pochodzenia krajowego; Zarząd Związku stanął na stanowisku, że formułowane przez tę ustawę tezy — w zasadzie zasługujące na jaknajwyższe poparcie — nie nadają się jednak do ujmowania ustawowego i powinny być przedmiotem każdorazowych rozważań w poszczególnych przypadkach.

Zarząd zastanawiał się nad propozycją Związku Inżynierów Chemików R. P. zatrudnienia bezrobotnych inżynierów chemików, którzy, zdaniem Związku Inżynierów, mogliby znaleźć zatrudnienie w fabrykach chemicznych — jako robotnicy. Myśl przyjęcia z pomocą inżynierom chemikom, pozbawionym zatrudnienia, została przyjęta nader przychylnie przez cały Zarząd, który jednak uważa, że sprawy nie można generalizować. Należy stwierdzić, że istnieją przedsiębiorstwa, które z natury rzeczy nie będą skłonne do przyjmowania inżynierów chemików jako robotników. Są to np. przedsiębiorstwa produkujące według metod, wymagających ścisłej poufności. Przedsiębiorstwa takie nie miałyby żadnej gwarancji, że inżynier chemik, pracujący przez pewien czas w charakterze robotnika, nie przeniósłby się rychło do firmy konkurencyjnej, ujawniając tam zdobyte doświadczenie. Natomiast dla innych przedsiębiorstw zastosowanie pracy inżynierów chemików na stanowiskach, obsadzanych zwykle przez robotników, byłoby celowe i pożyteczne. Tak np. obsługa pieców w gazowniach odniosłaby niewątpliwie wielkie korzyści, gdyby mogła być wykonywana przez osoby z wykształceniem chemicznym. W tym stanie rzeczy Zarząd nie mógł zdecydować bezwzględnego zalecenia wszystkim zrzeszonym przedsiębiorstwom przyjmowania bezrobotnych inżynierów chemików w charakterze robotników. Na tej jednak drodze Zarząd wskazuje przedsiębiorstwom związkowym powyższe zagadnienie, jako nader interesujące i nadające się do indywidualnego rozstrzygnięcia w każdym przedsiębiorstwie chemicznym.

Dn. 18 stycznia r. b. odbyło się posiedzenie Podkomisji Norm Handlu Karbidem, wyłonionej przez Komisję Technologji Chemicznej Polskiego Komitetu Normalizacyjnego. Przedmiotem obrad był projekt norm handlu karbidem, opra-

cowany przez p. Dyr. F. Gollinga z Zakładów Elektro w Łaziskach Górnych, uzgodniony uprzednio w swej istocie ze wszystkimi fabrykami, produkującymi w Polsce karbid. W zebraniu uczestniczył również — obok przedstawicieli konsumentów — delegat Chemicznego Instytutu Badawczego, dorzucając szereg cennych uwag do projektu norm.

Normy handlu karbidem zostały prawie całkowicie uzgodnione na tem posiedzeniu; pozostałe jeszcze do opracowania dział, dotyczący metod analizy karbidu. Rozdział ten będzie zaprojektowany przez p. F. Gollinga, w porozumieniu z Chemicznym Instytutem Badawczym, poczem projekt norm handlu karbidem — ostatecznie uzgodniony — wejdzie pod obrady plenarnego posiedzenia Komisji Technologji Chemicznej P. K. N.

Dn. 20 i 23 stycznia r. b. odbyły się na terenie Naczelnego Komitetu do Spraw Bezrobocia przy Prezesie Rady Ministrów narady, poświęcone omówieniu możliwości podwyższenia zatrudnienia w fabrykach chemicznych, produkujących barwniki oraz materiały piśmienne. Zebrani doszli do wniosku, że zarówno w jednym jak i w drugim wypadku na wzrost zatrudnienia wpłynąć może wyraźna decyzja Rządu, wymagająca od podwładnych organów bezwzględного używania materiałów piśmiennych pochodzenia krajowego, zaś w zakresie barwników — żądania od dostawców tkanin zaświadczeń, stwierdzających że wyfarbowanie dostarczanych materiałów zostało wykonane przy pomocy barwników pochodzenia krajowego.

Jedno z przedsiębiorstw związkowych posiada na składzie większe ilości siarczanu żelaza. Bliższych informacji udziela biuro Związku Przemysłu Chemicznego.

Zakłady Elektro w Łaziskach Górnych donoszą, że przystąpiły do fabrykacji i wypuściły już na rynek pył odlewniczy, dający w efekcie gładką powierzchnię i niebieskawy kolor odlewu. Pył odlewniczy jest pyłem węglowym, sporządzonym z węgla bitumicznego przy zastosowaniu specjalnego sposobu mielenia.

Śląskie Towarzystwo Wystaw i Propagandy Gospodarczej w Katowicach zawiadamia nas, że Trzecie Targi Katowickie odbędą się w czasie od 14 maja do 5 czerwca 1932. Zapisy przyjmuje i bliższych informacji udziela Zarząd Towarzystwa w Katowicach, ul. Sławowa 14.

V Międzynarodowy Kongres Naukowej Organizacji odbędzie się w dniach 18—23 lipca 1932 r. w Amsterdamie, w Instytucie Kolonialnym.

Na Kongres powyższy zgłoszono dotychczas około 100 referatów, których druk został już rozpoczęty. Będą one rozesłane w początku maja r. b. do tych osób, które przed tym terminem zapiszą się na Kongres.

Zapisy na V Międzynarodowy Kongres Naukowej Organizacji przyjmuje Polski Komitet Naukowej Organizacji, Warszawa, Mokotowska 51 m. 60 (tel. 8.38-13 i 8.16-43).

W Japonji wprowadzono ostatnio zakaz przywozu nawozów sztucznych. Jednocześnie przy Rządzie utworzona została specjalna komisja, która ustala wysokość kontyngentu nawozów importowanych.

W Czechosłowacji wprowadzona została reglamentacja przywozu, skierowana przeciwko krajom, które wprowadziły ograniczenia dewizowe. Wśród artykułów chemicznych, których przywóz będzie reglamentowany, figuruje węgiel drzewny, przedza jedwabiu sztucznego, lekarstwa, wyroby perfumeryjne, niektóre gatunki mydła i t. d.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 112 z dn. 31 grudnia 1931 r. ogłoszona została pod poz. 881 Ustawa z dn. 19 grudnia 1931 r. w sprawie zmiany Ustawy z dn. 25 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym.

Zmiany dotyczą: zwolnienia eksportu od podatku, przepisów dotyczących komisji i pośrednictwa handlowego, przepisów dotyczących wyłączenia z podstawy podatku przemysłowego niektórych pozycji. Stopa podatkowa została zmieniona, przyczem przyjęto zasadę pewnego jej obniżenia w niektórych pozycjach. Ważnym punktem jest określenie pojęcia prawidłowych ksiąg handlowych; określenie to nie było dostatecznie wyraźne, wskutek czego interpretacja ustawy przez Urzędy Skarbowe była różnorodna. Niezmiernie doniosłą sprawą jest ustalenie podatku wyrównawczego od produktów, wytwarzanych przez przedsiębiorstwa nieopłacające podatku przemysłowego. Na skutek wprowadzenia tej zmiany konkurencja towarów, które nie podlegały podatkowi przemysłowemu, ustanie całkowicie.

E C H A

* Dn. 19 stycznia r. b. odbyło się posiedzenie Komisji Handlu Zagranicznego Warszawskiej Izby Przemysłu-Handlowej. Zebranie nosiło specjalnie uroczysty charakter, gdyż w związku z ostatecznym zakończeniem prac międzyizybowych nad projektem nowej taryfy celnej, uczczono zasługi p. Prof. Stanisława Jana Okolskiego, przewodniczącego Celnej Komisji Międzyizybowej, Vice-Prezesa Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych. Celem upamiętnienia tych prac, Izba Przemysłu-Handlowa w Warszawie ofiarowała p. Okolskiemu piękną rzeźbę.

Z naszej strony pozwalamy sobie złożyć najszczerze życzenia dalszej owocnej pracy p. Prof. Okolskiemu, którego zasługi w zakresie polskiej polityki celnej sięgają jeszcze znacznie głębiej, niż prace nad budową nowej taryfy celnej: p. Okolski był bowiem w okresie lat 1919—1927 Prezesem Komitetu Celnego przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu, zaś od r. 1925 jest Prezesem Centralnej Komisji Przywozowej. Przez cały czas swej działalności p. Prof. Okolski wykazywał prawdziwe zrozumienie potrzeb i dążeń przemysłu chemicznego.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	450 zł.	Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	solny 19°/21° Bé	14,25 "
" " czysty 99%	300 "	" octowy techn. 30%	100 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	16 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,65 "	" rogowa 13/14% N ₂	— "
" granulowany za 1 kg % N ₂	1,80 "	Naftalin surowy prasowany	34,50 "
Azotan amonu	100 "	" czysty w łuskach	57,50 "
Benzol handlowy 90%	85 "	Octan sodu	140 "
" czysty	100 "	" olowiu	215 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	Oleina zwierzęca destylat	210 "
* Boraks	110-125 "	" " saponifikat	190 "
Chlorek cynku 50° Bé	45 "	Oleum 20%	19,94 "
Chlorek wapna bielący	36 "	Olej lniany	95 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20-22 "	* Potaż kalcyonowany 90/95%	120 "
Chloroform czysty	800 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
" " "pro narcosi"	1,800 "	Pirydyna czysta za 1 kg	9,75 "
Eter siarkowy	390 "	Smola preparowana	18,75 "
Fenol czysty	300 "	Saletra sodowa 15,5%	37,10 "
Formalina 40%	270 "	Siarczan amonu za 1 kg % N ₂	1,65 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	300 "	* Siarczan miedzi	110-125 "
" techniczna 85/88%	175 "	* Siarczek sodu 60/62%	65 "
* Karbid granulowany	75 "	Soda amonjakalna	25 "
Karbolinum	39,75 "	" kaustyczna	60 "
Klej kostny	265 "	Sól glauberska kalcyonowana niemielona	14,25 "
Klej skórny	250 "	Stearyna	200 "
Krezol	140 "	Supertofsat 16%	9,28-9,92 "
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO ₃	100 "	Toluol czysty	120 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "	Żelatyna techn.	360 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSYMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01 i Zgierz 19; Warsza- wa, tel. 708-09 sprzedaż; 894-49 in- formacje.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
„PABJANICKIE TOWARZYST- WO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO“, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Klej kostny i skórny. Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Novarsenobenzol: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.		Żelazokrzem 45% i 75%: „Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI

PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 LUTEGO 1932 ROKU

ZE SPRAW SPIRYTUSOWYCH

Zatrważająca sytuacja, jaka wytworzyła się również na odcinku spirytusowym, skłoniła Rząd do powołania specjalnej Komisji do Spraw Spirytusowych przy Prezesie Rady Ministrów. Pierwsze posiedzenie Komisji odbyło się pod przewodnictwem Podsekretarza Stanu w Prezydium Rady Ministrów, p. Stamirowskiego, dn. 9 lutego r. b. Z obszernego referatu, wygłoszonego przez Dyrektora Departamentu Akcyz i Monopoli w Min. Skarbu, p. Kulskiego, wynika co następuje:

Zdolność produkcyjna gorzelni polskich wynosi zgórá 150 milionów litrów spirytusu 100° i nie była w okresie powojennym nigdy wyzyskana całkowicie. W okresie najlepszej konjunktury maksymalne spożycie spirytusu w Polsce wynosiło 50 milionów litrów na cele trunkowe i 15 milionów litrów na cele techniczno-przemysłowe. Jeśli oprzeć się na tych liczbach i założyć, że spożycie trunkowe w dalszym ciągu wyniesie 1,6 litra na głowę rocznie, zaś spożycie na cele techniczno-przemysłowe wzrośnie dwukrotnie — to nawet wówczas zdolność produkcyjną gorzelni polskich będzie można wyzyskać zaledwie w 50%. Zapasy spirytusu, jakimi rozporządzał Monopol w końcu roku ubiegłego, przekraczają 70 milionów litrów. Jeśli dodać do tej liczby 36 milionów litrów spirytusu, zakupionego z kampanji 1931/32 i uwzględnić rozchód spirytusu w roku bieżącym, nie przekraczający w najlepszym wypadku 38 milionów litrów — to należy domniemywać, że na koniec roku bieżącego zapasy spirytusu znów wyniosą ok. 70 milionów litrów.

W tym stanie rzeczy nasuwają się zasadnicze wątpliwości, czy kampanja spirytusowa w sezonie 1932/33 wogóle może być prowadzona. Konieczność zużytkowania ziemniaka zmusza jednak do produkcji spirytusu w Polsce.

Ministerstwo Skarbu opracowało przeto wytyczne, zmierzające do uzdrowienia stosunków spirytusowych; wytyczne te są przedmiotem obrad wspomnianej na początku Komisji Spirytusowej przy Prezesie Rady Ministrów.

Środki zaradcze dzielą się na dwie kategorie: nowelizacja obecnie obowiązującej Ustawy o Monopolu Spirytusowym oraz środki likwidacji posiadanych przez Monopol nadmiernych zapasów spirytusu.

W zakresie nowelizacji na szczególną uwagę

zasługują tezy następujące. Określanie zakupowanej corocznie ilości spirytusu na podstawie faktycznego zbytu. Oddzielne zakupywanie spirytusu na cele konsumcyjne (wyłącznie z gorzelni rolniczych) i niekonsumcyjne. Zapewnienie racjonalnego zatrudnienia przede wszystkim tych gorzelni, które leżą w okręgach, wymagających poparcia uprawy ziemniaków. Określenie najmniejszego obszaru ziemi ornej, od którego posiadania będzie zależało utrzymanie charakteru rolniczego gorzelni. Utworzenie podstawy, pozwalającej podnieść minimalne wymagania techniczne produkcji spirytusu konsumcyjnego. Możliwość odstępowania wzajemnego kontyngentu zakupu między gorzelniami rolniczymi. Zakupywanie spirytusu na cele niekonsumcyjne z wolnej ręki od wszystkich gorzelni (rolniczych i przemysłowych). Przekazanie Monopolowi wyłącznego przywileju eksportu spirytusu zagranicę — i zakup spirytusu na ten cel z wolnej ręki. Wprowadzenie i regulowanie w drodze Rozporządzeń Rady Ministrów przymusu mieszania spirytusu do środków napędowych.

W zakresie środków likwidacji nadmiernych zapasów spirytusu sformułowane zostały następujące wytyczne. Kontyngent zakupu na kampanję gorzelniczą 1932/33 nie będzie rozpisany, w związku z czem poszczególnym gorzelniom kontyngent na tę kampanję nie będzie przydzielony. Równocześnie Monopol zakupi z produkcji gorzelniczej kampanji 1932/33 — 24 miliony litrów spirytusu (dodatkowe ilości spirytusu), potrącając 40% od całkowitej należności za spirytus, z wyjątkiem należności w gorzelniach, położonych w północno-wschodnich województwach. Gorzelniom, które nie otrzymają przydziału, będzie wypłacone odszkodowanie. Ceny sprzedażne spirytusu na cele przemysłowe zostaną w odpowiednim — według uznania Ministra Skarbu — czasie poddane rewizji. Wreszcie część spirytusu będzie wywieziona zagranicę.

Wszystkie powyższe wytyczne mają tymczasem charakter orientacyjny i niepodobna przewidzieć, w jakim kierunku zostaną zrealizowane. Prace wspomnianej na początku Komisji polegają właśnie na szczegółowym zbadaniu sytuacji i obmyśleniu środków zaradczych, przyjmując za podstawę dyskusji powyższe tezy; prace te postępują w szybkim tempie i będą zakończone jeszcze w bieżącym miesiącu.

SOLE POTASOWE

Jeżeli w roku 1930 spadek konsumpcji nawozów potasowych w kraju odbijał się przede wszystkim na imporcie zagranicznych nawozów potasowych, to w roku 1931 pogłębiający się gwałtownie kryzys rolny uderzył silniej także w krajową produkcję.

W sezonie wiosennym roku 1931 sprzedano na rynku krajowym: 28.674 tonn soli potasowych i 36.014 tonn kainitu, co w porównaniu z sezonem wiosennym r. 1930 daje zmniejszenie o 61% w solach potasowych i o 41% w kainicie, (w sezonie tym jednak zużyto jeszcze około 5.000 tonn 40%-wych zagranicznych soli, sprowadzonych do kraju przed dniem 7 grudnia 1929, t. j. przed wprowadzeniem podwyższonej stawki celnej).

Sezon jesienny 1931 wykazuje dalsze załamywanie się siły nabywczej wsi, a co za tem idzie — dalszy spadek sprzedaży nawozów potasowych. W sezonie tym sprzedano: 17.718 tonn soli potasowych i 22.249 tonn kainitu, co w porównaniu z analogicznym okresem roku 1930 wykazuje spadek w solach potasowych o 48,5% i w kainicie o 44%.

Z przemysłów potasowych zagranicznych stonkowo najsilniej uderzony został skutkami kryzysu przemysł niemiecki, którego eksport spadł o przeszło 50%, przy równoczesnym dość silnym kurczeniu się pojemności rynku krajowego, wynoszącym 30 — 40% zmniejszenia. Wywołało to cały szereg ograniczeń ruchu i restrykcji produkcyjnych.

Przemysł potasowy we Francji wykazuje wprawdzie dalszy spadek produkcji, jednak do jesieni roku 1931 dysponował nienaruszoną pojemnością rynku krajowego i rynków kolonialnych. Położenie przemysłu potasowego francuskiego było niewątpliwie korzystniejsze od sytuacji przemysłu niemieckiego. Duży rozpęd inwestycyjny, którym dotychczas odznaczały się zarówno towarzystwa prywatne, jak Towarzystwo Kopalń Państwowych, został w drugiej połowie roku 1931 zahamowany.

Rozbudowa ośrodka produkcyjnego w Solikamsku Z. S. S. R. postępowała opieszale, przede wszystkim ze względu na trudności komunikacyjne, opóźniające dostawę materiałów pomocniczych, maszyn i urządzeń. Nakreślony w planie 5-letnim rozwój produkcyjny kopalń w Solikamsku nie zostanie prawdopodobnie osiągnięty.

Produkcja przemysłu hiszpańskiego pozostała bez zmiany. To samo dotyczy produkcji przemysłu potasowego w Stanach Zjednoczonych.

PROWIZORJUM POLSKO-AUSTRJACKIE

Na skutek rokowań o traktat handlowy polsko-austrjacki zawarto narazie wstępne prowizorium na okres trzymiesięczny z mocą obowiązującą do dn. 4 maja 1932 r., z prawem dwutygodniowego wymówienia. W międzyczasie mają być podjęte dalsze rokowania, celem zawarcia traktatu handlowego.

Na zasadzie prowizorium Polska uzyskała pewne, niewystarczające zresztą, kontyngenty na

świnie i cielęta żywe i bite, przyczem wysokość kontyngentów obliczona jest na podstawie wyników wywozu z Polski za ostatnie trzy miesiące. Wzamian za powyższe ulgi, Polska udzieliła kontyngentów na szereg towarów, ostatnio zakazanych do przywozu, przytem narazie ustalono kontyngenty miesięczne; dalsze kontyngenty omawiane będą każdorazowo. Wysokość obustronnych kontyngentów jest wartościowo zrównana, czyli postawiona została zasada oparcia stosunków polsko-austrjackich na zrównoważonym bilansie handlowym. Jedynym wyjątkiem od tej zasady jest kontyngent na węgiel polski, który stanowi pewną nadwyżkę wywozową na naszą korzyść. Aczkolwiek w ciągu ostatnich kilku lat nasz bilans handlowy z Austrią kształtował się dodatnio i wskutek tego mieliśmy prawo domagać się znaczniejszych kontyngentów, jednak ograniczenia dewizowe i trudności finansowe w Austrii uniemożliwiały praktycznie wywóz polski. To też zasada zrównoważenia wywozu i przywozu z Austrii jest o tyle korzystna, że zapewnia nam na okres 3-miesięczny zgóry ustalone kontyngenty, które nie będą ulegały jakimkolwiek ograniczeniom. Import bowiem z Polski do Austrii ma być pokrywany na zasadzie rozrachunków clearingowych z procentów od kapitałów austriackich, umieszczonych w Polsce w wysokości ok. 30 milionów dolarów.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Zwracamy uwagę na książkę b. Ministra Przemysłu i Handlu, obecnie Naczelnego Dyrektora Fabryki w Mościcach, p. Inż. E. Kwiatkowskiego, p. t. „Dysproporcje”. Ta „rzecz o Polsce przeszłej i obecnej” jest owocem rozległych studjów i głębokiego wmyślenia się zarówno w historyczną przeszłość, jak w tętniącą życiem terażniejszość Polski.

Praca napisana jest z wielkim połotem, zaś wnioski zawarte w końcowych jej rozdziałach muszą w najwyższym stopniu zainteresować działaczy politycznych i społecznych, zwłaszcza zaś naszą młodzież.

Nakładem Komisji Fosforowej Związku rolniczych zakładów doświadczalnych wyszła z druku broszura Prof. W. Vorbrodta p. t. „Mączka z fosforytów krajowych, jako nawóz”. Praca ta obejmuje wyniki doświadczeń polowych wykonanych w latach 1927 — 1931 i upoważnia do wniosku, że fosforyty krajowe (w doświadczeniach badane były fosforyty z Rachowa) mogą stanowić surowiec do wyrobu mączki nawozowej, mającej zastąpić importowaną tomasówkę. Mączka fosforytowa nie zastępuje superfosfatów; natomiast — w pewnych określonych wypadkach korzystnie jest dodawać niewielkie ilości superfosfatu do stosowanej jako nawóz mączki fosforytowej.

Przeciętny współczynnik działania mączki fosforytowej w porównaniu do równej jej dawki tomasówki wynosi około $\frac{2}{3}$. Gdyby więc cena mączki fosforytowej wynosiła mniej, niż $\frac{2}{3}$ ceny

tomasówki, to możnaby myśleć o zastępowaniu tomasówki produktem krajowym.

Niezmiernie ważnym czynnikiem skutecznego działania mączki fosforowej jest jej mialkość.

W formie odbitki z zeszytu 1-go „Techniki Ciepłej” za r. 1932 ukazał się artykuł Dr. W. Amanna, Dyrektora Zakładów Elektro w Łaziskach Górnych, o korozji w opłomkach kotłów wodnorurkowych. Artykuł ten zasługuje na specjalną uwagę nie tylko ze względu na niezmiernie interesujący temat, zaczerpnięty wprost z praktyki fabrycznej, lecz również ze względu na wybitną przejrzystość i jasność sformułowania poglądów autora na omawiane w artykule zjawisko.

Nakładem księgarni F. Hoesicka ukazała się praca Radcy skarbowego Bronisława Hasfelda p. t. „Orzecznictwo podatkowe Najwyższego Trybunału Administracyjnego i Sądu Najwyższego”.

Pierwszy zeszyt tego wydawnictwa obejmuje orzecznictwo wyższych instancji kasacyjnych w sprawach dotyczących podatków przemysłowego i dochodowego. Autor zamierza publikować w przyszłości w tejże formie nagromadzający się materiał kasacyjny.

Wydawnictwo to może być pomocne dla instytucji i osób, mających do czynienia ze sprawami podatkowymi, ułatwiając orjentowanie się w dużym już materiale naszego orzecznictwa w zawiłych częstokroć sprawach podatkowych.

KRONIKA

Dnia 9 lutego r. b. odbyło się w Min. Skarbu posiedzenie Rady Towaroznawczej. Dla produkcji chemicznej posiadają znaczenie następujące orzeczenia:

a) płyty z surowej gumelastyki przeznaczone do wyrobu lontów gutaperkowych uznano, pomimo pewnych domieszek, za surową gutaperkę mytą w płytkach, cloną według poz. 87 p. 2b taryfy celnej,

b) płyty kauczuku regenerowanego, zawierającego ponad 20% tlenku cynku, uznano za surogat kauczuku, clony według poz. 87 p. 5b. taryfy celnej.

Dn. 11 lutego r. b. odbyło się w Min. Przemysłu i Handlu pod przewodnictwem Dyrektora Dep. Przemysł. posiedzenie, poświęcone sprawie samowystarczalności Polski w dziedzinie nawozów fosforowych, w szczególności zaś wyjaśnieniu, w jakim stopniu import tomasówki może być zastąpiony przez wytwarzany w kraju superfosfat. Zebranie doprowadziło do pewnego zbliżenia poglądów między przemysłem i rolnictwem. Celem ostatecznego wyświeślenia tych zagadnień, powołana została specjalna podkomisja, w któ-

rej skład z ramienia przemysłu wszedł p. Dyrektor J. Kirchmayer.

Cło na przędzę jedwabiu sztucznego w Austrii zostało podwyższone z 95 na 200 kor. zł. za 100 kg. Związek Przemysłu Włókienniczego Austriackiego wystąpił do rządu ze sprzeciwem, obawiając się podwyższenia cen wyrobów z jedwabiu sztucznego.

Komisja Mężów Zaufania Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów, oraz Naczelnej Organizacji Zjednoczonego Przemysłu i Rolnictwa Zachodniej Polski na zebraniu w dniu 26 stycznia pod przewodnictwem Janusza ks. Radziwiłła doszła do wniosku, że sprawa powołania do życia nowej wspólnej Centralnej Organizacji Przemysłu Polskiego powinna wejść niezwłocznie w fazę realizacji, tak aby po upływie najbliższych dwu miesięcy nowa organizacja mogła rozpocząć działalność. Do tego czasu Komisja Mężów Zaufania czuwać będzie nadal nad pracami organizacyjnymi, prowadzonymi przez dyrekcje obu łączących się zrzeszeń. Do Komisji Mężów Zaufania należy również Dyrektor Związku Przemysłu Chemicznego.

XVIII Targi Brytyjskie odbyć się mają w roku bieżącym w Londynie i w Birmingham w czasie od 22 lutego do 4 marca. Bliższych szczegółów i informacji udziela Wydział Handlowy Ambasady Brytyjskiej w Warszawie (Piękna 6, tel. 9.34.13), w godz. 10 $\frac{1}{2}$ — 13 $\frac{1}{2}$ oraz 15 — 16 $\frac{1}{2}$.

Przedsiębiorstwo chemiczne poszukuje do nabycia lub wydzierżawienia w Warszawie budynków z placem po fabryce chemicznej. Oferty uprzejmie prosimy kierować pod adresem biura Związku Przemysłu Chemicznego, Czackiego 1.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 8 z dn. 6 lutego r. b. ukazały się pod poz. 50 i 51 Rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 29 grudnia 1931 r. w sprawie wykonania Ustawy z dn. 7 listopada 1931 r. o zmianie niektórych postanowień Ustawy o państwowym podatku dochodowym, oraz wykonania Ustawy z dn. 22 października 1931 r. o kryzysowym dodatku do państwowego podatku dochodowego.

Rozporządzenia te wyjaśniają szereg przepisów, budzących wątpliwości we wspomnianych ustawach. W szczególności wskazują: technikę obliczania różnic państwowego podatku dochodowego od wynagrodzeń otrzymywanych od różnych służbodawców, termin od którego obowiązuje nowe pojęcie dochodu z tantjem i t. d.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.	Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	" solny 19°/21° Bé	14,25 "
" czysty 99%	300 "	" octowy techn. 30%	100 "
* Amonjak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	16 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,65 "	" rogowa 13/14% N ₂	— "
" granulowany za 1 kg % N ₂	1,80 "	Naftalin surowy prasowany	34,50 "
Azotan amonu	100 "	" czysty w łuskach	57,50 "
Benzol handlowy 90%	85 "	Octan sodu	140 "
" czysty	100 "	" ołowiu	215 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	Oleina zwierzęca destylat	220 "
* Boraks	110—125 "	" saponifikat	210 "
Chlorek cynku 50° Bé	45 "	Oleum 20%	19,94 "
Chlorek wapna bielący	36 "	Olej lniany	95 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
Chloroform czysty	800 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
" „pro narcosi”	1,800 "	Pirydyna czysta za 1 kg	9,75 "
Eter siarkowy	390 "	Smola preparowana	18,75 "
Fenol czysty	300 "	Saletra sodowa 15,5%	37,10 "
Formalina 40%	270 "	Siarczan amonu za 1 kg % N ₂	1,65 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	300 "	* Siarczan miedzi	110—125 "
" techniczna 85/88%	175 "	* Siarczek sodu 60/62%	65 "
* Karbid granulowany	75 "	Soda amonjakalna	25 "
Karbolinum	39,75 "	" kaustyczna	60 "
Klej kostny	265 "	Sól glauberska kalcynowana niemielona	14,25 "
Klej skórny	300 "	Stearyna	200 "
Krezol	140 "	Superfosfat 16%	9,28—9,92 "
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO ₃	100 "	Toluol czysty	120 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "	Żelatyna techn.	400 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSYMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.”, Zgierz, tel. Łódź 121-01 i Zgierz 19; Warsza- wa, tel. 708-09 sprzedaż; 894-49 in- formacje. „WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. „PABJANICKIE TOWARZYST- WO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Klej kostny i skórny. Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
	Novarsenobenzol: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
		Żelazokrzem 45% i 75%: „Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 MARCA 1932 ROKU

NASZA POLITYKA TŁUSZCZOWA

Dn. 17 lutego r. b. odbyła się w Min. Rolnictwa narada, poświęcona omówieniu całokształtu zagadnień tłuszczowych. Naradę zagał Minister Rolnictwa, p. Janta-Polczyński, przewodniczył zaś Dyrektor Departamentu Ekonomicznego, p. Adam Rose. W naradzie wziął udział długi szereg najwybitniejszych osobistości z pośród świata rolniczego i przemysłowego, zaś wysoki poziom obrad i rzeczowość przytaczanych argumentów przyczyniły się w dużym stopniu do wyświetlenia tego — jednego z najważniejszych i równocześnie najtrudniejszych problemów naszego życia gospodarczego.

Aczkolwiek z natury rzeczy nie mogło nastąpić całkowite uzgodnienie poglądów między przemysłem i rolnictwem, jednak wyłonione zostały trzy komisje, celem szczegółowego zbadania spraw, ponadto zaś narada podjęła uchwałę następującej treści:

Wobec znacznego ograniczenia możliwości wywozowych rolnictwa, Konferencja stwierdza, że w interesie całokształtu życia gospodarczego leży w chwili obecnej pokrywanie w możliwie szerokim zakresie potrzeb kraju w zakresie tłuszczów zwierzęcych i roślinnych produktami, opartymi na surowcach krajowych. Po zapoznaniu się z obecnymi rozmiarami produkcji rolnictwa w zakresie surowców tłuszczowych i niewątpliwymi możliwościami rozwojowymi, Konferencja wyraża opinię, że osiągnięcie daleko idącej samowystarczalności w tej dziedzinie jest możliwe z wyjątkiem tych tłuszczów, które nie mogą być zastąpione przez surowce krajowe z uwagi na specjalne właściwości techniczne. Cel ten da się osiągnąć tylko przy zastosowaniu szeregu środków natury gospodarczej i organizacyjnej, mających na celu — między innymi — zracjonalizowanie obrotu surowcami tłuszczowymi krajowego pochodzenia. Celem ustalenia szczegółowego programu akcji w tym zakresie, Konferencja postanowiła wyłonić następujące podkomisje:

- a) podkomisję do spraw tłuszczów zwierzęcych,
- b) podkomisję do spraw rzepaku i innych surowców olejów jadalnych,
- c) podkomisję do spraw siemienia lnianego i innych surowców olejów technicznych,
- d) podkomisję do spraw margaryny i fabrycznych tłuszczów jadalnych,

zalecając im ukończenie swych prac w terminie czterotygodniowym.

Konferencja stwierdza jednomyślnie, że w obecnych warunkach wprowadzenie utrudnień w przywozie nieprodukowanych w kraju surowców tłuszczowych dla celów technicznych nie leży w interesie życia gospodarczego.

Z pośród interesujących momentów dyskusji, na specjalną uwagę zasługuje kilka szczegółów. Stwierdzono przede wszystkim, że produkcja krajowa tłuszczów zwierzęcych w zasadzie może zaspokoić zapotrzebowanie wewnętrzne naszego kraju. Produkcja tłuszczów wieprzowych wzrosła z 90.000 — 95.000 tonn w r. 1929 do 138.000 — 145.000 tonn w r. 1931, w związku ze wzrastającymi trudnościami eksportu trzody mięsnej i przestawieniem hodowli na trzodę tłuszczową. Celem pokrycia zapotrzebowania wewnętrznego niezbędne jest powołanie odpowiedniej organizacji skupu; konieczny jest też zakaz wprowadzania do obrotu szmalcu nierafinowanego.

Wyjaśniło się dalej, że w związku ze spadkiem cen siemienia rzepakowego na rynkach eksportowych, polskie rafinerje olejów roślinnych przystąpiły do rafinowania oleju rzepakowego, tłoczonego z polskiego surowca, który nie może już znaleźć zbytu zagranicą. Olej rzepakowy zastąpił w pewnej mierze importowany olej soya, nie może jednak wyprzeć go całkowicie, gdyż różnica cen, wynosząca ok. 25 zł. na 1 tonnie, zmusza do wypuszczania na rynek olejów mieszanych o niższej średniej cenie. Najwłaściwsze ukształtowanie stosunków w tej dziedzinie powinno polegać na możliwości szybkiego przystosowywania się rafinerji olejów roślinnych do przerobu oleju rzepakowego lub olejów zagranicznych, zależnie od koniunktury na rzepak i możliwości zbywania go po korzystnych cenach na rynkach zagranicznych.

Największą różnicę zdań wywołała sprawa fabrycznych tłuszczów jadalnych. Należy stwierdzić, że polityka celna spowodowała niepojemną zwyżkę cen tych produktów; fabryczny tłuszcz jadalny, doniedawna dostępny dla najuboższej ludności, obecnie używany jest przede wszystkim przez ludność żydowską, konsumującą tłuszcze koszerne. Ceny bowiem fabrycznych tłuszczów jadalnych utrzymują się

na poziomie cen masła, w poszczególnych miesiącach r. 1931 nawet je przewyższając. W tych warunkach przeciętny konsument zawsze dawał pierwszeństwo tłuszczom naturalnym. Dlatego też nieprzejednane stanowisko sfer rolniczych wydaje się całkiem niezrozumiałe. Chyba z powodów natury uczuciowej, nie zaś rozumowej rolnictwo nie zaniechało dotąd ostrej kampanji przeciwko przemysłowi tłuszczów jadalnych, bezpodstawnie dopatrując się w nich konkurencji dla masła!

Wylonione przez naradę podkomisje przyczynią się niewątpliwie w dużym stopniu do wyjaśnienia poruszonych zagadnień.

ZE SPRAW SPIRYTUSOWYCH

Powołana przy Prezesie Rady Ministrów Komisja Spirytusowa, o której donosiliśmy w poprzednim numerze „Wiadomości”, zakończyła obrady, przyjmując szereg wniosków w zakresie nowelizacji ustawy o monopolu spirytusowym oraz likwidacji zapasów spirytusu monopolowego. Najistotniejsze postanowienia w powyższym zakresie dotyczą rozdziału zagospodarowania spirytusu konsumcyjnego i niekonsumcyjnego, pokrywania zapotrzebowania na spirytus konsumcyjny wyłącznie z gorzelnii rolniczych, wreszcie uregulowania cen spirytusu — celem zbliżenia ich do zmniejszonej zdolności nabywczej ludności.

W zakresie spraw, bezpośrednio interesujących przemysł chemiczny, zasługują na uwagę następujące uchwały:

Ustawa monopolowa przewidywać będzie dla Ministra Skarbu, w porozumieniu z zainteresowanymi Ministrami, prawo powoływania na wnioski przedsiębiorstw, reprezentujących co najmniej 50% produkcji w danych gałęziach przemysłu, zrzeczeń przymusowych — mających za zadanie normować warunki zbytu lub produkcji w przemyśle, zatrudnionych dalszą przeróbką spirytusu, zarówno na cele konsumcyjne, jak niekonsumcyjne. To samo dotyczy przemysłów, które dają spirytus jako produkt uboczny swej głównej produkcji, oraz przemysłu kwasu octowego.

Ustawa będzie przewidywała dla Ministra Skarbu, w porozumieniu z zainteresowanymi Ministrami, prawo wprowadzania lub uchylania, przy uwzględnieniu praw nabytych, zasady koncesjonowania, jak również ustalania warunków koncesjonowania we wskazanych wyżej dziedzinach handlu i przemysłu.

Ustawa będzie przewidywała dla Rady Ministrów prawo wprowadzenia i regulowania przymusu mieszania spirytusu do środków napędowych, oraz określania warunków tego przymusu. Przymus będzie wprowadzony najpóźniej w pół roku od daty wejścia w życie ustawy i będzie obowiązywał w każdym razie aż do chwili, kiedy zapasy spirytusu w kraju spadną poniżej 20 milionów litrów i kiedy produkcja spirytusu w kraju przekroczy 100 milionów litrów.

SPRAWOZDANIE BANKU POLSKIEGO

Ogłoszone zostało drukiem sprawozdanie Banku Polskiego za r. 1931. Sprawozdanie, jak zwykle, zawiera ogólny referat o sytuacji gospodarczej w r. 1931 r., z którego podajemy następujące charakterystyczne zestawienia:

	Zbiory ziemiopłodów:	
	1930	1931
Pszenvica	22,4 milj. q.	22 milj. q.
Żyto	69,6 " "	56,6 " "
Jęczmień	14,6 " "	14,7 " "
Owies	23,5 " "	23,9 " "

Przeciętna roczna cen zboża za r. 1931 na giełdzie w Warszawie i w Chicago przedstawia się w złotych za 100 kg jak następuje:

	Warszawa	Chicago
Pszenvica	27,6	22,1
Żyto	23,7	13,7
Owies	25,0	17,4

Ogólny wskaźnik produkcji przemysłowej, przyjmując za 100 wskaźnik z lat 1925—27, wynosił: w styczniu 1931—95,5, w czerwcu—94,0, w grudniu — 77,9. Spadek zamówień w hutnictwie żelaznym wyniósł 28,7% w porównaniu z r. 1930. Wydobywanie węgla kamiennego przewyższyło nieznacznie poziom z r. 1930. Wskaźnik płac, przyjmując za 100 płace w r. 1927, wyniósł: dla płac robotniczych 118,8 (w r. 1930 — 121,0), dla płac pracowników państwowych — 94,6 (w r. 1930 — 112,8). Ruch portowy w Gdyni wzrósł w porównaniu z r. 1930 z 506.037 tonn do 558.348 tonn w przywozie i z 3.122.294 tonn do 4.741.563 tonn w wywozie. Niedobór budżetu państwowego w okresie kwiecień—grudzień 1931 wyniósł 127 milionów złotych. Obieg pieniężny spadł z 1.569,2 milionów złotych w grudniu 1930 do 1.459,7 milionów złotych w grudniu 1931. Pokrycie biletów Banku Polskiego spadło z 55,29% w grudniu 1930 do 48,09% w grudniu 1931, przewyższając jednak pokrycie statutowe.

Dochody brutto Banku Polskiego za r. 1931 wynosiły 77,5 milionów złotych, zwiększyły się przeto o 6,4 milionów złotych w porównaniu z r. 1930. Wobec skutecznego specjalnego odpisu na pokrycie strat kursowych w wysokości 15 milionów złotych, czysty zysk uległ znacznemu zmniejszeniu, mimo że koszty handlowe spadły o 1,7 milionów złotych w porównaniu z r. 1930. Dywidenda za r. 1931 wynosi 12%.

KRONIKA

Dn. 16 lutego odbyło się posiedzenie w Centralnym Związku Polskiego Przemysłu, Górniczego, Handlu i Finansów w sprawie reformy taryf kolejowych dla przewozów drobnicy. Obecny system, dzielący przewozy na 5 klas, zostanie zmieniony w ten sposób, że pierwsze 4 klasy zostaną połączone w jedną z jednakowymi stawkami przewozowymi. Natomiast nowa klasa zawie-

rać będzie 4 szczeble, zależne od wzrostu wagi. W rezultacie projekt przewiduje podwyższenie specjalnie dla przesyłek zaliczonych obecnie do kl. III i IV, które sięgać będą 25 — 40%. Jednocześnie mają być stworzone pewne ulgowe przepisy dla niektórych towarów, celem zwalczania konkurencji samochodowej. Związek Przemysłu Chemicznego ustosunkował się negatywnie do powyższego projektu, wychodząc z założenia, że wszelkie podwyżki taryf kolejowych w chwili obecnej są niewskazane i wpływać będą na pogorszenie położenia w przemyśle chemicznym.

Ministerstwo Komunikacji wysunęło projekt podwyższenia taryf przewozowych dla nasion oleistych i olejów roślinnych z nasion środkowo-europejskiej kultury i nasion egzotycznych. Ponieważ podwyższenie taryf w tej dziedzinie w bardzo wysokim stopniu obciąży kalkulację przemysłową i wywołać może daleko idące skutki gospodarcze, przeto na posiedzeniu Sekcji Tłuszczowej Związku Przemysłu Chemicznego wyłoniona została specjalna komisja w składzie pp. Inż. J. Podraszki, Inż. S. Trockiego, E. Wielgońskiego, A. Barszczewskiego. Zadaniem tej komisji jest opracowanie w sposób wyczerpujący zagadnienia i zreferowania go na terenie zainteresowanych Ministerstw.

W Holandji wprowadzono reglamentację przywozu obuwia gumowego. Wysokość przyznawanych kontyngentów importowych oparto na przeciętnych cyfrach wwozu w latach 1928 i 1930. Ponieważ Polska w tych latach nie eksportowała, przeto nie uzyskała kontyngentu przywozowego. W ten sposób eksport polskiego obuwia gumowego do Holandji, zapoczątkowany niedawno z wielkim powodzeniem, został całkowicie uniemożliwiony.

Anglja wprowadziła ostatnio cła ochronne w wysokości 10% na szereg artykułów importowanych do Anglii. Wyjątek stanowią artykuły, dla których wprowadzono 50%-owe cło w poprzednich rozporządzeniach, jak również szereg surowców przeznaczonych do produkcji angielskiej. Od powyższego cła zwolnione są wszystkie artykuły sprowadzane z dominjów i kolonij angielskich. Cła zostały wprowadzone tymczasowo, z tem że po ukończeniu prac specjalnej Komisji celnej ustalone będą indywidualne stawki celne. Jednocześnie nowe przepisy celne przewidują możliwość ustalania 100%-owych ceł ad valorem od towarów wwożonych przez te państwa, które stosują do eksportu angielskiego albo też kolonij angielskich — zakazy przywozu, podwyżki ceł i wszelkie inne ograniczenia, bądź też traktują towary angielskie gorzej od towarów innych państw.

C. Hartwig, Sp. Akc. w Warszawie, Marszałka Focha 12, utworzyła przy biurze warszawskim specjalny wydział taryfowy, który udzielać będzie szczególnych informacji o kosztach przewozu w zakresie taryf zagranicznych.

Inż. Adam Krzyżanowski, szef Wydziału Komunikacyjnego Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów, opublikował źródłową i wyczerpującą pracę „Obračunek kosztów własnych przewozów na kolejach żelaznych”. Praca ta zasługuje na specjalną uwagę wszystkich, którzy interesują się zagadnieniami komunikacyjnymi; jest zilustrowana szeregiem wyczerpujących obrachunków i wyliczeń.

XII-ty Kongres Chemii Przemysłowej odbędzie się w roku bieżącym w Pradze w okresie od 25-go września do 1-go października. Sekcja czeskosłowacka francuskiego Towarzystwa Chemii Przemysłowej przystąpiła już do prac organizacyjnych i nadesłała do Związku Przemysłu Chemicznego zaproszenie do uczestnictwa w Kongresie, licząc na przyjazd większej ilości chemików polskich.

W związku z memorjałem opracowanym przez jednego z posłów reprezentujących interesy rolnicze, ogłoszonym przez „Gazetę Handlową” a dotyczącym, między innymi, cen soli potasowych—Sp. Akc. Eksploatacji Soli Potasowych opublikowała w N-rze 44 „Gazety Handlowej” wyjaśnienia, dotyczące polityki cen polskich soli potasowych.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 12 z dn. 20 lutego 1932 ukazało się Rozporządzenie Ministra Komunikacji, wprowadzające następujące zmiany w taryfach dla artykułów chemicznych:

Tomasyńska azotniakowa została włączona do taryfy wyjątkowej M. 6 z jednoczesnym zaliczeniem do poz. 642 w części I B.

Wprowadzona została taryfa wyjątkowa na wywóz kości odtluszczonych nieodklejonych przez porty polskie z zaliczeniem do kl. 18.

Wprowadzona została taryfa wyjątkowa na wywóz chlorku amonu i węglanu amonu, przytem przy przewozach przez granice suche ustalona została kl. 10, natomiast przewozy przez porty polskie korzystają z dodatkowej 10%-wej zniżki.

Nomenklatura terpentyny i smoły drzewnej została zmieniona w ten sposób, że dziegieć i terpentyna będą taryfowane jednakowo, natomiast smoła drzewna została wyeliminowana w oddzielnej pozycję i ściślej określona pod względem technicznym.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.	Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	" solny 19°/21° Bé	14,25 "
" " czysty 99%	300 "	" octowy techn. 30%	100 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	16 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,68 "	" rogowa 13/14%N ₂	— "
* " granulowany za 1 kg % N ₂	1,83 "	Naftalin surowy prasowany	34,50 "
Azotan amonu	100 "	" czysty w łuskach	57,50 "
Benzol handlowy 90%	85 "	Octan sodu	140 "
" czysty	100 "	" ołowiu	215 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	Oleina zwierzęca destylat	220 "
* Boraks	110—125 "	" saponifikat	210 "
Chlorek cynku 50° Bé	45 "	Oleum 20%	19,94 "
Chlorek wapna bielący	36 "	Olej lniany	105 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
Chloroform czysty	800 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
" " „pro narcosi“	1,800 "	Pirydyna czysta za 1 kg	9,75 "
Eter siarkowy	390 "	Smola preparowana	18,75 "
Fenol czysty	300 "	Saletra sodowa 15,5%	37,80 "
Formalina 40%	270 "	Siarczan amonu za 1 kg % N ₂	1,68 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	300 "	* Siarczan miedzi	110—125 "
* " techniczna 85/88%	175 "	* Siarczek sodu 60/62%	65 "
* Karbid granulowany	75 "	Soda amonjakalna	25 "
Karbolinum	39,75 "	" kaustyczna	60 "
Klej kostny	265 "	Sól glauberska kalcynowana niemielona	14,25 "
Klej skórny	300 "	Stearyna	200 "
Krezol	140 "	Superfosfat 16%	9,28—9,92 "
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO ₃	100 "	Toluol czysty	120 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "	Zelatina techn.	400 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSYMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01 i Zgierz 19; Warsza- wa, tel. 708-09 sprzedaż; 894-49 in- formacje. „WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. „PABJANICKIE TOWARZYST- WO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO“, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala Spiess.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
	Klej kostny i skórny. Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
	Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
		Zelazokrzem 45% i 75%: „Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 MARCA 1932 ROKU

TENDENCJE ŚWIATOWEJ POLITYKI GOSPODARCZEJ

Światowa konferencja ekonomiczna w 1927 r., która proklamowała daleko idący liberalizm celny, zapoczątkowała jednak okres skrajnego protekcjonizmu. Wszystkie kraje, wielkie i małe, rolnicze i przemysłowe, europejskie i zamorskie — prześcigają się w podnoszeniu barjer celnych, wprowadzaniu zakazów przywozu i w stosowaniu szeregu innych środków, hamujących import. Jednocześnie — te same kraje forsują eksport, przy pomocy najróżniejszych metod dumpingowych.

Wydaje się niewątpliwe, że podobne tendencje doprowadzą w niedalekiej przyszłości do absurdalnej sytuacji, i że odwrót będzie koniecznością. Niemożliwe jest bowiem osiągnięcie przez wszystkich aktywności bilansu handlowego, zaś powszechne wysiłki w celu ochrony rynków wewnętrznych są bodaj jedną z głównych przyczyn potęgującego się światowego przesilenia gospodarczego. Nie jest wykluczone, że sprawy potoczą się odwrotnie niż po roku 1927: oficjalnym hasłem rządów stanie się protekcjonizm, lecz praktyka życiowa zmuszać będzie do otwierania granic celnych. Jeżeli np. Wielkiej Brytanji uda się stworzyć wraz z dominjami system preferencyj celnych, to zespół, będący tak wielkim rynkiem zbytu, zacznie przyciągać inne państwa w orbitę swych wpływów. Widzimy już dzisiaj, że w Argentynie poważnie dyskutowany jest projekt dościa w drodze wzajemnych ustępstw do porozumienia z przyszłą angielską unją celną.

Nie jest też wykluczone, że państwa naddunajskie, uzależnione od siebie gospodarczo, wcześniej lub później porozumieją się pod względem wzajemnych ustępstw celnych.

Możemy więc być świadkami intensywnej gry na niższą taryf celnych, gry obliczonej na przyciągnięcie najbardziej interesujących partnerów.

Wszystkie te przewidywania są jednak dla Polski muzyką przyszłości. Obecnie — kraj nasz mało odporny na wstrząśnienia gospodarcze i nie rozporządzający znaczniejszymi rezerwami finansowymi, musi płynąć z ogólnym prądem polityki

handlowej i we wzmacnianiu barjery celnej szuka ochrony swej produkcji.

Istotnie — ostatnie miesiące przyniosły rozporządzenia, podnoszące stawki celne i wprowadzające dość liczne zakazy przywozu. Częściowo miano na celu skierowanie importu przez polskie porty lub też skłonienie zwalczającego się przemysłu do zawarcia koordynujących porozumień.

Nie ulega wątpliwości, że należy wprowadzić jeszcze niektóre zarządzenia, uniemożliwiające zagranicznej konkurencji zalew polskiego rynku. Jednakowoż — ku rozwadze tych czynników, które domagają się niezmiernie szerokiego stosowania zakazów przywozu, trzeba wskazać na pewne ujemne konsekwencje, stąd płynące.

Przedewszystkiem — na tle międzynarodowej emulacji o zaktywizowanie bilansu handlowego, nasze poczynania prohibicyjne wywołują odwet. Jeżeli więc cały przywóz pewnego, już obłożonego wysokim cłem, produktu do Polski wynosi rocznie tylko kilkadziesiąt tonn, to wprowadzenie zakazu przywozu wydaje się armatą zbyt ciężkiego kalibru. Ujemne skutki takiego zakazu przywozu mogą być znacznie groźniejsze od osiągniętych korzyści.

Zakazy przywozu (lub „organizacyjne“ stawki celne) muszą być uzupełnione szeregiem wyjątków, ulg, odchyień, kontyngentów i t. p., stosowanych dla pewnych określonych przedsiębiorstw lub do pewnych celów. Trzeba sobie zdawać sprawę, że pomnażanie zakazów poważnie utrudnia pracę urzędów państwowych, które przyznają ulgi, licencje i t. p. W miarę rozrastania się systemu zakazów — otrzymywanie tych różnych pozwoleń musi być związane z coraz większą zwłoką, nie mówiąc już o kosztach.

Przemysł zorganizowany, świadomy swych celów i możliwości, powinien liczyć się z tą odwrotną stroną prohibicji i rezygnować z zakazów przywozu wtedy, gdy wysoka stawka celna może spełnić swą rolę.

„In der Begrenzung zeigt sich erst der Meister“...

PRACE KONFERENCJI TŁUSZCZOWEJ

Jak donosiliśmy w poprzednim numerze „Wiadomości“, odbyta na terenie Ministerstwa Rolnictwa Konferencja Tłuszczowa wyłoniła szereg podkomisyj, które rozpoczną prace w początkach

kwietnia. Z uwagi na specjalne znaczenie poruszanych tematów, podajemy niżej treść właściwych kwestjonariuszów, które stanowią równocześnie plan dyskusyjny w poszczególnych podkomisjach.

PODKOMISJA DO SPRAW TŁUSZCZÓW ZWIERZĘCYCH

- I. 1. Czy istnieje samowystarczalność w zakresie tłuszczów zwierzęcych jadalnych i czy potrzebny jest przywóz tych tłuszczów z zagranicy?
2. Czy istnieje w obecnych warunkach potrzeba jakichkolwiek specjalnych zarządzeń, zmierzających do popierania spożycia wewnętrznego tłuszczów wieprzowych przerobionych rafinowanych?
3. Czy istnieje konieczność rafinowania tłuszczów wieprzowych w celu zapewnienia dostawy na rynki w okresach, gdy produkcja surowych tłuszczów spada?
4. W jaki sposób zapewnić wystarczającą ilość surowych tłuszczów wieprzowych krajowym rafinerjom już istniejącym?
5. Czy odpadki rzeźniane do przerobu na tłuszcz jadalny są w zupełności wykorzystywane i jakie ewentualnie środki należy zastosować dla zapewnienia ich przerobu?
6. Czy istnieje potrzeba współpracy pomiędzy przemysłem a rolnictwem w zakresie popierania przeróbki i dostawy surowców tłuszczowych wieprzowych do rafinerji, jeżeli tak — jaka powinna być organizacja tej współpracy.
7. Jakie zarządzenia celne, względnie inne zarządzenia, należy zastosować w stosunku do importu tłuszczów zwierzęcych jadalnych?
- II. 1. Czy produkcja łoju w kraju wystarcza na potrzeby przemysłu?
2. Czy istnieje możliwość zwiększenia produkcji łoju?
3. Jakie cła, względnie inne zarządzenia, należy zastosować w stosunku do przywozu łoju:
 - a) dla celów jadalnych,
 - b) dla celów technicznych?

PODKOMISJA DO SPRAW RZEPAKU I INNYCH SUROWCÓW OLEJÓW JADALNYCH

- I. 1. Czy produkcja krajowa rzepaku jest wystarczająca na zaspokojenie potrzeb przemysłu olejarskiego w tym zakresie?
2. Jakie są możliwości rozwoju uprawy rzepaku w Polsce i przy jakich warunkach może nastąpić wzrost uprawy?
- II. 1. Jakie są braki obecnej organizacji skupu rzepaku i jakie środki należy zastosować, aby je usunąć:
 - a) współpraca sfer rolniczych, handlowych i przemysłowych;
 - b) poprawa jakości rzepaku;
 - c) kwestja kredytowa?
- III. 1. Czy możliwe jest w Polsce zwiększenie uprawy słonecznika i w jakich warunkach może to nastąpić?
- IV. 1. Czy uprawa soi w Polsce posiada odpowiednie warunki rozwoju?

- V. 1. W jakiej mierze produkcja oleju rzepakowego może pokryć zapotrzebowanie krajowe?
2. Czy i w jakiej mierze olej rzepakowy może zastąpić inne oleje (słonecznikowy, sojowy, arachidowy i inne?)
3. W jakich warunkach może nastąpić zwiększenie zużycia oleju rzepakowego na niekorzyść olejów importowanych lub wytwarzanych z surowców importowanych?
- VI. 1. Jakie stawki celne, względnie inne zarządzenia należy zastosować w stosunku do:
 - a) nasion rzepaku,
 - b) nasion słonecznika,
 - c) nasion soi, orzechów ziemnych oraz innych nasion egzotycznych, służących do wyrobu olejów jadalnych,
 - d) oleju rzepakowego,
 - e) oleju słonecznikowego,
 - f) oleju sojowego, arachidowego oraz innych olejów egzotycznych jadalnych?
- VII. 1. Czy produkcja makuchów w kraju może pokryć pod względem ilości i jakości zapotrzebowanie rynku wewnętrznego.
2. Jakie zarządzenia celne, względnie inne należy zastosować w stosunku do importu i eksportu makuchów.

PODKOMISJA DO SPRAW SIEMIENIA LNIANEGO I OLEJÓW TECHNICZNYCH

- I. 1. W jakiej mierze produkcja krajowa siemienia lnianego pokrywa zapotrzebowanie przemysłu olejarskiego w tym zakresie?
2. Jakie są możliwości rozwoju produkcji siemienia lnianego w Polsce i przy jakich warunkach rozwój ten może nastąpić?
- II. 2. Jakie są braki obecnej organizacji skupu siemienia lnianego i co należy zastosować, aby je usunąć:
 - a) współpraca rolnictwa ze sferami handlowymi,
 - b) kwestja kredytowa?
- III. 1. W jakiej mierze produkcja oleju lnianego może pokryć zapotrzebowanie krajowe?
2. Czy i w jakiej mierze olej lniany może zastąpić inne oleje techniczne pochodzenia zagranicznego?
3. W jakich warunkach może nastąpić zwiększenie zużycia oleju lnianego na niekorzyść olejów importowanych lub wytwarzanych z surowców importowanych?
- IV. 1. Jakie są możliwości rozwoju produkcji nasion konopi?
2. Czy w stosunku do nasion konopi należy zastosować te same wytyczne polityki gospodarczej, co przy siemieniu lnianem?
- V. 1. Jakie stawki celne, względnie inne zarządzenia, należy zastosować w stosunku do:
 - a) nasion konopi,

- b) nasion innych, służących do wyrobu olejów technicznych,
- c) oleju lnianego,
- d) oleju konopnego,
- e) olejów technicznych wytwarzanych z surowców egzotycznych?

UWAGA: Ministerstwo nie porusza sprawy cła na siemię lniane, ponieważ opinie w tej sprawie już zostały ustalone podczas obrad Komisji Lniarskiej przy Prezydium Rady Ministrów.

PODKOMISJA DO SPRAW MARGARYNY I FABRYCZNYCH TŁUSZCZÓW JADALNYCH

- I. 1. Czy obecna krajowa produkcja tłuszczów jadalnych stałych może zaspokoić zapotrzebowanie rynku wewnętrznego?
2. Czy istnieje możliwość rozwoju produkcji krajowych tłuszczów jadalnych stałych?
- II. 1. Czy i w jakiej mierze margaryna i inne tłuszcze roślinne jadalne, wyrabiane z surowców egzotycznych; stanowią konkurencję dla masła oraz tłuszczów wieprzowych?
2. Czy istnieją możliwości rozwoju wywozu na szeroką skalę masła i zwolnienia w ten sposób rynku wewnętrznego dla konsumpcji margaryny?
3. Czy istnieje możliwość eksportu margaryny i jakie są widoki jego rozwoju?
4. Czy wskazane jest utrzymanie w kraju przemysłu margarynowego oraz produkcji tłuszczów egzotycznych jadalnych stałych?
- III. 1. Czy celem wyrównania warunków konkurencyjnych masła w stosunku do margaryny wskazane jest nałożenie akcyzy na margarynę?
- IV. 1. Czy istniejące w kraju rafinerie i fabryki margaryny mogą być przekształcone i dostosowane do przerobu surowców krajowych?
- V. 1. Jakie cła należy zastosować w stosunku do przywozu:
 - a) nasion oleistych, służących do wyrobu margaryny i tłuszczów jadalnych stałych,
 - b) tłuszczów i olejów nierafinowanych, przeznaczonych do przerobu w rafineriach,
 - c) tłuszczów i olejów rafinowanych oraz gotowej margaryny?

KRONIKA

Dn. 2 marca r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego R. P.

W poczet członków Związku przyjęto Centralny Związek Przemysłu Mydlarskiego w Polsce, jednoczący wszystkie niemal fabryki mydła, pracujące w naszym kraju.

Zarząd zatwierdził sprawozdanie finansowe za rok 1931 i uchwalił preliminarz budżetowy na rok 1932.

Ogólne Zebranie Związku postanowiono w roku bieżącym zwołać na dzień 30 kwietnia.

Z inicjatywy Dep. Zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych odbyło się dn. 27 lutego r. b. zebranie, mające na celu popieranie i ochronę przemysłu krajowego w zakresie artykułów chemiczno-farmaceutycznych, specyfików oraz surowców niezbędnych do ich wyrobu. Z najwyższym uznaniem należy powitać inicjatywę Dep. Zdrowia, mającą na celu propagowanie powyższej idei, ponadto zaś umożliwiającą kontakt i bliższe porozumienie między konsumentami i producentami. Analiza i dyskusja nad wykazem, obejmującym surowce i preparaty chem.-farmaceutyczne, wykazały celowość powyższego zamierzenia. Ideą przewodnią, którą kierował się Dep. Zdrowia przy opracowaniu powyższego wykazu, jest stwierdzenie wysokości istniejącej produkcji danego preparatu czy surowca, zdolności produkcyjnej na wypadek zwiększenia zapotrzebowania oraz dążenie do osiągnięcia najwyższej możliwej czystości chemicznej produktów. Ustalenie powyższych danych drogą osobistego porozumienia i kontaktu czynników rządowych z konsumentami z jednej strony, zaś producentami z drugiej, okazuje się o wiele skuteczniejsze, niż najliczniejsze i najenergiczniej nieraz przeprowadzane ankiety i memorjały.

Sporządzenia bardziej szczegółowego wykazu artykułów chemiczno-farmaceutycznych z wyszczególnieniem wszelkich producentów krajowych oraz porozumienia się z producentami takich artykułów, których czystość chemiczną należy podwyższyć — podjął się Związek Przemysłu Chemicznego.

XIII Targi Brukselskie odbędą się w roku bieżącym od dnia 6 do 20 kwietnia. Biuro Związku Przemysłu Chemicznego jest w posiadaniu oficjalnych kart wstępu, które mogą być wydane udającym się na Targi przedstawicielom przedsiębiorstw zrzeszonych.

Inż. Jacques Lauer, zam. w Paryżu, 59. Rue Cardinal Lemoine, donosi nam, że podejmuje się w otwartym przez niego Biurze Dokumentacji, Bibliografii i Tłumaczeń Technicznych — wszelkich prac w powyższym zakresie w językach: polskim, francuskim, angielskim i niemieckim.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 17 z dnia 8 marca r. b. ukażało się pod poz. 105 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 22 lutego 1932 r. w sprawie częściowej zmiany Rozporządzenia z dnia 14 marca 1930 r. o postępowaniu celnym.

Rozporządzenie to wprowadza pewne zmiany w zakresie postanowień obowiązującego dotychczas Rozporządzenia o postępowaniu celnym, szczególnie w zakresie tabeli tarowej.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	450 zł.	Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	" solny 19°/21° Bé	14,25 "
" " czysty 99%	300 "	" octowy techn. 30%	100 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,68 "	" rogowa 13/14% N ₂	— "
" " granulowany za 1 kg % N ₂	1,83 "	Naftalin surowy prasowany	34,50 "
Azotan amonu	100 "	" czysty w łuskach	57,50 "
Benzol handlowy 90%	85 "	Octan sodu	140 "
" czysty	100 "	" ołowiu	215 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	Oleina zwierzęca destylat	220 "
* Boraks	110—125 "	" " saponifikat	210 "
Chlorek cynku 50° Bé	45 "	Oleum 20%	19,94 "
Chlorek wapna bielący	36 "	Olej lniany	105 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
Chloroform czysty	800 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
" " „pro narcosi”	1,800 "	Pirydyna czysta za 1 kg	9,75 "
Eter siarkowy	390 "	Smola preparowana	18,75 "
Fenol czysty	300 "	Saletra sodowa 15,5%	37,80 "
Formalina 40%	270 "	Siarczan amonu za 1 kg % N ₂	1,68 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	300 "	* Siarczan miedzi	110—125 "
" " techniczna 85/88%	175 "	* Siarczek sodu 60/62%	65 "
* Karbid granulowany	75 "	Soda amonjakalna	25 "
Karbolinum	39,75 "	" kaustyczna	60 "
Klej kostny	265 "	Sól glauberska kalcynowana niemielona	14,25 "
Klej skórny	300 "	Stearyna	200 "
Krezol	140 "	Superfosfat 16%	9,28—9,92 "
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO ₃	100 "	Toluol czysty	120 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "	Żelatyna techn.	400 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSYMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZENSTWA

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.”, Zgierz, tel. Łódź 121-01 i Zgierz 19; Warsza- wa, tel. 708-09 sprzedaż; 894-49 in- formacje. „WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. „PABJANICKIE TOWARZYST- WO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
	Klej kostny i skórny. Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
	Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
		Żelazokrzem 45% i 75%: „Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 KWIETNIA 1932 ROKU

PROWIZORJUM POLSKO-NIEMIECKIE

Dnia 26 marca r. b. zostało podpisane prowizorium polsko-niemieckie, obowiązujące od dn. 1 kwietnia, a przywracające faktyczny stan rzeczy z przed dnia 1 stycznia 1932 r. w stosunkach handlowych między obydwojma krajami. Prowizorium oparte zostało na zasadzie wzajemności, polegającej na niestosowaniu ceł bojowych ze strony niemieckiej i na przyznaniu kontyngentów przywozowych ze strony polskiej. Jak wiadomo, Niemcy przed paru tygodniami wprowadziły nową rubrykę w celnej taryfie przywozowej — „Obertarif”, zawierającej wysokie stawki celne. Nowe cła miały być stosowane do wszystkich artykułów polski.h, co praktycznie biorąc oznaczałoby niemożność kontynuowania polskiego eksportu do Niemiec.

Polska ogłosiła tak zwane „kryzysowe” zakazy przywozu, obowiązujące od dnia 1 stycznia r. b. i stosowane specjalnie rygorystycznie do towarów pochodzenia niemieckiego. Zakazy te zaciążyły poważnie na eksporcie niemieckim, który w najważniejszych artykułach był do Polski uniemożliwiony.

Obecnie — od dnia 1 kwietnia r. b. — złagodzone zostały zarządzenia obydwóch stron. Bojowe cła niemieckie są stosowane tylko do tych artykułów polskich, które poprzednio były zakazane do przywozu; oczywiście, zakazy przywozu równocześnie zniesiono. Możliwości eksportu polskiego do Niemiec pozostają więc bez zmiany w stosunku do roku 1931. Analogicznie, Polska zastosowała takie kontyngenty przywozowe na towary zakazane do przywozu od 1-go stycznia 1932 r., aby możliwości niemieckiego eksportu do Polski znów pozostały bez zmiany w stosunku do 1931 r. Obustronne korzyści zostały przeto zbilansowane.

Kontyngenty polskie na towary niemieckie wyznaczono na jeden miesiąc (kwiecień), późniejsze będą określane — podobnie jak w stosunku do innych krajów — na okresy dwumiesięczne. Kontyngenty te obejmują tylko towary, zakazane do przywozu od 1 stycznia r. b. i nie

dotyczą wcześniej ogłoszonych list reglamentacyjnych. Ministerstwo Przemysłu i Handlu rozpoczęło już przyjmowanie podań o zezwolenia na przywóz odpowiednich towarów.

Przemysł chemiczny zainteresowany jest zarówno w wywozie szeregu artykułów (przeważnie węglpochodnych) do Niemiec, jak w przywozie z Niemiec wielu towarów, przedewszystkiem instalacyjnych. To też podpisanie prowizorium należy powitać z zadowoleniem, tem więcej że stanowić może ono będzie krok naprzód ku ostatecznemu uregulowaniu stosunków handlowych z Niemcami. Wprawdzie przemysł nasz nie jest zainteresowany w zawarciu traktatu handlowego polsko-niemieckiego, lecz w ogólnym bilansie naszego kraju wejście w życie umowy handlowej posiadałoby niezawodnie duże znaczenie.

Ilustracją stosunków polsko-niemieckich w zakresie chemicznej wymiany towarowej jest następujące zestawienie, dotyczące przywozu i wywozu artykułów chemicznych — z Niemiec do Polski i z Polski do Niemiec:

Rok	Przywóz	Wywóz
	w tysiącach złotych	
1928	149.300	20.883
1929	152.821	37.701
1930	120.191	32.187
1931	63.079	21.610

W roku 1931 zmalał zarówno przywóz jak wywóz, co stanowi zresztą wynik kryzysu gospodarczego. Chemiczny bilans handlowy polsko-niemiecki jest oczywiście ujemny dla naszego kraju: wywozimy nieduże stosunkowo ilości materiałów surowych, przywozimy wysokowartościowe produkty gotowe.

Prowizorium polsko-niemieckie nie zmieni zapewne w poważniejszym stopniu zarysowanej powyżej sytuacji. Przyczyni się jednak do złagodzenia stosunków, jakimi charakteryzowały się pierwsze miesiące roku bieżącego.

SPRAWOZDANIE ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO.

Ukazało się z druku XI Sprawozdanie Związku Przemysłu Chemicznego R. P. za rok 1931. Sprawozdanie obejmuje 48 stron druku formatu normalnego A4 i zawiera następującą treść: władze Związku Przemysłu Chemicznego, lista przedsiębiorstw wchodzących w skład Związku, alfabetyczny skorowidz wytwarzanych przez zrzeszone fabryki artykułów, wreszcie właściwe sprawozdanie z działalności Związku. To ostatnie ocenia ogólną konjunkturę w roku 1931, ujmując monograficznie sytuację w poszczególnych dziedzinach przemysłu chemicznego, zdaje sprawę z poczyniń Związku w roku sprawozdawczym.

Sprawozdanie rozesłane zostało wszystkim członkom Związku Przemysłu Chemicznego.

SPOŻYCIE NAWOZÓW SZTUCZNYCH.

Spożycie nawozów sztucznych w r. 1930 i 1931 kształtowało się w Polsce następująco:

Wyszczególnienie	1930		1931	
	Spożycie	w tem przywóz	Spożycie	w tem przywóz
w tysiącach tonn				
Superfosfat	187	—	100	—
Żużle Thomasa . . .	134	134	105	105
Nawozy kostne . . .	10	—	8	—
Sole potasowe	219	22	108	4
Saletry	88	78	42	2
Azotniak	82	—	39	—
Siarczan amonu . . .	20	—	20	—
Mieszanki nawozowe	19	—	34	—
	759	234	456	111

Sprawa tak wydatnego zmniejszenia spożycia nawozów sztucznych musi być traktowana nader poważnie, z uwagi na doniosłe skutki dla całości kształtu gospodarstwa narodowego. Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w czasie pięciolecia 1925/29 (w porównaniu do pięciolecia 1921/25) — przeciętne plony pszenicy na terenie całego kraju wzrosły o 120 kg z 1 ha, żyta o 90 kg, jęczmienia i owsa o 160 kg, ziemniaków o 700 kg, buraków cukrowych o 200 kg. Biorąc na uwagę, że w czasie 1921/25 nawozy sztuczne stosowane były w nieznaczonej tylko mierze i dopiero w następnym okresie spożycie ich wzrosło bardzo gwałtownie — należy dojść do wniosku, że wzrost zbiorów przypisać należy w dużej mierze nawozom sztucznym. Ponieważ nawet w latach pomyślnych zbiorów nigdy nadwyżki zbożowe nie były w Polsce zbyt wielkie, przeto mimowoli nasuwa się problem, czy gospodarka ekstensywna nie doprowadzi w skutkach do deficytów zbożowych. Wypowiadane są coprawda poglądy, że zmniejszona produkcja płodów rolnych wpłynie na wyżkę cen, jednak teorie te budzą poważne zastrzeżenia. W każdym razie zastosowanie tak drastycznego środka mo-

głoby mieć miejsce tylko równocześnie we wszystkich krajach; natomiast redukcja zbiorów w Polsce napewno nie odbije się na stanie rynków międzynarodowych, które są jedynie miarodajne dla cen zboża.

CENTRALNY ZWIĄZEK PRZEMYSŁU POLSKIEGO.

Fuzję dwóch naczelných organizacyj życia gospodarczego Polski: Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów oraz Naczelnej Organizacji Zjednoczonego Przemysłu i Rolnictwa Zachodniej Polski — należy uważać za fakt dokonany. Dnia 18 marca r. b. uzgodniono ostatecznie tekst statutu nowej organizacji, która działać będzie pod nazwą Centralnego Związku Przemysłu Polskiego.

Stosownie do formuły, ujętej w § 1 statutu — Centralny Związek Przemysłu Polskiego ma na celu podniesienie poziomu ekonomicznego kraju, współdziałanie rozwojowi życia gospodarczego, organizowanie przemysłu, uzgadnianie jego interesów i reprezentowanie ich nazewnątrz. Podstawą organizacyjną Centralnego Związku są grupy zawodowe. Grupę stanowi zespół członków, należących do jednej i tej samej lub kilku pokrewnych dziedzin wytwórczości. Związek składać się będzie z następujących 13 grup: górnictwo i przemysł węglowy; górnictwo i hutnictwo żelazne; górnictwo i hutnictwo cynkowe, ołowiane i inne poza żelazem; górnictwo i przemysł naftowy; przemysł metalowy, mechaniczny, elektrotechniczny i elektryfikacyjny; przemysł chemiczny; przemysł włókienniczy (bawełna, wełna, len, konopie, juta, jedwab i t. p.); przemysł cukrowniczy; inne przemysły rolnicze (drzewny, spirytusowy, drożdżowy, przetworów ziemniaczanych, młynarski, piwowarski i t. p.); przemysł papierniczy i celulozowy; przemysł mineralny i budowlany (cement, wapno, cegła, szkło, ceramika i t. p.); instytucje kredytowe i ubezpieczeniowe; organizacje gospodarcze różne.

Pozostawiając do najbliższej przyszłości omówienie ram organizacyjnych i struktury władz Centralnego Związku — sygnalizujemy tymczasem, że Związek Przemysłu Chemicznego jest jednym z założycieli Centralnego Związku i że podpisał w tym charakterze statut nowej organizacji.

KRONIKA.

Dnia 16 marca r. b. podpisany został w Warszawie układ między niemieckim Kalisyndykatem w Berlinie, S-té Commerciale des Potasses d'Alsace w Mulhousie i Paryżu, Mines Domaniales de Potasse d'Alsace w Mulhousie, S. A. Mines de Kali Ste Therèse w Mulhousie z jednej strony i Sp. Akc. Eksploatacji Soli Potasowych we Lwowie. Układ ten został zawarty na lat 5 i przyznaje Sp. Eksploatacji Soli Potasowych we Lwowie udział w eksplocie światowym, odpowiadający polskim zdolnościom produkcyjnym. Wyłączny wpływ na rynek polski pozostawiony został czynnikom polskim, przyczem w razie potrzeby importu nawozów potasowych, lub innych produktów potasowych do Polski —

przywóz prowadzony będzie wyłącznie przez Spółkę Eksploatacji Soli Potasowych po cenach i na warunkach w Polsce obowiązujących.

Układ ten posiada bardzo doniosłe znaczenie zarówno w płaszczyźnie uregulowania stosunków na polskim rynku potasowym, jak na rynkach światowych i stanowi wynik długotrwałych pertraktacji.

Dnia 27 lutego r. b. odbyło się w Zurychu plenarne posiedzenie Szwajcarskiego Towarzystwa Chemicznego, na którym wygłoszone zostały następujące referaty: Prof. Wieland, laureat Nobla z Monachjum, zreferował swe prace o utlenianiu i redukcji, jako procesach biochemicznych; prof. W. N. Haworth z Oxfordu — prace nad budową inuliny, zaś Dr. Benedykt Hepner z Warszawy — mówił o wykonanych z mag. S. Frankenbergiem pracach nad nowymi pochodnymi ksantyny i kwasu moczowego, przy czym szczególne zainteresowanie wywołały pochodne kofeiny, których jedna grupa metylowa została zastąpiona przez grupę fenylową.

Zakłady Elektro w Łaziskach Górnych wypuściły na rynek glinokrzem, który spotkał się z ogólnym uznaniem przy zastosowaniu do fabrykacji materiałów wybuchowych i okazał się nawet lepszym od produktu importowanego, jeśli chodzi o szybkość detonacji materiału wybuchowego. Wiadomość tę notujemy jako dowód ciągłych postępów w polskim przemyśle chemicznym.

Instytut Naukowej Organizacji urządza w przeciągu trzech dni — 9, 10, 11 kwietnia r. b. cykl wykładów o naukowej organizacji w przemyśle chemicznym. Program cyklu obejmuje: ogólne zasady naukowej organizacji, zastosowanie wykresów w kierownictwie, układanie budżetu, zasady obliczania kosztów własnych, zastosowanie zasad obliczania kosztów własnych w przemyśle chemicznym, organizacja zakupów, gospodarka magazynowa, dobór pracowników i higiena pracy, organizacja biura przemysłowego, przebieg i kontrola procesów fabrykacyjnych, świetlna kontrola procesów fabrykacyjnych.

Opłata za cykl wynosi zł. 50.—, zapisy przyjmowane są w Instytucie Naukowej Organizacji w Warszawie, Mokotowska 53.

Polski Komitet Naukowej Organizacji powziął uchwałę odłożenia terminu zwołania III-go Polskiego Zjazdu Naukowej Organizacji na przeciąg 2 lat.

Centralny Związek Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów zwraca uwagę na dział informacyjny o polskim przemyśle

w Roczniku Oficerskim na rok 1932. Zlecenia do tego działu przyjmuje administracja Rocznika (Sztab Główny, Wojskowy Instytut Naukowo-Wydawniczy, Warszawa, Plac Piłsudskiego 3, tel. wewn. 159) oraz delegaci Rocznika, którzy w tym celu odwiedzą poszczególne przedsiębiorstwa.

XIV Zjazd Gazowników i Wodociągowców Polskich, połączony z walnymi zebraniem Zrzeszenia Gazowników i Wodociągowców Polskich oraz Związku Gospodarczego Gazowni i Zakładów Wodociągowych, odbędzie się w roku bieżącym w Wilnie, w dniach 2—5 czerwca. Zgłoszenia na Zjazd przyjmuje Komitet Organizacyjny, mieszczący się w Wileńskiej Dyrekcji Wodociągów i Kanalizacji — Wilno, Dominikańska 2.

NA MARGINESIE.

Niektóre dzienniki prowincjonalne, chciwie sensacji za wszelką cenę, umieściły przed paru dniami wiadomość o olbrzymiej, ośmiomiljonowej grzywnie, jaką „jedno z największych naszych przedsiębiorstw farmaceutycznych” miało rzekomo wpłacić do Warszawskiej Kasy Skarbowej. Grzywnę tę — ciągle stosownie do prowincjonalnych wiadomości — nałożono jakoby za używanie nabytego po ulgowych cenach spirytusu do produkcji „luksusowych kosmetyków”.

Oczywiście, cała wiadomość zawiera w sobie tyleż prawdy, ile zjawiającej się stale w sezonie ogórkowym na szpaltach niektórych wydawnictw wąż morski. Żadne z należących do Związku Przemysłu Chemicznego przedsiębiorstw farmaceutycznych — zaś wszystkie większe fabryki farmaceutyczne do Związku należą — ani nie używało nigdy spirytusu farmaceutycznego do celów perfumeryjno-kosmetycznych, ani też nie wpłacało z tego tytułu żadnej kary do kas skarbowych. Tem więcej plotka o ośmiomiljonowej grzywnie wygląda już na wyraźny objaw patologicznego przerostu wyobraźni, zaostrej pogonią za wiadomościami nawet najbardziej nieprawdopodobnymi i obliczonymi tylko na naiwność czytelnika!

NOWE ROZPORZĄDZENIA.

W Dz. Ust. Nr. 20 z dnia 15 marca r. b. ukazało się pod poz. 146 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dnia 27 lutego 1932 r. w sprawie cel wywozowych.

Stosownie do przepisów tego Rozporządzenia, do poz. 230 taryfy wywozowej (smoła surowa z węgla kamiennego) dodana została uwaga w myśl której za każdorazowym zezwoleniem Min. Skarbu surowa smoła z węgla kamiennego może być zwalniana od cła wywozowego. Uwaga ta ma być stosowana przy wywozie prasmoły (smoły pierwotnej). Rozporządzenie weszło w życie dnia 15 marca r. b.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	450 zł.	Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	solny 19°/21° Bé	14,25 "
czysty 99%	300 "	octowy techn. 30%	100 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,68 "	rogowa 13/14%N ₂	— "
* " granulowany za 1 kg % N ₂	1,83 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
Azotan amonu	100 "	czysty w łuskach	52,50 "
Benzol handlowy 90%	80 "	Octan sodu	140 "
czysty	92 "	ołowiu	215 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	Oleina zwierzęca destylat	220 "
* Boraks	110-125 "	saponifikat	210 "
Chlorek cynku 50° Bé	45 "	Oleum 20%	19,94 "
Chlorek wapna bielący	36 "	Olej lniany	115 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20-22 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
Chloroform czysty	800 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
" "pro narcosi"	1,800 "	Pirydyna czysta za 1 kg	9,75 "
Eter siarkowy	390 "	Smoła preparowana	17,50 "
Fenol czysty	265 "	Saletra sodowa 15,5%	37,80 "
Formalina 40%	270 "	Siarczan amonu za 1 kg % N ₂	1,68 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	300 "	* Siarczan miedzi	110-125 "
* " techniczna 85/88%	175 "	* Siarczek sodu 60/62%	65 "
* Karbid granulowany	75 "	Soda amonjakalna	25 "
Karbolineum	31,25 "	kaustyczna	60 "
Klej kostny	265 "	Sól glauberska kalcynowana niemielona	14,25 "
Klej skórny	300 "	Stearyna	200 "
Krezol	128 "	Superfosfat 16%	9,28-9,92 "
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO ₃	100 "	Toluol czysty	105 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "	Zelatyna techn.	400 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:	Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:	Oleina zwierzęca:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BOŚ RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, tel. 656-99.	na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Przem. Tuszcz. „SCHICHT-LEVER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO“, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Smoła pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Danilowiczowska 16, tel. Centrala Spiess.	Klej kostny i skórny. Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
	Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Żelazokrzem 45% i 75%: „Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej - Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 KWIETNIA 1932 ROKU

ZE SPRAW TŁUSZCZOWYCH

W dniach 4, 5, 6 i 7 kwietnia r. b. odbyły się w Min. Rolnictwa narady, mające na celu wyświetlenie zagadnień w całości polskiej polityki tłuszczowej. Zebraniom przewodniczył Naczelnik Wydz. Ekonomiki Rolnej, p. Krawulski, zaś w obradach uczestniczyli: Dyr. Dep. Ekonomicznego Min. Rolnictwa, p. Dr. Adam Rose, przedstawiciel Min. Przemysłu i Handlu p. Dr. L. Barabasz, wreszcie reprezentanci przemysłu i rolnictwa. Delegaci Związku Przemysłu Chemicznego oraz Izby Przemysłowo-Handlowych stali na stanowisku, że w imię dobrze pojętych interesów zarówno rolnictwa jak przemysłu — należy doprowadzić do uzgodnienia poglądów na tę trudną sprawę. Chociaż do jednomyślności nie doszło, jednak stwierdzić trzeba, że poglądy sfer zainteresowanych zbliżyły się bardzo znacznie i że Rząd, opierając się na dotychczasowych choćby tylko wynikach narad, może już wyrobić sobie obiektywny pogląd na sytuację tłuszczową w Polsce. Obrady komisyjne — prowadzone w 4-ch komisjach: tłuszczów zwierzęcych, rzepaku i innych surowców olejów jadalnych, siemienia lnianego i olejów technicznych, margaryny i fabrycznych tłuszczów jadalnych — zostały wprawdzie zakończone; wyłoniono jednak szereg podkomisyj, które zbadać mają bliżej niezgodnione jeszcze sprawy. Ponadto, plenarne posiedzenie narady tłuszczowej będzie musiało poznać się z wynikami prac, wprowadzić korektywy i przyjąć sformułowane w pracach komisyjnych wnioski.

Następujące tezy zostały dotychczas przyjęte jako bezsporne:

Kraj nasz jest w zasadzie samowystarczalny w zakresie jadalnych tłuszczów zwierzęcych; niema więc potrzeby importu w obecnej sytuacji zwierzęcych tłuszczów jadalnych z zagranicy. Wyjątek stanowią miesiące letnie, kiedy istnieje konieczność sprowadzania nieznacznych ilości tłuszczów o niższej temperaturze topnienia, oraz mieszania ich z tłuszczami krajowymi, celem otrzymania właściwej konsystencji szmalcu.

Konieczne jest powołanie do życia organizacji skupu tłuszczów zwierzęcych, gdyż w obecnym w stanie rzeczy wielkie ilości tłuszczów zwierzęcych, nadających się do celów jadalnych, nie docierają do właściwych warsztatów przerobczych. Racjonalna zbiórka odpadkowych tłuszczów świńskich jest jednym z naczelných postulatów.

Nie jesteśmy natomiast samowystarczalni

w zakresie łojów i tłuszczów zwierzęcych, przeznaczonych do celów technicznych (przewszystkiem używanych w fabrykach mydła). Import tych tłuszczów jest pożyteczny, nie powinien też być krępowany żadnymi zarządzeniami celnymi.

Pożądane jest podwyższenie uprawy lnu i rzepaku w Polsce. Olej lniany pochodzenia krajowego jest jakościowo znacznie lepszy od oleju lnianego, tłoczonego z nasion zamorskich. Każde ilości siemienia lnianego znajdują nabywcę w olejarniach, które chętniej znacznie posiłkują się surowcem polskim, niż zamorskim. Import siemienia lnianego jest niezbędny wówczas, gdy nieurodzaj lub wyczerpanie zapasów siemienia w kraju nie pozwoli oprzeć olejarstwa lnianego na surowcu krajowym.

Olej rzepakowy nadaje się po przerafinowaniu do celów jadalnych. Polskie fabryki olejów jadalnych weszły już oddawna na drogę rafinowania oleju rzepakowego, po drodze tej będą też kroczyły nadal. Niepodobna jednak całkowicie zastąpić ciekłych olejów tłoczonych z nasion egzotycznych olejem rzepakowym, gdyż cena ostatniego jest znacznie wyższa, zaś właściwości smakowe odmienne od oleju sojowego naprzykład. Należy jednak poświęcić wiele uwagi produkcji rzepaku, która ma wszelkie widoki powodzenia. Zagadnienie celne powinno być rozwiązane w zakresie nasion oleistych służących do fabrykacji olejów ciekłych w ten sposób, aby pewne określone kontyngenty takich nasion były sprowadzane bez trudności. Nasiona oleiste, służące do fabrykacji olejów ciekłych, a sprowadzane ponad określony kontyngent, mogą opłacać wysoką stawkę celną.

Największą różnicę zdań wywołała sprawa margaryny i fabrycznych tłuszczów jadalnych, czyli takich tłuszczów o stałej konsystencji, w których rolnictwo dopatruje się najgroźniejszej dla masła konkurencji.

Zagadnienie powyższe było rozważane bardzo szczegółowo i sumiennie, przyczem oświetlono je dokładnie ze wszystkich punktów widzenia. Podkreślić należy, że wysuwana niekiedy przez rolnictwo teza nałożenia akcyzy na margarynę nie znalazła uznania wśród obecnych, wobec czego przedstawiciele rolnictwa tezy tej nie podtrzymują. Wywiązała się natomiast bardzo obszerna dyskusja przewszystkiem w płaszczyźnie stwierdzenia, czy istotnie margaryna stanowi konkurencję dla masła. Przedstawiciele przemysłu bronili poglądu, że margaryna, spo-

zywana przez pewne tylko warstwy ludności (przedewszystkiem żydowskiej) jest produktem całkiem odmiennym od masła i znajduje na rynku zbyt niezależny; że fabryczne tłuszcze jadalne są używane przez fabryki wyrobów cukierniczych, gdyż właściwości wypiekanych przez nie wyrobów wymagają specjalnych gatunków tłuszczów. Rolnictwo nie podzieliło podobnej opinii, twierdząc kategorycznie że najpoważniejszą dla masła konkurencją jest niewątpliwie margaryna i fabryczne tłuszcze jadalne.

Wysuwane argumenty, iż przedewszystkiem sery miękkie, importowane do Polski w poważniejszych ilościach, powinny stanowić przedmiot zainteresowania rolnictwa, które pozwala na zastępowanie masła takimi zagranicznymi serami — nie znalazły dostatecznego uznania wśród przedstawicieli rolników.

Obie strony doszły jednak do zgodnego wniosku, że dynamikę rozwoju przemysłu margarynowego w Polsce należy tymczasem zachować na pewnym stałym poziomie. Wprawdzie maksymalna produkcja margaryny nie została zaprojektowana, jednak zdaje się żadnej nie ulegać wątpliwości konieczność utrzymania jej w określonych granicach. Różnica zdań sprowadza się więc w chwili obecnej do obmyślenia metody przeprowadzenia powyższego postulatu, który merytorycznie jest między przemysłem i rolnictwem uzgodniony.

Jak widać z powyższego, w najważniejszych punktach doszliśmy do porozumienia z rolnictwem. Oczywiście, nie znaczy to bynajmniej, że przemysł i rolnictwo znalazły w sprawie tłuszczowej wspólną drogę. Dopiero cel, ku któremu zmierzamy, jest wyraźnie i niedwuznacznie sprecyzowany. Zadaniem prac podkomisyjnych, wreszcie plenarnych posiedzeń narady tłuszczowej będzie nakreślenie metod realizacji, które — może się to zdarzyć z łatwością — rozejdą się zresztą niekiedy. Rząd ma ostatnie słowo w tych zagadnieniach. Polityka wewnętrzno-handlowa, reglamentacyjna, celna — oto środki, przy których pomocy kierowana będzie przez czynniki rządowe polska gospodarka tłuszczowa.

OGÓLNE ZEBRANIE ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Dn. 30 kwietnia r. b., w sobotę, odbędzie się walne doroczne zebranie Związku Przemysłu Chemicznego, zwołane o g. 17 min. 30 w pierwszym i o godz. 18 w drugim terminie. Podobnie jak w roku poprzednim, zebranie odbędzie się w lokalu Związku, przy ul. Czackiego Nr. 1 w Warszawie.

Porządek obrad obejmuje następujące sprawy:

- 1) Zagajenie,
- 2) Wybór przewodniczącego zebrania,
- 3) Sprawozdanie z działalności Związku,
- 4) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej,
- 5) Uzupełniające wybory do Zarządu Związku,
- 6) Wybór Komisji Rewizyjnej,
- 7) Sprawy bieżące i wolne wnioski.

Po zakończeniu formalnej części zebrania odbędzie się odczyt p. Dr. Pawła Minkowskiego, na temat interwencjonizmu Państwa w sprawach gospodarczych, ze szczególnem uwzględnieniem zagadnienia koncesjonowania.

Formalne zawiadomienia o powyższem zebraniu zostały rozesłane — stosownie do przepisów statutowych — wszystkim członkom Związku listami poleconymi.

Na tem miejscu pozwalamy sobie podkreślić specjalną doniosłość obrad Ogólnego Zebrania w roku bieżącym i prosimy wszystkich przedstawicieli fabryk zrzeszonych o niezawodne przybycie na zebranie.

CŁA MAKSYMALNE

Rozporządzeniem Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 26 marca 1932 (Dz. Ust. Nr. 26) cła maksymalne polskiej taryfy celnej zostały podwojone, wynoszą przeto 300% stawek autonomicznych. W wyniku tego zasadniczego Rozporządzenia, Minister Skarbu ogłosił w „Monitorze Polskim” Nr. 75 i Nr. 81 Rozporządzenia, ustalające maksymalne stawki celne na towary, pochodzące z Rzeszy Niemieckiej.

Celem udowodnienia, że towar importowany nie pochodzi z Rzeszy, należy przedstawić przy odprawie celnej właściwe świadectwa pochodzenia.

Wprowadzone zostały cła maksymalne na szereg towarów, objętych zakazami przywozu z Rzeszy Niemieckiej, ogłoszonymi Rozporządzeniami z dn. 17 czerwca 1925 i 11 lipca 1925.

Praktycznie biorąc przeto, do wszystkich towarów, zakazanych do przywozu wyłącznie z Rzeszy Niemieckiej przed dniem 1 stycznia 1932 — stosowane są, obok zakazów przywozu, cła maksymalne, wyższe o 200% od ceł autonomicznych. Towary, wolne od cła przy przywozie, opłacają określone maksymalne stawki celne w wysokości ustalonej wskazanem Rozporządzeniem Ministra Skarbu.

KRONIKA

Wszyscy członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymali odezwy dziekanatów Wydziałów Chemji i kół chemików Politechnik polskich, formułujące prośbę o udzielenie w roku bieżącym praktyk wakacyjnych dla studentów. Prośba ta została gorąco specjalnym listem poparta przez Zarząd Związku, który wielokrotnie podkreślał doniosłe znaczenie praktyk wakacyjnych w kształceniu przyszłych pracowników przemysłu.

Sprawa cała w roku bieżącym rysuje się specjalnie ostre konturami. Ilość bowiem praktykantów wzrasta nieustannie, gdy praktyki zgłaszane są w coraz mniejszej ilości. Jak wiadomo, wszyscy studenci wydziałów chemicznych Politechnik obowiązani są odbyć praktykę wakacyjną — celem uzyskania dyplomu. Ponadto, uczniowie szkół zawodowych również odbywają praktyki wakacyjne. Fabryki chemiczne jednak przyjmują praktykantów w niedostatecznych ilościach. Wielu studentów, którzy odbyć mieli

praktykę w roku ubiegłym, nie mogli tego uskutecznić z uwagi na brak dostatecznej ilości praktyk.

Pozwalamy sobie raz jeszcze zauważyć, że dobre wykształcenie pracownika przemysłowego w dużym stopniu zależy również od odbycia praktyki fabrycznej i dlatego też z całą usilnością prosimy fabryki zrzeszone o przychylnie ustosunkowanie się do sprawy praktyk wakacyjnych.

W Zagrzebiu odbędą się Targi Międzynarodowe w czasie od 23/IV do 2/V 1932. Firmy interesujące się powyższymi Targami winny skomunikować się z Konsulatem Generalnym Rz. P. (Zagreb. Haulikova 6, II. k.).

V Międzynarodowy Kongres Naukowej Organizacji odbędzie się w roku bieżącym w Amsterdamie w dniach 18 — 23 lipca. Zgłoszenia na Kongres przyjmuje Instytut Naukowej Organizacji w Warszawie, ul. Mokotowska 51.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 27 z dn. 31 marca 1932 ukażało się pod poz. 264 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 23 marca 1932 o ulgach celnych.

Następujące artykuły chemiczne zostały objęte powyższem Rozporządzeniem:

Z poz. 88 p. 5 — kalosze opłacają za pozw. Min. Skarbu 80% cła autonomicznego.

Z poz. 88 p. 5 — śniegowce za pozw. Min. Skarbu opłacają 88,2% cła autonomicznego.

Z poz. 112 p. 12 b. — atropina za pozw. Min. Skarbu opłaca 50% cła normalnego.

Z poz. 112, p. 18, 19, 21, 22—acet-anilid, węgiel gwałajakolu, pepsyna i santonina opłacają za pozw. Min. Skarbu 70% cła autonomicznego.

Rozporządzenie weszło w życie dn. 3 kwietnia r. b.

W Dz. Ust. Nr. 27 z dn. 31 marca 1932 ukażało się pod poz. 265. Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 23 marca 1932 w sprawie ceł wywozowych.

Rozporządzenie to zmienia poz. 227 taryfy celnej w ten sposób, że mizdra oraz odpadki i skrawki skór surowych wszelkich nie opłacają przy wywozie stawki celnej. Rozporządzenie weszło w życie dn. 1 kwietnia r. b.

Rozporządzenie, uchylające cło wywozowe od odpadków skórnych, zostało wydane wbrew opinii Związku Przemysłu Chemicznego. Dotychczasowy stan rzeczy przedstawiał się w ten sposób, że cło wywozowe na odpadki skórne było od paru już lat zawieszane. Osiągało się w ten sposób efekt pożądaný zarówno dla przemysłu chemicznego, jak dla garbarstwa. Przemysł chemiczny bowiem miał zapewnioną możliwość uruchomienia w każdej chwili cła wywozowego, gdyby zapotrzebowanie krajowe na odpadki skórne wzrosło, zaś importer zagraniczny zdobywał je za wszelką cenę na rynku

polskim. Przemysł garbarski mógł tymczasem wywozić bez żadnych opłat odpadki skórne, gdyż obecne zapotrzebowanie wewnętrzne jest niższe od podaży. Takie rozwiązanie prawne sprawy cła wywozowego na odpadki skórne zadawało obie strony. Tymczasem obecne uchylene cła wywozowego może spowodować zgubne skutki dla przemysłu krajowego na wypadek tendencji ograniczających ogołocenia rynku polskiego z odpadków skórnych. To też Związek Przemysłu Chemicznego domaga się przywrócenia „status quo ante“ w zakresie cła wywozowego od odpadków skórnych.

W Dz. Ust. Nr. 28 z dn. 4 kwietnia ukażało się pod poz. 276 Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 22 lutego 1932 w sprawie substancji odurzających.

Stosownie do przepisów tego Rozporządzenia, następujące substancje i przetwory odurzające zostały (w dalszym ciągu poprzednich zarządzeń) uznane za wywołujące szkodliwe skutki dla zdrowia: acetyldihydrocodeinonum lub acetylodemetylodihydrotebainonum (acedicon), N-oxymorphium (genomorphium), pochodne N-oxymorfinowe, jak również inne pochodne morfinowe o azocie pięciwartościowym.

Rozporządzenie weszło w życie dn. 4 kwietnia r. b.

W Dz. Ust. Nr. 29 z dn. 7 kwietnia r. b. ukażała się pod poz. 290 Ustawa z dn. 10 marca 1932 o sztucznych środkach słodzących.

Ustawa ta zmienia sankcje karne, sformułowane w Rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 7 października 1927 o sztucznych środkach słodzących i wchodzi w życie dn. 21 kwietnia r. b.

W Dz. Ust. Nr. 29 z dn. 7 kwietnia 1932 ukażała się pod poz. 290 Ustawa z dn. 10 marca 1932 w sprawie zmiany statutu Państwowej Rady Kolejowej.

Ustawa ta precyzuje skład osobowy Rady oraz jej kompetencje.

W Dz. Ust. 29 z dn. 7 kwietnia r. b. ukażała się pod poz. 293 Ustawa z dn. 7 marca 1932 o zmianie i uzupełnieniu niektórych postanowień Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 7 czerwca 1927 o prawie przemysłowem.

Ustawa ta zmienia niektóre postanowienia prawa przemysłowego na obszarze górnośląskiej części Woj. Śląskiego.

W „Monitorze Polskim“ Nr. 81 z dn. 8 kwietnia r. b. ukażała się pod poz. 115 Instrukcja Ministra Spraw Wewnętrznych o kontroli pochodnych arsenobenzolowych.

ECHA

* Dyrektor Związku Przemysłu Chemicznego, p. Prof. Edmund Trepka, udał się do Genewy w charakterze delegata pracodawców polskich na Międzynarodową Konferencję Pracy.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "
" " czysty 99%	300 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,68 "
" granulowany za 1 kg % N ₂	1,83 "
Azotan amonu	100 "
Benzol handlowy 90%	80 "
" czysty	92 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "
* Boraks	110-125 "
Chlorek cynku 50° Bé	45 "
Chlorek wapna bielący	36 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20-22 "
Chloroform czysty	800 "
" "pro narcosi"	1.800 "
Eter siarkowy	390 "
Fenol czysty	265 "
Formalina 40%	270 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	300 "
" techniczna 85/88%	175 "
* Karbid granulowany	75 "
Karbolineum	31,25 "
Klej kostny	265 "
Klej skórny	280 "
Krezol	128 "
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO ₃	100 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "

Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 zł.
" solny 19°/21° Bé	14,25 "
" octowy techn. 30%	100 "
Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 "
" rogowa 13/14% N ₂	— "
Naftalin surowy prasowany	28,00 "
" czysty w łuskach	52,50 "
Octan sodu	140 "
" ołowiu	215 "
Oleina zwierzęca destylat	210 "
" " saponifikat	200 "
Oleum 20%	19,94 "
Olej lniany	115 "
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Pirydyna czysta za 1 kg	9,75 "
Smola preparowana	17,50 "
Saletra sodowa 15,5% N	37,80 "
Siarczan amonu za 1 kg % N ₂	1,68 "
* Siarczan miedzi	110-125 "
* Siarczek sodu 60/62%	65 "
Soda amonjakalna	25 "
" kaustyczna	60 "
Sól glauberska kalcynowana niemielona	14,25 "
Stearyna	200 "
Superfosfat 16%	9,28-9,92 "
Toluol czysty	105 "
Żelatyna techn.	400 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:	Gliceryna farmaceutyczna i technicz-	Oleina zwierzęca:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO-	na:	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa,
RUTA Sp. Akc., Zgierz, tel.	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa,	Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Łódź 121-01; Warszawa, Bednar-	Mazowiecka 7, tel. 314-30.	
ska 2, tel. 656-99	Przem. Tuszcz. „SCHICHT-LE-	Słomka i włosie wiskozowe:
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“	VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy	Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA-
Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel.	Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
Piotrków Tryb. 165.		BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
„PABJANICKIE TOWARZYST-	Gumowe artykuły techniczne:	875-39.
WO AKCYJNE PRZEMYSŁU	Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza-	Smola pierwszorzędowa:
CHEMICZNEGO“, Pabjanice, tel.	wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska
Łódź 21-86.	Jedwab sztuczny:	Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący.	Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA-	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau-
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“,	BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-	styczna:
Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel.	„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
Chlorek wapnia (CaCl₂):	875-39.	SCE“, Warszawa, Czackiego 14,
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-	Karbid:	tel. 711-24.
SCE“, Warszawa, Czackiego 14,	Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“,	Soda kaustyczna.
tel. 711-24.	Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“,
Farmaceutyczne przetwory:	Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska	Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS	Górne, G. Śląsk.	Stearyna:
i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow-	Klej kostny i skórny.	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa,
ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa,	Mazowiecka 7, tel. 314-30.
	Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Żelazokrzem 45% i 75%:
	Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat):	„Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska
	„ZAKŁADY SOLVAY W POL-	Górne, G. Śląsk.
	SCE“, Warszawa, Czackiego 14,	
	tel. 711-24.	

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI

PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 MAJA 1932 ROKU

CENTRALNY ZWIĄZEK PRZEMYSŁU POLSKIEGO

W najbliższych dniach rozpocznie działalność Centralny Związek Przemysłu Polskiego, powstały — jak już o tem donosiliśmy w Nr. 7 „Wiadomości” — w wyniku fuzji Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów oraz Naczelnej Organizacji Zjednoczonego Przemysłu i Rolnictwa Zachodniej Polski.

Podstawę organizacyjną Centralnego Związku stanowi 13 grup zawodowych, które działają autonomicznie i decydują samodzielnie o swej organizacji wewnętrznej. Grupa chemiczna składać się będzie ze Związku Przemysłu Chemicznego łącznie z nawozami sztucznymi, Związku Przemysłowców Garbarzy, Monopolu Zapalczanego oraz tych przedsiębiorstw chemicznych, które bezpośrednio należeć będą do Centralnego Związku.

Zadaniem grup fachowych jest praca nad konsolidacją i rozwojem przemysłów objętych grupą, obrona wspólnych interesów danej grupy, wreszcie wybór delegatów grupy do władz Centralnego Związku.

Władzami Centralnego Związku są: Zgromadzenie Delegatów, Rada, Prezydium oraz Zarząd.

Zgromadzenie Delegatów składa się z delegatów wszystkich grup i ma na celu zatwierdzenie sprawozdań Centralnego Związku, wybór członków Prezydium, przeprowadzanie zmian statutowych oraz wszelkich uchwał formalnoprawnych, dotyczących Centralnego Związku.

Rada składa się z 60-ciu członków z wyboru. Każda z grup wybiera po jednym członku Rady, zaś 47-miu wybierają poszczególne grupy na podstawie klucza podziału kosztów ogólnych Centralnego Związku między poszczególne grupy. Do kompetencji Rady należy ustanawianie wytycznych polityki gospodarczej przemysłu polskiego, udzielanie ogólnych dyrektyw co do sposobu prowadzenia spraw Centralnego Związku, decyzje w sprawach finansowych.

Prezydium składa się z 9-ciu do 11-stu członków: 3-ch prezesów, 3-ch vice-prezesów i 3-ch do 5-ciu członków Prezydium. Członkowie Prezydium powoływani są przez Zgromadzenie Delegatów. Prezydium decyduje we wszystkich sprawach bieżących, przestrzega wykonania uchwał Zgromadzenia Delegatów i Rady, przyjmuje i usuwa członków Centralnego Związku, mianuje i odwołuje dyrektorów Centralnego Związku.

Zarząd stanowią dyrektorowie Centralnego Związku oraz członkowie, mianowani przez grupy. Zarząd jest odpowiedzialny wobec Prezydium i działa na podstawie ustalonych przez Prezydium regulaminów i instrukcyj.

Zorganizowanie Centralnego Związku Przemysłu Polskiego posiada duże znaczenie ogólne. Przemysł nasz nie miał dotychczas skonsolidowanego przedstawicielstwa. Izby Przemysłowo-Handlowe, reprezentując samorząd gospodarczy, z natury rzeczy obejmowały interesy przemysłu, handlu, ubezpieczeń i bankowości. Stąd też opinia Izb jest wypadkową dezyderatów wszystkich tych gałęzi naszego gospodarstwa narodowego. Przemysł był reprezentowany przez dwie organizacje i mogło się zdarzyć, że brak uzgodnienia na wspólnym terenie powodował rozbieżne opinie naczelnych organizacji przemysłowych. Stan rzeczy, jaki rysuje się obecnie, wskazuje na niemożliwość podobnych wypadków, przedewszystkiem zaś wykończy strukturę organizacyjną życia przemysłowego Polski, stwarzając nadbudówkę ponad wszystkimi istniejącymi związkami przemysłowymi.

Jeszcze w ciągu bieżącego miesiąca zwołane będą niezbędne zebrania, celem ukonstytuowania władz nowej organizacji, której w imieniu przemysłu chemicznego składamy życzenia owocnej działalności ku pożytkowi całego przemysłu polskiego.

MAKSYMILJAN ZAND

Dnia 24 kwietnia 1932 r. zmarł nagle dyrektor handlowy Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu, członek Sekcji Eksportowej Związku Przemysłu Chemicznego, Maksymiljan Zand.

Zmarły był jednym z najwybitniejszych działaczy na polu naszego wewnętrznego i eksportowego handlu chemicznego. Jego niewątpliwą zasługą jest rozwinięcie eksportu polskiej przędzy sztucznego jedwabiu, która od kilku lat poczęła docierać do najdalszych zakątków świata. Racjonalne zorganizowanie ekspansji polskiej na tym odcinku, rozrzućenie sieci odpowiednich placówek we wszystkich krajach importujących polską przędę i bezpośrednie kierownictwo niemi — było pracą Zmarłego, który do ostatniej chwili swego życia zajmował się temi zagadnieniami. Atmosfera nieustannej pracy panowała w całym życiu Maksymiljana Zanda, wypełniając Mu wszystkie niemal chwile.

Zmarły odznaczał się niepospolitemi zaletami serca i umysłu, prowadził ożywioną pracę społeczną, zwłaszcza w czasach przedniepodległościowych. Był wówczas wybitnym działaczem na terenie frakcji rewolucyjnej P. P. S. i założycielem Tow. Uniwersytetu Robotniczego. Najwyższy poziom ideowy był Mu właściwy we wszelakich poczynaniach, zaś wszystkie cechy nieskazitelnego charakteru jednały Maksymiljanowi Zandowi niekłamana przyjaźń i powszechne uznanie wśród wszystkich, którzy z Nim się zetknęli.

Ubył nam nietylko zasłużony działacz przemysłowy, lecz przede wszystkim szlachetny, prawy Człowiek.

Cześć Jego pamięci!

OGÓLNE ZEBRANIE ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Wyznaczone pierwotnie na dzień 30 kwietnia r. b. ogólne zebranie Związku Przemysłu Chemicznego zostało przesunięte z powodów od Zarządu Związku niezależnych — na dzień 7 maja r. b. o godz. 17 min. 30 w pierwszym i o godz. 18-ej w drugim terminie. Zebranie odbędzie się w lokalu Związku, Czackiego Nr 1 w Warszawie, zaś porządek obrad pozostaje bez zmiany i obejmuje następujące sprawy:

- 1) Zagajenie,
- 2) Wybór przewodniczącego zebrania,
- 3) Sprawozdanie z działalności Związku,
- 4) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej,
- 5) Uzupełniające wybory do Zarządu Związku,
- 6) Wybór Komisji Rewizyjnej,
- 7) Sprawy bieżące i wolne wnioski.

Po ukończeniu części oficjalnej zebrania odbędzie się odczyt pisma na Sejm, p. Dr. Pawła Minkowskiego, p. t. „Kryteria zasięgu i ingerencji gospodarczej Państwa”.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Staraniem Izb Przemysłowo-Handlowych ukazał się Rocznik Polskiego Przemysłu i Handlu za r. 1932. Rocznik ten stanowi połączone wydawnictwa: „Rocznika Informacyjnego o Spółkach Akcyjnych w Polsce” i „Polskiego Przemysłu i Handlu”.

Rocznik zawiera sprawdzone informacje o przeszło 7.500 przedsiębiorstwach polskich w językach: polskim, francuskim i niemieckim,

ponadto zaopatrzone jest w trzy skorowidze — przedsiębiorstw, wyrobów i miejscowości.

Informacje podzielono na 27 grup, wśród których przemysł chemiczny obejmuje wiadomości o 415 przedsiębiorstwach.

Rocznik opracowany jest celowo i dokładnie. Stanowi też cenne źródło informacyjne dla wszystkich, którzy stykają się z przemysłem, handlem, bankowością i innymi dziedzinami życia gospodarczego.

Wydane zostało czwarte sprawozdanie z działalności Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie za r. 1931.

Sprawozdanie opracowane jest w przejrzystej formie, zawiera protokoły plenarnych posiedzeń Izby w r. 1931 oraz wiadomości o sprawach prezydjalnych, działalności i pracach Izby w zakresie opiniodawczym, pracach specjalnych referatów biura Izby, wreszcie dane ogólne.

W odróżnieniu od lat poprzednich — sprawozdanie nie obejmuje danych o sytuacji gospodarczej okręgu Izby za r. 1931, co należy uznać za celowe. Wielokrotnie bowiem formułowaliśmy postulat, że ocena sytuacji gospodarczej w okręgach izbowych najzupełniej mija się z celem. Życie gospodarcze naszego kraju nie jest izolowane w okręgach Izb, lecz tworzy nierozdzielalną całość na terenie całej Rzeczypospolitej. Ogłaszane więc przez poszczególne związki przemysłowe sprawozdania z konjunktury i działalności poszczególnych gałęzi przemysłu, wyczerpując sprawę na odcinku przemysłu chemicznego, metalowego, hutniczego, włókienniczego i t. d., spełniają dostatecznie rolę informowania o sy-

tuacji. Ogólne sprawozdania konjunkturalne mogłyby być ogłaszane przez Związek Izb, natomiast niema potrzeby rozdrabniania tej pracy na poszczególne Izby.

Sprawozdanie Izby Warszawskiej, charakteryzujące się jasnością opracowywanych tematów i głębokim ujęciem każdego zagadnienia, lecz nie zawierające oceny konjunktury — zasługuje na uważne przestudjowanie.

KRONIKA

Dn. 6 kwietnia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym przyjęto w poczet członków Związku następujące przedsiębiorstwa chemiczne:

Standard Nobel w Polsce (dział produktów chemicznych), Warszawa, Al. Jerozolimskie 57, Sp. Akc. „Roche”, Warszawa, Rakowiecka 19, Holländisch-Danziger Oel-und Firnis-Fabrik „Olivum”, Gdańsk.

Zarząd Związku kooptował do swego grona Dyr. Zarządz. Sp. Akc. „Fryderyk Puls”, Prezesa Związku Przemysłu Perfumeryjnego w Polsce, p. Dr. Gustawa Litterera.

Celem rozstrzygnięcia sporu, jaki powstał między Pabjanickim Tow. Akc. Przemysłu Chemicznego i Sp. Akc. „Fr. Karpiński”, Zarząd powołał specjalną komisję w składzie pp. Prezesa Zygmunta Toeplitza, Inż. Aleksandra Tupalskiego i Inż. Wiktora Sommera.

Dn. 12 kwietnia r. b. odbyło się posiedzenie Rady Towaroznawczej przy Min. Skarbu, na którym podjęto następujące uchwały w zakresie spraw, bezpośrednio interesujących przemysł chemiczny:

Czarne płyty, sporządzone z regeneratu gumowego z domieszką powyżej 20% tlenku cynku — cłic wg. poz. 87 p. 4 taryfy celnej.

Piłki gumowe, używane do gier wodnych — cłic wg. poz. 88 p. 1 d taryfy celnej.

Kwas borowy, zawierający powyżej 95% czystego kwasu borowego, otrzymywany przy pomocy krystalizacji — cłic wg. poz. 93 p. 4 taryfy celnej.

Masy kontaktowe, używane w przemyśle chemicznym — cłic wg. poz. 112 p. 25 b taryfy celnej.

Metyloheksalinę cłic wg. poz. 112 p. 25c taryfy celnej.

W odniesieniu do dwóch ostatnich spraw, Rada Towaroznawcza postanowiła poprzeć wniosek stron zainteresowanych o wprowadzenie ulgi celnej na masy kontaktowe i metyloheksalinę, z uwagi na zbyt wysokie stawki celne — w stosunku do wartości towaru.

Zarządzeniem Pana Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 12 lutego r. b. została powołana do życia przy Dep. Morskim Komisja Przewozów Portowych. Zadaniem jej jest badanie przyczyn, wpływających hamująco na ruch portowy w Gdańsku i w Gdyni oraz zgłaszanie zarządzeń, zmierzających do zapewnienia dalszego rozwoju portom polskim. Prace mają być prowa-

dziane w najściślejszym porozumieniu z zainteresowanymi sferami gospodarczymi. Współdziałanie z Komisją winno się odbywać przez dostarczanie potrzebnych materiałów oraz zgłaszanie postulatów.

Dn. 25 kwietnia r. b. odbyło się posiedzenie Rady Nadzorczej Centralnego Związku Przemysłu Mydlarskiego w Polsce i w. m. Gdańsku. Rada zastanawiała się nad bieżącymi sprawami w przemyśle mydlarskim, rozważając również sprawę, opublikowane w Biuletynie Centralnego Związku, którego numer pierwszy ukazał się pod datą 25 kwietnia 1932 r. Pojawienie się nowego czasopisma, poświęconego sprawom zawodowym przemysłu chemicznego, witamy z żywą radością, składając życzenia najpomyślniejszego rozwoju.

NOWE ROZPORZĄDZENIA.

W Dz. Ust. Nr. 30 z dn. 12 kwietnia r. b. ukazała się pod poz. 300 Ustawa z dn. 12 marca 1932 r. o sprzedaży nawozów sztucznych.

Ustawa ta opiera się naogół na tych samych zasadach, jakie były sformułowane w nieobowiązującym już obecnie Rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 16 marca r. b. o sprzedaży nawozów sztucznych. Usuwa jednak pewne niedokładności, jakie miały miejsce w Rozporządzeniu i bliżej precyzuje postanowienia w zakresie handlu nawozami sztucznymi.

W szczególności Ustawa podaje definicję nawozów sztucznych, jako produktów do użytkowania gleby, zawierających conajmniej jeden z następujących składników: azot, fosfor, potas lub wapń.

Oczywiście, Ustawa powyższa zawiera tylko przepisy ramowe, których rozwinięciem będzie rozporządzenie wykonawcze; ogłoszenie tego rozporządzenia z ciekawością oczekują sfery zainteresowane.

W Dz. Ust. Nr. 32 z dn. 18 kwietnia r. b. ukazała się pod poz. 330 Ustawa z dn. 10 marca 1932 r. o wolnych obszarach celnych.

Ustawa ta wprowadza pojęcie wolnych obszarów celnych, które będą wskazane przez Ministra Skarbu i dotyczy zagadnień portowo-celnych.

W Dz. Ust. Nr. 33 z dn. 20 kwietnia r. b. ukazała się pod poz. 344 Ustawa z dn. 15 marca 1932 r. o koncesjonowaniu przedsiębiorstw wyrobu kwasu azotowego.

Stosownie do postanowień Ustawy — założenie, uruchomienie oraz techniczna rozbudowa przedsiębiorstwa wyrobu kwasu azotowego wymaga uprzedniego uzyskania przez przedsiębiorcę koncesji, udzielanej według swobodnego uznania przez Ministra Przemysłu i Handlu, w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych, Ministrem Skarbu oraz Ministrem Rolnictwa.

Ustawa weszła w życie dn. 20 kwietnia r. b., z wyjątkiem obszaru województwa śląskiego, gdzie nabywa mocy obowiązującej dopiero po uzyskaniu zgody Sejmu Śląskiego.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.	Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	" solny 19°/21° Bé	14,25 "
" czysty 99%	300 "	" octowy techn. 30%	100 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,68 "	" rogowa 13/14% N ₂	— "
" granulowany za 1 kg % N ₂	1,83 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
Azotan amonu	100 "	" czysty w łuskach	52,50 "
Benzol handlowy 90%	80 "	Octan sodu	140 "
" czysty	92 "	" ołowiu	215 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	Oleina zwierzęca destylat	210 "
* Boraks	110—125 "	" saponifikat	200 "
Chlorek cynku 50° Bé	45 "	Oleum 20%	19,94 "
Chlorek wapnia bielący	36 "	Olej lniany	115—118 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
Chloroform czysty	800 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
" „pro narcosi”	1,800 "	Pirydyna czysta za 1 kg	9,75 "
Eter siarkowy	390 "	Smola preparowana	17,50 "
Fenol czysty	265 "	Saletra sodowa 15,5% N	37,80 "
Formalina 40%	270 "	Siarczan amonu za 1 kg % N ₂	1,68 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	300 "	* Siarczan miedzi	110—125 "
" techniczna 85/88%	175 "	* Siarczek sodu 60/62%	65 "
* Karbid granulowany	75 "	Soda amonjakalna	25 "
Karbolineum	31,25 "	" kaustyczna	60 "
Klej kostny	265 "	Sól glauberska kalcynowana niemielona	14,25 "
Klej skórný	280 "	Stearyna	200 "
Krezol	128 "	Superfosfat 16%	9,28—9,92 "
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100%	100 "	Toluol czysty	105 "
HNO ₃	100 "	Zelatylna techn.	400 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSYMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZENSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Bednar- ska 2, tel. 656-99	„PABJANICKIE TOWARZYST- WO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO", Pabjanice, tel. Łódź, 21-86.	Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„PABJANICKIE TOWARZYST- WO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO", Pabjanice, tel. Łódź 21-86.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER" Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą, Tel. II podm. Henryków 5. Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM", Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapnia bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Klej kostny i skórný. Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
		Zelazokrzem 45% i 75%: „Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 MAJA 1932 ROKU

KRYTERJA ZASIĘGU I INGERENCJI GOSPODARCZEJ PAŃSTWA

Pod takim tytułem p. Dr. Paweł Minkowski wygłosił na ogólnym zebraniu Związku Przemysłu Chemicznego nader interesujący referat, który przytaczamy poniżej w ogólnym streszczeniu.

Prelegent zaznaczył na początku płynność kryterjów, zależnych od każdorazowej sytuacji gospodarczej, poczem określił zasięg Państwa — jako jego bezpośredni udział w wytwórczości i w wymianie gospodarczej, zaś ingerencję Państwa jako zagadnienie interwencjonizmu do sfery działania sił gospodarczych.

Bezpośredni udział Państwa w funkcjach życia gospodarczego może się odbywać bądź wówczas, gdy Państwo występuje w charakterze sprzedawcy, bądź wówczas gdy produkuje, wytwarza. Sprzedawcą Państwo jest przede wszystkim w tych kategoriach, gdzie przeważa moment fiskalno-budżetowy; stąd też rozmaite monopole skarbowe, jak spirytusowy, tytoniowy, solny i inne, o przeważającym przeznaczeniu zasilenia strony czynnej budżetu Państwa.

Bezpośredni udział Państwa w wytwórczości prelegent dzieli na 3 zasadnicze działy: produkcja z musu, z powinności i z możliwości. *Produkcja z musu* — jak sama nazwa wskazuje — jest obowiązkiem Państwa. Będzie to wytwarzanie dóbr, niezbędnych celem wykonywania elementarnych funkcji Państwa. Do tej kategorii przedewszystkiem zaliczyć trzeba przemysł wojenny. Z musu też Państwo podejmuje prowadzenie wszelkiej wytwórczości źle działającej, nadmiernie kredytowo zachłannej i rozdętej, która wskutek przerostu pożyczek państwowych traci samodzielność. *Produkcja z powinności* — to wytwórczość podejmowana w interesie zachowania wielkiej linii polityki gospodarczej. Przykładem produkcji z powinności jest fabryka w Mościcach w jej zasadniczym dziale wytwórczości azotowej; prowadzenie przedsiębiorstw żeglugowych również zaliczyć można do zasięgu gospodarczego z powinności. O ile prelegent ustosunkowuje się pozytywnie do tych dwóch działów produkcji państwowej, o tyle zajmuje stanowisko zdecydowanie negatywne w odniesieniu do wytwórczości Państwa z *możliwości*. Niekiedy lista zbędnie przez Państwo wytwarzanych artykułów staje się żenująca. Te lub inne wytwórnie państwowe, w swych podstawowych funkcjach

uzasadnione, przez nadmierną pochopność odrywają się od lojalnej polityki gospodarczej czynników decydujących i wykoślawiają swoje pierwotne przeznaczenie, wytwarzając artykuły produkowane przez fabryki prywatne.

Ingerencję gospodarczą Państwa prelegent rozdzielił na kilka wielkich działów. Przedewszystkiem wskazał podstawowe zagadnienia celne, podkreślając że z reguły wysokość ochrony celnej jest odwrotnie proporcjonalna do stopnia dojrzałości gospodarczej. Następnym problemem jest ustawodawstwo socjalne, wielokrotnie będące przedmiotem targów politycznych. Tutaj prelegent stwierdza, że nie przez świadczenia do pracy, lecz przez pracę do świadczeń najwłaściwsza prowadzi droga. W dalszym ciągu wskazać trzeba interwencyjne regulowanie form i funkcji bezpośrednich życia gospodarczego. Obok spraw eksportu, specjalnych taryf kolejowych, premij wywozowych, kredytów eksportowych, ubezpieczeń wywozowych i t. p. — temat ten stał się przedmiotem głębszej analizy prelegenta. Ustrój gospodarczy w swojej istocie należy — łącznie z czynnikiem urzędowym — utrzymać na podstawach prywatno-kapitalistycznych, które charakteryzują się w okresie powojennym szybkim narastaniem procesu koncentracyjnego. Zagadnieniem kartelowym niewątpliwie Państwo interesuje się, jednak przymusowa kartelizacja wypaczyć może ideę organicznego scalenia. Przestrzec również należy, aby życie gospodarcze nie prowokowało ingerencji Państwa w tej dziedzinie, gdyż byłoby to świadectwem niezdolności do własnego rządzenia się. Przed takim nastawieniem należy przestrzec nie tylko w imię elementarnych kryterjów kapitalizmu, ale również w imię Państwa, wplatanego w orbitę odpowiedzialności za losy warsztatów wytwórczych.

Prelegent zatrzymał się wreszcie na scharakteryzowaniu systemu koncesyjnego, podkreślając że Państwo nasze stosuje raczej zasadę liberalnego systemu rejestracyjnego, najzupełniej słuszną.

Odczyt p. Dr. P. Minkowskiego spotkał się z ogólnym uznaniem, był wysłuchany z wielką ciekawością i obdarzony żywymi oklaskami.

OGÓLNE ZEBRANIE ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Dn. 7 maja r. b. odbyło się ogólne zwyczajne zebranie Związku Przemysłu Chemicznego, w obecności przedstawicieli 31 przedsiębiorstw, reprezentujących 116 głosów. Zebranie zajął Prezes Związku, p. Dr. Józef Landau, który powitał obecnych i stwierdził prawomocność zebrania.

Przewodniczenie zebrania powierzono p. Dr. J. Landauowi.

Uzupełniające sprawozdanie z działalności Związku za r. 1931 złożył Dyrektor Związku, p. Prof. Edmund Trepka, który podkreślił specjalnie sprawy polityki celnej oraz stosunki handlowe z Niemcami; ponadto przedstawione zostało sprawozdanie finansowe Związku, ze szczególnym uwzględnieniem poczynań oszczędnościowych, jakie przeprowadził Związek Przemysłu Chemicznego w roku ubiegłym oraz bieżącym.

Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej odczytał p. Dr. Stefan Otolski; zebranie udzieliło Zarządowi absolutorjum z czynności za rok sprawozdawczy.

Ustępujących z kolejności starszeństwa członków Zarządu pp.: Inż. F. Wiślickiego, Inż. E. Natansona, Inż. W. Lepperta, Inż. W. Sommera, Dyr. M. Lewandowskiego — wybrano ponownie przez aklamację; potwierdzono dokonaną w ciągu roku sprawozdawczego kooptację 2-ch członków Zarządu — pp. Inż. Leopolda Szefera, Generalnego Dyrektora Sp. Akc. „Lignoza”, oraz Dr. Gustawa Litterera, Prezesa Związku Przemysłu Perfumeryjnego w Polsce. Ponieważ do Związku przystąpiła b. liczna grupa Centralnego Związku Przemysłu Mydlarskiego w Polsce, przeto powołano do Zarządu prezesa honorowego tej organizacji, p. Dyr. Wacława Zbroskiego.

Do Komisji Rewizyjnej powołano ponownie pp. Inż. Czesława Knoffa, Dr. Stefana Otolskiego, oraz na miejsce ustępującego p. Dyr. W. Zbroskiego — p. Dyr. Wiktora Bereszki.

W sprawach bieżących wyłoniły się dwa zagadnienia:

1) Sprawa praktyk wakacyjnych — którą zreferował p. Inż. Tadeusz Zamoyski. Po obywatelnej i ożywionej dyskusji w sprawie praktyk, walne zebranie przyjęło następujący wniosek:

„Ogólne Zebranie Związku Przemysłu Chemicznego wzywa zrzeszone przedsiębiorstwa do najliczniejszego przyjmowania na praktyki wakacyjne studentów Politechnik i uczniów szkół zawodowych, widząc w praktykach wakacyjnych środek niezbędnego uzupełnienia wiedzy praktycznej przyszłych pracowników przemysłu chemicznego”.

Na tle dyskusji o praktykach wakacyjnych omówiono również sprawę stosunku do technicznych szkół akademickich oraz zawodowych, i przyjęto — na wniosek p. Inż. Edwarda Natansona — następującą rezolucję:

„Ogólne Zebranie Związku zwraca uwagę na konieczność nawiązania najściślejszego kontaktu między wyższymi i średnimi szkołami technicznymi a przemysłem. W szczególności Ogólne Zebranie podkreśla pożytek zorganizowania stałego doradczego organu ze strony przemysłu, oraz powoływania docentur prywatnych ze sfer przemysłowych.

Bliższe rozważenie tych spraw poleca się Zarządowi”.

2) Sprawa Muzeum Przemysłu i Techniki, którą zreferował p. Inż. Karol Ginsberg oraz dodatkowo p. Inż. Włodzimierz Płużański, wyjaśniając iż nowoutworzone Muzeum Przemysłu i Techniki — jest wydziałem autonomicznym Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, jednakże posiada odrębny statut i obecnie własny lokal.

Po zakończeniu formalnej części zebrania, wygłoszony został przez posła na Sejm, p. Dr. Pawła Minkowskiego, odczyt p. t.: „Kryterja zasięgu i ingerencji gospodarczej Państwa”.

SPRZEDAŻ NAWOZÓW SZTUCZNYCH

Dn. 13 maja r. b. odbyło się na terenie Ministerstwa Rolnictwa posiedzenie Komitetu Nawozowego, poświęcone omówieniu przepisów wykonawczych do Ustawy o sprzedaży nawozów sztucznych. Przepisy te opierają się na pewnych określonych zasadach, które streszczamy poniżej:

Przepisy nie dotyczą obrotu towarowego nawozami z zagranicą, zarówno przy imporcie, jak przy eksporcie. Przywóz bowiem nawozów sztucznych jest uregulowany istniejącymi rozporządzeniami celnymi i reglamentacyjnymi, zaś w zakresie wywozu pozostawiono wolną rękę polskiemu eksporterom.

Wymagane przez Ustawę oznaczenie składników pożytecznych w nawozach ma być dokonywane w formie możliwie uproszczonej, aby przy masowej nawet sprzedaży wydawanie właściwych zaświadczeń nie sprawiało sprzedawcom większych trudności.

Rozporządzenie przewiduje rejestrację przedsiębiorstw, handlujących nawozami, przy czym obowiązek corocznej rejestracji został przez Komitet odrzucony i zastąpiony jednorazową czynnością rejestracyjną.

Rozporządzenie zawiera wykaz fabryk, które mogą nie oznaczać procentowości nawozu równocześnie z wysyłką, lecz w pewnym czasie po skutecznieniu ekspedycji. Wykaz ten stanowił przedmiot ożywionej dyskusji Komitetu i ma być uzupełniony na drodze składania piśmiennych wniosków.

Przymus opakowania nie został wprowadzony; natomiast nawozy, sprzedawane w opakowaniu, muszą być odpowiednio zamknięte.

Normy dopuszczalnych odchyłek, jakie mogą zachodzić między wskazaną w opakowaniu i rzeczywistą zawartością składników pożytecznych, zostały zaprojektowane w ten sposób, aby sprzedawca nie był odpowiedzialny karnie za normalne wahania w procentowości nawozów.

Rozporządzenie wprowadza obowiązek sprzedawania pod pewnymi popularnymi nazwami tylko takich produktów, które zawierają mini-

malną zawartość składnika użytecznego; dla nawozów o szerokiej rozpiętości % użytecznych składników (azotniak, nawozy potasowe i wapniowe) sama nazwa jest zbyt mało miarodajna dla określenia użytkowej własności nawozów.

Nadzór nad sprzedażą ma być powierzony władzy administracyjnej, jednak w czynnościach nadzorczych szeroki udział wziąć winny organizacje samorządu terytorjalnego i gospodarczego oraz organizacje społeczne.

Komitet Nawozowy bardzo dokładnie badał projekt Rozporządzenia i sformułował szczegółową opinię sfer zainteresowanych, która będzie obecnie przedmiotem badań Min. Rolnictwa oraz Min. Przemysłu i Handlu.

KRONIKA

Dn. 7 maja r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym rozważano szereg spraw bieżących, w szczególności zapoznano się z projektem nowelizacji rozporządzeń o Monopolu Spirytusowym.

W związku z przewidywanym zapotrzebowaniem na cukier mleczny, Związek Przemysłu Chemicznego przystąpił do wyjaśnienia możliwości uruchomienia produkcji tego artykułu w Polsce. Ponieważ sprawa wymaga wszechstronnego oświetlenia, przeto prosimy przedsiębiorstwa związkowe, które mogłyby zainteresować się produkcją cukru mlecznego — o porozumienie się z biurem Związku.

Związek Przemysłu Chemicznego wystąpił do Ministerstwa Rolnictwa o wyjaśnienie podległym urzędowi, iż utwardzone trawy, sprowadzane do polskiego obszaru celnego, nie podlegają przepisom weterynaryjnym, które dotyczą wyłącznie tylko tłuszczów ze zwierząt domowych.

Od dn. 25 kwietnia r. b. obowiązują w Anglii nowe cła. Pierwotnie, w związku z porażeniem zasady liberalnej polityki celnej, Anglija ustaliła cła w wysokości 10% ad valorem od szeregu towarów. Obecnie, po przeprowadzeniu dokładnych prac komisyjnych, cła zostały zróżniczkowane przez wprowadzenie dodatków w granicach 5—20% do ogólnych stawek 10%-owych. Obecnie zatem stawki celne wahają się w granicach 10—33½% ad valorem. W zakresie artykułów chemicznych, interesujących Polskę z punktu widzenia eksportu, wprowadzono zwyczajne cła dla litoponu (20%), salmijaku (20%), siarczanu amonu (20%), bieli cynkowej (20%).

W dniach 23, 24 i 25 maja r. b. w Politechnice Warszawskiej, o godz. 6-tej popoł. odbędą się wykłady znanego technologa francuskiego, p. Prof. L. Hackspilla ze Strasburga.

P. Prof. Hackspill poruszy następujące tematy:

1) Wodór — surowiec podstawowy współczesnego wielkiego przemysłu chemicznego.

2) Kwas fosforowy i nawozy złożone.

3) O kilku własnościach metali alkalicznych i metali ziem alkalicznych.

Nie wątpimy, iż wykłady p. Prof. L. Hackspilla zgromadzą liczne zastępy słuchaczy.

Na skutek porozumienia z Dyrekcją Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Mościcach, Sekcja Chemiczna Instytutu Naukowej Organizacji urządza wycieczkę zbiorową chemików do powyższej fabryki w pierwszej połowie czerwca bież. roku.

Bliższych informacji udziela i zgłoszenia przyjmuje biuro Instytutu Naukowej Organizacji w Warszawie (ul. Mokotowska 51/53, tel. 838-13).

Jako odbitka z Nr. 1 „Przeglądu Ubezpieczeniowego” z r. 1932 ukazała się praca p. Dr. Jana Kroo p. t. „Reforma systemu ubezpieczeń społecznych a zasada przymusowej oszczędności i częściowego ubezpieczenia”.

W dn. od 9 do 11 kwietnia r. b. odbył się w Instytucie Naukowej Organizacji cykl wykładów dla pracowników przemysłu chemicznego. Na wykłady uczęszczało 46 osób, zaś po ukończeniu cyklu odbyło się szersze posiedzenie Sekcji Chemicznej w Instytucie.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 37 z dn. 30 kwietnia r. b. ukazało się pod poz. 387 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 27 kwietnia 1932 r. w sprawie ustalenia cen sprzedażnych wyrobów Państwowego Monopolu Spirytusowego.

Rozporządzenie to ustala cenę spirytusu 95° „na cele domowo-lecznicze” w wysokości zł. 13.30 za litr łącznie z butelką, cena więc została obniżona. Równocześnie jednak nie stracił mocy obowiązującej dotychczasowy cennik spirytusu na cele naukowe; spirytus ten kosztuje nadal zł. 15 za litr 100°. Wytworzyła się paradoksalna sytuacja. Laboratorja naukowe, pracownie badawcze, szkoły chemiczne — płacić muszą za spirytus drożej, niż wynosi cena spirytusu do picia! Podobna polityka musi budzić jaknajpoważniejsze zastrzeżenia. Jeżeli niezrównanie cen spirytusu do picia i spirytusu do badań naukowych polega prosto na niedopatrzaniu — należy je corychlej naprawić. Jeżeli jednak posunięcie to było świadome — to musimy się domagać otwartego wyświetlenia przyczyn, które skłoniły Ministerstwo Skarbu do preferencji spirytusu trunkowego na niekorzyść spirytusu do badań naukowych.

Związek Przemysłu Chemicznego wystąpił już do odpowiednich władz z wnioskiem o obniżenie ceny spirytusu na cele naukowe conajmniej do wysokości cen spirytusu „na cele domowo-lecznicze”.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.	Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	" solny 19°/21° Bé	14,25 "
" " czysty 99%	300 "	" octowy techn. 30%	100 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,68 "	" rogowa 13/14% N ₂	— "
" " granulowany za 1 kg % N ₂	1,83 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
Azotan amonu	100 "	" czysty w łuskach	52,50 "
Benzol handlowy 90%	80 "	Octan sodu	140 "
" czysty	92 "	" ołowiu	215 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	Oleina zwierzęca destylat	210 "
* Boraks	110—125 "	" saponifikat	200 "
Chlorek cynku 50° Bé	40 "	Oleum 20%	19,94 "
Chlorek wapna bielący	30 "	Olej lniany	115—118 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
Chloroform czysty	800 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
" " „pro narcosi”	1,800 "	Pirydyna czysta za 1 kg	9,75 "
Eter siarkowy	390 "	Smola preparowana	17,50 "
Fenol czysty	265 "	Saletra sodowa 15,5% N	37,80 "
Formalina 40%	270 "	Siarczan amonu za 1 kg % N ₂	1,68 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	300 "	* Siarczan miedzi	110—125 "
" " techniczna 85/88%	175 "	* Siarczek sodu 60/62%	60 "
* Karbid granulowany	75 "	Soda amonjakalna	25 "
Karbolineum	31,25 "	" kaustyczna	60 "
Klej kostny	255 "	Sól glauberska kalcynowana niemielona	14,25 "
Klej skórny	260 "	Stearyna	200 "
Krezol	128 "	Superfosfat 16%	9,28—9,92 "
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO ₃	100 "	Toluol czysty	105 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "	Zelatylna techn.	400 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO-
RUTA Sp. Akc.”, Zgierz, tel.
Łódź 121-01; Warszawa, Bednar-
ska 2, tel. 656-99.

„WOLA KRZYSZTOPORSKA”
Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel.
Piotrków Tryb. 165.

„PABJANICKIE TOWARZYST-
WO AKCYJNE PRZEMYSŁU
CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel.
Łódź 21-86.

ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN-
NICY, S. A. Henryków pod War-
szawą. Tel. II podm. Henryków 5.
Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka.
Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”,
Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Chlorek wapnia (CaCl₂):
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE”, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 711-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS
i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow-
ska 16, tel. Centrala-Spiess.

„PABJANICKIE TOWARZYST-
WO AKCYJNE PRZEMYSŁU
CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel.
Łódź, 21-86.

„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK-
CYJNA”, Warszawa, Wolność 9,
tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i technicz-
na:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE-
VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy
Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza-
wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”,
Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska
Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny.
Sp. Akc. „STREM”, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE”, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 711-24.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM”, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.

Smola pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska
Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kau-
styczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE”, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 711-24.

Soda kaustyczna,
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”,
Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM”, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Zelazokrzem 45% i 75%:
„Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska
Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 CZERWCA 1932 ROKU

SPRAWOZDANIE CENTRALNEGO ZWIĄZKU

Wyszło z druku sprawozdanie Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów z działalności w r. 1931.

Sprawozdaniu warto poświęcić całkiem specjalną uwagę choćby z tej racji, że jest ono ostatniem sprawozdaniem naczelnej organizacji polskiego życia gospodarczego, która przestaje istnieć z chwilą sfuzjonowania z Naczelną Organizacją Zjednoczonego Przemysłu i Rolnictwa Zachodniej Polski w nowy zrąb organizacyjny — Centralny Związek Przemysłu Polskiego.

Sprawozdanie opracowane jest bardzo szczegółowo. Obejmuje ocenę położenia gospodarczego w Polsce, analizę ważniejszych czynników wpływających na kształtowanie się tej sytuacji, wreszcie właściwe sprawozdanie z działalności Centralnego Związku, zmierzającej do obrony interesów życia gospodarczego.

Sprawozdanie zasługuje na uważne zbadanie i dokładne przestudjowanie zawartych w niem liczb i faktów

Centralny Związek stwierdza, że w niezmiernie ciężkiej sytuacji, w jakiej znalazły się wszystkie dziedziny naszego gospodarstwa narodowego w roku ubiegłym i w początkach r. 1932 — wykazały one jednak dużą odporność oraz zdolność przeciwstawiania się trudnościom, wynikającym z ogólnie światowego przesilenia. To też nie gorzej niż inne kraje — niekiedy nawet znacznie lepiej — przeszliśmy przez ten rok powszechnych i różnorodnych trudności. Zachowaliśmy stałość waluty i aktywność bilansu handlowego, zaś równowaga budżetowa — jeśli nawet została cokolwiek naruszona — to jednak w stopniu mniejszym, niż w wielu innych państwach.

Za naczelny cel państwowej polityki gospodarczej Centralny Związek uważa utrwalenie i rozwój podstaw dochodu społecznego, zaś za sprawdzian celowości poszczególnych zarządzeń — przyczynianie się ich do wzmożenia procesu kapitalizacji.

Stabilizacja waluty i równowaga budżetu Państwa — jak to już zaznaczono — zostały zdobyte. Natomiast nie skryształizowała się dotychczas nasza polityka gospodarcza. Nie uwzględnia ona w dostatecznej mierze aksjomatu, że niema nic wartościowszego nad ośrodki, organizujące wytwórczość. Ich zdolność egzystencji i rozwoju, oparta o zasadę własności prywatnej i o rentowność wytwórczości, jest jedynym źródłem dochodów Państwa, równocześnie zaś jedynym sposobem rozwiązania zagadnienia społecznego. Tych zasad nasza polityka gospodarcza w dostatecznym stopniu nie realizuje.

Hasło podtrzymania rolnictwa zostało w Polsce dokładnie zrozumiane. Ale gdy przyjsście rolnictwu z pomocą stało się dążeniem powszechnem — wszelkie dotychczasowe wysiłki jego podźwignięcia rozbiły się o brak rezerw i o niemożność skonsolidowania krótkoterminowych zamrożonych i drogich kredytów w rolnictwie.

Zdobytych na terenie rolnictwa doświadczeń nie potrafimy jednak wykorzystać w przemyśle. Konieczność prowadzenia polityki gospodarczej, zapewniającej opłacalność wytwórczości — nie znajduje dostatecznego odzwierciedlenia w poszczególnych zarządzeniach państwowej polityki gospodarczej.

Dopóki świadomość tych potrzeb nie stanie się podstawą wszelkich zarządzeń państwowych, zaś możność godziwego zarobku nie uzyska praw obywatelstwa; dopóki nie stworzy się warunków rozwoju kapitalizacji wewnętrznej; dopóki w państwowej polityce gospodarczej nie wejdziemy zdecydowanie na drogę realizacji doktryny kapitalistycznej — dotąd nie może być mowy o trwałem podźwignięciu się z obecnego kryzysu i o dalszym rozwoju naszego gospodarstwa narodowego.

Taka ideologia panuje w całym sprawozdaniu Centralnego Związku, szczegółowo zilustrowanem przejrzystymi zestawieniami liczbowymi, tablicami i danymi statystycznymi.

SŁOWNIK BIOGRAFICZNY

Akademja Umiejętności w Krakowie przystępuje do wydania Polskiego Słownika Biograficznego w 20 tomach. Słownik obejmuje 15—20 tysięcy nazwisk wszystkich epok, dzielnic i zawodów. Znajdą się w nim między innymi—przemysłowcy, technicy i t. d.

Na życzenie Komitetu Redakcyjnego zwracamy się niniejszym do wszystkich przedsiębiorstw chemicznych z prośbą o dostarczenie informacji o tych wybitniejszych chemikach — praktykach polskich XIX i XX wieku, których nazwiska zasługują na umieszczenie w Słowniku. Należy zaznaczyć, że w Słowniku umieszczone będą tylko artykuły o osobach nieżyjących; informacje podawać trzeba nawet o tych chemikach-praktykach, którzy byli czynni na obczyźnie.

O każdej osobie należy podawać informacje obejmujące: imię i nazwisko, czas życia, ostatnie stanowisko lub zawód, zwięzłe ujęty życiorys z wymienieniem zasług, ewentualnie źródła bibliograficzne dotyczące danej osoby.

Każde przedsiębiorstwo chemiczne powinno przede wszystkim dostarczyć wiadomości o chemikach, którzy byli czynni na terenie tego właśnie przedsiębiorstwa.

Wszystkie informacje należy kierować do biura Związku Przemysłu Chemicznego.

KRONIKA

Dn. 27 maja r. b. odbyło się plenarne posiedzenie Komisji Technologji Chemicznej Polskiego Komitetu Normalizacyjnego. Na zebraniu tem rozważono projekt schematu norm, opracowany przez p. prof. M. Struszyńskiego; po wprowadzeniu szeregu poprawek, projekt przyjęto, jako wskazówki dla poszczególnych podkomisji, pracujących w zakresie normalizacji artykułów chemicznych.

Komisja badała projekt norm analizy węgla kamiennego, złożony w wyniku paroletnich prac specjalnej podkomisji. Celem ostatecznego uzgodnienia i sformułowania projektu, wybrano szereg podkomisji redakcyjnych, które pracować będą pod przewodnictwem p. Prof. J. Zawadzkiego.

Skład Komisji Technologji Chemicznej uzupełniono przez kooptację p. Dr. Benedykta Hepnera.

W dniach 1, 2, 3 i 4 czerwca r. b. odbywa się w Wilnie XIV Zjazd Gazowników i Wodociągowców Polskich, poświęcony omówieniu bieżących zagadnień w zakresie gazownictwa i wodociągów oraz połączony z walnym zebraniem Zrzeszenia Gazowników i Wodociągowców Polskich i Związku Gospodarczego Gazowni.

Składamy Zjazdowi życzenia najpomyślniejszych obrad.

W r. 1931 nastąpił dalszy wzrost produkcji artykułów chemicznych w Z. S. S. R. Produkcja kwasu siarkowego, obliczana w r. 1913 na 150.000 tonn, w r. 1931 wyniosła 420.000 tonn. Wytwórczość sody kalcynowanej wzrosła w tymże czasie

ze 150.000 tonn na 272.000 tonn. Produkcja superfosfatów utrzymała się na poziomie przedwojennym i wyniosła ok. 520.000 tonn. Jednocześnie odbywa się w dość szerokim zakresie rozbudowa wytwórczości mas plastycznych, sztucznych włókien, półproduktów organicznych i barwników. Badania w zakresie syntetycznego kauczuku są kontynuowane. W dziedzinie nawozów azotowych zanotowano bardzo poważny wzrost wytwórczości we wszystkich fabrykach.

Na mocy Rozporządzenia z końca kwietnia r. b., import szeregu towarów do Austrii uzależniony został obecnie od pozwoleń przywozowych, udzielanych przez Min. Skarbu i celne władze austriackie. Lista zakazów przywozu obejmuje szereg towarów; między innymi — obuwie gumowe, węgiel drzewny, siarczan amonu, kleje, biel cynkową, litopony. Ogółem wartość eksportu tych artykułów z Polski do Austrii wynosi ok. 500.000 zł. rocznie. Ponieważ na przywóz tych artykułów będą przyznawane kontyngenty przywozowe, trudno jest narazie zorientować się, w jakim stopniu ograniczenia te wpłyną na zmniejszenie polskiego eksportu. W każdym razie trudności celne niewątpliwie zahamują rozwój naszego wywozu.

Towarzystwo Chemji Przemysłowej w Paryżu (Société de Chimie Industrielle, Paris, 49 Rue des Mathurins) wydało cykl tablic nomograficznych do użytku chemików. Wydawnictwo to obejmuje 31 tablic, ułatwiających pracę chemika w przemyśle i jest do nabycia w cenie 50 fr. fr. w zarządzie Towarzystwa w Paryżu.

Pierwszą publikacją, z jaką wystąpił Polski Komitet Zielarski, jest wydanie poważnie opracowanej broszury pod tytułem „Rośliny Lecznicze w Polsce”, zawierającej kompletny spis roślin leczniczych, dziko rosnących i uprawianych w Polsce, a zarazem wykaz roślinnych surowców, jakie kraj nasz już obecnie w tym dziale produkuje.

Wydawnictwo jest zredagowane bardzo starannie i stanowi pierwszą podstawową pracę, dającą społeczeństwu możność zaznajomienia się z istotnie wielkiem bogactwem, jakie kraj nasz posiada.

Pierwsza praca Polskiego Komitetu Zielarskiego zasługuje na tem większą uwagę, że wydana jest w 5-ciu językach: polskim, francuskim, angielskim, niemieckim i włoskim, i stanowić może środek propagandy zagranicą o możliwościach produkcji polskiej w tym dziale.

NA MARGINESIE

Od szeregu już lat sfery przemysłowe współpracowały z technicznymi szkołami akademickimi, zajmując się zbieraniem i rozdziałem praktyk wakacyjnych dla studentów. Praca ta prowadzona była ku zadowoleniu wszystkich stron,

albowiem w Komisji rozdzielającej praktyki wakacyjne zasiadali przedstawiciele nauki, przemysłu oraz studjującej młodzieży. Praktyki fabryczne były rozdzielane celowo. Korzystali z nich ci, od których odbycie praktyki wakacyjnej było wymagane regulaminem studjów, zaś fabryki otrzymywały takich praktykantów, których uzdolnienia najbliżej odpowiadały charakterowi danego działu produkcji.

Należy się jednak obawiać, że ostatnie posunięcia, zmierzające do skoncentrowania rozdziału praktyk na terenie fabryk państwowych w innych rękach, niż rozdział praktyk w fabrykach prywatnych — doprowadzą w ostatecznym rezultacie do niebywałego zamieszania. Rozdzielające praktyki instytucje nie będą bowiem wzajem poinformowane, jaki student gdzie otrzymał praktykę, wytworzy się dwutorowość pracy i zupełnie realna możliwość równoczesnego umieszczenia jednego studenta w dwóch różnych fabrykach. Praca, jaką z pożytkiem prowadziliśmy od wielu lat, ulegnie zahamowaniu i zwęglowaniu na niewłaściwe tory.

Przemysł jest zaniepokojony, czy aby posunięcia, które w ostatecznym rezultacie niewątpliwie miało na celu pomyślniejsze niż dotychczas organizowanie sprawy praktyk wakacyjnych, nie doprowadzi do znakomitego pogorszenia dotychczasowych warunków.

Nie zapominajmy, że lepsze jest wrogiem dobrego i że dotychczasowa dobra metoda może ulec bolesnej a śmiertelnej operacji całkowitego na tym odcinku przekreślenia współpracy nauki i techniki!

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dzienniku Ust. Nr. 26 z dn. 31 marca r. b. ukazała się pod poz. 238 Ustawa z dn. 17 marca 1932 o zaopatrzeniu inwalidzkim. W myśl postanowień tej Ustawy, pracodawcy nie mogą uchylić się od zatrudniania na każdym 50 robotników i pracowników przynajmniej 1 inwalidy z utratą zdolności zarobkowej powyżej 35%. Ustawa rozszerzyła pojęcie inwalidów, którzy powinni być obowiązkowo zatrudniani. Dotychczas obowiązek ten dotyczył tylko inwalidów wojennych, obecnie zaś obejmuje również inwalidów wojskowych, t. j. tych, którzy popadli w inwalidztwo na skutek służby wojskowej w czasie pokoju. Rozszerzony został również stopień inwalidztwa. Według dawnych przepisów, obowiązek zatrudniania dotyczył inwalidów, którzy utracili powyżej 45% zdolności zarobkowej, obecnie zaś stopień inwalidztwa został obniżony do 35%.

W Dz. Ust. Nr. 32 z dn. 18 kwietnia r. b. ukazała się pod poz. 340 nowela do Ustawy o opłatach stemplowych. Opłaty od pełnomocnictw, od podań wnoszonych do urzędów państwowych oraz od świadectw wydawanych przez urzędy państwowe — została podniesiona z 3 zł. do 5 zł.

Opłata od pokwitowań podniesiona została z 20 na 25 gr. Jednocześnie zwolniono od opłaty pokwitowania, stwierdzające odbiór czeku.

Pewne zmiany przewidziane są w opłatach przy przekształceniu lub fuzji spółek. Mianowicie, według art. 4 noweli, Minister Skarbu w porozumieniu z Min. Przemysłu i Handlu władny jest do końca r. 1934 przyznawać w przypadkach przekształcenia lub fuzji spółek, zasługujących na szczególne uwzględnienie — ulgi dalej idące, niż przewidziane w art. 107 Ustawy o opłatach stemplowych lub zupełne zwolnienie od opłat stemplowych.

W Dz. Ust. Nr. 38 z dn. 7 maja r. b. ukazała się pod poz. 394 Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej i pod poz. 397 Rozporządzenie Ministra Skarbu w sprawie opłat za paszporty zagraniczne.

Stosownie do przepisów tych zarządzeń, ceny paszportów dla osób udających się zagranicę w celach handlowych i przemysłowych, zostały podwyższone do zł. 100 za paszport jednorazowy i do zł. 400 za paszport wielokrotny.

W Dz. Ust. Nr. 39 z dn. 11 maja r. b. ogłoszony został pod poz. 400 tekst Konwencji Międzynarodowej z dn. 29 października 1927 r., dotyczącej utworzenia w Paryżu Międzynarodowego Urzędu Chemii.

Międzynarodowy Urząd Chemii ma na celu: badanie zagadnień, dotyczących międzynarodowej organizacji dokumentacji, stworzenie współpracy między poszczególnymi organizacjami dokumentacji chemicznej, wymianę i wypożyczanie dokumentacji chemicznej.

W Dz. Ust. Nr. 41 z dn. 18 maja 1932 ukazało się pod poz. 430 obwieszczenie Ministra Skarbu z dn. 25 kwietnia 1932 w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu Ustawy o opłatach stemplowych.

Obwieszczenie to uwzględnia wszystkie nowele do Ustawy z dn. 1 lipca 1926 o opłatach stemplowych i przytacza ostatecznie obowiązujący tekst tej Ustawy.

ECHA

* Tow. Akc. Kurlandzkiej Olejarni w Wilnie, jedno z poważniejszych przedsiębiorstw kresowych należących do naszego Związku, uległo klęsce pożaru, który zniszczył zabudowania wraz z urządzeniami fabrycznymi.

Jesteśmy poinformowani, że olejarnia zostanie rychło odbudowana; normalna działalność olejarni ma się rozpocząć jeszcze w tegorocznym sezonie jesiennym.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.	Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	„ solny 19°/21° Bé	14,25 "
„ „ czysty 99%	300 "	„ octowy techn. 30%	100 "
• Amonjak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 "
• Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,68 "	„ rogowa 13/14% N ₂	—
„ „ granulowany za 1 kg % N ₂	1,83 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
Azotan amonu	100 "	„ czysty w łuskach	52,50 "
Benzol handlowy 90%	80 "	Octan sodu	140 "
„ czysty	92 "	„ ołowiu	215 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	Oleina zwierzęca destylat	210 "
• Boraks	110—125 "	„ „ saponifikat	200 "
Chlorek cynku 50° Bé	40 "	Oleum 20%	19,94 "
Chlorek wapna bielący	36 "	Olej lniany	115—118 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	• Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
Chloroform czysty	800 "	• Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
„ „ „pro narcosi”	1,800 "	Pirydyna czysta za 1 kg	9,75 "
Eter siarkowy	390 "	Smola preparowana	17,50 "
Fenol czysty	265 "	Saletra sodowa 15,5% N	37,80 "
Formalina 40%	270 "	Siarczan amonu za 1 kg % N ₂	1,68 "
• Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	300 "	• Siarczan miedzi	110—125 "
„ „ techniczna 85/88%	175 "	• Siarczek sodu 60/62%	60 "
• Karbid granulowany	75 "	Soda amonjakalna	25 "
Karbolinum	31,25 "	„ kaustyczna	60 "
Klej kostny	255 "	Sól glauberska kalcynowana niemielona	14,25 "
Klej skórny	260 "	Stearyna	200 "
Krezol	128 "	Superfosfat 16%	9,28—9,92 "
• Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100%	100 "	Toluol czysty	105 "
HNO ₃	241 "	Żelatyna techn.	400 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSYMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Bednar- ska 2, tel. 656-99. „WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. „PABJANICKIE TOWARZYST- WO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86. ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm. Henryków 5. Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA”, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „PABJANICKIE TOWARZYST- WO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź, 21-86.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
	Klej kostny i skórny. Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
		Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
		Żelazokrzem 45% i 75%: „Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 CZERWCA 1932 R.

POROZUMIENIE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO Z ROLNICTWEM

Sprawa preferencji dla krajowych surowców pochodzenia rolniczego, mających zastosowanie w przemyśle przetwórczym — wciąż jednakowo aktualna — w ostatnich dniach nabrała jednak szczególnej ostrości. Wysuwane są ponownie projekty zarządzeń przymusowych, dążących do zapewnienia rzeczonym surowcom dostatecznego zbytu w przemyśle.

Zdaniem naszym, jedyną drogą, jaką należy dążyć ku rozwiązaniu tego zagadnienia, jest bezpośrednie porozumienie zainteresowanych gałęzi przemysłu i rolnictwa. Żadne zarządzenia przymusowe nie dopomogą do zrealizowania wysuwanego przez rolnictwo postulatu, jeżeli nie uda się życiowo rozwiązać każdego konkretnego zagadnienia. Indywidualne cechy i warunki, całkiem odmienne dla najrozmaitszych surowców rolniczych i różnych gałęzi przemysłu — nie pozwalają na formułowanie tez o ogólnym charakterze, mających zastosowanie w każdym konkretnym wypadku. Najszerzej nawet pomyślane — bodaj o charakterze ramowym — rozporządzenie nie może być dostatecznie obszerne, aby wyczerpać wszystkie, a bardzo różnorakie zagadnienia współpracy rolnictwa z przemysłem w płaszczyźnie preferencji dla surowców rolniczych. Przykładowo wskazać można sprawę stosowania lnu w tkactwie, tudzież krajowych olejów i tłuszczów w przemyśle chemicznym. Obie sprawy muszą być rozważane pod odmiennymi kątami widzenia; kryteria, jakie znajdują zastosowanie przy lnie, nie mogą być żywcem przeniesione na tłuszcze, gdyż każda z tych dziedzin wymaga specyficznego traktowania.

Natomiast na drodze bezpośrednich pertraktacji między przedstawicielami rolnictwa i przemysłu udaje się rozwiązać najtrudniejsze nawet zagadnienia. Konkretnym dowodem, przemawiającym na korzyść tej tezy, jest sprawa tłuszczowa, której rozstrzygnięcie nastąpiło w takich właśnie rokowaniach. Dnia 20, 21, 24 i 31 maja r. b. miały miejsce konferencje między przedstawicielami rolnictwa i przemysłu tłuszczowego; doprowadziły one — bez presji rygorystycznych rozporządzeń — do całkowitego uzgodnienia poglądów. Wprawdzie przemysł chemiczny zdecydował się na długi szereg koncesyj dla rolnictwa i niejednokrotnie schodził z zajmowanego poprzednio stanowiska. W ostatecznym jednak rezultacie osiągnięto pewien kompromis, zaś wyniki długotrwałych i uciążliwych narad sformułowano w następujących tezach:

W sprawie regulacji importu siemienia lnianego:

1. Cło normalne na siemię lniane i konopne winno wynosić zł. 12.50, zaś cło ulgowe przy kontyngentowym imporcie siemienia lnianego — zł. 5.— od 100 kg.

2. Organem uzgadniającym poglądy sfer zainteresowanych na wysokość kontyngentu przywozu siemienia lnianego jest Komisja, złożona z przedstawicieli Towarzystwa Lniarskiego w Wilnie, Izby Przemysłowo-Handlowej w Wilnie, Wileńskiego Tow. Org. i Kół Roln. oraz Związku Olejarni. Miejscem obrad Komisji jest Wilno.

3. Wysokość kontyngentu ustala się w mies. styczniu. Podstawą do obliczenia kontyngentu są cyfry produkcji i spożycia przemysłowego siemienia lnianego za poprzedni rok gospodarczy, cyfry produkcji za rok bieżący oraz zapotrzebowanie siemienia przez olejarnie, jak również różnica eksportu oraz podaży ze strony rolnictwa i wysokość dokonanych zakupów przez przemysł olejarski. Ustalona w ten sposób cyfra zapotrzebowania siemienia zagranicznego zmniejsza się prowizorycznie o 30%, stanowiąc wysokość kontyngentu importowego.

4. W czasie przed styczniem, Komisja na żądanie Związku Olejarni może dokonać pobieżnej oceny sytuacji i na tej podstawie ustalać przydział pewnych kwot importowych na poczet kontyngentów. Jednakże w okresie do 1 stycznia przydziały te mogą być skutecznie jedynie w minimalnych ilościach i to w wypadkach, gdy jakość siemienia krajowego uniemożliwia jego przeróbkę bez domieszki siemienia importowanego.

5. W okresie po styczniu Komisja, na wniosek jednej ze stron zainteresowanych, może przystąpić do rewizji wysokości kontyngentu. W razie redukcji wysokości kontyngentu, już wydane certyfikaty importowe nie mogą być anulowane.

6. Rozdział pozostałych 30% pierwotnej kwoty importowej, potrąconej przy oszacowaniu kontyngentu w mies. styczniu i skorygowanej ewentualnie w trybie, przewidzianym w ust. 4, nastąpi po stwierdzeniu istotnej potrzeby.

7. W razie nieuzgodnienia poglądu Komisji na sprawę, będące przedmiotem tej opinii, przedkłada się sprawę pod arbitraż, lub do decyzji Rządu, załączając szczegółową motywację stanowisk obu stron.

W sprawie ciekłych olejów jadalnych:

1) Przemysł olejarski i rafineryjny — na wzór ubiegłego roku gospodarczego — zdecydowanie zamierza oprzeć swoją produkcję przede wszystkim na surowcu krajowym, w danym wypadku rzepaku, zaś brakujące do zaopatrzenia rynku ilości oleju jadalnego pokrywać importowanymi nasionami oleistymi (słonecznik z Rumunii) lub też olejem surowym (soja i in.).

2) Na zasadzie doświadczeń lat ubiegłych, opierając się na danych dotyczących wywozu rzepaku, jak również i na danych, dotyczących przerobu w kraju, ustalono zgodnie, że przynajmniej na najbliższy rok gospodarczy ilość rzepaku, będącego do dyspozycji na rynku, wyniesie nie więcej, niż 14—16.000 t.

3) Ze szczegółowych danych dostarczonych przedstawicielom rolnictwa wynika, że roczny obrót olejami jadalnymi rafinowanymi i nierafinowanymi przy skrupulatnym obliczeniu in minus wynosi:

po odliczeniu 10% na cele dalszego przerobu w innych przemysłach spożywczych, do bezpośredniej konsumpcji zużyto:

w r. 1929 —	20.242 t.	po odliczeniu	18.218 t.
1930 —	17.872 „ „	„	16.085 „
1931 —	17.180 „ „	„	15.462 „

Ustalono kwotę 12.000 t. jako minimum zapotrzebowania krajowego, które musi być pokryte w nadchodzącym roku gospodarczym. Na podstawie tej kwoty, ustalono zgodnie program gospodarczy na rok od 1.VIII.1932 do 1.VIII.1933, który w zarysach przedstawia się jak następuje:

minimum zapotrzebowania krajowego na oleje jadalne	12.000 tonn
z czego produkcja oleju rzepakowego wynosi	5.000 t.
pozostaje więc	7.000 „

które pokryte będą przywozem bądź nasion, bądź też surowego oleju.

W sprawie stałych tłuszczów jadalnych:

1. Należy wprowadzić reglamentację produkcji margaryny, 100% tłuszczów jadalnych i tłuszczów mieszanych, przez:

a) nałożenie na przemysł tłuszczowy obowiązku prowadzenia księgowości przerobu;

b) odpowiednie uzupełnienie rozporządzeń wykonawczych do Ustawy ramowej o obrocie środków żywności;

c) rozciągnięcie kontroli nad produkcją w rafinerjach i fabrykach tłuszczowych przez kontrolerów, rzeczoznawców przysięgłych oraz przez władze przemysłowe II-ej instancji;

d) stosowanie przy powyższem sankcyj karnych, przewidzianych we właściwych rozporządzeniach;

e) uniemożliwienie powstawania nowych wytwórni tłuszczowych przez odpowiednie koncesjonowanie tej gałęzi przemysłu;

f) rozciągnięcie powyższych zarządzeń na teren Wolnego m. Gdańska.

2. Na najbliższy rok gospodarczy ustala się kontyngent globalny: margaryny, 100% tłuszczów jadalnych oraz tłuszczów mieszanych w wysokości 16.000 tonn.

3. Organizacje rolnicze, jak i przedstawiciele przemysłu wyrazili opinię, że zarządzenia, wyszczególnione w p. 1 i 2, winny obowiązywać już od dnia 1 sierpnia r. b.

Współdziałanie z Rządem w uzgadnianiu powyższych spraw odbywa się w dwóch etapach: na terenie rządowym zwołane były pierwsze narady tłuszczowe, Rząd też — wydając właściwe zarządzenia — doprowadzić może do realizacji nakreślonego wyżej kompromisu. Natomiast wydawanie specjalnych dekretów preferencyjnych, narzucanie zgóry metod rozwiązywania skomplikowanych zagadnień gospodarczych — wywoła tylko rozgoryczenie i nie da w ostatecznym rezultacie oczekiwanego efektu.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Pragnąc bliżej zapoznać czytelników „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” z działalnością Związku Przemysłu Chemicznego — postanowiliśmy, niezależnie od ogłaszanych coroku sprawozdań Związku — wprowadzić do „Wiadomości” stałą rubrykę pod powyższym tytułem. Będą tu sygnalizowane zagadnienia, jakimi zajmował się Związek w ubiegłym dwutygodniowym okresie. Z uwagi na szczupłość ram „Wiadomości” — notatki te najwięcej tylko poinformują czytelnika o istocie sprawy. Pogłębienie i szersze omówienie ważniejszych problemów znajdzie — jak dotychczas — wyraz we wstępnych artykułach i obszerniejszych odrębnych uzmiankach na łamach naszego wydawnictwa.

Akcja indywidualnej współpracy z poszczególnymi przedsiębiorstwami — jako posiadająca wyjątkowe, choć bardzo poważne znaczenie tylko dla członków Związku Przemysłu Chemicznego — nie będzie w tych sprawozdaniach omawiana.

W okresie od dnia 1 do 15 czerwca r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach celnych:

zakończył w jednym z ostatnich etapów badania nad projektem nowej taryfy celnej,

odbył naradę z Panem Ministrem Przemysłu i Handlu w sprawie cła organizacyjnego na kauczuk,

z badał możliwość wprowadzenia ulg celnych na odpadki sztucznego jedwabiu i sformułował negatywną opinię w tej sprawie,

z badał możliwości bezcłowego przywozu do Polski surowej smoły węglowej i wydał negatywną opinię w tej sprawie,

odbył na terenie Ministerstwa Przemysłu i Handlu narady i wystąpił z wnioskiem podwyższenia kontyngentu na przywóz surowców tłuszczowych,

z badał możliwości zaostrożenia przepisów skazających przy imporcie do Polski tłuszczów utwardzonych i wydał negatywną opinię w tej sprawie.

W sprawach akcyzowych:

z badał i odbył na terenie Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie naradę w dziedzinie

wzajemnego ustosunkowania cen spirytusu do fabrykacji octu i akcyzy na esencję octową,

zbadał i wydał negatywną opinię w sprawie koncesjonowania rozlewni esencji octowej.

W sprawach eksportowych i traktatowych:

wystąpił z inicjatywą przyśpieszenia zawarcia umów handlowych z Brazylią, Argentyną i Kanadą — w związku z nawiązaniem stosunków handlowych z temi krajami,

wystąpił do Ministerstwa Przemysłu i Handlu z wnioskiem o uzyskanie kontyngentów przywozowych do Austrii w zakresie reglamentowanych ostatnio towarów chemicznych,

wystąpił do Ministerstwa Przemysłu i Handlu o uzyskanie zniżki cła argentyńskiego na polski karbid,

zainicjował eksport pewnych towarów chemicznych do Hiszpanji, Egiptu, Kanady, Brazylii, Japonji i Indyj.

W sprawach kolejowych:

odbył na terenie Min. Komunikacji naradę w sprawie zmiany międzynarodowych przepisów o przewozie materiałów wybuchowych,

uzyskał szereg poprawek w nowym wydaniu taryfy kolejowej, obowiązującym od dn. 1 maja r. bież.

W sprawach podatkowych:

zbadał i wystąpił do Min. Skarbu w sprawie zastosowania ulgowej stopy podatku przemysłowego przy sprzedaży przez wytwórców produktów farmaceutycznych.

W sprawach ustawodawczych:

wystąpił z inicjatywą w kierunku zmian w wymiarze sprawiedliwości, zwłaszcza w zakresie przestępstw prasowych,

zbadał i wydał negatywną opinię w sprawie przymusu zużywania przez przemysł przetwórczy surowców rolniczych pochodzenia krajowego (p. artykuł wstępny).

W sprawach ogólnych:

zapoczątkował zbieranie danych o chemikach — praktykach dla Słownika Biograficznego Polskiej Akademji Umiejętności.

KRONIKA

W nowym wydaniu taryfy kolejowej, obowiązującym od dnia 1 maja, zreformowane zostały całkowicie przepisy, dotyczące taryfowania drobnicy. Mianowicie, zamiast 5 klas — utworzona została jedna tylko klasa, stosowana do wszystkich artykułów. Takie ujęcie siłą rzeczy doprowadziło do podwyższenia stawek przewozowych dla licznych artykułów. Jednakże podwyżka ta została w pewnej mierze złagodzona wskutek umieszczenia w części I. B. specjalnego przepisu (§ 33), zezwalającego na tworzenie przesyłek wagonowych i zbiorowych, złożonych z najrozmaitszych towarów. Do takich zbiorowych ładunków stosowane są stawki przewozowe całowagonowe, bądź też stawki obowiązujące w taryfach wyjątkowych. W rezultacie więc — przy ładunku zbiorowym drobnica opłaca przewoźne podług norm ładunków wagonowych.

Takie ujęcie daje możność poczynienia bardzo poważnych oszczędności firmom, wysyłającym dużą ilość ładunków drobnicowych.

W § 22, p. 3 regulaminu przewozu przesyłek towarowych przewidziane są przepisy obliczania przewoźnego w wypadku wydania przez nadawcę zlecenia, aby znajdująca się już w drodze przesyłka wysłana została do innej, niż pierwotnie stacji przeznaczenia, względnie zwrócona do nadawcy. Z przepisów tych wynika, że w razie istnienia taryf wyjątkowych towar opłaca początkowo aż do stacji zatrzymania ulgową opłatę. Od chwili jednak zatrzymania do nowej stacji odbiorczej, przewoźne pobierane jest podług taryfy normalnej. Takie ujęcie nie wydaje się słuszne, jeżeli bowiem prawodawca przyznaje pewnym towarom prawo do korzystania z ulg przewozowych, to sprawa zmiany kierunku nie powinna być powodem dla stosowania wyższych stawek przewozowych. Związek Przemysłu Chemicznego wystąpił w tej sprawie do Min. Komunikacji.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 49 z dnia 10 czerwca r. b. ukazało się pod pozycją 457 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dnia 6 maja 1932 r. o ulgach celnych.

Z pośród ulg, bezpośrednio interesujących przemysł chemiczny, w Rozporządzeniu tem zostały ogłoszone następujące postanowienia:

poz. 71, p. 5 b, c — elektrody grafitowe do celów przemysłowych opłacają za pozwoleniem Min. Skarbu cło, wynoszące 10% cła autonomicznego;

poz. 112, p. 25 b — masy kontaktowe z pumeksu lub ziemi okrzemkowej, przesyconych solami wanadu — do celów przemysłowych opłacają za pozwoleniem Min. Skarbu cło, wynoszące 10% cła autonomicznego;

poz. 112, p. 25 b — chlorek cyny do celów przemysłowych opłaca za pozwoleniem Min. Skarbu cło, wynoszące 10% cła autonomicznego;

poz. 112, p. 25 c — metyloheksalina (6-krotnie uwodorniony krezol) do celów przemysłowych opłaca za pozwoleniem Min. Skarbu cło, wynoszące 10% cła autonomicznego;

poz. 117, p. 11 b II, c II — papier do wyrobu papieru światłoczułego opłaca za pozwoleniem Min. Skarbu cło, wynoszące 20% cła autonomicznego.

Rozporządzenie weszło w życie dnia 13 czerwca r. b. i obowiązuje do dnia 30 czerwca r. b., w której to dacie ukaże się zasadnicze rozporządzenie o ulgach celnych, obowiązujące do końca roku 1932.

W Dz. Ust. Nr. 49 z dnia 10 czerwca r. b. ukazało się pod poz. 458 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 24 maja 1932 r. w sprawie cen spirytusu.

Rozporządzenie to realizuje wysuwany przez nas postulat doprowadzenia wysokości cen spirytusu na cele naukowe conajwyżej do poziomu, obowiązującego w zakresie cen spirytusu na cele domowo-lecznicze. Mianowicie, cena spirytusu na cele naukowe ustalona została tem Rozporządzeniem w wysokości zł. 1.350 za 1 hl spirytusu 100-stopniowego.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.	Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	" solny 19°/21° Bé	14,25 "
czysty 99%	300 "	octowy techn. 30%	100 "
* Amonjak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,68 "	rogowa 13/14% N ₂	— "
granulowany za 1 kg % N ₂	1,83 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
Azotan amonu	100 "	czysty w łuskach	52,50 "
Benzol handlowy 90%	80 "	Octan sodu	140 "
czysty	92 "	ołowiu	215 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	Oleina zwierzęca destylat	210 "
* Boraks	110—125 "	" " saponifikat	200 "
Chlorek cynku 50° Bé	40 "	Oleum 20%	19,94 "
Chlorek wapna bielący	36 "	Olej lniany	115—118 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
Chloroform czysty	800 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
„pro narcosi”	1,800 "	Pirydyna czysta za 1 kg	9,75 "
Eter siarkowy	390 "	Smola preparowana	17,50 "
Fenol czysty	265 "	Saletra sodowa 15,5% N	37,80 "
Formalina 40%	270 "	Siarczan amonu za 1 kg % N ₂	1,68 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	275 "	* Siarczan miedzi	110—125 "
techniczna 85/88%	175 "	* Siarczek sodu 60/62%	60 "
* Karbid granulowany	75 "	Soda amonjakalna	25 "
Karbolium	31,25 "	kaustyczna	60 "
Klej kostny	255 "	Sól glauberska kalcynowana niemielona	14,25 "
Klej skórnny	260 "	Stearyna	190 "
Krezol	128 "	Superfosfat 16%	9,28—9,92 "
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100%	100 "	Toluol czysty	105 "
HNO ₃	241 "	Żelatyna techn.	400 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSYMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZENSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.”, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Bednar- ska 2, tel. 656-99	„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA”, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„PABJANICKIE TOWARZYST- WO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Ślodka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA, BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA, BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm. Henryków 5. Biuro sprzedaży. H. Weiss i S-ka. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA, BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „PABJANICKIE TOWARZYST- WO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź, 21-86.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
	Klej kostny i skórnny. Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Żelazokrzem 45% i 75%: „Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk I. Bogusławskiego i S. ki. Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 LIPCA 1932 R.

ESENCJA OCTOWA A OCET FERMENTACYJNY

Z okazji prac nad rozporządzeniami o Monopolu Spirytusowym, tudzież o obrocie esencją octową i octem spirytusowym — zaktualizował się oddawna zresztą trwający spór między przemysłem esencji octowej i octu fermentacyjnego. Istota zagadnienia polega na określeniu wysokości cen spirytusu do fabrykacji octu i opłaty akcyzowej od esencji octowej; obie te liczby powinny być ustosunkowane w taki sposób, aby umożliwić esencji octowej konkurencję z octem spirytusowym.

Przedewszystkiem stwierdzić należy, że sprzedaż esencji octowej w Polsce zmniejszyła się w ostatnich latach na korzyść octu spirytusowego; gdy więc w r. 1924 konsumpcja esencji octowej wynosiła 57%, zaś octu spirytusowego 43%, to w r. 1931 odpowiednie cyfry wynosiły: 37% esencji i 63% octu spirytusowego. Analizując te liczby, dojść można z łatwością do wniosku, że koszt spirytusu nie odgrywa poważniejszej roli przy fabrykacji octu, gdyż spożycie octu fermentacyjnego wzrasta: mimo podwyższenie cen spirytusu ze zł. 0,65 do zł. 1,25 — gotowy ocet spirytusowy tanieje. Spadek cen octu fermentacyjnego pociągnął za sobą konieczność sprzedawania esencji octowej już nieomal poniżej kosztów własnych produkcji. Ponadto, forsowany usilnie po cenach dumpingowych import esencji octowej do Polski pogarsza i tak już ciężką sytuację przemysłu destylacji drzew liściastych. Ilustracją fatalnego stanu rzeczy jest zużycie drzewa w największej destylarni polskiej, w Hajnówce, gdzie ilość przerobionego surowca drzewnego spadła z 90.000 metrów przestrzennych w r. 1929 do 60.000 mp. w r. 1931. Zakłady destylacji drzewa w Polsce są wyzyskane zaledwie w 50% ich zdolności produkcyjnej.

Zagadnienie współzależności przemysłu esencji octowej i octu fermentacyjnego istnieje w wielu krajach i w większości jest regulowane przez Państwo drogą wyznaczania odpowiedniej ceny na spirytus i akcyzy na esencję octową. Pouczające jest zestawienie cen spirytusu do fabrykacji octu w Polsce i w innych krajach; przyjmując cenę polską za 100, otrzymujemy po przeliczeniu następujące liczby:

Polska	100
Austria	120
Niemcy	143,76
Francja	168,52
Czechosłowacja	168,96
Węgry	187,32
Rumunja	221,73

Wyraźne w Polsce uprzywilejowanie octu spirytusowego wystąpi jeszcze wyraźniej, jeśli porównać wysokość opłaty akcyzowej od esencji octowej, która w Polsce wynosi (łącznie z podatkiem komunalnym) zł. 50.— od 100 kg kwasu 100%-owego, w Austrii — zł. 18,75, w Czechosłowacji — nie istnieje wcale.

W Niemczech podatek spożywczy od esencji jest regulowany według formuły matematycznej, zależnie od ceny spirytusu do fabrykacji octu, przyczem ustosunkowanie tych liczb odpowiada w przybliżeniu obecnej w Polsce wysokości ceny spirytusu i akcyzy od esencji.

Pozornie zatem warunki konkurencyjne przemysłu destylacji drzewa i octu spirytusowego są u nas takie same, jak w Niemczech. Jeśli jednak zważyć, że w Niemczech znakomita część esencji do celów jadalnych jest otrzymywana na drodze syntetycznej przy użyciu taniej energii hydroelektrycznej, zaś w Polsce — wyłącznie przez destylację drzew liściastych: wówczas okaże się, że warunki produkcji esencji w porównaniu do octu spirytusowego są znacznie gorsze u nas, niż w Niemczech. Dlatego też stosunek ceny spirytusu i opłaty akcyzowej powinien być w Polsce korzystniejszy dla esencji, niż w Niemczech. W porównaniu bowiem z warunkami niemieckimi, polski przemysł octu spirytusowego jest uprzywilejowany wobec przemysłu destylacji drzewa. Najwłaściwszem byłoby zaprowadzenie warunków, jakim odpowiadała oba rzeczono przemysły w Czechosłowacji, której struktura gospodarstwa jest zbliżona do polskiej. W Czechosłowacji bowiem istnieje wielki przemysł gorzelniczny i zagadnienie zbytu spirytusu jest nie mniej, niż w Polsce, palące; przemysł zaś esencji octowej opiera się — jak u nas — wyłącznie na procesie destylacji drzew.

Odpowiednie liczby charakterystyczne przedstawiają się, jak następuje:

Wyszczególnienie	Polska	Czechosłowacja
	w złotych	
Stawka celna od 100 kg. kwasu octowego	150	475.20
Cena za 1 hl spirytusu do fabrykacji octu	125	211.20
Opłata akcyzowa od 100 kg esencji octowej	50	—

W interesie przemysłu destylacji drzew liściastych leży takie ukształtowanie stosunków, jak to ma miejsce w Czechosłowacji.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od dn. 15 do 30 czerwca r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach celnych:

wystąpił z wnioskiem o wprowadzenie zakazów przywozu szeregu artykułów chemicznych, wystąpił z wnioskami o podwyższenie stawek celnych na kilka artykułów chemicznych.

W sprawach podatkowych:

wystąpił z inicjatywą i uzyskał zgodę Min. Skarbu na nieskładanie zeznań o dochodzie (do kumulacji podatku dochodowego) pracowników fizycznych.

W sprawach ustawodawczych:

zbadał i sformułował opinię w zakresie projektu rozporządzenia o dozorze nad wyrobem i obrotem octu i kwasu octowego,

zbadał i sformułował opinię w zakresie projektu rozporządzenia o dozorze nad wyrobem i obiegiem środków kosmetycznych.

W sprawach robotniczych:

zbadał skalę płac robotniczych, zwłaszcza zaś płace robotników placowych w fabrykach chemicznych.

W sprawach technicznych:

zbadał zapotrzebowanie, wymagane właściwości i możliwości produkcyjne w Polsce smoły piwowskiej.

W sprawach patentowych:

interwenjował w sprawie ustąpienia zarejestrowanego znaku towarowego przez jedną firmę związkową na rzecz innej.

W sprawach ogólnych:

opracował materiały do publikacji o współpracy polsko-szwajcarskiej w dziedzinie przemysłu chemicznego.

INFORMATOR CELNY

Zwracamy uwagę wszystkich przedsiębiorstw, importujących z zagranicy rozmaite towary, na wydany przed paru dniami „Informator Celny” opracowany przez Inż. A. Rojewskiego, kierownika działu celno-reglamentacyjnego Izby Handlowej w Katowicach. Informator charakteryzuje się nader celowym i przejrzystym układem i obejmuje wszystkie wiadomości, niezbędne celem zorientowania się w obowiązujących zmianach taryfy celnej, orzeczeniach taryfowych oraz zakazach przywozu.

Na treść Informatora składają się następujące działy:

1) Zmiany w nomenklaturze i stawkach taryfy celnej, jakie zostały wprowadzone od chwili IV wydania obecnie obowiązującej taryfy celnej.

2) Spis obowiązujących ulg celnych, zarówno zawartych w tekście taryfy, jak ogłaszanych specjalnymi rozporządzeniami i warunki uzyskania ulg celnych.

3) Orzeczenia taryfikacyjne, zestawione na podstawie rozstrzygnięć Min. Skarbu i Rady Towaroznawczej.

4) Zakazy przywozu obowiązujące w Polsce, oraz procedura składania podań o udzielenie zezwoleń na przywóz.

Informator jest nie tylko pożytecznym, ale niezbędnym wydawnictwem dla wszystkich, którzy mają do czynienia z importem towarów zagranicznych. Jest do nabycia w cenie zł. 5.— w biurach Izb Przemysłowo-Handlowych.

MUZEUM PRZEMYSŁU I TECHNIKI

Dnia 2 czerwca r. b. odbyło się na terenie Związku Przemysłu Chemicznego drugie organizacyjne posiedzenie Sekcji Chemicznej Muzeum Przemysłu i Techniki, na którym dokonano, między innymi, uzupełniających wyborów władz Sekcji.

Prezydjum Sekcji ukonstytuowało się następująco: inż. J. Podraszko — przewodniczący, inż. K. Ginsberg — zast. przewodn., Z. Spotowski — sekretarz i inż. W. Sommer — delegat Zarządu Muzeum.

Zebrani wysłuchali sprawozdania inż. W. Sommera z dotychczasowej działalności Sekcji Chemicznej w zakresie organizacji Muzeum oraz rozważali projekty dalszych prac Sekcji, związanych z przemysłem ściśle chemicznym, zrzeszonym w Związku oraz działami pokrewnymi jak: przemysł papierniczy, cementowy, ceramiczny, szklany, naftowy, zapalczany i garbarski.

Postanowiono rozwinąć szeroką akcję propagandową w zakresie zjednywania nowych członków Muzeum Przemysłu i Techniki, zbierania funduszy oraz uzyskiwania od zakładów przemysłowych zbiorów i modeli charakteryzujących dane gałęzie przemysłu.

Członkami Muzeum Przemysłu i Techniki mogą być osoby fizyczne i prawne. Składka roczna członka wspierającego wynosi 200 zł. — członka rzeczywistego 25 zł.

Siedziba i Sekretariat Sekcji Chemicznej Muzeum mieści się w lokalu Związku Przemysłu Chemicznego R. P., Czackiego Nr. 1, tel. 529-69.

Zwracamy uwagę na sygnalizowany przez nas wielokrotnie pożytek zapisywania się wszystkich przedsiębiorstw chemicznych na członków Muzeum Przemysłu i Techniki.

NA MARGINESIE

Przed kilku dniami w większych miastach naszego kraju rozplakatowano paszkwil, zwrócony przeciwko osobie jednego z naszych przemysłowców chemicznych, przedstawiciela kapitału zagranicznego, a wzywający w konkluzji do bojkotu wyrobów fabryki, na której czele stoi ów przemysłowiec. W tekście paszkwilu autor nie zważał się rzucić dotkliwych oskarżeń politycznych, stawiając zresztą na równym z niemi poziomie zarzuty o posmak humorystycznym.

Oczywiście, sprawa znajdzie epilog przed trybunałem sądowym, gdzie winni autorstwa i kolportowania tego paszkwilu zasiądą na ławie oskarżonych.

Ale metody walki i charakter wystąpienia muszą się spotkać z najostrzejszym protestem ze strony zorganizowanych sfer gospodarczych. Jakże realizować mamy bezsporną tezę o konieczności przyciągania do Polski obcych kapitałów, jeśli przedstawiciele tego kapitału są napastowani publicznie w bestjałski sposób?

Nietrudno zresztą domyśleć się, kto jest inspiratorem akcji, mającej na celu wyparcie z rynku towaru, produkowanego przez przedsiębiorstwo, które jest niewątpliwie zasłużonym pionierem na polu jednej z najpoważniejszych gałęzi polskiego przemysłu chemicznego!

KRONIKA

Dn. 15 czerwca r. b. odbyło się posiedzenie Sekcji Eksportowej Związku Przemysłu Chemicznego. Wywóz artykułów chemicznych na rynki północne i południowe — naturalne rynki zbytu przemysłu chemicznego — maleje systematycznie wobec wprowadzonych ograniczeń dewizowych i zakazów przywozu. W związku z tem przemysł chemiczny rozpoczął eksportować na bardziej odległe rynki zbytu jak Egipt, Kanada, Brazylja, Argentyna, Indje i inne. Jednakże rozwój wywozu na niektóre rynki, jak Kanada, Brazylja i Argentyna postępuje nader powoli wskutek braku traktatów handlowych. W zakresie szeregu artykułów, które mogłyby z powodzeniem wejść na te rynki, inne kraje eksportujące posiadają ulgi traktatowe, z których Polska nie może korzystać, to też praktycznie wywóz obejmuje nieliczne jedynie artykuły. Sekcja Eksportowa powzięła decyzję, aby wystąpić do władz z inicjatywą jaknajszybszego zawarcia traktatów, tembardziej że obecna sytuacja międzynarodowa wskazuje na możliwości zawarcia umów handlowych z temi krajami. Należy wyzyskać tendencje wywozowe w przemyśle i stworzyć dla nich odpowiedni stan prawno-handlowy.

Sekcja Eksportowa zwróciła również uwagę na stosunki z Austrią i konieczność uzyskania kontyngentów eksportowych w związku z ogłoszonymi w końcu kwietnia zakazami przywozu.

Pozatem poruszono cały szereg spraw bieżących w zakresie eksportu poszczególnych artykułów chemicznych.

W związku z XII Kongresem Chemii Przemysłowej w Pradze (25 września — 1 października 1932) Czechosłowackie Towarzystwo Materjałów Wybuchowych wyznaczyło nagrody w wysokości 10.000 koron czeskich za najlepszą pracę, przedstawioną na Kongresie w zakresie materjałów wybuchowych lub pokrewnych dziedzin przemysłu chemicznego. Prace nie muszą być odczytywane na Kongresie, mogą być po prostu zgłoszone w 5-ciu egzemplarzach (w językach czeskim i francuskim) pod adresem Sekretariatu Kongresu, Stepanska 37, Praha II. Sąd konkursowy składa się z 2-ch specjalistów wojskowych, 2-ch specjalistów cywilnych i 2-ch delegatów Czechosłowackiego Towarzystwa Materjałów Wybuchowych.

W Estonji podwyższono ostatnio cały szereg stawek taryfy celnej na następujące artykuły chemiczne:

	Taryfa:	
	ogólna minimalna w koronach	
Smola węglowa za 1 kg brutto	0.20	0.10
Smola drzewna " "	0.20	0.10
Cudron i smoły wszelkie za 1 kg brutto	0.08	0.04
Terpentyna za 1 kg netto	0.30	0.15
Gliceryna oczyszczona za 1 kg brutto	0.40	0.20
Gliceryna nieoczyszczona za 1 kg brutto	0.40	0.02
Błękity i ultramaryna za 1 kg netto	1.50	0.75
Farby wszelkie za 1 kg netto	2.—	1.—
Atramenty wszelkie " "	2.—	1.—
Jedwab sztuczny niebarwiony za 1 kg netto	8.—	4.—
Jedwab sztuczny barwiony za 1 kg netto	10.—	5.—
Nici z odpadków jedwabiu sztucz. niebarwione za 1 kg netto	7.—	3.50
Nici z odpadków jedwabiu sztucz. barwione za 1 kg netto	9.—	4.50

Nakładem księgarni Kaspra Wojnara w Warszawie ukazuje się znane dzieło Wilhelma Ostwalda „Zasady chemji nieorganicznej”, w przekładzie Inż. Jana Prota. Cena książki w prenumeracie, przyjmowanej przez księgarnię Wojnara (Warszawa, Marszałkowska 87) wynosi zł. 40 za egzemplarz.

Nakładem Stowarzyszenia Techników w Warszawie ukazała się broszura Inż. K. Jackowskiego „Muzea przemysłu i techniki zagranicą i w Polsce”, zawierająca interesującą treść w zakresie zbiorów przemysłowych, istniejących już zagranicą i organizowanych w Warszawie.

Ukazał się w druku raport Rady Handlowego Ambasady Angielskiej w Warszawie, p. R. E. Kimensa, o sytuacji gospodarczej Polski w r. 1931.

W dniach od 6 do 21 września r. b. odbędą się w Bari III Targi Lewantyńskie. Bliższych informacji udziela Izba Handlowa Polsko-Italska, Warszawa, Wierzbowa 11. Tel. 202-15.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 52 z dn. 25 czerwca r. b. ukażo się pod poz. 497 Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 21 czerwca 1932 r. o przedsiębiorstwie „Polski Monopol Solny”.

Rozporządzenie to powierza wyłączny przywilej na rzecz Skarbu Państwa jednolitego monopolu sprzedaży soli oraz eksploatawania państwowych salin i warzelnii soli (z wyjątkiem Zakładu w Ciechocinku) — przedsiębiorstwu prowadzonemu na zasadach handlowych „Polski Monopol Solny”.

Zorganizowanie przedsiębiorstwa monopolowego pozwoli w sposób więcej jednolity prowadzić politykę solną, dotychczas zgrupowaną na terenie dwóch instytucyj państwowych: Min. Przemysłu i Handlu w zakresie eksploatacji i Min. Skarbu w zakresie sprzedaży soli.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.	Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	" solny 19°/21° Bé	14,25 "
" czysty 99%	300 "	" octowy techn. 30%	100 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,68 "	" rogowa 13/14% N ₂	— "
" granulowany za 1 kg % N ₂	1,83 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
Azotan amonu	100 "	" czysty w łuskach	52,50 "
Benzol handlowy 90%	80 "	Octan sodu	140 "
" czysty	92 "	" ołowiu	215 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	Oleina zwierzęca destylat	210 "
* Boraks	110—125 "	" saponifikat	200 "
Chlorek cynku 50° Bé	40 "	Oleum 20%	19,94 "
Chlorek wapna bielący	36 "	Olej lniany	115—118 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
Chloroform czysty	800 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
" „pro narcosi”	1,800 "	Pirydyna czysta za 1 kg	9,75 "
Eter siarkowy	390 "	Smola preparowana	17,50 "
Fenol czysty	265 "	Saletra sodowa 15,5% N	37,80 "
Formalina 40%	270 "	Siarczan amonu za 1 kg % N ₂	1,68 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	275 "	* Siarczan miedzi	110—125 "
" techniczna 85/88%	175 "	* Siarczek sodu 60/62%	60 "
* Karbid granulowany	75 "	Soda amonjakalna	25 "
Karbolinum	31,25 "	" kaustyczna	60 "
Klej kostny	205 "	Sól glauberska kalcynowana niemielona	14,25 "
Klej skórny	260 "	Stearyna	190 "
Krezol	128 "	Superfosfat 16%	9,28—9,92 "
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100%	100 "	Toluol czysty	105 "
HNO ₃	241 "	Zelatylna techn.	400 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.”, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Bednar- ska 2, tel. 656-99.	„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA”, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
* „WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
* „PABJANICKIE TOWARZYST- WO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm. Henryków 5. Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	FABRYKA PRZEDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”. Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala Spiess.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
* „PABJANICKIE TOWARZYST- WO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź, 21-86.	Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Zelazokrzem 45% i 75%: „Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
	Klej kostny i skórny. Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 LIPCA 1932 ROKU

Z PRZEMYSŁU SZTUCZNYCH WŁÓKIEN

Od pewnego czasu prowadzony jest spór między przemysłem włókienniczym, przede wszystkim łódzkim, a fabrykami sztucznego jedwabiu — na temat odpadków sztucznego jedwabiu. Mianowicie, przemysł włókienniczy jest zdania, że krajowe fabryki sztucznego jedwabiu nie są w stanie dostarczyć takich ilości odpadków, jakieby mogły pokryć zapotrzebowanie włókiennictwa. Wychodząc z tego założenia, przemysł tekstylny domaga się wprowadzenia ulg celnych na importowane z zagranicy odpadki sztucznego jedwabiu.

Sprawa powyższa była przedmiotem szczegółowych badań Związku Przemysłu Chemicznego, który doszedł jednak do wniosku, że zajęte przez włókiennictwo stanowisko polega na jakimś nieporozumieniu.

Odpadki przy produkcji sztucznego jedwabiu wynikają z procesu wytwórczego i nie mogą być uniknięte; zapotrzebowanie na nie wewnątrz kraju było przed niedawnym jeszcze czasem minimalne i wszystkie niemal odpadki, otrzymywane w fabrykach polskich, wysyłano zagranicę. Dopiero od niedawnego stosunkowo czasu, bo od połowy ubiegłego roku, wzrosło wewnętrzne zapotrzebowanie na odpadki, które mi zainteresował się łódzki przemysł włókienniczy — z uwagi na wymagania mody. Zmieszane z bawełną lub wełną, odpadki sztucznego jedwabiu dają ciekawe efekty tkackie i służą do fabrykacji tanich materiałów włóknistych. W tym właśnie czasie — mniej więcej przed rokiem — przemysł sztucznego jedwabiu całkowicie zaniechał eksportu odpadków sztucznego jedwabiu, przeznaczając je w całości na pokrycie zapotrzebowania rynku wewnętrznego. Jednak rezultat tego zabiegu był zgoła nieoczekiwany, gdyż olbrzymie ilości odpadków pozostały na składzie i należało je potem sprzedać zagranicę po cenach wybitnie niekorzystnych.

Sprzedaż odpadków sztucznego jedwabiu w kraju wyniosła w roku ubiegłym ok. 140.000 kg, w pierwszym półroczu roku bieżącego — około 100.000 kg. Ponieważ — według danych zebra-

nych przez Izbę Przemysłowo-Handlową w Łodzi — roczne zapotrzebowanie wewnątrz kraju na odpadki sztucznego jedwabiu wynosi nieco ponad 150.000 kg — przeto o jakimkolwiek braku odpadków nie może być mowy. Ze przewidywania nasze są najzupełniej słuszne — świadczy fakt posiadania obecnie na składzie przez fabryki sztucznego jedwabiu znaczniejszych zapasów odpadków, przekraczających znacznie 30.000 kg. Wytworzyła się więc sytuacja paradoksalna. Przemysł włókienniczy domaga się ulgi celnej na odpadki, motywując swoje stanowisko brakiem ich w kraju, zaś przemysł sztucznego jedwabiu uskarża się na brak odbiorców i nie wie, co zrobić ze zmagazynowanymi odpadkami.

Nasuwa się pytanie, czy może kwestja cen jest przyczyną rozbieżności stanowisk? I ta jednak okoliczność nie wchodzi w rachubę, gdyż ceny odpadków w kraju i zagranicą są prawie dokładnie jednakowe: polski przemysł włókienniczy nabywa towar po cenach, odpowiadających cenom zagranicznym. Tak zresztą być musi, gdyż odpadki sztucznego jedwabiu nie korzystają przy eksporcie ze zwrotu cła za sprowadzone surowce i materiały pomocnicze (jak to ma miejsce przy eksporcie przędzy sztucznego jedwabiu), przeto producentowi kalkuluje się lepiej sprzedać odpadki w kraju, niż eksportować je po niekorzystnych cenach zagranicę. Tylko w okresach, gdy w kraju nie było zupełnie zapotrzebowania na odpadki, wywoziliśmy je — częstokroć ze stratą — zagranicę, aby nie magazynować dużych ilości towaru.

Z przesłanek powyższych wynika, że wprowadzenie ulgi celnej na odpadki sztucznego jedwabiu byłoby nietylko niepotrzebnem i nieuzasadnionem, ale wręcz szkodliwym posunięciem.

Posiadamy w kraju dostateczne ilości odpadków, sprzedawanych po cenach nieodbiegających od zagranicznych i tylko pewną nerwowością czulego barometru przemysłu włókienniczego tłumaczyć sobie można agresywne wystąpienia o ulgę celną na odpadki sztucznego jedwabiu.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od dn. 1 do 15 lipca r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach celnych:

zakończył ostatecznie badania nad projektem nowej taryfy celnej, składając odpowiednie wnioski do Rządu,

odbył na terenie Min. Przemysłu i Handlu narady i wystąpił z wnioskami w sprawie przywozu surowców tłuszczowych.

W sprawach eksportowych i obrotu towarowego z zagranicą:

zapoczątkował szczegółowe badania rynku argentyńskiego i brazylijskiego,

przeprowadził badania nad zdolnością konkurencyjną polskich artykułów chemicznych na rynkach Stanów Zjednoczonych A. P.,

z badał możliwości ożywienia obrotu towarowego z Anglią, w płaszczyźnie zastąpienia importu surowców chemicznych do Polski z innych krajów importem angielskim.

W sprawach handlu wewnętrznego:

odbył narady i wystąpił z wnioskami w sprawie sztucznych tłuszczów jadalnych, wytwarzanych przez należące do Związku fabryki, które znajdują się na terenie w. m. Gdańska.

W sprawach ogólnych:

zwrócił się do szeregu przedsiębiorstw związkowych z prośbą o okazanie pomocy w naturze dla budowanych przez Towarzystwo „Studjum Technologiczne” gmachów technologii chemicznej w Politechnice Warszawskiej.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Nakładem Wojskowego Instytutu Naukowo-Wydawniczego ukazał się słownik polsko-francusko-niemiecko-rosyjski „Broń chemiczna”, ułożony przez lic. nauk fizyko-chemicznych Sorbony, p. Marcelę Wścieklicę-Pollak.

Słownik ten zasługuje na szczególną uwagę, gdyż stanowi pierwsze opracowanie podobnego typu w światowej literaturze chemicznej. Nie istniał bowiem dotychczas słownik, poświęcony wyłącznie broni chemicznej, zaś praca p. Pollak może być śmiało zakwalifikowana — jako robotą pionierską na tym odcinku wiedzy. Obok jednak zasadniczego znaczenia słownika w służbie uzbrojenia, w przemyśle broni chemicznej i w obronie przeciwgazowej — rzeczony opracowanie jest też nader cenne dla wszystkich, zajmujących się chemią zarówno czystą jak stosowaną.

Poza nielicznymi i nienazbyt udanymi próbami małych słowniczków chemicznych polsko-niemieckich — nie mieliśmy dotychczas większego słownika chemicznego, podającego terminologię chemiczną polską, niemiecką, francuską i rosyjską. Ogłoszona obecnie praca wypełnia lukę naszego piśmiennictwa naukowego, pozwalając z korzyścią czerpać z niej używane powszechnie w chemii zwroty.

Obok odpowiedników słów polskich w językach francuskim, niemieckim i rosyjskim, słownik zawiera też skorowidze francusko-polskie, niemiecko-polskie i rosyjsko-polskie, skutkiem czego w jednym tomie mieści się nie jeden, lecz cztery słowniki. Co więcej, przy pewnym nakładzie trudu, można odszukać odpowiedniki niemieckie słów rosyjskich, francuskie — słów niemieckich i t. d.

Gwarancją czystości języka polskiego jest nazwisko Prof. A. A. Kryńskiego, który terminologię polską przejrzał i skorygował.

Uzupełnienie treści książki stanowią dokładnie opracowane tablice w zakresie chemicznych środków bojowych, słownictwa bojowych środków chemicznych oraz broni chemicznej.

Autorce słownika i wydawcy — Wojskowemu Instytutowi Naukowo-Wydawniczemu — należą się wyrazy uznania za podjęcie i przeprowadzenie celowej i trudnej pracy.

W następnych wydaniach książki, która niewątpliwie będzie wyczerpana już w niedługim czasie, należałoby może rozszerzyć jeszcze część chemiczną, nawet luźniej związaną z bronią, i zwrócić uwagę na dokładniejszą korektę, która nieco szwankuje.

Z DZIAŁALNOŚCI BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

Ze Sprawozdania Banku Gospodarstwa Krajowego za r. 1931 przytaczamy następujące szczegóły, dotyczące przedsiębiorstw, które należą do Banku Gospodarstwa Krajowego:

Przedsiębiorstwa należące do koncernu Banku korzystały w końcu r. 1931 z kredytów na ogólną sumę 45 milionów złotych, co w porównaniu z r. 1930 stanowi wzrost o 10 milionów złotych. Z ogólnej sumy zadłużenia przedsiębiorstw koncernowych przypada na przemysł metalurgiczny i mechaniczny prawie 26 milionów złotych, na przemysł chemiczny — 17 milionów złotych. Wskazać należy, że Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 3-go grudnia 1930 r. nie daje Bankowi możliwości angażowania się w nowych przedsiębiorstwach przemysłowych. Portfel udziałów i akcji Banku wynosi obecnie 31,3 milj. złotych; na portfel ten składają się między innymi akcje Tow. Eksploatacji Soli Potasowych na sumę 18,2 milionów złotych.

Akcja kredytowa Banku w stosunku do przedsiębiorstw koncernowych ograniczyła się tylko do wypadków wyjątkowych, przyczem przedsiębiorstwa w r. 1931 nie przeprowadzały żadnych inwestycji.

Skutkiem skurczenia się rynku zbytu oraz spadku cen, sytuacja finansowa przedsiębiorstw koncernowych nie doznała w r. 1931 poprawy. W związku z tem Zakł. Chem. Grodzisk poddały się pod nadzór sądowy, zaś Jarot Tow. Przetworów Drzewnych był zmuszony ogłosić upadłość. Niemniej jednak, niektóre z przedsiębiorstw, mimo niekorzystnych warunków gospodarczych, osiągnęły zadawalające wyniki finansowe.

KRONIKA

Dn. 30 czerwca r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego R. P., na którym — między innymi — przyjęto w poczet członków Związku Sp. Akc. Fabr. Chem.-Farm. Dr. A. Wander w Krakowie.

Zarząd postanowił wyznaczyć subsydjum dla wydawnictwa „Przegląd Organizacji”, które jesienią roku bieżącego zamierza ogłosić specjalny zeszyt, poświęcony przemysłowi chemicznemu. Postanowiono przekazać do Muzeum Przemysłu i Techniki tablice statystyczne, wykonane w swoim czasie z polecenia Związku i obrazujące rozwój polskiego przemysłu chemicznego w latach 1919—1929. Zarząd wysłuchał wreszcie sprawozdania z bieżącej działalności Związku, zwłaszcza w zakresie budowy nowej taryfy celnej.

Dnia 30 czerwca r. b. odbyło się posiedzenie Komisji Technologii Chemicznej P. K. N. z udziałem prof. A. Rogińskiego, sekretarza Generalnego P. K. N. Na zebraniu był omawiany — między innymi — projekt norm analizy węgla kamiennego. Projekt ów składa się z 5-ciu części: z norm kalorymetrycznych oznaczania ciepła spalania i wartości opałowej paliwa; oznaczania wilgotności; oznaczania popiołu w węglu kamiennym. Projekty tych norm postanowiono przesłać P. K. N. celem opublikowania ich w „Wiadomościach P. K. N.”; następnie dwa projekty: oznaczania części lotnych i koksu oraz projekt norm pobierania prób odesłano do Podkomisji, celem ostatecznego uzgodnienia tekstów. Projekty te nie wejdą pod obrady Kom. Tech. Chem., lecz będą zbadane z prawem ostatecznej decyzji w imieniu Komisji — przez specjalnie w tym celu wyłonioną podkomisję, w składzie przewodniczącego Kom. Tech. Chem. i prof. J. Zawadzkiego.

Prof. A. Rogiński zreferował sprawę prowadzenia przez Polskę Sekretariatu Międzynarodowego Normalizacyjnej Komisji Węglowej; z uwagi na konieczność krytycznego zestawienia metod analizy węgla, stosowanych w różnych krajach, sprawę tę odłożono do jesieni.

Zkolei przystąpiono do dyskusji nad wskazówkami dla układających normy artykułów chemicznych; projekt ten — po uwzględnieniu szeregu poprawek — uchwalono również przesłać do P. K. N., celem wydrukowania w „Wiadomościach P. K. N.”.

W wyniku propozycji Związku Polsko-Gdańskich Rafineryj Olejów Jadalnych postanowiono powołać podkomisję norm handlu olejami jadalnymi, celem opracowania odpowiedniego projektu norm.

Uchwalono zwrócić się do biura P. K. N. z prośbą o dalsze bezpłatne nadsyłanie „Wiadomości P. K. N.” tym wszystkim członkom Komisji Technologii Chemicznej, którzy tego zażądatają.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 55 z dn. 30 czerwca r. b. ukazało się pod poz. 542 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 28 czerwca 1932 r. o ulgach celnych.

Rozporządzenie to wprowadza następujące ulgi celne w zakresie towarów, bezpośrednio interesujących przemysł chemiczny:

Poz. 71, p. 5b i c. Niewyrabiane w kraju elektrody z węgla i grafitu do celów przemysłowych — za pozwoleniem Min. Skarbu opłacają cło ulgowe, wynoszące	10%
Poz. 96 p. 3a. Siarczan baru strącony (blanc fixe) do wyrobu papieru — za pozwoleniem Min. Skarbu opłaca cło ulgowe	25%
Poz. 102, p. 1. Dwutlenek baru opłaca cło ulgowe	20%
Poz. 108, p. 4a. Kwas azotowy skoncentrowany (powyżej 40°Bé); nitrozą (mieszanina kwasu azotowego z siarkowym) opłacają cło ulgowe	75%
Poz. 112, p. 25b. Masy kontaktowe, sporządzone z pumeksu, względnie z ziemi okrzemkowej, przesyconych solami wanadu, do celów przemysłowych — za pozwoleniem Min. Skarbu opłacają cło ulgowe	10%
Poz. 112, p. 25b. II. Chlorek cyny do celów przemysłowych — za pozwoleniem Min. Skarbu, opłaca cło ulg.	25%
Poz. 112, p. 25c. Metyloheksalina (6-krotnie uwodorniony krezol) do celów przemysłowych — za pozwoleniem Min. Skarbu opł. cło ulgowe	10%
Poz. 117, p. 6. Olej drzewny opłaca cło ulgowe	50%
Poz. 119, p. 4. Benzaldehyd do wyrobu barwników syntetycznych — za pozwoleniem Min. Skarbu opłaca cło ulgowe	15%
Poz. 166. Płatki aluminiowe do wyrobu materiałów wybuchowych za pozwoleniem Min. Skarbu opłacają cło ulgowe	20%
Poz. 167, 168 i 169. Niewyrabiane w kraju maszyny i aparaty, — za pozwoleniem Ministra Skarbu, wydanem w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu opłacają cło ulgowe	35%
Poz. 177, pp. 6c, I, II, d, 11b, I, II c; I; II i 20. Papier wymieniony w pozycji 177 p. 5c, I, II i d, w p. 11b, I, II i c, I, II oraz papier podklejony tkaninami z p. 20 do wyrobu papieru światłoczułego — za pozwoleniem Min. Skarbu, opłacają cło ulgowe	20%
Poz. 180, p. 6. Przędziwo z włókna sztucznego cięte o zbliżonej długości włókien, nieskręcone (t. zw. <i>vistra</i>) — za pozwoleniem Min. Skarbu: a) niebarwione	10%
b) barwione	30%

Rozporządzenie weszło w życie z dn. 1 lipca i obowiązuje do dn. 31 grudnia r. b.; do tegoż terminu automatycznie prolongowane są zezwolenia na ulgową odprawę celną towarów, wydane na podstawie dawniej obowiązujących rozporządzeń.

**NOTOWANIA CEN WAZNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.	Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	solny 19°/21° Bé	14,25 "
" czysty 99%	300 "	octowy techn. 30%	100 "
* Amonjak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,68 "	rogowa 13/14% N ₂	— "
" granulowany za 1 kg % N ₂	1,83 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
Azotan amonu	100 "	" czysty w łuskach	52,50 "
Benzol handlowy 90%	80 "	Octan sodu	120 "
" czysty	92 "	olowiu	215 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	Oleina zwierzęca destylat	210 "
* Boraks	110-125 "	" saponifikat	200 "
Chlorek cynku 50° Bé	40 "	Oleum 20%	19,94 "
Chlorek wapna bielący	36 "	Olej lniany	125 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20-22 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
Chloroform czysty	800 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
" „pro narcosi“	1,800 "	Pirydyna czysta za 1 kg	9,75 "
Eter siarkowy	390 "	Smola preparowana	17,50 "
Fenol czysty	265 "	Saletra sodowa 15,5% N	37,80 "
Formalina 40%	270 "	Siarczan amonu za 1 kg % N ₂	1,68 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	275 "	* Siarczan miedzi	110-125 "
" techniczna 85/88%	175 "	* Siarczek sodu 60/62%	60 "
* Karbid granulowany	75 "	Soda amonjakalna	25 "
Karbolineum	31,25 "	" kaustyczna	60 "
Klej kostny	205 "	Sól glauberska kalcynowana niemielona	14,25 "
Klej skórny	260 "	Stearyna	190 "
Krezol	128 "	Superfosfat 16%	9,28-9,92 "
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO ₃	100 "	Toluol czysty	105 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "	Zelatylna techn.	400 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Bednar- ska 2, tel. 656-99.	„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„PABJANICKIE TOWARZYST- WO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO“, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Ślodka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm. Henryków 5. Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„PABJANICKIE TOWARZYST- WO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO“, Pabjanice, tel. Łódź, 21-86.	Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Zelazokrzem 45% i 75%: „Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk
	Klej kostny i skórny. Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 SIERPNI 1932 ROKU

NOWA USTAWA SPIRYTUSOWA

W wyniku długotrwałych obrad, do których byli przyciągnięci również przedstawiciele sfer gospodarczych, opracowane zostało rozporządzenie o Monopolu Spirytusowym, ogłoszone w formie dekretu Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 11 lipca 1932.

Dekret wprowadza zasadnicze zmiany w dotychczasowej gospodarce spirytusowej i dlatego zasługuje na szczególną uwagę zarówno producentów, jak konsumentów spirytusu, więc przede wszystkim przemysłu chemicznego.

Dekret utrzymuje w dalszym ciągu zasadę Monopolu, nie rozszerzając ani nie zważając jego ram, komercjalizując natomiast eksploatację Monopolu, powierzając mu prowadzenie odpowiedzialnej polityki cen.

Całkowitem „novum” w dekreście jest pokrywanie zapotrzebowania na spirytus na cele konsumpcyjne wyłącznie tylko z gorzelnii rolniczych. Pod pojęciem spirytusu przeznaczonego na cele konsumpcyjne rozumie się spirytus przeznaczony na spożycie trunkowe, na cele domowo-lecznicze i na przerób na artykuły spożywcze, z wyjątkiem octu. Wszelki inny spirytus jest w rozumieniu dekretu spirytusem, przeznaczonym na cele niekonsumpcyjne. W dostawach spirytusu na cele niekonsumpcyjne biorą udział zarówno gorzelnie rolnicze jak przemysłowe, przyczem sprzedaż spirytusu na cele niekonsumpcyjne, jak również eksport spirytusu, może być dokonywany za pośrednictwem zrzeszenia producentów spirytusu.

Zrzeszenie producentów spirytusu, podobnie jak zrzeszenia producentów zajmujących się oczyszczaniem, odwadnianiem lub przerobem spirytusu, wyrobem octu, kwasu octowego, drożdży — może mieć charakter przymusowy. Zrzeszenie przymusowe powoływane może być przez Radę Ministrów po wysłuchaniu zainteresowanych grup — celem normowania i kontrolowania produkcji i zbytu w tych przemysłach.

Uzyskiwane nadwyżki dochodów w zakresie zakupu i sprzedaży spirytusu na cele niekonsumpcyjne — będą używane wyłącznie na cele rozwoju produkcji i zbytu spirytusu niekonsumpcyjnego.

Przedsiębiorstwa, wytwarzające artykuły przy których produkcji używa się spirytus, mogą być zaliczone na drodze wydania specjalnych rozporządzeń do przemysłów koncesjonowanych, t. j. takich, do których prowadzenia niezbędne jest uzyskanie odpowiedniego zezwolenia. Obowiązek uzyskania takiego zezwolenia stanowi ustawa — między innymi — w zakresie wyrobu

octu i kwasu octowego. Przywóz z zagranicy spirytusu i napojów wyrobionych ze spirytusu, oraz artykułów zawierających spirytus, jak również eteru, estrów, octu i kwasu octowego oraz drożdży — jest dozwolony tylko za zezwoleniem Ministra Skarbu w porozumieniu z zainteresowanymi Ministrami. Ponadto spirytus i artykuły zawierające spirytus lub wyrobione ze spirytusu podlegają opłatom monopolowym.

Minister Skarbu w porozumieniu z Min. Przemysłu i Handlu może określać normy zużycia spirytusu w zakładach przerobu spirytusu. Za spirytus, zużyty ponad oznaczone normy, będzie pobierana opłata wyrównawcza do wysokości ceny spirytusu do wyrobu wódek gatunkowych. Spirytus na cele niekonsumpcyjne w zasadzie ulega skazaniu, jednak Minister Skarbu może zezwalać na użycie w kraju na cele niekonsumpcyjne spirytusu nieskażonego.

Rada Ministrów może wprowadzić w drodze rozporządzenia przymus mieszania spirytusu do płynnych materiałów napędowych w zakresie i na warunkach ustalonych. Rada Ministrów będzie regulowała następnie w drodze rozporządzeń zakres i warunki stosowania i zawieszania tego przymusu.

Jak widać z powyższego, nowa ustawa spirytusowa zawiera długi szereg postanowień, dotychczas nieistniejących. Na szczególną uwagę zasługuje — z punktu widzenia przemysłu chemicznego — przymus mieszania spirytusu do płynnych materiałów napędowych, możliwość koncesjonowania pewnych gałęzi przemysłu chemicznego, wprowadzenie koncesjonowania w zakresie fabrykacji kwasu octowego, możliwość ustalania norm zużycia spirytusu w zakładach przemysłowych. Podkreślić też wypada, że dekret kasuje dotychczas na terenie Min. Skarbu działającą Radę Spirytusową, której działalność była bardzo pożyteczna. Należy sądzić, że inne jakieś ciało doradcze spełniać będzie funkcje tej instytucji.

Dekret ogłoszony został w Dz. Ust. Nr. 63 z dn. 25 lipca r. b. pod poz. 586 i wchodzi w życie dn. 1 września 1932, z wyjątkiem postanowień dotyczących organizacji Monopolu, koncesjonowania, zrzeszeń przymusowych, przymusu mieszanek napędowych — które to postanowienia zyskują moc obowiązującą z dn. 1 sierpnia r. b., oraz nowych stawek opłat od wyrobu, przerobu, sprzedaży spirytusu, wyrobu drożdży i sprzedaży napojów alkoholowych, które obowiązują od dn. 1 stycznia 1933.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od dn. 15 do 31 lipca r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach celnych:

opracował i przedstawił wnioski w sprawie doraźnych podwyżek stawek celnych na szereg artykułów chemicznych.

W sprawach eksportowych:

przeprowadził badania rynków Bliskiego Wschodu i zainicjował eksport szeregu artykułów na te rynki,

przeprowadził szczegółowe narady nad dostarczaniem przetwórcom sztucznego jedwabiu — przędzy sztucznego jedwabiu po cenach eksportowych. (p. niżej).

W sprawach ustawodawczych:

odbył na terenie Dyrekcji Monopolu Spirytusowego naradę i złożył opinię w sprawie nowych środków skażających do spirytusu,

szczegółowo zbadał i sformułował opinię w sprawie przepisów wykonawczych do rozporządzenia o nawozach sztucznych.

W sprawach ogólnych:

wziął udział w naradzie na terenie Min. Przemysłu i Handlu i sformułował tamże opinię w sprawie preferencji dla krajowych surowców pochodzenia rolniczego (p. niżej),

zbadał i sformułował negatywną opinię w sprawie uruchomienia nowej wytwórni kwasu octowego w Polsce,

zwrócił uwagę Związku Inżynierów Chemików na możliwości zatrudnienia chemików polskich w krajach Bliskiego Wschodu.

NOWA TARYFA CELNA

Pan Vice-Premjer Prof. Zawadzki w wywiadzie udzielonym prasie w sprawie nowej taryfy celnej w szczególności uwypuklił co następuje:

Nowa taryfa celna ma zabezpieczyć i umożliwić naturalne możliwości rozwojowe naszego gospodarstwa narodowego. Oparta jest na dotychczasowych doświadczeniach w dziedzinie celnej oraz na istotnych wymaganiach zarówno przemysłu, jak rolnictwa. Konstrukcję nomenklatury nowej taryfy oparto na projekcie genewskim, mającym w przyszłości obowiązywać we wszystkich krajach świata. Poziom ochrony celnej jest w pewnych działach wyższy, niż dotychczas. Decydując się jednak na częściowe podniesienie ogólnego poziomu taryfy celnej przy jednoczesnym zastosowaniu szeregu zniżek, Rząd nie stoi bynajmniej na stanowisku polityki autarchji i wysokich ceł; likwidacja atoli takiej polityki może być tylko aktem zbiorowej woli wszystkich państw świata, wymagając wspólnych wysiłków i postanowień o charakterze międzynarodowym. Rząd — przez usta Pana Vice-Premjera — oświadczył, że tendencjom wykorzystania podwyższonych stawek celnych przez podniesienie poziomu cen wewnętrznych musiał-

by się przeciwstawić z całą stanowczością. Będą też przedsięwzięte środki w postaci odpowiedniego rozwinięcia systemu ulg celnych, czynnego obrotu uszlachetniającego i t. p. — celem zniewelowania tych skutków wzmocnionej w niektórych działach produkcji ochrony celnej, które odbiłyby się ujemnie na stanie i rozwoju naszego eksportu.

SZTUCZNY JEDWAB NA CELE EKSPORTU WYROBÓW GOTOWYCH

Zagadnienie dostarczania przemysłowi przetwórcemu wytwarzanych w Polsce artykułów wyjściowych dla tego przemysłu po cenach eksportowych, celem przerobienia ich w Polsce i wywiezienia zagranicę gotowych towarów — jest zagadnieniem pierwszorzędnej doniosłości. Względ na aktywizację naszego bilansu handlowego i tendencja eksportu artykułów gotowych każą rozważać pozytywnie to zagadnienie.

Na terenie przemysłu chemicznego powstała sprawa dostarczania przędzy sztucznego jedwabiu po cenach eksportowych fabrykom pończoch, wyrobów dzianych i tkanin z jedwabiu sztucznego; fabryki te miałyby wywozić zagranicę gotowe wyroby z polskiej przędzy sztucznego jedwabiu. Sprawą tą interesuje się żywo Min. Przemysłu i Handlu oraz Izby Przemysłowo-Handlowe w Warszawie i w Łodzi. Wyniki prowadzonych pod egidą tych instytucji porad między wytwórcami i przetwórcami przędzy sztucznego jedwabiu posiadają całkiem szczególne znaczenie, gdyż jest to — o ile nam wiadomo — pierwsza próba bezpośredniego osiągnięcia porozumienia w podobnej sprawie.

Stwierdzić należy z radością, że porozumienie takie jest już faktem dokonany. Mianowicie, na specjalnem posiedzeniu w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Łodzi dn. 22 lipca r. b. ustalono następujące warunki, pod jakimi wytwórcy przędzy sztucznego jedwabiu dostarczać będą towar po cenach eksportowych:

1) Zainteresowane Izby Przemysłowo-Handlowe zestawiają listy eksporterów wyrobów gotowych ze sztucznego jedwabiu, które służyć będą za podstawę do dostarczania przez wytwórców przędzy na cele eksportowe. W wypadku odmowy sprzedania przędzy po cenach eksportowych — sprawy oddaje się pod rozważę specjalnych komisji, działających na terenie Izb.

2) Cena przędzy na cele eksportowe odpowiadać będzie eksportowej cenie polskiej przędzy sztucznego jedwabiu, zwiększonej o sumę zwrotu ceł za surowce i materiały pomocnicze przy eksporcie przędzy sztucznego jedwabiu, zwiększonej ew. o sumę podatku obrotowego.

3) Celem stwierdzenia, że przędza na cele eksportowe została istotnie wywieziona w formie wyrobów gotowych zagranicę — fabryki przetwórcze poddają się kontroli, polegającej na składaniu kwitów celnych lub innych oficjalnych dokumentów wywozowych, na pobieraniu i badaniu próbek z każdej partji eksportowanych wyrobów, na dopuszczeniu przedstawicieli wytwórców sztucznego jedwabiu do fabryk przetwórczych.

4) Prawo korzystania z przędzy eksportowej przysługuje tylko tym fabrykom, które na cele rynku wewnętrznego zaopatrują się w przędę polską, oczywiście z wyłączeniem gatunków przędzy niewytwarzanych w kraju. Co do ostatniego punktu — przedstawiciele fabryk pończosniczych założyli votum separatum.

W ten sposób sprawa dostarczania przędzy sztucznego jedwabiu na cele eksportowe została w zasadzie rozstrzygnięta.

WSRÓD KSIAŻEK

Nakładem Instytutu Naukowej Organizacji ukazała się książka Prof. Aleksandra Rotherta „Organizacja gospodarki materiałowej w przemyśle i handlu”.

Aktualne zagadnienie prawidłowej organizacji gospodarki materiałowej doczekało się opracowania przez Prof. Rotherta, którego nazwisko znane jest dobrze w europejskich sferach, zajmujących się racjonalizacją przemysłu. Prof. Rothert zdyskontował osobiste cenne doświadczenia na temat techniki gospodarki materiałowej, uzupełniając je uwagami w przedmiocie organizacji i urzędzenia składów. Książka jest treściwa, zwięzła i obfita w szereg wskazówek praktycznych.

* * *

Nakładem Funduszu Bezrobocia ukazało się zredagowane w językach polskim i francuskim sprawozdanie z działalności Funduszu Bezrobocia za r. 1931. Ze sprawozdania tego wynika, że w r. 1931 Fundusz Bezrobocia wypłacił świadczeń ustawowych na sumę ponad 101 milionów złotych, wobec sumy ponad 104 milionów złotych wypłaconych w roku poprzedzającym, co jest skutkiem zmniejszenia stawki zasiłkowej od dn. 6 kwietnia 1931, jak również w pewnym stopniu obniżenia się zarobków. Przeciętna liczba pobierających zasiłki w r. 1931 wyniosła 113.613 osób, zaś przeciętna roczna wysokość zasiłków na jednego pobierającego — zł. 891,38 rocznie.

Wkładki na Fundusz Bezrobocia w r. 1931 wyniosły ponad 28 milionów złotych, niedobór za tenże rok — niespełna 67 milionów złotych.

KRONIKA

Dn. 20 lipca r. b. odbyła się pod przewodnictwem Pana Ministra Przemysłu i Handlu narada w sprawie preferencji w przemyśle przetwórczym dla surowców rolniczych pochodzenia krajowego. Po wysłuchaniu wyczerpujących referatów w zakresie osiągniętych lub zamierzonych porozumień między przemysłem i rolnictwem na tle stosowania krajowych surowców tłuszczowych, wełny, lnu, konopi i skór — konferencja wyraziła opinię, że wydawanie specjalnych przyrządów zarządzeń o preferencji takich surowców byłoby niecelowe, gdyż na drodze bezpośrednich dobrowolnych porozumień przemysł dochodzi do uzgodnienia poglądów z rolnictwem, stosując w najszerszym zakresie krajowe surowce pochodzenia rolniczego.

Dn. 7 lipca r. b. odbyło się na terenie Centralnego Związku Przemysłu Polskiego posiedzenie stałej komisji do spraw związków i sekcji eksportowych.

Tematem obrad była współpraca z Państwowym Instytutem Eksportowym oraz sprawa ożywienia działalności poszczególnych Związków.

W Austrii — w celu uregulowania podaży szylinga i poprawy jego kursu — przewidywana jest w najbliższym czasie zmiana polityki dewizowej Banku Narodowego.

Nowe zamierzenia idą w kierunku odstąpienia clearing'u prywatnego opartego na „premji eksportowej” instytucji „Giro-u. Kassen Verein” w Wiedniu, która pośredniczyłaby w transakcjach dewizami między eksporterami austriackimi i zagranicznymi z tem, że „premja wywozowa” ustalana byłaby indywidualnie.

W Grecji z dn. 1 maja r. b. wprowadzono w życie nowe zarządzenie reglamentujące przywóz całego szeregu towarów, oraz podwyższające dotychczasową stawkę przeliczeniową drachmy papierowej na metaliczną, przyczem zwykła ta jest odmienna dla poszczególnych kategorii towarów.

W zakresie przemysłu chemicznego reglamentacja przywózowa dotyczy następujących artykułów: jedwab sztuczny, farby i środki farmaceutyczne.

Stołeczne Towarzystwo Wystaw i Propagandy Gospodarczej w Warszawie (Warszawa, Mazowiecka 10) donosi nam, że w czasie od 3 do 8 września r. b. odbędzie się w Warszawie pierwszy Pokaz-Targi przemysłu perfumeryjno-kosmetycznego, sztuki fryzjerskiej i przemysłów pomocniczych.

W czasie od 6 do 21 września r. b. odbędą się w Bari Targi Lewantyńskie. Bliższych informacji udziela Izba Handlowa Polsko-Włoska w Warszawie.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 58 z dn. 11 lipca r. b. ukazało się pod poz. 555 obwieszczenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dn. 24 czerwca 1932 w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia.

W Dz. Ust. Nr. 59 z dn. 13 lipca r. b. ukazało się pod poz. 566 Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 9 marca 1932, wydane w porozumieniu z odpowiednimi ministrami, w sprawie środków napędowych zawierających związku ołowiu.

Rozporządzenie to zabrania uzyskiwania, sprzedaży, wprowadzania w obieg oraz przechowywania środków napędowych, do których wyrobu zostały użyte jakiegokolwiek związki ołowiu.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "
" " czysty 99%	300 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,48 "
" " granulowany za 1 kg % N ₂	1,63 "
Azotan amonu	100 "
Benzol handlowy 90%	80 "
" czysty	92 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "
* Boraks	110-125 "
Chlorek cynku 50° Bé	40 "
Chlorek wapna bielący	36 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20-22 "
Chloroform czysty	800 "
" " „pro narcosi“	1,800 "
Eter siarkowy	390 "
Fenol czysty	265 "
Formalina 40%	270 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	275 "
" " techniczna 85/88%	175 "
* Karbid granulowany	75 "
Karbolineum	31,25 "
Klej kostny	205 "
Klej skórny	260 "
Krezol	128 "
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO ₃	100 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "

Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 zł.
" solny 19°/21° Bé	12,25 "
" octowy techn. 30%	100 "
Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 "
" rogowa 13/14% N ₂	— "
Naftalin surowy prasowany	28,00 "
" czysty w łuskach	52,50 "
Octan sodu	120 "
" ołowiu	215 "
Oleina zwierzęca destylat	210 "
" " saponifikat	200 "
Oleum 20%	19,94 "
Olej lniany	125 "
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Pirydyna czysta za 1 kg	9,75 "
Smola preparowana	17,50 "
Saletra sodowa 15,5% N	32,25 "
Siarczan amonu	28,40 "
* Siarczan miedzi	110-125 "
* Siarczek sodu 60/62%	60 "
Soda amonjakalna	25 "
" kaustyczna	60 "
Sól glauberska kalcynowana niemielona	14,25 "
Stearyna	190 "
Superfosfat 16%	9,28-9,92 "
Toluol czysty	105 "
Żelatyna techn.	400 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSYMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZENSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BOŚ
RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel.
Łódź 121-01; Warszawa, Bednar-
ska 2, tel. 656-99.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“
Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel.
Piotrków Tryb. 165.
„PABJANICKIE TOWARZYST-
WO AKCYJNE PRZEMYSŁU
CHEMICZNEGO“, Pabjanice, tel.
Łódź 21-86.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN-
NICY, S. A. Henryków pod War-
szawą. Tel. II podm. Henryków 5.
Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka.
Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.
Chlorek wapna bielący.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“,
Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Chlorek wapnia (CaCl₂):
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE“, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 711-24.
Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS
i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow-
ska 16, tel. Centrala-Spiess.
„PABJANICKIE TOWARZYST-
WO AKCYJNE PRZEMYSŁU
CHEMICZNEGO“, Pabjanice, tel.
Łódź, 21-86.

„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK-
CYJNA“, Warszawa, Wolność 9,
tel. 11-06-00.

**Gliceryna farmaceutyczna i technicz-
na:**

Sp. Akc. „STREM“, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE-
VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy
Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza-
wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.

**FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN
SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“.**
Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel.
Sochaczew 81.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“,
Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska
Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny.
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE“, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 711-24.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.

Smola pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska
Górne, G. Śląsk.

**Soda amonjakalna, krystaliczna i kau-
styczna:**
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE“, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 711-24.

Soda kaustyczna.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“,
Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:
„Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska
Górne, G. Śląsk

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 SIERPNIĄ 1932 ROKU

O KOORDYNACJĘ POCZYNAŃ PRZEMYSŁOWYCH

Przed niedawnym czasem referowaliśmy na tem miejscu porozumienie, osiągnięte między przemysłem i rolnictwem w zakresie zagadnień tłuszczowych. Zdaje się nie ulegać wątpliwości, że całokształt tych spraw jest nietylko jednym z ciekawszych, ale też najtrudniejszych problemów w splocie skomplikowanych zagadnień, jakie obserwowaliśmy w naszym powojennem życiu gospodarczem. Rozbieżność stanowisk i interesów przemysłu i rolnictwa zdawała się być tak znaczna, że próby dojścia do porozumienia witane były z niedowierzaniem. Jednak, uzbrojone w najlepszą wolę i skłonność do kompromisu, potrafiły obie strony doprowadzić do całkowitego uzgodnienia poglądów, formułując podstawowe w tej dziedzinie tezy w protokółach, ogłoszonych na łamach „Wiadomości Przemysłu Chemicznego”.

Koordinacja poczyznań rolnictwa i przemysłu, realizowana w rozumieniu wyższego ponad interesy indywidualne dobra powszechnego, wskazała że znalezienie wspólnego języka przez dwa podstawowe działy naszego gospodarstwa narodowego nie jest bynajmniej nieosiągalne. Narada u Pana Ministra Przemysłu i Handlu na temat preferencji dla krajowych surowców pochodzenia rolniczego udowodniła, iż na innych odcinkach — wełny, konopi, lnu, skór — podobnie uda się osiągnąć porozumienie.

W płaszczyźnie realnego uzgodnienia rozbieżnych napozór stanowisk, tem jaskrawiej rysują się istniejące, niestety, fakty braku koordynacji między poszczególnymi przedsiębiorstwami jednej gałęzi przemysłu. W imię drobnych partykularnych interesów przedsiębiorstwa prowincjonalnego o wygórowanej ambicji — byliśmy przed paru dniami świadkami ataku na wielkiej doniosłości posunięcia, podyktowane w imię urzeczywistnienia porozumień między przemysłem i rolnictwem.

Jak wiadomo, jedną z zasadniczych spraw w całokształcie zagadnień tłuszczowych była produkcja margaryny i sztucznych tłuszczów jadalnych, w których rolnictwo dopatruje się konkurencji dla tłuszczów pochodzenia zwierzęce-

go. Dwie kolejno wysunięte koncepcje rolnictwa nałożenia akcyzy na sztuczne tłuszcze jadalne, lub też wprowadzenia wysokich stawek celnych na surowce tłuszczowe i rozciągnięcia kontroli nad fabrykami chemicznymi, surowce te przetwarzającymi (więc np. na fabryki mydła) — nie mogły być przyjęte, gdyż godziły w podstawowe interesy przemysłu techniczno-tłuszczowego. Ostatecznie więc uzgodniono pogląd, że tylko na drodze reglamentacji produkcji artykułów gotowych — sztucznych tłuszczów jadalnych — uda się osiągnąć zadośćuczynienie interesom rolniczym, bez zbyt dotkliwej szkody dla produkcji. Cyfrę wytwórczości margaryny, 100% -owych tłuszczów jadalnych, oraz tłuszczów mieszanych na bieżący rok gospodarczy ustalono w wysokości 16.000 tonn, doceniając zresztą ogrom trudności, jakie nasuną się przy realizacji tej tezy.

Tymczasem jedno z prowincjonalnych przedsiębiorstw, patrząc najwidoczniej na ogólne sprawy o państwowem znaczeniu pod kątem ciasnego partykularza, postawiło pod znakiem zapytania słuszność przemysłowo-rolniczego porozumienia, dążąc nawet niedwuznacznie do rozbicia osiągniętego po wielomiesięcznych obradach kompromisu. Czołowym argumentem opozycjonistów była obawa, czy przy podziale globalnego kontyngentu między poszczególne jednostki wytwórcze nie zostaną pokrzywdzone interesy jednej z grup na korzyść innych, przyczem — fakt znamienny — proponowany arbitraż ze strony czynnika, gwarantującego całkowitą bezstronność na wypadek bezpośredniego niedojścia do porozumienia, nie uzyskał aprobaty ze strony rzekomo pokrzywdzonego przedsiębiorstwa.

Szczegóły powyższe zasługują na uwagę. Jeżeli bowiem na każdym polu działalności niedyscyplinowane jednostki będą się starały zamącić linje wytyczne naszej polityki gospodarczej i znajdują przytem posłuch zamiast potępienia — wówczas zasada koordynacji poczyznań przemysłowych, bezsporna z każdego punktu widzenia, będzie zachwiana w swojej istocie ku szkodzie poczyznań, mających na celu nadrzędny interes ogólny.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Dn. 28 lipca r. b. zmarł nagle Dyrektor Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie, poseł na Sejm, ś. p. Stanisław Wartalski.

Zmarły był pierwszym dyrektorem Izby Warszawskiej, wnosząc na jej teren całe swoje wieloletnie doświadczenie, niezmordowaną pracowitość i rozległe stosunki krajowe i zagraniczne. Ze szczególną życzliwością odnosił się Zmarły do postulatów przemysłu chemicznego, doceniając należycie znaczenie tej dziedziny wytwórczości w całokształcie naszego gospodarstwa narodowego.

Śmierć ś. p. Stanisława Wartalskiego jest dotkliwą stratą zarówno dla naszego samorządu gospodarczego, jak dla reprezentacji polskich interesów gospodarczych zagranicą, jak wreszcie dla całego przemysłu i handlu polskiego.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od dn. 1 do 15 sierpnia r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach ustawodawczych:

odbył szereg narad, dokładnie zbadał i zaopiniował projekt przepisów wykonawczych do Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o Monopolu Spirytusowym,

przeprowadził właściwą ankietę i zaopiniował projekt Rozporządzenia o obowiązku rafinowania olejów roślinnych, przeznaczonych do spożycia.

W sprawach celnych:

odbył narady z przemysłem naftowym i łącznie z nim zaopiniował negatywnie projekt różniczkowania celnego tłuszczów utwardzonych i podwyższenia stawki celnej na takie tłuszcze utwardzone, które obok innych zastosowań mogą służyć również do fabrykacji świec,

odbył narady i wystąpił z odpowiednimi wnioskami w sprawie procedury, stosowanej przez władze celne przy przewozie sztucznych tłuszczów jadalnych z terenu w. m. Gdańska na teren Rzeczypospolitej.

W sprawach handlu wewnętrznego:

zwrócił uwagę władz na zjawiające się na rynku wyroby perfumeryjne bez oznaczenia siedziby przedsiębiorstwa i miejsca fabrykacji towaru, co stoi w jawnej sprzeczności z obowiązującymi w tej dziedzinie przepisami i postawił wniosek o konfiskatę takich wyrobów.

W sprawach ogólnych:

uczestniczył w naradzie Związku Izb Przemysłowo-Handlowych w sprawie uzgodnienia stanowiska Izby katowickiej z poglądami pozostałych Izb w zakresie spraw tłuszczowych.

Z PRZEMYSŁU NAWOZÓW SZTUCZNYCH

Konsumcja nawozów sztucznych spada nie tylko w Polsce, lecz na całym świecie. Jesteśmy w możności podać liczby, dotyczące spożycia nawozów sztucznych w Niemczech. W kampanji 1930 — 31 spadek sprzedaży w porównaniu z kampanją poprzednią wyniósł: 11,5% dla azotu, 17,6% dla P_2O_5 , 9,8% dla K_2O i 14,3% dla CaO . Przyjmując zużycie nawozów sztucznych w Niemczech na 1 ha w kampanji 1913—14 za 100, otrzymamy następujące liczby w kampanji 1930—31: dla azotu — 195, dla P_2O_5 — 82, dla K_2O — 144, dla CaO — 65.

Zdolność produkcyjna światowej wytwórczości azotowej, która może być oceniona na 3 miliony tonn azotu związanego rocznie, została wyzyskana w kampanji 1930—31 zaledwie w 56%, podczas gdy w kampanji poprzedzającej — w 74%.

Jednak nawet na tle tego spadku konsumpcji nawozów, zwłaszcza fosforowych, w Niemczech odpowiednie liczby polskie kształtują się wręcz katastrofalnie. Zużycie superfosfatu w roku 1931 wyniosło zaledwie 40% liczb z roku 1928, mimo że producenci superfosfatu prowadzą racjonalną politykę cen, obniżając je z roku na rok. Tak więc cena za 1 kg% P_2O_5 w sezonie jesiennym r. 1930 wynosiła 80 — 87 groszy, w sezonie jesiennym 1931 — 72—76 groszy, w sezonie jesiennym 1932 — 67—70 groszy. Oczywiście, w porównaniach tych nie można brać na uwagę sezonu wiosennego roku bieżącego, gdy superfosfat sprzedawany był przez fabryki po cenach znacznie niższych od kosztów własnych wytwórczości — w wyniku prowadzonej podówczas walki konkurencyjnej między poszczególnymi fabrykami i tendencji częściowego choćby opróżnienia magazynów.

Położenie przemysłu superfosfatowego jest bardzo ciężkie. Tylko zorganizowana akcja kierowniczych w rolnictwie czynników, uruchomienie długoterminowych kredytów na zakup nawozów sztucznych — może spowodować z jednej strony powrót do racjonalnego nawożenia gleby, z drugiej zaś — polepszenie sytuacji fabryk nawozów sztucznych.

PRZEPISY O STOSOWANIU SOLI PRZEMYSŁOWEJ

Ogłoszone ostatnio Rozporządzenie Ministra Skarbu o obrocie solą oraz w sprawie cen soli zmieniają nieco dotychczasowe przepisy w zakresie soli przemysłowej, używanej jako podstawowy surowiec w wytwórczości chemicznej.

Na cele przemysłowe używana być może sól skażona, przyczem Minister Skarbu ustalił następujące środki skażające do soli, używanej w przemyśle chemicznym:

Na 100 kg soli należy użyć 6 kg roztworu stężonego ługu sodowego (ok. 32%), lub 2 kg sody bezwodnej, lub 2 kg drobno potłuczonego wodorotlenku sodowego, lub 2 kg kwaśnego siarczanu sodowego — wszystko do wyrobu kwasu solnego, siarczanu sodowego, mydeł, gliceryny i t. p.

Na 100 kg soli należy użyć 2 kg sproszkowa-

nego węgla — do regeneracji filtrów zmiękcza-
jących wodę.

Minister Skarbu może zezwolić na stosowa-
nie również innych środków szczególnego ska-
żania soli, lub też na stosowanie wyżej wymie-
nionych środków w innym stosunku.

Urzędy Skarbowe Akcyz i Monopoli mogą
wydawać zezwolenie na nabycie soli nieskażo-
nej do celów przemysłowych wówczas, gdy uży-
cie soli skażonej byłoby ze względów technicz-
nych niemożliwe (np. do wyrobu sody, barwni-
ków, materiałów wybuchowych i t. p.).

Sól przemysłowa może być sprzedawana tyl-
ko tym osobom, które uzyskają odpowiednie ze-
zwolenie Urzędu Skarbowego; sprzedają soli do
celów przemysłowych trudni się wyłącznie Pol-
ski Monopol Solny, jeżeli chodzi o sól nieskażo-
ną, jak również hurtownie soli, jeżeli chodzi o sól
skażoną środkami szczególnego skażenia.

Przedsiębiorstwa, używające soli do celów
przemysłowych, podlegają nadzorowi skarbowe-
mu, przyczem odpowiednie przedsiębiorstwa
obowiązane są prowadzić księgi kontroli.

Cena sprzedaży soli skażonej lub nieskażo-
nej na cele przemysłowe została oznaczona
w wysokości zł. 3,75 za 50 kg. Przy sprzedaży
soli przemysłowej, skażonej innymi środkami
aniżeli olejem mineralnym lub 2% sody, dolicza
się do ceny powyższej jeszcze koszt skażenia
soli.

Przepisy powyższe weszły w życie dn. 30
lipca 1932.

KRONIKA

Dn. 3 sierpnia r. b. odbyło się posiedzenie
Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na
którem przyjęto w poczet członków Związku
Gdańską Wytwórnnię Olejów sp. z o. p. w Gdań-
sku. Przyjęto do wiadomości rezygnację z man-
datu członka Zarządu Związku p. Janusza Kirch-
mayera, b. dyrektora Związku Przemysłu Super-
fosfatowego, i uchwalono wyrazić Mu podzięko-
wanie za długoletnią współpracę z Zarządem
Związku.

Rozważano inicjatywę redakcji „Gazety
Handlowej” w sprawie wydania specjalnego ze-
szytu, w związku z 10-cioleciem Agencji
Wschodniej i postanowiono poprzeć w zasadzie
tę inicjatywę, opracowując odpowiedni artykuł
dla „Gazety Handlowej” i zwracając się do człon-
ków Związku o przychylnie zajęcie stanowiska
w stosunku do tej inicjatywy.

Jedna z firm handlowych w Poznaniu, za-
prowadzona od szeregu lat na terenie za-
chodnich ziem polskich, zwłaszcza w hurtow-
niach drogerijnych, pragnie objąć przedstawi-
cielstwa na wspomnianą część Polski — w za-
kresie artykułów chemicznych, wytwarzanych
w kraju. Bliższych informacji udziela Biuro
Związku.

Nakładem Izby Przemysłowo-Handlowej
w Łodzi ukazała się broszura Inż. Karola Baye-
ra „Gdynia—polskim portem bawelnianym”, ilu-
strowana szeregiem zestawień liczbowych i
przedstawiająca dokładnie problem utworzenia
z Gdyni polskiego portu bawelnianego.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 61 z dn. 20 lipca r. b. uka-
zało się pod poz. 569 Rozporządzenie Ministra
Skarbu z dn. 27 czerwca 1932 w sprawie specjal-
nych opłat za wykonywanie czynności przez funk-
cjonariuszów Zarządu Ceł w czasie poza godzina-
mi: urzędowemi lub poza obrębem miejsca urzę-
dowego, oraz za strzeżenie i konwojowanie to-
warów.

W Dz. Ust. Nr. 64 z dn. 27 lipca r. b. ukazało
się pod poz. 602 Rozporządzenie Ministra Spraw
Wewnętrznych o wyrobie, kontroli i sprzedaży
surowic i szczepionek leczniczych, zapobiegaw-
czych i diagnostycznych.

W Dz. Ust. Nr. 65 z dn. 30 lipca r. b. ukaza-
ło się pod poz. 608 Rozporządzenie Rady Mini-
strów z dn. 22 lipca 1931 w sprawie zakazu przy-
wozu nawozów azotowych.

Rozporządzenie to rozszerza zakazy dotych-
czasowe na przywóz octanu wapnia i kwasu oc-
towego. Połączenie zakazów przywozu nawozów
azotowych z zakazem przywozu octanu i kw.
octowego nie jest oczywiście spowodowane logicz-
ną potrzebą, lecz względami formalnymi.

Rozporządzenie weszło w życie dn. 31 lipca
r. b. i obowiązuje aż do odwołania.

W Dz. Ust. Nr. 65 z dn. 30 lipca 1932 ukaza-
ły się pod poz. 609 i 610 Rozporządzenia Min.
Skarbu z dn. 19 lipca 1932 o obrocie solą
i w sprawie cen soli.

Omówienie tych Rozporządzeń podane jest
oddzielnie.

W Dz. Ust. Nr. 66 z dn. 2 sierpnia r. b. uka-
zało się pod poz. 620 Rozporządzenie Ministrów:
Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i
Reform Rolnych z dn. 28 lipca 1932 w sprawie
częściowej zmiany brzmienia art. 15 Rozporzą-
dzenia z dn. 11 czerwca 1920 o taryfie celnej.

Stosownie do przepisów tego Rozporządze-
nia — od zaświadczeń wydawanych na prawo
przywozu z zagranicy oraz wywozu zagranicę to-
warów zakazanych do przywozu lub wywozu po-
biera się opłatę manipulacyjną w wysokości 1% —
zamiast dotychczasowych 0,6% — wartości kra-
jowej towarów objętych zaświadczeniem, naj-
mniej jednak 1 zł. Rozporządzenie weszło w ży-
cie dn. 5 sierpnia r. b. i począwszy od tego czasu
opłaty manipulacyjne z tytułu wszelkich udzie-
lanych zezwoleń przywozu są już pobierane
w wysokości 1% wartości importowanych towa-
rów.

ECHA

* V Międzynarodowy Kongres Naukowej Organi-
zacji w Amsterdamie nadał najwyższe odznaczenie
„Plaque d'Or” Profesorowi Politechniki Warszawskiej
i Dyrektorowi Instytutu Naukowej Organizacji w War-
szawie, Karolowi Adamieckiemu, za jego 30-letnie pra-
ce na polu naukowej organizacji i za wybitne zasługi
przez opracowanie metody harmonizacji, będącej obec-
nie wraz z metodą Taylora podstawą nauki organizacji.
Dotychczas odznaczenie takie otrzymał jedynie znako-
nity uczoney francuski, Prof. Le Chatelier.

Odnaczonemu uczonemu polskiemu, pionierowi
naukowej organizacji, składamy najlepsze powinszowa-
nia.

**NOTOWANIA CEN WAZNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "
" " czysty 99%	300 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,48 "
" granulowany za 1 kg % N ₂	1,63 "
Azotan amonu	100 "
Benzol handlowy 90%	80 "
" czysty	92 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "
* Boraks	110-125 "
Chlorek cynku 50° Bé	40 "
Chlorek wapna bielący	36 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20-22 "
Chloroform czysty	800 "
" "pro narcosi"	1,800 "
Eter siarkowy	390 "
Fenol czysty	265 "
Formalina 40%	270 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	275 "
" techniczna 85/88%	175 "
* Karbid granulowany	75 "
Karbolinum	31,25 "
Klej kostny	205 "
Klej skórny	260 "
Krezol	128 "
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO ₃	100 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "

Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 zł.
" solny 19°/21° Bé	12,25 "
" octowy techn. 30%	100 "
Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 "
" rogowa 13/14% N ₂	— "
Naftalin surowy prasowany	28,00 "
" czysty w luskach	52,50 "
Octan sodu	120 "
" olowiu	215 "
Oleina zwierzęca destylat	210 "
" " saponifikat	200 "
Oleum 20%	19,94 "
Olej lniany	125 "
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Pirydyna czysta za 1 kg	9,75 "
Smola preparowana	17,50 "
Saletra sodowa 15,5% N	32,25 "
Siarczan amonu	28,40 "
* Siarczan miedzi	110-125 "
* Siarczek sodu 60/62%	60 "
Soda amonjalkalna	25 "
" kaustyczna	60 "
Sól glauberska kalcynowana niemielona	14,25 "
Stearyna	190 "
Superfosfat 16%	9,28-9,92 "
Toluol czysty	105 "
Żelatyna techn.	400 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSYMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO-
RUTA Sp. Akc.”, Zgierz, tel.
Łódź 121-01; Warszawa, Bednar-
ska 2, tel. 656-99.

„WOLA KRZYSZTOPORSKA”
Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel.
Piotrków Tryb. 165.

„PABJANICKIE TOWARZYST-
WO AKCYJNE PRZEMYSŁU
CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel.
Łódź 21-86.

ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN-
NICY, S. A. Henryków pod War-
szawą, Tel. II podm. Henryków 5.
Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka.
Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”,
Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Chlorek wapnia (CaCl₂):
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE”, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 711-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS
i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow-
ska 16, tel. Centrala Spiess.
„PABJANICKIE TOWARZYST-
WO AKCYJNE PRZEMYSŁU
CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel.
Łódź, 21-86.

„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK-
CYJNA”, Warszawa, Wolność 9,
tel. 11-06-00.

**Gliceryna farmaceutyczna i technicz-
na:**
Sp. Akc. „STREM”, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE-
VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy
Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza-
wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.
FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN
SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”,
Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel.
Sochaczew 81.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”,
Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska
Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny.
Sp. Akc. „STREM”, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE”, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 711-24.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM”, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Ślodka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.

Smola pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska
Górne, G. Śląsk.

**Soda amonjalkalna, krystaliczna i kau-
styczna:**
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE”, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 711-24.

Soda kaustyczna.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”,
Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM”, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:
„Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska
Górne, G. Śląsk

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 WRZEŚNIA 1932 ROKU

CENA SOLI PRZEMYSŁOWEJ

Pomimo ewolucji poglądów w różnych dziedzinach zagadnień przemysłowych — istnieje zasada, co do której panuje zupełna jednomyślność. Jest to zasada taniości surowców. Jeżeli dana wytwórczość ma się rozwijać, zaspakając zapotrzebowanie rynku, konkurować z produkcją zagraniczną, to musi się opierać na tanim surowcu. Podrożenie surowca, bez możliwości podwyższenia ceny gotowego produktu, obala wszelką kalkulację i z konieczności musi się odbić na rozmiarach fabrykacji.

Znaną jest rola soli, jako surowca w przemyśle chemicznym. Dla licznych gałęzi wytwórczości jest sól surowcem zasadniczym (np. przy fabrykacji sody, kwasu solnego, soli glauberskiej, wapna bielącego); dla innych — ważnym materiałem pomocniczym (np. przy fabrykacji barwników, półproduktów organicznych, mydła i t. d.). We wszystkich wymienionych działach przemysłu — cena soli wpływa poważnie na koszty produkcji.

Sprawa cen, po których sól odstępowana była przemysłowi przez posiadający monopol sprzedaży Skarb Państwa, była przedmiotem wielokrotnej dyskusji i szczegółowych badań, zwłaszcza w pierwszych latach Odrodzonej Rzeczypospolitej.

Związek Przemysłu Chemicznego, w ponawianych opracowaniach i wystąpieniach wykazywał konieczność niskiego poziomu cen soli, używanej jako surowiec w przemyśle chemicznym. Trzeba zważyć, że Polska posiada liczne złoża solne i ogromne możliwości produkcyjne wszelkich odmian i gatunków soli. Z drugiej strony — zapotrzebowanie na cele jadalne jest ograniczone fizjologicznymi potrzebami jednostki ludności. Eksport soli polskiej istnieje w paru kierunkach, jednak jest bardzo szczupły i nie ma większych perspektyw, wskutek znanych przyczyn.

Ważnym etapem w wyjaśnieniu potrzeb przemysłu pod względem zaopatrywania w sól była przeprowadzona w r. 1927 (na zlecenie p. E. Kwiatkowskiego, ówczesnego Ministra Przemysłu i Handlu) ankieta, przez tak zw. „komisję trzech”, pod przewodnictwem p. Jerzego Michalskiego. Szczegółowa analiza kalkulacyjna wykazała, że prosperują tylko te gałęzie przemysłu chemicznego, opartego na soli, które otrzymują surowiec po niskich cenach. W tej sytuacji była wówczas produkcja sody, korzystająca z taniej solanki. Natomiast — w zaniku była produkcja innych artykułów, dla których sól była punktem wyjścia.

Rezultatem ankiety była decyzja władz rządowych, idąca w kierunku odstępowania przemysłowi chemicznemu soli po względnie niskich cenach. Rzeczywistość niezadługo odpowiedziała przewidywaniom: po r. 1927 produkcja kwasu solnego i analogicznych artykułów zaczyna robić postępy i wkrótce pokrywa prawie całkowicie zapotrzebowanie kraju.

Minał szereg lat, który nas wprowadził w okres niebywałego, wciąż potęgującego się kryzysu. Skurczył się rynek wewnętrzny i bardzo spadły ceny gotowych towarów. Z wielu stron, a przede wszystkim ze strony władz rządowych, wskazywano jako najważniejszy środek łagodzenia kryzysu, na obniżenie cen towarów przemysłowych, w celu dostosowania poziomu tych cen do wciąż malejącej siły nabywczej ludności. Znane są fakty stałego nacisku, zwłaszcza ze strony Ministerstwa Przemysłu i Handlu, w celu skłonienia poszczególnych grup przemysłowców do obniżenia cen wytwarzanych przez nich towarów.

To też zupełnie jest niezrozumiałe, dlaczego teraz właśnie Ministerstwo Skarbu uznało za niezbędne znacznie podnieść cenę soli przemysłowej. W Rozporządzeniu z dn. 19 lipca r. b. w sprawie cen soli (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 65 z r. 1932, poz. 610), ustanowiona została cena soli przemysłowej w wysokości 3,75 zł. za 50 kg, czyli 75 zł. za tonnę. Cena soli, odstępowanej dotychczas przemysłowi, wynosiła 30 do 40 zł. za tonnę. Podwyżka zbliżyła się do 100%.

Trudno zaiste przeniknąć motywy takiej decyzji. Już przy istniejących cenach spożycie soli przemysłowej maleje. Tak więc, gdy w pierwszym półroczu 1930 r. spożyto soli przemysłowej 95.794 tonn, to w pierwszym półroczu r. 1931 tylko 79.882 tonny. Różnica wynosi 15.912 tonn, czyli prawie 17%. Przy cenie 75 zł. za tonnę soli fabrykacja niektórych produktów w Polsce będzie zupełnie niemożliwa. Jako jaskrawy przykład podać można wytwórczość kwasu solnego, która i tak walczyła w ostatnich czasach z wielkimi przeciwnościami, z powodu trudności zbytu soli glauberskiej, wytwarzanej równocześnie z kwasem. Obserwowaliśmy z niepokojem niewielki, ale wciąż wzrastający w ostatnich miesiącach przywóz kwasu solnego z zagranicy, głównie z Czechosłowacji. Podwojenie cen soli, będącej zasadniczym surowcem, byłoby ciosem śmiertelnym dla fabryk kwasu solnego.

Związek Przemysłu Chemicznego nie ustanie w zabiegach o utrzymanie cen soli na dotychczasowym poziomie.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Śmierć kosi w ostatnich czasach obfite żniwo wśród zastępów działaczy gospodarczych naszego kraju. Zgon ś. p. księcia Stanisława Lubomirskiego okrywa żałobą cały przemysł polski i wszystkie organizacje gospodarcze. Książę Lubomirski, który od wczesnej młodości poświęcił się pracy w przemyśle i bankowości, a od r. 1926 stał na czele Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, cieszył się nieograniczonym zaufaniem, szacunkiem i sympatją zarówno ze strony czynników rządzących, jak wśród najszerszych sfer gospodarczych.

Działalność Ks. Lubomirskiego zataczała bardzo szerokie kręgi. Nie ominęła również dziedziny przemysłu chemicznego. Zmarły był Prezesem Rady Nadzorczej Sp. Akc. Gdyńskiej Olejarni oraz członkiem Rady Zakładów Solvay w Polsce.

W dn. 10 sierpnia r. b. zakończył żywot ś. p. Jan Rutkowski, jeden z najwybitniejszych przedstawicieli polskiej farmacji, pionier przemysłu farmaceutycznego w Polsce, Prezes Zarządu Sp. Akc. „Motor”.

Urodzony w r. 1855 w Warszawie, ukończył warszawski uniwersytet w 1880 r. i pracując następnie na polu aptekarstwa, rychło zaczął próbować sił w kierunku fabrykacji preparatów farmaceutycznych. Zachęcony powodzeniem zakłada w r. 1899 pod firmą „Motor” fabrykę farmaceutyczną i do śmierci stoi na jej czele.

Wielka praca, niesłabnąca energja, szlachetna ambicja — w połączeniu z gruntowną wiedzą i doświadczeniem, pozwoliły ś. p. Rutkowskiemu szybko rozwinąć przedsiębiorstwo i stopniowo dźwignąć go na dzisiejszy bardzo wysoki poziom.

Ś. p. Rutkowski nie zasklepiął się w pracy zarobkowej. Pracował przez długie lata społecznie na terenie Towarzystwa Farmaceutycznego oraz w Radzie Miejskiej m. st. Warszawy.

Na każdym polu pracy jednał sobie przyjaźń i uznanie. Cześć Jego pamięci!

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od dn. 15 do 31 sierpnia r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach ustawodawczych:

szczegółowo zbadał i sformułował opinię w sprawie nowelizacji ustawy o państwowym funduszu drogowym; w tejże sprawie wziął udział w naradach na terenie Centralnego Związku Przemysłu Polskiego oraz Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie,

przedłożył uzupełniającą opinię o projekcie przepisów wykonawczych do Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o Monopolu Spirytusowym. W szczególności — podkreślono postulaty fabryk farb i lakierów oraz przemysłu esencji octowej,

sformułował opinię w sprawie projektu nowelizacji rozporządzenia o dozorcze nad wyrobem i obiegiem tłuszczów jadalnych;

uczestniczył w odpowiednich naradach w Komisji Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie.

W sprawach traktatowych i eksportowych:

kontynuował akcję uzyskania kontyngentów eksportowych do Austrii;

wystąpił w sprawie szykan celnych, stosowanych do niektórych produktów polskich w Kanadzie;

brał udział w konferencji w Państwowym Instytucie Eksportowym w sprawie zorganizowania eksportu produktów farmaceutycznych do Grecji;

wystąpił w sprawie utrudnień przywozowych dla kleju we Francji;

zainicjował rozszerzenie stosunków handlowych z Danją, gdzie w związku z bojkotem towarów niemieckich otwierają się nowe możliwości dla polskiego eksportu;

kontynuował prace w zakresie rozwoju wywozu do Egiptu i badań możliwości zbytu w Stanach Zjednoczonych. Na skutek badań zawarte zostały pewne transakcje.

W sprawach kolejowych:

wystąpił w sprawie zreformowania taryf dla kwasu węglowego;

podjął inicjatywę w kierunku zorganizowania drobnicowych ładunków kombinowanych i zmniejszenia tą drogą kosztów przewozu drobnicy;

wystąpił w sprawie rozszerzenia obszaru ważności szeregu taryf kolejowych.

W sprawach ogólnych:

zwołał w dn. 19 sierpnia r. b. posiedzenie Sekcji Nawozowej Związku w celu przedyskutowania zagadnień sezonu jesiennego;

zainicjował znormalizowanie metod analizy superfosfatu;

badął możliwości produkcji w Polsce soli magnezowych i niektórych innych produktów chemicznych;

opracował dla Dyrekcji Polskiego Monopolu Solnego memoriał o niedopuszczalności podniesienia w bieżącym okresie cen soli przemysłowej. Przedłożył szczegółowe kalkulacje, wykazujące niemożliwość prowadzenia w Polsce niektórych gałęzi przemysłu, np. fabrykacji kwasu solnego przy wyznaczonych przez Min. Skarbu cenach soli.

fabryki farmaceutyczne, wchodzące w skład Związku, brały udział w konferencji, zwołanej przez Centralę Zakupów dla Kas Chorych — w sprawie dostaw leków krajowych.

MIĘDZYNARODOWE POROZUMIENIE AZOTOWE

W sprawie wznowienia Międzynarodowego Porozumienia Azotowego, odbywały się w Paryżu i Londynie w ciągu lipca r. b. obrady, które doprowadziły w końcu do uzgodnienia interesów producentów poszczególnych krajów. Umowa zawarta została na trzy lata, przytem ochrona rynków własnych oraz sprawa wysokości cen wewnętrznych została zastrzeżona dla poszczególnych producentów. Wywóz natomiast został

skoncentrowany w rękach t. zw. grupy DEN (Niemcy, Anglja, Norwegja); zostały również ustalone kwoty eksportowe dla poszczególnych krajów.

Do Międzynarodowego kartelu nie został bezpośrednio włączony przemysł cyjanamidu wapnia, który posiadać będzie odrębne formy organizacyjne.

Porozumienie z producentami saletry chilijskiej nie zostało ostatecznie zakończone, gdyż z uwagi na powikłane stosunki polityczne w Chili, nie można było rozstrzygnąć wielu zagadnień o charakterze prawnym.

Uregulowanie stosunków międzynarodowych w dziedzinie przemysłu azotowego posiada nader doniosłe znaczenie. Światowa nadprodukcja związków azotowych, oraz duże zapasy, posiadane przez producentów, doprowadziły, po rozbiciu porozumienia zawartego w Bazylei w roku 1930, do ostrej konkurencji i do szeregu powikłań na rynkach międzynarodowych. Obecny układ gwarantuje stabilizację stosunków.

UKŁADY POLSKO-FRANCUSKIE

Dn. 12 sierpnia r. b. podpisane zostały 2 układy, regulujące wzajemne obroty handlowe między Polską a Francją. Pierwszy układ jest uzupełnieniem do Konwencji z r. 1929. Jak wiadomo — konwencja z r. 1929 nie została dwustronnie ratyfikowana, wobec czego tylko niektóre jej części (jak np. korzystanie przez Polskę z pełnej taryfy minimalnej) weszły w życie. Protokół z dn. 12 sierpnia r. b. stwarza jedynie pewne formalne korektywy do konwencji z roku 1929 i ma być łącznie z tą konwencją — jako całość — ratyfikowany.

Drugi układ — kontyngentowy posiada już znaczenie praktyczne i ma na celu, jeśli nie rozwój, to utrzymanie na dotychczasowym poziomie obrotów handlowych między dwoma krajami. Dla Polski posiada on nader istotne znaczenie. Francja bowiem na skutek trudności gospodarczych zmuszona była wprowadzić ograniczenia przywozowe drogą kontyngentowania, opierając się przytem w pewnym stopniu na przywozie z okresu dodatniej konjunktury, i odpowiednio ustalając klucz udziału między poszczególnymi państwami. Polska natomiast wzmogła swój eksport do Francji już w dobie kryzysu, pod wpływem zamknięcia dawnych rynków eksportowych, jak np. w zakresie drzewa i węgla. To też klucz, oparty na statystyce poprzednich lat nie odpowiadał zupełnie interesom rozszerzonego w ostatnim okresie eksportu polskiego. Podpisana umowa z dn. 12 sierpnia w pewnej mierze reguluje ten stan rzeczy, uwzględniając kontyngenty odpowiadające obecnym tendencjom eksportowym Polski.

NA MARGINESIE

Wdobie srożącego się kryzysu i bezrobocia niema bodaj słusniejszego postulatu, jak zachowanie rynku polskiego dla wyrobów krajowych. Tej zasadzie służyć musi cała państwowa polityka gospodarcza, znajdując wyraz w taryfie

celnej, w ukształtowaniu frachtów kolejowych, w traktatach handlowych i t. d. Ponieważ bez szerokiej propagandy niepodobna dotrzeć do najszerzych warstw społecznych — więc ochrone krajowej produkcji służyć wystawy, targi, pokazy, odczyty, przemówienia radjowe i t. d.

Tej samej sprawie powinny służyć i wydawnictwa, popularyzujące wiadomości o polskich źródłach produkcji. Okazuje się jednak, że nie wszystkie wydawnictwa stoją na wysokości zadania; niektóre zaś oddają rodzimej wytwórczości zaiste „niedźwiedzią przysługę“.

Oto mamy przed sobą wydany na prowincji skorowidz wyrobów krajowych. Na 20-stu małych stronkach zgrupowano trochę chaotycznych wiadomości w zakresie produkcji polskiej. Najważniejsze firmy są pominięte... bo „skorowidz“, aczkolwiek wydany przez organizację mającą na celu obronę przemysłu, jest tylko zbiorem ogłoszeń. Jednocześnie wydano plakaty, mające na celu zachętę nabywania wyrobów krajowych; jednak — wybitna brzydota i zły gust tych plakatów mogą wyrzucić wprost odwrotny skutek.

Bywa czasem, że niezręcznie wypuszczona rakietą — zamiast w górę — wystrzela w bok, czyniąc spustoszenie wśród publiczności...

KRONIKA

Chemiczny Instytut Badawczy (Żoliborz, ul. Łączności, tel. 11-98-42), opracował w początkach roku bieżącego metody fabrykacji soli i preparatów galwanotechnicznych, których produkcję rozpoczęła od kilku miesięcy Centrala Dostaw Aparatury dla Laboratoriów i Przemysłu (będąca Oddziałem Chemicznego Instytutu Badawczego).

Równocześnie — w warsztatach Instytutu przystąpiono do wyrabiania kompletnych urządzeń do niklowania, miedziowania, mosiądzowania, chromowania, kadmowania, cynowania i t. p. Cenniki i przepisy dostarcza się zainteresowanym na żądanie.

W okresie od 3 do 18 września r. b. odbędzie się w Warszawie pokaz przemysłu perfumeryjno-kosmetycznego, połączony z targami. Terenem pokazu będzie Bagatela, gdzie staną pawilony poszczególnych wystawców i firm.

Dn. 7 września r. b. odbędzie się w lokalu Instytutu Naukowej Organizacji przy ul. Mokołowskiej Nr. 51 o godz. 19.15 zebranie Sekcji Chemicznej. Porządek obrad obejmuje przede wszystkim ustalenie programu prac Sekcji na okres 1932/1933.

Dowiadujemy się, że Państwowa Fabryka Związków Azotowych w Chorzowie rozpoczęła już sprzedaż azotynu sodowego. Reflektanci powinni się zwracać bezpośrednio do Chorzowa.

ECHA

P. Inż. Artur Szeunert ustąpił ze stanowiska dyrektora i członka Zarządu Sp. Akc. „Przemysł Chemiczny Boruta“.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.	Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	" solny 19°/21° Bé	12,25 "
" " czysty 99%	300 "	" octowy techn. 30%	100 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,48 "	" rogowa 13/14% N ₂	— "
" " granulowany za 1 kg % N ₂	1,63 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
Azotan amonu	100 "	" czysty w łuskach	52,50 "
Benzol handlowy 90%	80 "	Octan sodu	120 "
" czysty	92 "	" ołowiu	215 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	Oleina zwierzęca destylat	210 "
* Boraks	110-125 "	" " saponifikat	200 "
Chlorek cynku 50° Bé	40 "	Oleum 20%	19,94 "
Chlorek wapna bielący	36 "	Olej lniany	120 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20-22 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
Chloroform czysty	800 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
" " „pro narcosi”	1,800 "	Pirydyna czysta za 1 kg	9,75 "
Eter siarkowy	390 "	Smola preparowana	17,50 "
Fenol czysty	265 "	Saletra sodowa 15,5% N	32,25 "
Formalina 40%	270 "	Siarczan amonu	28,40 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	275 "	" Siarczan miedzi	110-125 "
" " techniczna 85/88%	175 "	* Siarczek sodu 60/62%	60 "
* Karbid granulowany	75 "	Soda amonjakalna	25 "
Karbolinum	29,75 "	" kaustyczna	60 "
Klej kostny	205 "	Sól Glauberska kalcynowana niemielona	14,25 "
Klej skórny	260 "	Stearyna	190 "
Krezol	128 "	Superfosfat 16%	9,28-9,92 "
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100%	100 "	Toluol czysty	105 "
HNO ₃	241 "	Żelatyna techn.	400 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSYMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.”, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Bednarz ska 2, tel. 656-99.	„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA”, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„PABJANICKIE TOWARZYST- WO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA, BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm. Henryków 5. Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA, BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala Spiess.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„PABJANICKIE TOWARZYST- WO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź, 21-86.	Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Żelazokrzem 45% i 75%: „Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
	Klej kostny i skórny. Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki. Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 WRZEŚNIA 1932 R.

PŁACE ROBOTNICZE W PRZEMYŚLE CHEMICZNYM

Jeden z najwybitniejszych działaczy na polu naukowej organizacji w przemyśle chemicznym, vice-przewodniczący Sekcji Chemicznej Instytutu Naukowej Organizacji, inż. Michał Bornstein, ogłasza w bieżących zeszytach „Przeгляdu Organizacji” interesujące i wyczerpujące studjum „Teorje i systemy płac na tle ankiety Sekcji Chemicznej I. N. O. o płacach w przemyśle chemicznym”.

Po kilku uwagach wstępnych, dowodzących że racjonalna organizacja pozwala na połączenie wysokich płac z obniżką kosztów własnych, i że wysoce wydajna praca, podnosząca rentowność przedsiębiorstwa, umożliwia wysokie płace — autor zastanawia się pokrótce nad teorjami płac. Omówiona jest więc teoria minimum egzystencji, teoria wydajności, teoria funduszu płac i teoria prawa na pozostałość. Czynnikiem, od których zależą płace są: 1) ceny uzyskane przy sprzedaży towaru, 2) współzawodnictwo między kapitałem, pracą i ogółem konsumentów, 3) prawo podaży i popytu sił roboczych, 4) zdolność prowadzenia pertraktacji między pracodawcami i pracownikami, 5) wydajność pracy, 6) koszty utrzymania i siła nabywczą pieniądza, 7) płace w pokrewnych gałęziach przemysłu, 8) znajomość rynku pracy, 9) zwyczaje miejscowe, 10) maszyny zastępujące prace robotnika i t. d. Autor zatrzymuje się pokrótce na tych czynnikach, potem przechodzi do systemów płac.

Rozpoczyna więc od powszechnie stosowanego w większości zakładów przemysłowych systemu płacy czasowej lub dniówkowej, gdy robotnik otrzymuje określoną płacę za przepracowany czas, bez względu na ilość i jakość pracy. System akordowy dopuszcza autor — z dużym jednak zastrzeżeniem — tylko wówczas, gdy wszystkie warunki są dostosowane do tego systemu, płaca oparta na czasie, starannie naukowo i bezstronnie obliczoną, i jeżeli zagwarantowana jest płaca za godzinę w wypadku, gdyby zarobek z jakiegóż nieprzewidzianego powodu okazał się zbyt niski. Wreszcie autor rozważa kilka ważniejszych systemów premjowanych, jak Halseya, Rowana, Taylora, Gantta, Heynesa i Bedaux.

Celem wyrobienia sobie poglądu, który z opisanych systemów jest najracjonalniejszy, poda-

no wykresy dotyczące każdego z nich, oraz wykres zbiorowy, na którym przedstawione są systemy: dniówkowy, akordowy oraz systemy premjowe Halseya, Rowana, Gantta i Taylora. Z wykresu tego wynika, że najbardziej celowy jest system Halseya, który gwarantuje dniówkę, zaś za wydajność powyżej 50—60% normalnej wypłaca premje; okoliczność ta stanowi znaczną zachętę i, nie wyczerpując robotnika, pozwala na zwiększenie wydajności, a zatem na zmniejszenie kosztów ogólnych.

Inż. Bornstein zwraca uwagę, że tworzenie licznych systemów, najczęściej niezrozumiałych dla robotnika, jest niecelowe; jeżeli bowiem prace Le Chatelier'a lub Emersona są bardzo popularne, to prace naszych inżynierów, przeładowane rachunkiem różniczkowym i całkowym, zdają się być raczej traktatami o zastosowaniu wyższej matematyki do sprawy płac robotniczych, nadającymi się do studjów w wyższych uczelniach, nie są zaś dostępne dla robotników czy ich dozorców. Najlepszy nawet system płac, nieumiejętnie przeprowadzony, może dać raczej negatywne rezultaty, co np. miało miejsce z celowym skądinąd systemem Bedaux, który wywołał taki ferment wśród włoskich robotników, że władze faszystowskie musiały interwenjować na korzyść robotników.

Pracę swą autor kończy ankietą o płacach w polskim przemyśle chemicznym. Z ankiety tej wynika, że z pośród badanych przedsiębiorstw — 48% stosuje płace dniówkowe lub godzinowe, 30% — płace od sztuki, 12,2% — płace premjowe, 3,1% — płace premjowe i od sztuki, 6,1% — wszystkie te systemy. Płace w polskim przemyśle chemicznym wahają się w bardzo szerokich granicach, zależnie od rodzaju produkcji, miejscowości i kwalifikacji robotnika, wynosząc dla robotników od zł. 2 do zł. 12,40, dla robotnic od zł. 1,60 do zł. 5 za dniówkę. Chronometraż naogół nie był stosowany w naszych przedsiębiorstwach, zaś system premjowy oparty jest na obserwacji.

Cała praca inż. Bornsteina zasługuje na dokładne zapoznanie się z nią, gdyż stanowi cenny, w naukowy sposób opracowany przyczynek do sprawy płac robotniczych w przemyśle chemicznym.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od dn. 1 do 15 września r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach ustawodawczych:

szczegółowo zbadał i sformułował opinię w sprawie rozporządzenia o broni, amunicji i materiałach wybuchowych, tudzież wziął udział w odpowiednich naradach na terenie Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie.

W sprawach celnych:

wystąpił z dalszemi wnioskami w sprawie administracyjnej podwyżki stawek celnych na niektóre artykuły chemiczne, wskazując konieczność najspiesniejszego ogłoszenia właściwych zarządzeń — w ślad za opublikowaniem ostatnio rozporządzeniem o podwyższeniu stawek celnych na celuloid.

W sprawach akcyzowo-monopolowych:

zbadał zagadnienie dostarczania, skażania i cen spirytusu dla przemysłu perfumeryjno-kosmetycznego i sformułował swą opinię w tym zakresie na specjalnej naradzie, zwołanej przez Izbę Przemysłowo-Handlową w Warszawie,

odbył dalsze narady i zgłosił wnioski w Polskim Monopolu Solnym w zakresie cen soli na potrzeby przemysłu chemicznego.

W sprawach ogólnych:

odbył narady z przedstawicielami hodowców nasion soiowych na Podolu, badając możliwości przerobu tych nasion w krajowych olejarniach.

CENY SOLI PRZEMYSŁOWEJ

W poprzednim numerze „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” poruszyliśmy sprawę cen soli, używanej do przerobu w przemyśle chemicznym. Zwracaliśmy wówczas uwagę, że podwyższenie cen tego podstawowego dla wytwórczości chemicznej surowca mogłoby się fatalnie odbić na całokształcie naszego przemysłu chemicznego.

Należy stwierdzić, że nie istnieją jednak na terenie Monopolu Solnego tendencje podwyższania w chwili obecnej cen soli przemysłowej. Cena soli, płacona dotychczas przez przemysł chemiczny, ma pozostać bez zmiany, zaś podania o przydział soli po niskich cenach będą życzliwie rozważane przez Monopol Solny. Celem otrzymania zezwolenia na przydział soli przemysłowej po niskich cenach — fabryki chemiczne powinny złożyć odpowiednio umotywowane podania, zaopatrzone opinią Związku Przemysłu Chemicznego, przyczem podania te adresować należy do Polskiego Monopolu Solnego. Ponadto możliwe jest dalsze obniżenie cen soli na wyrób produktów chemicznych, przeznaczonych na eksport.

Walka konkurencyjna, prowadzona przez nasz przemysł chemiczny z importowanymi produktami przerobu soli, wymaga najściślejszego dostosowania cen soli — do trudnych warunków tej walki.

NOWELIZACJA PRZEPISÓW PRAWNYCH O ZAPOBIEGANIU UPADŁOŚCI

Związek Izby Przemysłowo-Handlowej powierzył Izbie Przemysłowo-Handlowej w Łodzi mandat przygotowania wniosków w sprawie znowelizowania i ujednostajnienia obowiązujących na terenie naszego kraju przepisów prawnych w przedmiocie zapobiegania upadłości. Izba łódzka opracowała na ten temat kwestjonariusz, na który odpowiedzi stanowić będą materiał do wypracowania opinii sfer gospodarczych. Ponieważ omawiane zagadnienie jest szczególnie aktualne w dobie obecnej, przeto interesujący się tą sprawą członkowie Związku zechcą skierować pod adresem Związku Przemysłu Chemicznego sformułowanie poglądów na rzezone tematy, przyczem najważniejszym byłoby omówienie następujących zasadniczych zagadnień.

1) Czy powinna być utrzymana instytucja odroczenia wyplat, czy też należałoby ją uchylić, otwierając odrzucenie postępowanie układowo-zapobiegawcze.

2) Sposoby zaostrzenia wymagań, warunkujących otwarcie takiego postępowania.

3) Sposoby skrócenia terminów, przewidzianych w postępowaniu układowo-zapobiegawczem, celem przyspieszenia tego postępowania.

4) Skutki postępowania w stosunku do należności podatkowych i socjalnych.

5) Rola nadzorców, ich odpowiedzialność i sposoby kontroli nad nimi.

6) Formy współdziałania wierzycieli w postępowaniu przed układem.

7) Skutki odmowy otwarcia postępowania i zatwierdzenia zawartego układu.

8) Środki kontrolne przy wykonywaniu układu i sposób zabezpieczenia tego wykonania (sąd, rada wierzycieli).

9) Uproszczenie wszystkich środków odwoławczych.

10) Ograniczenia rat układowych do kwartalnych.

11) Możliwości rewizji układu, w związku z późniejszą poprawą sytuacji gospodarczej dłużnika.

POKAZ PERFUMERYJNO-KOSMETYCZNY

Dn. 3 września r. b. otwarty został w Warszawie pokaz — targi przemysłu perfumeryjno-kosmetycznego. Wystawa ta zasługuje na szczególną uwagę: zorganizowana jest bardzo dobrze, charakteryzując się dbałością o wysoki poziom i estetyczny wygląd stoisk oraz eksponatów. Na tle dorywczo urządzanych dotychczas w Warszawie targów i pokazów — obecna wystawa odbija tem korzystniej, że dorównywa najzupełniej

wzorom zagranicznym i przedstawia przede wszystkim wyniki postępów, osiągniętych w tej gałęzi wytwórczości. Dbałość nietylko o gatunek produktu, lecz również o najwłaściwszy sposób jego podania (opakowanie) i zareklamowania — jest znamieną dla obecnego stadium rozwoju naszej wytwórczości perfumeryjno-kosmetycznej.

Pokaz posiada zresztą charakter regionalny. Biorą w niej udział prawie wyłącznie firmy warszawskie, zaś brak czołowych przedstawicieli fabryk perfumeryjno-kosmetycznych Poznania, Krakowa, Lwowa i innych ośrodków tej produkcji — stanowi niewątpliwie poważną lukę w przeglądzie naszej wytwórczości perfumeryjno-kosmetycznej.

Dodatni efekt pierwszego przedsięwzięcia, organizowanego przez niedawno powstałe Stoł. Tow. Wystaw i Propagandy Gospodarczej, zdaje się świadczyć, że nawet w obecnej kryzysowej sytuacji — na niewielką skalę pomyślane, lecz dobrze zorganizowane pokazy mogą się cieszyć dużym powodzeniem, w znacznym stopniu przyczyniając się do propagandy naszej wytwórczości.

KRONIKA

Dn. 14 września r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym — między innymi — przyjęto w poczet członków Związku nową organizację przemysłową, mianowicie Związek Olejarni z siedzibą w Warszawie; Związek Olejarni jednoczy wszystkie większe olejarnie na terenie naszego kraju i ma na celu obronę interesów zawodowych polskiego olejarstwa.

Zarząd wysłuchał sprawozdania Dyrekcji o zarysowujących się przesunięciach strukturalnych w organizacji Związku Przemysłu Chemicznego, polegających na coraz liczniejszym przystępcwaniu do naszej instytucji związków przemysłowych, jednoczących producentów jednej tylko branży. W ten sposób Związek Przemysłu Chemicznego poczyną przybierać w pewnym stopniu charakter centralnego organizmu, łączącego z jednej strony poszczególne większe placówki produkcyjne, z drugiej zaś — odrębne związki przemysłowe, koordynujące poczynania średnich i mniejszych fabrykantów.

Dyrekcja Związku przedstawiła sprawę nowej taryfy celnej, w szczególności pod kątem widzenia traktatów handlowych, wskazując konieczność jaknajbliższej współpracy przedstawicieli życia gospodarczego z Rządem w okresie zawierania nowych umów handlowych na podstawie nowej polskiej taryfy celnej.

Z okazji 10-lecia Izby Rzemieślniczej w Katowicach odbędzie się od 17 — 27 września b. r. Wystawa Rzemieślniczo-Przemysłowa w wielkiej hali wystawowej przy parku Kościuszki w Katowicach.

Wyszedł z druku dawno zapowiadany numer specjalny „Gazety Handlowej”, obrazujący stosunki gospodarcze pomiędzy Szwajcarią a Polską. Wśród szeregu innych — zasługują na wzmiankę: artykuł o współpracy polsko-szwajcarskiej w dziedzinie przemysłu chemicznego, oraz wzorowo opracowane opisy trzech największych fabryk szwajcarskich, wytwarzających barwniki i produkty chemiczno-farmaceutyczne.

W najbliższych dniach ukaże się nakładem Ministerstwa Sprawiedliwości wydawnictwo p. t. „Postępowanie Egzekucyjne Władz Skarbowych” w opracowaniu Dr. Józefa Horszowskiego i Romualda Galstera, radcy Ministerstwa Skarbu, z przedmową Wicepremiera Prof. Władysława Zawadzkiego.

Cena tej publikacji nie przekroczy 8 zł. Komunikując o powyższym pożytecznym i praktycznym wydawnictwie nadmieniamy, że celem możliwie najszybszego otrzymania egzemplarzy należy zamówienia kierować pod adresem p. R. Galstera, Min. Skarbu, Warszawa, Rymarska 3.

Fabryka Płyt i Papierów Fotograficznych „Alfa” w Bydgoszczy zakończyła studia nad uruchomieniem produkcji błon fotograficznych, których fabrykacja dotychczas w Polsce nie istniała. Podjęcie inicjatywy na tym odcinku nietylko stanowić będzie poważny postęp techniczny, lecz wpłynie również na zmniejszenie importu z zagranicy materiałów światłoczułych.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 76 z dn. 7 września r. b. ukażało się pod poz. 686 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dn. 17 sierpnia 1932 r. w sprawie częściowej zmiany taryfy celnej.

Rozporządzenie to wprowadza podwyższone stawki celne na celuloid, mianowicie:

Poz. 68, p. 3. Celuloid nieobrobiony, chociażby zabarwiony, w kawałkach, łuskach: odpadki zł. 220 od 100 kg.

Uwaga: Celuloid w odpadkach, łuskach — za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu „ 10 ”

P. 4. Celuloid w blokach, płytach, arkuszach, prętach, rurach:

- a) nieobrobionych, chociażby szlifowanych, polerowanych, matowanych „ 240 ”
- b) sklejonych, z wyciśniętym wzorem „ 300 ”
- c) pokrytych lub przełożonych tkaninami „ 400 ”

Rozporządzenie wchodzi w życie dn. 15 września r. b.

Należy sądzić, że w ślad za tem rozporządzeniem, ukażą się dalsze podwyżki administracyjne stawek celnych, o które Związek Przemysłu Chemicznego oddawna zabiega.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	450 zł.	Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	" solny 19°/21° Bé	12,25 "
czysty 99%	300 "	octowy techn. 30%	100 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,48 "	" rogowa 13/14% N ₂	— "
" granulowany za 1 kg % N ₂	1,63 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
Azotan amonu	100 "	czysty w łuskach	52,50 "
Benzol handlowy 90%	80 "	Octan sodu	120 "
czysty	92 "	ołowiu	215 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	Oleina zwierzęca destylat	210 "
* Boraks	110-125 "	" saponifikat	200 "
Chlorek cynku 50° Bé	40 "	Oleum 20%	19,24 "
Chlorek wapna bielący	36 "	Olej lniany	125 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20-22 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
Chloroform czysty	800 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
" „pro narcosi”	1,800 "	Pirydyna czysta za 1 kg	9,75 "
Eter siarkowy	390 "	Smola preparowana	17,50 "
Fenol czysty	265 "	Saletra sodowa 15,5% N	32,25 "
Formalina 40%	270 "	Siarczan amonu	28,40 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	275 "	* Siarczan miedzi	110-125 "
" techniczna 85/88%	175 "	* Siarczek sodu 60/62%	60 "
* Karbid granulowany	75 "	Soda amonjakalna	25 "
Karbolineum	29-75 "	kaustyczna	60 "
Klej kostny	205 "	Sól Glauberska kalcynowana niemielona	14,25 "
Klej skórný	260 "	Stearyna	190 "
Krezol	128 "	Superfosfat 16%	9,28-9,92 "
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO ₃	100 "	Toluol czysty	105 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "	Zelatylna techn.	400 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Bednar- ska 2, tel. 659-99.	„FR. KAPIŃSKI SPÓŁKA AK- CYJNA", Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„PABJANICKIE TOWARZYST- WO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO", Pabjanice, tel. Łódź 21-86.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER" Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm. Henryków 5. Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM", Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW". Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„PABJANICKIE TOWARZYST- WO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO", Pabjanice, tel. Łódź, 21-86.	Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.	Zelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.
	Klej kostny i skórný: Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 PAŹDZIERNIKA 1932 R.

PROBLEMY ORGANIZACYJNE

Trwające od paru lat coraz głębsze przesilenie gospodarcze przyczyniło się niewątpliwie do rozwoju poczynań kartelizacyjnych. Jako naturalne następstwo kurczenia się rynków i trudności kredytowych obserwować można zarówno ze strony wielkich jak małych przedsiębiorstw tendencję porozumienia ze współzawodnikami z tej samej gałęzi przemysłu, w celu łagodzenia konkurencji oraz wspólnego pokonywania trudności w zakresie produkcji i zbytu.

Prąd tworzenia zrzeszeń mniej lub więcej ścisłych — nie ominął naszego przemysłu chemicznego: w każdej bodaj z tak licznych gałęzi wytwórczości chemicznej stwierdzić można proces tworzenia porozumień, z których pewna liczba istnieje już od szeregu lat i może się wykazać zarówno dobrą organizacją, jak dodatnimi rezultatami swych poczynań. Charakterystyczny jest fakt, że wśród członków zrzeszonych w Związku Przemysłu Chemicznego, liczących przeszło setkę, znajdujemy 10% zrzeszeń lub ugrupowań, mających przeważnie cechy syndykatów.

Związek nasz, który z natury rzeczy i wskutek przepisów statutowych nie może zajmować się bezpośrednio prowadzeniem operacji typu handlowego — sprawuje jednak ogólną opiekę nad temi porozumieniami gospodarczymi, które działają na terenie przemysłu chemicznego.

Zjawiskiem stałem, towarzyszącem zawsze i wszędzie wysiłkom kartelizacyjnym, jest istnienie przedsiębiorstw lub osób, stojących poza porozumieniem. Jak wiadomo — stanowisko outsidera (po polsku: uboczniaka) następcza niejednokrotnie znaczne korzyści. Np. wobec porozumienia co do utrzymywania określonych warunków płatności — uboczniak, czyniąc nabywcom mniejsze lub większe ustępstwo od ustalonego przez kartel poziomu, może zagarnąć dla siebie niespodziewanie dużą część rynku. Naturalną gospodarczą funkcją przedsiębiorstwa pozakartelowego jest wpływać hamująco na monopoliściczne zapędy zrzeszenia oraz nie dopuszczać do nadmiernego podnoszenia cen. Ale w warunkach polskiej rzeczywistości — kiedy poziom cen przedewszystkiem jest normowany arcysłabą siłą nabywcą ludności — uboczni producenci są częstokroć zjawiskiem niepożądanym, a nawet szkodliwym. Należy bowiem pamiętać, że dezor-

ganizacja rynku nikomu nie wychodzi na korzyść: ani wytwórcom, ani kupcom, ani nawet — na dalszą metę — konsumentom. Zdarzają się wypadki, że outsiderzy uprawiają oczywisty wyzysk, z jednej strony głosząc potrzebę istnienia kartelu, z drugiej — usuwając się od uczestnictwa.

W tym stanie rzeczy powstaje zagadnienie: czy należy tolerować zabiegi dezorganizacyjne, które uniemożliwiają uporządkowanie pewnego działu wytwórczości, czy też raczej stosować środki nacisku lub przymusu.

Jak wiadomo — w całym szeregu dziedzin, zwłaszcza tych, w których deficytowy eksport jest koniecznością — władze rządowe stworzyły przymusową organizację kartelową. Niektóre działy przemysłu — pod grozą narzucenia przymusu — zawarły w ostatniej chwili dobrowolne porozumienia. W innych znowu dziedzinach — rolę czynnika koordynującego, zastępującego kartelizację, spełnia zasada koncesjonowania przedsiębiorstw, połączona z zasadą niewydawania nowych koncesyj.

Wydaje się jednak, że w licznych wypadkach niema potrzeby odwoływać się do współdziałania władz rządowych w celu opanowania zbyt wybujałego indywidualizmu gospodarczego. Wpływ środowiska przemysłowego, interwencja związków fachowych i izb przemysłowo-handlowych, oddziaływanie banków, które niepokoją się o los kredytów, udzielonych nieskartelizowanym przedsiębiorstwom — oto szereg środków, które mogą prowadzić do celu.

Ustalenie w sferach gospodarczych pewnej doktryny w tych sprawach mogłoby się okazać celowe i pożyteczne. Uznanie np. za powszechnie przyjętej zasady, że gdy 80 czy 90% produkcji pragnie kartelizacji i gdy za kartelizacją wypowiedzą się organy samorządu gospodarczego, wówczas uboczniacy, reprezentujący pozostałe odsetki, mają moralny obowiązek przystąpić do rokowań organizacyjnych, a ewentualnie — poddać się arbitrażowi: byłoby ze wszech miar wskazane. Oczywiście — problemat kartelizacji kształtuje się swoiście w każdej dziedzinie produkcji; wszelkie więc rozważania ogólne muszą się liczyć z odrębnościami i trudnościami poszczególnych terenów.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od dn. 15 do 30 września r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach ustawodawczych:

szczególno zbadał i sformułował opinię w sprawie Rozporządzenia o wyrobie i obrocie preparatami organo-terapeutycznymi; opinia ta została złożona w Min. Opieki Społecznej (Dep. Zdrowia), w Min. Przemysłu i Handlu oraz w Warszawskiej Izbie Przemysłowo-Handlowej; wystąpił do Min. Opieki Społecznej z wnioskiem skreślenia prac z arsenobenzolem z projektu spisu robót, zakazanych młodocianym i kobietom.

W sprawach celnych:

odbył narady na terenie Min. Skarbu w sprawie taryfikacji kilku importowanych przez przemysł chemiczny towarów.

W sprawach organizacyjnych:

zwołał i poprowadził zebranie fabryk farb suchych i mokrych, lakierów, pokostów i terpentyny — w sprawie możliwości porozumienia między temi fabrykami (p. niżej).

W sprawach kolejowych:

wystąpił w sprawie zreformowania taryf dla azbestu;

wystąpił w sprawie utworzenia specjalnej ulgowej taryfy związkowej dla drobnicy, wywożonej przez porty polskie;

wystąpił w sprawie rozszerzenia przepisów reekspedycyjnych dla fosforytów mielonych;

wystąpił w sprawie rozszerzenia taryf na piropyty i superfosfat.

W sprawach eksportowych i traktatowych:

zbadał możliwości wywozu do Argentyny i Brazylii i zainicjował wywóz szeregu artykułów, na skutek czego zainteresowane fabryki złożyły ofertę;

kontynuował akcję rozszerzenia kontyngentów przywozowych dla kleju do Francji;

rozpoczął prace nad przygotowaniem rewizji traktatów w związku z ogłoszeniem nowej taryfy celnej.

POROZUMIENIA W PRZEMYSLE CHEMICZNYM

Dn. 17 września r. b. odbyło się zwołane przez Związek Przemysłu Chemicznego posiedzenie porozumiewawcze fabryk farb suchych i mokrych, lakierów, pokostu i terpentyny.

Trwające od dłuższego czasu przesilenie gospodarcze wywołało bowiem na rynku polskim — obok znacznie zmniejszonego zapotrzebowania — szereg innych ujemnych zjawisk. Wymienić tu przykładowo można przedłużające się coraz więcej terminy akceptów, korzystanie z braku porozumienia między wytwórcami przez niewypłacalnych kupców — celem zaopatrywania się w towar w coraz to innych fabrykach i t. d. Jak wiadomo, w licznych dziedzinach przemysłu powstały już porozumienia, mające przede wszystkim na celu wspólne ustalanie jednolitych warunków płatności, wzajemne komunikowanie sobie informacji o niewypłacalnych odbiorcach i podobne czynności.

Aczkolwiek fabryki farb, lakierów, pokostu i terpentyny technologicznie nie mają ze sobą wielu punktów stycznych, jednak posiadają wspólną klientelę i wskutek tego mogą porozumieć się między sobą w zakresie wyżej wskazanym. Opinię taką wypowiedziało też zebranie przedstawicieli fabryk, reprezentujących wspomniane dziedziny wytwórczości. Oczywiście, liczne zgromadzenie nie mogło ustalić wytycznych, na których oprzeć należy porozumienie, poprzestając na ogólnym wyrażeniu pozytywnej w tej sprawie opinii. Celem bliższego omówienia szczegółów, zwołane być mają przez Związek Przemysłu Chemicznego zebrania poszczególnych grup fabryk, reprezentowanych na zebraniu. Mianowicie, w niedalekiej przyszłości odbędzie się narady fabryk: ultramaryny, innych farb suchych, pokostu i terpentyny.

Doprowadzenie do ostatecznego porozumienia wpłynie niewątpliwie na uzdrowienie stosunków handlowych na tym odcinku, oraz będzie poważnym krokiem naprzód w dziedzinie ściślejszej organizacji przemysłu chemicznego.

GAZOWNICTWO W R. 1931

Ukazało się sprawozdanie Związku Gospodarczego Gazowni i Zakładów Wodociągowych w Państwie Polskiem za r. 1931.

Produkcja gazu w 108 gazowniach wyniosła w r. 1931 przeszło 166 milionów metrów sześć., wykazując w porównaniu do r. 1932 spadek niepełna 2%. Zmniejszona produkcja gazu pociągnęła za sobą obniżenie przeróbki węgla z przeszło 350.000 tonn w r. 1930 do niespełna 330.000 tonn w r. 1931. Spadek zużycia węgla wywołany był zresztą nie tylko zmniejszoną produkcją, lecz również coraz chętniej przez gazownice stosowaną metodą produkcji gazu mieszanego. Dwie gazownie (w Tomaszowie Mazowieckim i w Kołomyi) rozpoczęły w r. 1931 produkcję gazu eterynowego; nowa gazownia w Gdyni wyrabia dwugaz karburyzowany eteryną.

Równolegle ze spadkiem produkcji gazu, obniżył się również wyrób produktów ubocznych: koksu — z 238.000 tonn w r. 1930 do 213.000 tonn w r. 1931, smoły surowej z 17.800 tonn do 16.700 tonn, benzolu — z 516 tonn do 513 tonn, siarczanu amonu — z 1.200 tonn do 730 tonn. Inwestycje w gazowniach w r. 1931 były bardzo ograniczone. Z najpoważniejszych wymienić można rozbudowę pieców pionowo-retortowych oraz powiększenie sieci przewozów miejskich w Warszawie, ukończenie gazowni na gaz wodny we Lwowie, przebudowę laboratorium chemicznego i aparatów do czyszczenia benzolów w Bydgoszczy, budowę aparatów do destylacji smoły w Lublinie, oraz poważniejsze przeróbki w Toruniu.

TRANZAKCJE KOMPENSACYJNE

Reglamentacja dewiz, zaprowadzona w wielu krajach Europy, wpływa deprymująco na transakcje handlowe z temi krajami i polski do nich eksport. Coraz częściej też obserwujemy operacje wymienne, kompensacyjne — polegające na obowiązku wywiezienia towaru wzamian za dokonany przywóz, lub też na konieczności przy-

wiezienia z kraju, reglamentującego dewizy, takich towarów, których równowartość odpowiada dokonanemu eksportowi. W tym ostatnim wypadku transakcje dokonywane są bez przenikania dewiz poza granice polityczne: importer wpłaca należność nie eksporterowi, lecz specjalnej instytucji wymiennej, która w tym samym kraju wypłaca innemu kupcowi należność za eksport, dokonany do kraju, skąd importer przywiózł towar. Np. więc kupiec węgierski, sprowadzający sztuczny jedwab z Polski, nie płaci należności polskiemu fabrykantowi przed sztucznego jedwabiu, lecz deponuje odpowiednią sumę w organizacji, która wypłaca ją innemu kupcowi węgierskiemu, wywożącemu do Polski węgierskie towary. Kupiec polski, który je nabył, nie płaci znów Węgrom, lecz polskiej organizacji, która reguluje temi pieniędzmi należność za wywieziony z Polski sztuczny jedwab. Oczywiście, są to operacje skomplikowane i wymagające powołania specjalnych instytucji do handlu kompensacyjnego.

W Polsce istnieje już podobna organizacja, która ma na celu przeprowadzanie transakcji clearingowych z Węgrami. Nasuwa się jednak konieczność powołania analogicznych instytucji do handlu z innymi krajami, lub — jeszcze lepiej — jednej centralnej organizacji, jednoczącej wszystkie transakcje kompensacyjne z krajami, gdzie jest to potrzebne. Naczelne instytucje życia gospodarczego naszego kraju przystąpiły już do zorganizowania takiej właśnie placówki; ma być to wspólna instytucja zrzeszeń przemysłu i handlu o typie społeczno-gospodarczym, nie obliczona na zysk. W charakterze udziałowców wejść mają najbardziej zainteresowane związki eksportowe i zawodowe, zaś rozpoczęcie działalności ma nastąpić wkrótce.

Wszelkie transakcje clearingowe należy w naszych warunkach uważać za zło konieczne; mimo to jednak, powołanie podobnej instytucji zdaje się być niezbędną.

KRONIKA

Dn. 14 września r. b. odbyło się posiedzenie Komisji Technologji Chemicznej Polskiego Komitetu Normalizacyjnego. Zebranie poświęcone było w całości przedyskutowaniu i przyjęciu wniosków podkomisji tłuszczowej w zakresie projektu norm gliceryny surowej. Komisja Technologji Chemicznej przyjęła w całości ten projekt, wprowadzając tylko nieznaczne poprawki redakcyjne i stylistyczne.

Zkolei podkomisja tłuszczowa zajmie się opracowaniem norm gliceryny oczyszczonej, różniąc jej trzy gatunki: glicerynę destylowaną, farmaceutyczną i dynamitową.

Przy okazji przedwstępnego badania zasad projektu norm gliceryny farmaceutycznej, Komisja Technologji Chemicznej zwróciła uwagę na powolne tempo prac nad ułożeniem polskiej farmakopei. Prace te niezawodnie mają wiele punktów stycznych z działalnością normalizacyjną i dlatego też jest rzeczą nader pożądaną, aby polska farmakopea została w formie obowiązującej wkrótce ogłoszona. Obecny stan faktyczny w tej dziedzinie przedstawia się w ten sposób,

że we wszystkich trzech byłych zaborach obowiązują różne farmakopee, niekiedy przestarzałe — co oczywiście przyczynia się do zamieszania w naszym handlu chemiczno-farmaceutycznym. Komisja Technologji Chemicznej postanowiła zwrócić się do Polskiego Komitetu Normalizacyjnego z wnioskami o spowodowanie przyspieszenia prac nad farmakopeą polską.

Tow. Akc. Kurlandzkiej Olejarni w Wilnie odbudowało swą fabrykę, która spłonęła na wiosnę roku bieżącego. Normalna praca olejarni już się rozpoczęła, zaś oleje roślinne, produkowane w Kurlandzkiej Olejarni, znajdują się w sprzedaży na rynku. Spieszne tempo odbudowy i ponownego uruchomienia fabryki zasługuje na szczególne podkreślenie i uwagę.

Produkcja hut żelaznych w Polsce wzrosła dość poważnie w sierpniu r. b. w porównaniu z lipcem. Największy wzrost wykazuje wytwórczość surówki — o 60%, następnie stali — o 36%, wreszcie wyrobów walcowanych — o 26%. Wzmożenie produkcji przypisać należy przede wszystkim eksportowi do Sowieców, który rozpoczął się w lipcu i trwa nadal w sierpniu r. b.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 78 z dn. 15 września r. b. ukazało się pod poz. 696 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 31 sierpnia 1932 r. o uldze celnej na celuloid.

W myśl przepisów tego Rozporządzenia, celuloid — na który podwyższone zostały ostatnie stawki celne — opłaca cła ulgowe w następującej wysokości:

Poz. 68, p. 3. Celuloid nieobrobiony, chociażby zabarwiony, w kawałkach — opłaca za pozw. Min. Skarbu 25% cła autonomicznego.

Poz. 68, p. 4. Celuloid w blokach, płytach, arkuszach, prętach, rurach:

a) nieobrobionych, chociażby szlifowanych, polerowanych, matowanych — opłaca za pozw. Min. Skarbu 25% cła autonomicznego,

b) sklejonych z wyciśniętym wzorem — opłaca za pozw. Min. Skarbu 25% cła autonomicznego,

c) pokrytych lub przełożonych tkaninami — opłaca za pozw. Min. Skarbu 25% cła autonomicznego.

Rozporządzenie weszło w życie dn. 22 września r. b. i obowiązuje do dn. 31 grudnia r. b.

W Dz. Ust. Nr. 78 z dn. 15 września r. b. ukazało się pod poz. 697 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 8 września 1932 r. w sprawie częściowej zmiany taryfy celnej.

Stosownie do przepisów tego Rozporządzenia, została z dn. 15 września r. b. podwyższona stawka celna na masło do zł. 200 od 100 kg.

ECHA

* W dniach 25 września — 2 października r. b. odbył się w Pradze XII Kongres Chemji Przemysłowej, organizowany przez francuskie Towarzystwo Chemji Przemysłowej w Paryżu oraz chemiczne stowarzyszenia czeskosłowackie. Z ramienia Związku Przemysłu Chemicznego udział w Kongresie biorą pp.: Dr. Józef Landau, Dr. Stefan Otolski, Inż. Tadeusz Zamoyski.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	450 zł.	Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	" solny 19°/21° Bé	12,25 "
" czysty 99%	300 "	" octowy techn. 30%	100 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,48 "	" rogowa 13/14% N ₂	— "
* " granulowany za 1 kg % N ₂	1,63 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
Azotan amonu	100 "	" czysty w luskach	52,50 "
Benzol handlowy 90%	80 "	Octan sodu	120 "
" czysty	92 "	" ołowiu	215 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	Oleina zwierzęca destylat	210 "
* Boraks	110—125 "	" saponifikat	200 "
Chlorek cynku 50° Bé	40 "	Oleum 20%	19,24 "
Chlorek wapna bielący	36 "	Olej lniany	120 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
Chloroform czysty	800 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
" „pro narcosi“	1,800 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych	9,75 "
Eter siarkowy	390 "	za 1 kg	17,50 "
* Fenol czysty	265 "	Smola preparowana	32,25 "
Formalina 40%	270 "	Saletra sodowa 15,5% N	28,40 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	275 "	Siarczan amonu	110—125 "
" techniczna 85/88%	175 "	* Siarczan miedzi	60 "
* Karbid granulowany	75 "	* Siarczek sodu 60/62%	25 "
Karbolineum	29,75 "	Soda amonjakalna	60 "
Klej kostny	205 "	" kaustyczna	14,25 "
Klej skórny	260 "	Sól glauberska kalcynowana niemielona	190 "
Krezol	128 "	Stearyna	9,28—9,92 "
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100%	100 "	Superfosfat 16%	105 "
HNO ₃	241 "	Toluol czysty	400 "
Kwas mrówkowy 85%		Żelatyna techn.	

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSYMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Bednar- ska 2, tel. 659-99.	„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„PABJANICKIE TOWARZYST- WO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO“, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą, Tel. II podm. Henryków 5. Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„PABJANICKIE TOWARZYST- WO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO“, Pabjanice, tel. Łódź, 21-86.	Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 PAŹDZIERNIKA 1932 R.

NOWA TARYFA CELNA

W wyniku kilkuletnich prac nad nową taryfą celną, prowadzonych zarówno przez czynnik urzędowy, jak przez czynnik gospodarczy, ogłoszona została nowa taryfa celna. Stanowi ona załącznik do Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 23 sierpnia 1932 r., opublikowanego w Dzienniku Ustaw R. P. Nr. 85, z dn. 10 października 1932 r. — na podstawie art. 44 ustęp 6 Konstytucji i art. 1 lit. a Ustawy z dn. 17 marca 1932 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą Ustawy.

Taryfa celna zawiera dwie kolumny stawek. Stawki kolumny pierwszej, przeciętnie wyższe o 25% od stawek kolumny drugiej, stosowane są do krajów, z którymi Polska nie zawarła traktatów handlowych; stawki kolumny drugiej stosowane są do krajów traktatowych. Stawki celne, podane w taryfie, wyrażone są w złotych.

Nowa taryfa celna wchodzi w życie po upływie roku, licząc od dnia następującego po dniu ogłoszenia, t. j. od dn. 11 października r. 1933. Ten stosunkowo długi okres czasu od chwili opublikowania taryfy do chwili faktycznego jej wejścia w życie jest niezbędny, z uwagi na trzy okoliczności.

Ilość pozycji w nowej taryfie celnej jest znacznie wyższa, niż w dotychczasowej: zamiast 216 pozycji taryfowych, nowa taryfa obejmuje 1275 pozycji. Faktyczna ilość wyszczególnionych w taryfie towarów jest znacznie wyższa, albowiem każda niemal pozycja dzieli się na szereg punktów i podpunktów. Nomenklatura nowej taryfy jest całkiem odmienna od dotychczasowej, opiera się bowiem na genewskim projekcie i nie przypomina zupełnie obecnego układu polskiej taryfy celnej. Stawki celne nowej taryfy zostały też opracowane niezależnie od obecnych i niekiedy odbiegają znacznie w dół lub w górę, w porównaniu ze stosowanymi dotychczas. To też zarówno przemysł i handel, jak przedewszystkiem Urzędy Celne — muszą rozporządzać pewnym okresem czasu, celem zapoznania się z nową taryfą i metodami klasyfikacji towarów według ogłoszonego mianownictwa.

Główną jednak przyczyną „vacatio legis” jest konieczność przeprowadzenia rokowań handlowych z poszczególnymi krajami, w płaszczyźnie

nowej taryfy celnej. Jak wiadomo, aktualne obecnie traktaty handlowe ulegają wymówieniu, zaś na ich miejsce podpisane być muszą nowe umowy, oparte na całkiem odmiennej podstawie stawek nowej taryfy celnej. Roczny okres czasu wymaga przyspieszonego tempa w rokowaniach z 30 krajami, które dotychczas posiadają umowy handlowe z Polską. To też okres ten nie jest bynajmniej zbyt długi — raczej za krótki — aby przeprowadzić różnorakie pertraktacje z rozmaitymi grupami krajów.

Równocześnie z wejściem w życie nowej taryfy celnej, ukazać się muszą wyjaśnienia taryfowe, precyzujące bliżej i komentujące nomenklaturę taryfy celnej. Częstokroć bowiem poszczególne pozycje taryfowe zawierają tylko terminologję ogólną (niekiedy — zwłaszcza w dziale przemysłu chemicznego — nomenklaturę naukową), nie podając potocznych i handlowych nazw towarów, które oznaczone są w tekście taryfy tylko jednym słowem. Doświadczenie stosowania obecnej taryfy celnej wskazuje, że wyjaśnienia taryfowe są rzeczą bardzo istotną i częstokroć nie mniej ważną od samej taryfy celnej, pozwalają bowiem uniknąć wielu błędów i wątpliwości przy deklarowaniu importowanych towarów. To też wyjaśnienia taryfowe do nowej taryfy celnej mają być ogłoszone w formie obowiązującego rozporządzenia Ministra Skarbu, posiadając taką samą moc prawną, jak taryfa celna i wejdą w życie równocześnie z samą taryfą. Przygotowanie wyjaśnień taryfowych znów zająć musi poważną ilość czasu.

Oczywiście, jeżeli prace nad zawarciem nowych traktatów handlowych i nad wyjaśnieniami taryfowymi mają dać w ostatecznym efekcie korzystny wynik — to muszą być prowadzone przy najbliższym współdziałaniu życia gospodarczego. To też Związek Przemysłu Chemicznego zwrócił się już do wszystkich zrzeszonych przedsiębiorstw z prośbą o dostarczenie najszybciej motywowanych wniosków — zarówno w sprawie traktatów, jak wyjaśnień taryfowych. Opierając się na dostarczonych materiałach, przedstawiciele czynnika gospodarczego będą mogli współdziałać z czynnikiem urzędowym w kierunku takiego ułożenia pracy na obydwu odcinkach, aby była ona wykonana z możliwie największym dla wytwórczości naszej pożytkiem.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od dn. 1 do 15 października r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach ustawodawczych:

szczegółowo zbadał i sformułował opinie w sprawie projektu Ustawy o upoważnieniu Ministra Opieki Społecznej do wydawania rozporządzeń, regulujących wyrób i obrót środkami leczniczymi.

W sprawach celnych:

wystąpił do Min. Skarbu z wnioskiem o zliberalizowanie przepisów skazających w odniesieniu do importowanych z zagranicy tłuszczów utwardzonych o temperaturze topnienia powyżej 35/38°C i zawartości powyżej 2% wolnych kwasów tłuszczowych.

W sprawach traktatowych:

w związku z rewizją traktatu handlowego polsko-austriackiego, szczegółowo zbadał żądania austriackie w sprawie zniżek celnych na niektóre importowane artykuły chemiczne i sformułował opinię przemysłu chemicznego w tym zakresie.

W sprawach ogólnych:

złożył Rządowi szczegółowe wiadomości o działających na terenie przemysłu chemicznego syndykatach i porozumieniach, zbadał pojemność rynku wewnętrznego na rtęć.

O NOWE ZASTOSOWANIA KLEJU

Podczas konferencji Międzynarodowego Zjednoczenia przetworów kostnych, w której brali udział liczni przedstawiciele zrzeszonego przemysłu kostnego Europy, postanowiono dążyć wspólnymi siłami do zwiększenia spożycia kleju kostnego i, jak to już ma miejsce w innych gałęziach przemysłu, uczynić wysiłek finansowy w celu zachęcenia do szukania nowych dróg zastosowania kleju kostnego.

Aczkolwiek poszczególne laboratoria i personel techniczny fabryk, należących do Zjednoczenia, czynią w tym kierunku usilne poszukiwania, należy jednak rozszerzyć pole działania i poszukiwać również współpracy wynalazców z innych dziedzin, mogących znaleźć nowe zastosowania dla kleju, lub udoskonalić już istniejące.

Nie zamierzając bynajmniej skłaniać techników do zajmowania się wyłącznie tą kwestją, producenci kleju pragną jedynie zachęcić tych, którzy już coś wynaleźli, i są gotowi udzielić im swego poparcia, czy to w kontynuowaniu, czy to w rozwinięciu ich wynalazków.

Technicy tych gałęzi przemysłu, które stosują klej, lub mogą mieć dla niego zastosowanie, posiadają niezawodnie więcej danych do przejawiania inwencji lub do znalezienia nowych sposobów użytkowania kleju, niż producenci kleju.

Wszelkie gałęzie przemysłu drzewnego, meblowego i fornierowego, przemysł pudełkowy, przemysł włókienniczy (do apretury), przemysł papierniczy, przemysł budowlany, wyrób masy walcowej, klarowanie wina, malarstwo, przemysł cukrowniczy i t. d. — stosują już klej kostny;

interesujące byłoby zbadanie możliwości rozszerzenia tych zastosowań.

W ostatnich czasach zostały wszczęte badania nad nowymi zastosowaniami kleju. Osiągnięcie pozytywnego wyniku tych badań może spowodować wzrost spożycia kleju. W szczególności obejmują one: zastosowanie kleju do zastąpienia niektórych składników w przemyśle gumowym; zastosowanie do emulsyj smołowcowych, używanych do szosowych płynów pyłochłonnych; wyzyskanie własności rozpuszczania brudu przez słabe roztwory kleju — celem preparowania namiastek mydła i innych środków do prania; zastosowanie do fabrykacji mas plastycznych i preparatów, służących do tłumienia dźwięku.

Producenci kleju nie mogą w chwili obecnej ustalić, w jaki sposób będą mogli okazać pomoc finansową badaczom, gdyż pomoc ta uzależniona będzie od ich badań lub wyników tychże. Ze względu jednak na doniosłość interesów, reprezentowanych przez Zjednoczenie, pomoc ta będzie w każdym razie wydatna.

NA MARGINESIE

Powszechnie uznana zasada stanowi, że wymiar sprawiedliwości musi dawać oskarżonemu jaknajwiększe gwarancje w kierunku obrony i możliwości odparcia zarzutów. Trzeba jednak stwierdzić, że w niektórych wypadkach, nawet gdy przestępstwo jest bezsporne — strona pokrzywdzona musi przejść prawdziwą drogę krzyżową, aby w toku instancji i w gęstwinie przepisów formalno-prawnych doprowadzić do uzyskania wyroku. Gdy np. chodzi o skargę przeciwko krzywdzącym lub zniekształcającym oszczerstwom — powołność procedury doprowadza do sytuacji wręcz paradoksalnych.

Weźmy przykład wprost z życia. Jeszcze w 1919 roku — gdy gospodarcze podstawy produkcji polskiej były dopiero w okresie formowania — poważna firma zagraniczna, mając zaufanie do naszych możliwości rozwojowych, stworzyła w Polsce fabrykę. Umiejętnie prowadzone przedsiębiorstwo potrafiło przyciągnąć znaczne kapitały i przekształciło się w wielki organizm przemysłowy, posiadający szereg wytwórni, o licznych setkach pracowników; rynek krajowy zaoopatrzony został w pierwszorządne towary, podnosząc znakomicie standard produkcji polskiej.

Powodzenie wywołuje jednak zawiść. Zjawiają się działania na szkodę przedsiębiorstwa. Pewne radykalne ośrodki, samodzielnie czy pod wpływem ubocznych inspiracji, rozpoczynają nie przebierającą w środkach akcję. W podejrzanych gazetkach ukazują się oszczercze artykuły; rozdawane są ulotki, pachnące szantażem; wreszcie na murach domów nalepiane są plakaty, pełne insynuacji. Wszystkie te enuncjacje tchną kłamstwem od początku do końca, ponieważ zaś wzywają do bojkotu przedsiębiorstwa — więc godzą zarówno w dobrą opinię, jak i w interesy materialne zastróżonej firmy.

Oczywiście — sprawa jest skierowana do sądu. Mijają tygodnie i miesiące. Toczy się śledztwo zwykłe i uzupełniające. Znowu mijają miesiące. Terminy rozprawy sądowej są odraczane z powodów formalnych. Czas wciąż płynie, ale oskarżeni go nie tracą. W zaufaniu do powolno-

ści biegu sprawy — szkalują przedsiębiorstwo w dalszym ciągu.

Wreszcie — rozprawa sądowa. Adwokaci oskarżonych zjawiają się z takim arsenałem argumentów formalnych, że przedstawiciele pokrzywdzonego przedsiębiorstwa zaczynają się obawiać, czy w ciągu ich ziemskiej wędrówki może zapasć ostateczny wyrok w najwyższej instancji. Sprawa kończy się więc kompromisem. Przedsiębiorstwo wychodzi z całkowitym honorem. Oszczercy podpisali deklarację, stwierdzając gośłowność wszystkich swych zarzutów; ale, gdy wychodzą z sądu, to na ich twarzach maluje się uśmiech triumfującej bezkarności.

Przypomina się powiedzenie starego filozofa francuskiego: „Sprawiedliwości! wielez zbrodni spełnia się w twojem imieniu...”

KRONIKA

Dn. 5 października r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Sekcji Eksportowej Związku Przemysłu Chemicznego. Ze sprawozdania z działalności Sekcji wynika, że eksport na rynki europejskie staje się coraz trudniejszy; natomiast coraz większe zainteresowanie budzą transakcje zamorskie.

Zarząd Sekcji badał sprawę konieczności rewizji wszystkich traktatów handlowych w związku ze zmianą taryfy celnej i postanowił rozpocząć już obecnie prace przygotowawcze w płaszczyźnie naszych potrzeb eksportowych, aby delegacje polskie do rokowań mogły dysponować jaknajbardziej źródłowym materiałem.

Pozatem omawiane były sprawy kompensacyjne. Aczkolwiek transakcje kompensacyjne uznać należy za pewne cofnięcie się w rozwoju handlowych stosunków międzynarodowych, niemniej jednak w wielu wypadkach niema możliwości dokonania eksportu bez zastosowania tej nowej formy handlowej. To też Zarząd Sekcji Eksportowej postanowił zająć się tego typu transakcjami i zbadać, w zakresie jakich artykułów chemicznych można byłoby dążyć do zawarcia umów kompensacyjnych.

Odbyło się w siedzibie Stowarzyszenia Kupców Polskich w Warszawie inauguracyjne zebranie Polskiego Towarzystwa Handlu Kompensacyjnego, powołanego do życia przez Centralny Związek Przemysłu Polskiego, Stowarzyszenie Kupców Polskich i Centralę Związku Kupców.

Nowozałożone Towarzystwo ma na celu okazywanie pomocy polskiemu importerowi i eksporterowi w tych wypadkach, gdy ze względu na istniejące w poszczególnych państwach przepisy dewizowe lub inne utrudnienia nie jest możliwe przeprowadzenie normalnej transakcji handlowej, lecz musi ona przybrać charakter transakcji kompensacyjnej.

Towarzystwo nie jest instytucją obliczoną na zysk, pobierać będzie tylko zwrot kosztów handlowych.

Prezesem Towarzystwa został b. Minister, p. M. Szydłowski, członkami Komitetu Wykonawczego — pp.: A. Olszewski, E. Wencel, M. Zajdenman. W skład Rady weszli przedstawiciele najpoważniejszych organizacji branżowych.

Związek Przemysłu Chemicznego R. P. jest reprezentowany w Radzie przez p. A. Barszczewskiego.

Związek Przemysłu Chemicznego wyjaśnia, że nie zabiegał i wobec tego nie otrzymał dla swych członków przywileju wyłączności dostarczania środków leczniczych dla działających na terenie Polski Kas Chorych. Wyjaśnienie to uważamy za niezbędne opublikować, z uwagi na fakt kolportowania podobnych pogłosek wśród przedsiębiorstw chemiczno-farmaceutycznych.

Na targach lewantyńskich w Palestynie w roku 1932 następujące fabryki otrzymały srebrny medal:

- a) Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu — za przędzę jedwabiu sztucznego,
- b) Sp. Akc. „Fr. Puls” za mydła toaletowe,
- c) Sp. Akc. „Pepege” za obuwie gumowe.

Nakładem Izby Handlowej Polsko-Palestyńskiej wydany został Nr. 1 czasopisma, poświęconego sprawom gospodarczym, „Palestyna i Bliższy Wschód”. Ze względu na interesującą treść i pożyteczne wiadomości, czasopismo to polecamy uwadze eksporterów.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 79 z dn. 24 września r. b. ukazały się pod poz. 704 i 705 Rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 23 września 1932 r. o cenach spirytusu. Stosownie do przepisów tego Rozporządzenia, z dn. 26 września r. b. weszły w życie następujące ceny spirytusu na cele przemysłowe:

Za spirytus oczyszczony do wyrobu wódek gatunkowych, esencji, artykułów cukierniczych i t. p. artykułów spożywczych oraz do wzmocnienia i konserwacji napojów winnych i soków — zł. 9 za 1 litr spirytusu 100°, zamiast dotychczasowych zł. 15; za spirytus do wyrobu galenowych środków leczniczych i specyfików farmaceutycznych, dla aptek, szpitali, na cele laboratoryjne, do celów dezynfekcyjnych i do wyrobu alkoholu absolutnego — zł. 9, zamiast dotychczasowych zł. 10,40 za 1 litr spirytusu 100°.

W Dz. Ust. Nr. 80 z dn. 28 września r. b. ukazały się pod poz. 708 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 21 września 1932 r. o warunkach zwalniania od podatku cukru, przeznaczanego do produkcji przemysłowej środków spożywczych, podlegających z mocy innych przepisów prawnym podatkom spożywczym.

W Dz. Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 52 z dn. 30 września r. b. ukazały się następujące zmiany:

Zmieniona została nomenklatura i klasyfikacja azbestu surowego. Jednocześnie zreformowana została wyjątkowa taryfa na import tego artykułu przez porty polskie, jak również fabryka łódzka uprawniona została do korzystania z tej taryfy.

Zreformowana została nomenklatura i klasyfikacja dla stopów żelaznych.

Taryfa wyjątkowa dla przewozu nawozów sztucznych w drobnych ładunkach została rozszerzona na fosforyty mielone krajowego pochodzenia.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	450 zł.	Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	" solny 19°/21° Bé	12,25 "
" " czysty 99%	300 "	" octowy techn. 30%	100 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 "
* Azotniak mielony za 1 g % N ₂	1,48 "	" rogowa 13/14% N ₂	— "
" granulowany za 1 kg % N ₂	1,63 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
Azotan amonu	100 "	" czysty w łuskach	52,50 "
Benzol handlowy 90%	80 "	Octan sodu	120 "
" czysty	92 "	" ołowiu	215 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	Oleina zwierzęca destylat	210 "
* Boraks	110—125 "	" saponifikat	200 "
Chlorek cynku 50° Bé	40 "	Oleum 20%	19,24 "
Chlorek wapna bielący	36 "	Olej lniany	120 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
Chloroform czysty	800 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
" " „pro narcosi“	1,800 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych	
Eter siarkowy	390 "	za 1 kg	9,75 "
* Fenol czysty	265 "	Smola preparowana	17,50 "
Formalina 40%	270 "	Saletra sodowa 15,5% N	32,25 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	275 "	Siarczan amonu	28,40 "
" techniczna 85/88%	175 "	* Siarczek miedzi	110—125 "
* Karbid granulowany	75 "	* Siarczek sodu 60/62%	60 "
Karbolineum	29,75 "	Soda amonjakalna	25 "
Klej kostny	205 "	" kaustyczna	60 "
Klej skórny	260 "	Sól glauberska kalcynowana niemielona	14,25 "
Krezol	128 "	Stearyna	185 "
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100%		Superfosfat 16%	9,28—9,92 "
HNO ₃	100 "	Toluol czysty	105 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "	Żelatyna techn.	400 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Bednar- ska 2, tel. 659.99.	„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa. Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„PABJANICKIE TOWARZYST- WO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO“, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm. Henryków 5. Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“. Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	FABRYKA PRZEDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
PABJANICKIE TOWARZYST- WO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO“, Pabjanice, tel. Łódź, 21-86.	Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 LISTOPADA 1932 R.

W PRZEDEDNIU ROKOWAŃ TRAKTATOWYCH

Ogłoszenie nowej polskiej taryfy celnej i zmiana tą drogą dotychczasowej ochrony produkcji krajowej powoduje bezsprzecznie konieczność głębokich i zasadniczych zmian w całej polityce gospodarczej naszego kraju.

Przedewszystkiem więc zachodzi potrzeba zrewidowania wszystkich traktatów handlowych, co już technicznie nasuwa bardzo poważne trudności i zmusza do wykonania odpowiedzialnej i szerokiej w tym zakresie pracy.

Dotychczasowe traktaty były bądź taryfowe, bądź opierały się wyłącznie na klauzuli największego uprzywilejowania. Od tych dwóch zasadniczych form czyniono nieznaczne tylko odchylenia.

Charakter i tendencje wymiany międzynarodowej uległy jednakże ostatnio zasadniczym przeobrażeniom, co musi znaleźć odzwierciedlenie w polityce traktatowej i zmusza do zreformowania dotąd stosowanych zasad. Coraz większy protekcjonizm celny, wywołany koniecznością ochrony rynków własnych, zmusił szereg państw do wprowadzenia rozmaitych restrykcji celnych. Ponadto ograniczenia dewizowe, stosowane w niektórych krajach, uniemożliwiają praktycznie wywóz, gdyż nie dają możliwości uzyskania zapłaty za sprzedany towar, zaś w najlepszym wypadku powodują konieczność długiego wyczekiwania na pokrycie. W tych warunkach Polska, która nie wprowadziła ograniczeń dewizowych i w szczególnym zakresie stosuje zakazy przywozu — stoi otworem dla importu zagranicznego, wówczas gdy wywóz nasz jest stale hamowany i nieomal każdy dzień przynosi nowe straty i uszczuplenia.

Ograniczenia dewizowe i przywózowe odbierają zasadzie klauzuli największego uprzywilejowania jej istotną wartość, wskutek czego traktaty handlowe przestały w wielu wypadkach posiadać znaczenie praktyczne.

Następujące dane ilustrują zmniejszenie naszego wywozu do krajów, które wprowadziły ograniczenia w jakiegokolwiek formie:

	1/I do 1/VIII 1931	1/I do 1/VIII 1932
	Wywóz z Polski w tysiącach złotych	
Austria	110.702	49.900
Bułgaria	11.016	813
Czechosłowacja	81.045	62.370
Dania	44.390	28.259
Francja	66.380	36.344
Łotwa	18.383	7.259
Niemcy	191.180	94.928
Rumunia	16.254	13.010
Szwecja	47.260	34.880
Węgry	18.006	4.605
	<u>605.616</u>	<u>332.368</u>

Cyfry te, stwierdzające zmniejszenie wywozu blisko o 50%, wymownie świadczą, jak ujemnie wpływają wszelkie ograniczenia na nasz wywóz.

W warunkach celnych i traktatowych, jakie wytworzyły się na rynkach europejskich — użytkowanie w umowach handlowych znizek celnych na towary polskie, wzamian za zniżki celne, udzielane naszym kontrahentom — przestaje być jedyną właściwą drogą współzycia gospodarczego w zakresie wymiany towarowej. Traktaty handlowe, oparte o tę zasadę, będą posiadały realną wartość dla Polski tylko wówczas, gdy zostaną przedtem zapewnione ogólne warunki, dające bezwzględna możliwość całkowitego wyzyskiwania przyznanych nam znizek celnych.

Zawarcie traktatu handlowego staje się w obecnych warunkach ekonomicznych zadaniem nader skomplikowanym. Należy bowiem powziąć decyzję, czy traktat wypadnie oprzeć na klauzuli największego uprzywilejowania, czy też na zasadach preferencyjnych lub kompensacyjnych, czy wreszcie na specjalnych kontyngentach, przyznanych indywidualnie poszczególnym krajom; istnieje też możliwość ustalenia systemu mieszane go, łączącego kilka metod — zależnie od kraju i specyficznych jego warunków. Wybór metody jest istotnie trudny, jednak od niej zależy wartość i trwałość traktatu.

Fakt utworzenia nowej polskiej taryfy celnej jeszcze bardziej komplikuje zagadnienie. Zmiana stawek celnych powoduje konieczność cofnięcia wielu przyznanych dotąd znizek celnych, albo ich zredukowania, w przeciwnym bowiem razie nowa taryfa celna nie spełniłaby swojego zadania. Podwyższenie niektórych ceł za artykuły, nie objęte konwencjami, będzie zapewne przedmiotem nacisku ze strony naszych kontrahentów. Zawarcie traktatu handlowego staje się zresztą ogólnie coraz trudniejsze. Jeżeli przedtem umowy handlowe wyrażały dążność do zgodnego współzycia dwóch krajów w zakresie wymiany towarowej, to obecnie rokowania posiadają charakter o wiele agresywniejszy, pod wpływem konieczności bezwzględnej ochrony rynku własnego. Z drugiej strony — każdy kraj w wywozie szuka częstokroć ratunku dla zagrożonej sytuacji ekonomicznej. To też nacisk na polską taryfę celną będzie niewątpliwie silniejszy, przy jednoczesnej wstrzeźliwości w udzielaniu koncesyj dla polskiego wywozu. Z podobnymi nastrojami należy się liczyć poważnie i dlatego też obecny okres prowadzenia rokowań wydaje się mało korzystny, aczkolwiek podyktowany został koniecznością życiową.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od dn. 15 do 31 października r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach celnych:

w porozumieniu z Dep. Ceł zwrócił się do fabryk związkowych z prośbą o dostarczenie kolekcji próbek wytwarzanych wyrobów — celem przekazania tych kolekcji specjalnym kursom towaroznawczym, urządzanych przez Min. Skarbu dla urzędników celnych,

odbył na terenie Min. Przemysłu i Handlu narady w sprawie zmian stawek celnych w grupie tłuszczowej,

odbył na terenie Min. Przemysłu i Handlu narady w sprawie dumpingowego importu oleju rycynowego z Rosji i złożył wnioski, zmierzające do przeciwdziałania temu importowi.

W sprawach traktatowych:

w związku z rewizją traktatu polsko-austriackiego, Związek sformułował opinię w sprawie żądań austriackich i zaktualizował postulaty przemysłu chemicznego w zakresie wywozu, składając odpowiedni memorjał. Jednocześnie Związek wziął udział w posiedzeniu Komitetu polsko-austriackiego przy Izbie Przemysłowo-Handlowej w Warszawie.

W sprawach kolejowych:

wystąpił do Min. Komunikacji o utworzenie taryfy eksportowej dla olejów impregnacyjnych, wystąpił o niższą taryfę kolejowej na przewóz węgla drzewnego wewnątrz kraju,

wystąpił o skreślenie naftaliny oczyszczonego z załącznika III część I B.

FABRYKACJA MAS PŁASTYCZNYCH W POLSCE

W naszych publikacjach wskazywaliśmy wielokrotnie na potrzebę zorganizowania w kraju produkcji mas plastycznych, których zastosowanie jest bardzo szerokie i obejmuje wciąż nowe dziedziny. Ważnym argumentem, przemawiającym na korzyść uruchomienia takiej produkcji — jest fakt posiadania w kraju licznych surowców, niezbędnych do wytwarzania mas plastycznych. Obecnie — możemy z zadowoleniem stwierdzić, że sprawa z dziedziny postulatów i projektów weszła w stadium realizacji.

Notujemy więc poczynania, mające na celu fabrykację celulozoidu. Ogłoszone niedawno znaczne powiększenie stawek celnych na celulozoid miało właśnie na widoku zapewnienie wzmocnionej ochrony rozpoczynającej się krajowej produkcji. Wprawdzie — jeden z podstawowych surowców, mianowicie kamforę, trzeba będzie importować, lecz nitroceluloza jest wytwarzana w kraju, zaś kierownictwo Monopoli Spirytusowego w poszukiwaniu nowego klienta zapewne ustali na niskim poziomie cenę spirytusu, niezbędnego do fabrykacji celulozoidu.

Jeszcze donioślejszym wydaje się rozpoczęcie przez Fabrykę Kabli w Krakowie produkcji bakelitu i pokrewnych mas, otrzymanych przez kondensację fenolu lub krezolów z formaliną. Bakelity, dzięki swej trwałości, niepalności i właściwościom izolacyjnym, stanowią cenny nowoczesny materiał, stosowany na wielką skalę w zakresie elektrotechniki, automobilizmu, przedmiotów domowego użytku i t. d.

Surowce do fabrykacji bakelitu znajdują się w Polsce w obfitości; istnieje też szereg zakładów oddawna sprowadzających masy bakelitowe; produkcja, zainicjowana w Krakowie, zapewni dotkliwą lukę w naszym przemyśle chemicznym.

WŚRÓD KSIAŻEK

W tomie XII Roczników Chemji za r. 1932 ukazała się interesująca praca p. Dr. S. Otolskiego „Z badań nad związkami inozyto-fosforowymi”, poświęcona w szczególności połączeniom inozytofosforanu żelaza z amonjakiem i aminami. Autor otrzymał szereg połączeń inozytofosforanu żelaza z metyloaminą, dwuetyloaminą, trójmetyloaminą, piperydyną, etylenodwuiminą i piperazyną oraz amonjakiem, zanalizował te połączenia, opisał ich właściwości chemiczne i zaproponował wzory.

Ukazała się drukiem praca Inż. Michała Bornsteina „Fizjo- i psychotechnika w przemyśle chemicznym i farmaceutycznym”. Autor zdaje sprawę z badań fizjotechnicznych i psychotechnicznych chemików i farmaceutów, proponując odpowiednie próby.

Nakładem Polskiego Komitetu Normalizacyjnego ukazało się sprawozdanie z działalności P. K. N. za okres od 1 kwietnia 1931 do 31 marca 1932 r. Celem zaoszczędzenia wydatku, sprawozdanie zostało ogłoszone w formie broszury hektografowanej. W okresie sprawozdawczym pracowały 22 komisje, ogłaszając 505 norm. W zakresie Komisji Technologji Chemicznej działały następujące podkomisje: trwałości wyfarbowań, metod analizy węgla kamiennego, wyrobów ogniotrwałych i ceramiki szlachetnej, farb i lakierów, technicznych wyrobów gumowych, tłuszczów i olejów roślinnych i zwierzęcych, farmaceutyczna, norm karbidu handlowego, sortymentów węgla, skór.

ZE SPRAW EKSPORTOWYCH

Jako skutek konferencji w Otawie, Kanada podniosła cła generalne na salmjak i biel cynkową, zachowując bezcłowy przywóz dla Anglii. W rezultacie — rozpoczęty wywóz tych artykułów z Polski zostaje zahamowany całkowicie. Sekcja Eksportowa wielokrotnie już wypowiedziała opinię o konieczności przyspieszenia rokowań o traktat handlowy z Kanadą, gdyż wszelkie trudności celne, napotykane przez przemysł chemiczny, mogą być usunięte jedynie na tej drodze.

Anglja podniosła cło na obuwie gumowe.

Szwajcaria ogłosiła w ostatnich dniach zakaz przywozu przędzy jedwabiu sztucznego, wskutek czego eksport polski został zahamowany i zredukowany do minimalnych ilości.

Estonja przyznała niektórym krajom bezcłowy wwóz bieli cynkowej na zasadzie klauzuli bałtyckiej. Polska, nie posiadająca uprawnień do korzystania z tej klauzuli, traci całkowicie rynek estoński.

Sekcja Eksportowa rozpoczęła badania rynków Afryki Południowej, gdzie zarysowują się możliwości eksportu produktów chemicznych.

KRONIKA

Dn. 13 października r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym — między innymi — przyjęto w poczet członków Związku Sp. Akc. „Laokoon”, Lwów, Kapielna 6. Zarząd wysłuchał sprawozdania z prac Związku w zakresie spraw traktatowych i celnych oraz sprawozdania z XII Kongresu Chemji Przemysłowej w Pradze.

Posiedzenia Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego odbywać się będą w drugi czwartek każdego miesiąca, o godz. 5-ej popoł. Posiedzenia Prezydium Zarządu odbywają się stale we wtorki, o godz. 1-ej popoł.

Celem dokładnego omówienia spraw, związanych z nową taryfą celną — przedewszystkiem w płaszczyźnie zapowiedzianych rokowań o zawarcie nowych traktatów handlowych, tudzież celem zorientowania się w bieżących potrzebach przedsiębiorstw związkowych — odbywają się na terenie Związku Przemysłu Chemicznego narady przedstawicieli zrzeszonych fabryk chemicznych z Dyrekcją Związku. Dotychczas narady takie przeprowadzone zostały z następującymi przedsiębiorstwami: Fabr. Chemiczna „Edward Klein i S-ka”, Sp. Akc. Zakładów Chemicznych w Czeszochowie, Sp. Akc. „Dr. Rattner i S-ka”, Sp. Akc. „Sommer i Nower”, Sp. Akc. „Setzer i Werner”, Sp. Akc. „Alba” i „Wata”. Narady te dają pozytywne i pouczające rezultaty i będą kontynuowane nadal z przedstawicielami wszystkich wchodzących w skład Związku Przemysłu Chemicznego przedsiębiorstw.

Wskutek inicjatywy Centr. Zw. Przemysłu Pol. w dn. 25 października odbyło się zebranie, poświęcone sprawom handlu Polski z Z. S. S. R. oraz ocenie doniosłości Sowpoltorgu, jako głównego aparatu obrotów z naszym wschodnim sąsiadem. Sprawozdanie z 6-cioletniej działalności Sowpoltorgu jest do przejrzenia w biurze Związku.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 81 z dn. 30 września r. b. ukazało się pod poz. 712 Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 25 września 1932 r. o wykonywaniu praktyki lekarskiej.

Aczkolwiek Rozporządzenie to obejmuje przepisy o wykonywaniu praktyki lekarskiej, to jednak w art. 11 Rozporządzenia sformułowane są postanowienia, dotyczące ogłaszania i reklamowania środków leczniczych. Mianowicie, Rozporządzenie powierza Ministrowi Opieki Społecznej normowanie drogą Rozporządzeń sprawy ogłoszeń, komunikatów i innych reklam, dotyczących sprzedaży środków leczniczych. Rozporządzenie zabrania reklamowania środków leczniczych niedopuszczonych do obrotu w kraju, zabrania reklamowania środków leczniczych dopuszczonych do obrotu w kraju — w formie zawierającej błędne informacje lecznicze, zabrania reklamowania preparatów odżywczych i przedmiotów użytku w formie, zawierającej wskazania lecznicze.

W Dz. Ust. Nr. 84 z dn. 7 października r. b. ukazał się pod poz. 726 tekst konwencji handlowej i nawigacyjnej między Polską i Rumunją, z dn. 23 czerwca 1930 r., oraz pod poz. 727 oświadczenie rządowe w sprawie wymiany odpowiednich dokumentów ratyfikacyjnych.

W Dz. Ust. Nr. 88 z dn. 17 października r. b. ukazało się pod poz. 746 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 10 września 1932 r. w sprawie wykonania Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 11 lipca 1932 r. o Monopolu Spirytusowym.

Omówienie tego Rozporządzenia zamieścimy oddzielnie.

Jak już donosiliśmy w Nr. 18 „Wiadomości Przemysłu Chemicznego”, ogłoszone zostało w Dzienniku Ustaw Nr. 76 z dn. 7 września r. b. Rozporządzenie w sprawie podwyższenia stawek celnych na celuloid. Właściwe brzmienie nowej redakcji poz. 68, p. 3 taryfy celnej jest następujące:

Poz. 68, p. 3. Celuloid nieobrobiony, chociażby zabarwiony, w kawałkach, łuskach; odpadki zł. 200 od 100 kg.

ECHA

* P. Inż. Zygmunt Platowski ustąpił z dn. 1 listopada r. b. ze stanowiska Prezesa Zarządu Sp. Akc. Eksploatacji Soli Potasowych we Lwowie i wobec tego złożył mandat Przewodniczącego Sekcji Nawozowej Związku Przemysłu Chemicznego. Panu Prezesowi Platowskiemu wyrażamy na tej drodze podziękowania za owocną współpracę ze Związkiem.

Stanowisko Prezesa Zarządu Sp. Akc. Eksploatacji Soli Potasowych objął p. Ludwik Horoch, któremu składamy życzenia najpomyślniejszej działalności ku pożytkowi całego przemysłu chemicznego.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	450 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "
czysty 99%	300 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,48 "
granulowany za 1 kg % N ₂	1,63 "
Azotan amonu	100 "
Benzol handlowy 90%	80 "
czysty	92 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "
* Boraks	110—125 "
Chlorek cynku 50° Bé	40 "
Chlorek wapna bielący	36 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "
Chloroform czysty	800 "
" „pro narcosi"	1,800 "
Eter siarkowy	390 "
* Fenol czysty	265 "
Formalina 40%	270 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	275 "
techniczna 85/88%	175 "
* Karbid granulowany	75 "
Karbolineum	29,75 "
Klej kostny	205 "
Klej skórny	260 "
Krezol	128 "
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100%	
HNO ₃	100 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "

Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 zł.
solny 19°/21° Bé	12,25 "
octowy techn. 30%	100 "
Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 "
rogowa 13/14% N ₂	— "
Naftalin surowy prasowany	28,00 "
czysty w łuskach	52,50 "
Octan sodu	120 "
olewii	215 "
Oleina zwierzęca destylat	210 "
saponifikat	200 "
Oleum 20%	19,24 "
Olej lniany	125 "
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	9,75 "
Smoła preparowana	17,50 "
Saletra sodowa 15,5% N	32,25 "
Siarczan amonu	28,40 "
* Siarczan miedzi	110—125 "
* Siarczek sodu 60/62%	60 "
Soda amonjalkalna	25 "
kaustyczna	60 "
Sól glauberska kalcynowana niemielona	14,25 "
Stearyna	185 "
Superfosfat 16%	9,28—9,92 "
Toluol czysty	105 "
Zelatina techn.	400 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO-
RUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel.
Łódź 121-01; Warszawa, Bednar-
ska 2, tel. 659-99.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA”
Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel.
Piotrków Tryb. 165.
„PABJANICKIE TOWARZYST-
WO AKCYJNE PRZEMYSŁU
CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel.
Łódź 21-86.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN-
NICY, S. A. Henryków pod War-
szawą. Tel. II podm. Henryków 5.
Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka.
Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.
Chlorek wapna bielący.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”,
Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Chlorek wapnia (CaCl₂):
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE”, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 711-24.
Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS
i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow-
ska 16, tel. Centrala-Spiess.
„PABJANICKIE TOWARZYST-
WO AKCYJNE PRZEMYSŁU
CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel.
Łódź, 21-86.

„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK-
CYJNA”, Warszawa, Wolność 9,
tel. 11-06-00.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz-
na:
Sp. Akc. „STREM”, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE-
VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy
Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.
Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza-
wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.
Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.
FABRYKA PRZEDZY I TKANIN
SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”,
Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel.
Sochaczew 81.
Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”,
Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska
Górne, G. Śląsk.
Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM”, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE”, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 711-24.
Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM”, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Słomka i włosie viskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.
Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska
Górne, G. Śląsk.
Soda amonjalkalna, krystaliczna i kau-
styczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE”, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 711-24.
Soda kaustyczna.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”,
Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Stearyna:
Sp. Akc. „STREM”, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Zelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska
Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 LISTOPADA 1932 R.

ZE SPRAW SPIRYTUSOWYCH

Przepisy wykonawcze do Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o Monopolu Spirytusowym ukazały się w formie Rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 10 września 1932 r.

Przepisy te różnią się naogół dość znacznie od dotychczas obowiązujących. W zakresie przetworu spirytusu w przemyśle chemicznym na szczególną uwagę zasługuje przepis, żądający zadeklarowania przybliżonej ilości spirytusu, niezbędnego do wyprodukowania jednostki wyrobu. Postanowienie to wydaje się zbyt daleko idącym posunięciem rygorystycznym, może się bowiem zdarzyć, że w wypadku konieczności kilkakrotnego powtórzenia tego samego procesu (np. przy krystalizacji, kiedy trudno jest zgóry ustalić ilość niezbędnych krystalizacji), lub w wypadku zmian temperatury otoczenia (np. latem i zimą) — faktyczne zużycie spirytusu na jednostkę wyrobu odbiegać będzie bardzo znacznie od zadeklarowanych przybliżonych ilości. Ponieważ zaś powszechnie znane ze skrupulatnych i formalizujących posunięć władze kontroli skarbowej, osobliwie najniższe jej organy, mogą dopatrywać się w podobnych różnicach cech przestępstwa — przeto przemysł może być narażony na nieuzasadnione podejrzenia, rewizje i utrudnienia — z tytułu znaczniejszych rozpiętości między zadeklarowaną przybliżoną i rzeczywistą ilością zużytego spirytusu. Oczekujemy ze strony Min. Skarbu instrukcyj do podwładnych organów, celem wyjaśnienia, iż deklaracja przybliżonych ilości spirytusu, zużytych na jednostkę wyrobu, ma tylko charakter orientacyjno-formalny, nie zaś wiążący, i nie może w żadnym wypadku być podstawą do obliczania faktycznych ilości zużytego spirytusu.

Przeprowadzenie omawianej zasady staje się szczególnie dotkliwie w zastosowaniu do fabrykacji eteru etylowego. Przepisy wykonawcze stanowią tutaj bowiem, iż normy zużycia spirytusu będą już *ustalone*, jako przeciętne roczne, indywidualnie dla poszczególnych wytwórni eteru, przyczem norma zużycia spirytusu na 1 kg eteru nie może być większa od 1,9 litra alkoholu. Należy zresztą stwierdzić, że przepisy dotyczące produkcji eteru zostały wogóle znacznie zaostrożone: każda przesyłka eteru musi być zaopatrzona w specjalne świadectwo przewozowe, rury odprowadzające parę i płyny eterowe muszą być urzędowo zabezpieczone i t. d. Zdajemy sobie sprawę, że fabrykacja eteru jest dziedziną przemysłu, gdzie przepisy skarbowe i reglamentacyjne muszą być przestrzegane bardzo dokładnie; nasuwa się jednak pytanie, czy nie idą one

w nowym rozporządzeniu zbyt daleko, ograniczając w znacznej mierze techniczną swobodę produkcji.

Całkowicie niepotrzebny wydaje się przepis, określający zawartość szelaku naturalnego w politurach i substancjach żywnych lub kopali w lakierach. Ustalanie jakichkolwiek norm ilościowych, choćby nawet minimalnych, dotyczących zawartości tych składników — nic wspólnego ze spirytusem nie mających — jest w przepisach spirytusowych nieuzasadnione, zaś z ogólnego punktu widzenia szkodliwe. Rozporządzenie pragnie bowiem ustawowo regulować typ wytwarzanych w kraju politur i lakierów, co nie zdaje się być zgodne z zasadą wolności prowadzenia przemysłu, ustaloną w prawie przemysłowym.

Normy i charakter środków skażających, używanych do skażenia spirytusu przemysłowego, charakteryzują się naogół większym niż dotychczas ich przystosowaniem do celu, na jaki spirytus ma być zużyty. Pożyteczne jest więc utrwalenie istniejącego zresztą dotychczas stanu rzeczy w zakresie skażenia spirytusu do fabrykacji wyrobów perfumeryjnych i kosmetycznych, mianowicie ustalenie zasady skażenia spirytusu kompozycją olejków eterycznych, analizowanych przez pracownię chemiczną Monopolu Spirytusowego.

Znana ogólnie nadprodukcja spirytusu w Polsce i wysiłki, zmierzające ku powiększeniu zużycia spirytusu na cele niekonsumcyjne, znalazły w pewnym stopniu wyraz w nieco liberalniejszych receptach środków skażających. Natomiast wskazane na początku rygorystyczne przepisy niewątpliwie nie przyczynią się do podwyższenia zużycia w kraju naszym spirytusu technicznego. Jeżeli dodać, że władze kontroli skarbowej nieufnie naogół odnoszą się do przemysłu zużywającego spirytus i niejednokrotnie stawiają zarzuty, które po bliższym zbadaniu okazują się co najmniej przesadne — wówczas stwierdzić będzie można, że jedną z przyczyn mizernej w Polsce konsumpcji spirytusu przez przemysł jest niewątpliwie zbyt rygorystyczna polityka spirytusowa. Wiadomo nam jest, że poszczególne gałęzie wytwórczości nieustannie prowadzą studia nad zastąpieniem alkoholu etylowego innymi związkami przy produkcji szeregu artykułów chemicznych, właśnie z uwagi na uciążliwe formalności, związane z otrzymywaniem i użytkowaniem spirytusu.

To też nie będziemy ustawiali w zabiegach, aby nieustannie liberalizować przepisy i zwyczaje w zakresie spirytusu technicznego.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Dn. 13 października r. b. zmarł w Łodzi Prezes firmy „Leonowit”, Sp. z ogr. odp., Leon Nowiński. Zmarły założył w r. 1903 jedną z pierwszych w kraju fabrykę szczeliw i wyrobów azbestowo-kauczukowych, która rozwijała się pomyślnie do chwili wybuchu wojny. Po wojnie przedsiębiorstwo zostało zreorganizowane i pod firmą „Towarzystwo Fabryki Wyrobów Azbestowych i Gumowych Leonowit” podjęło fabrykację wszelkich bez wyjątku wyrobów azbestowych. Pod fachowem i sprężystym kierownictwem Zmarłego, fabryka rozwinęła się w krótkim czasie i zajęła czołowe miejsce w tej gałęzi przemysłu, pokrywając całkowicie zapotrzebowanie rynku krajowego i eksportując znaczną część wyrobów zagranicę.

Leon Nowiński był pierwszym w kraju działaczem przemysłowym, który podjął na wielką skalę fabrykację wyrobów azbestowych, doprowadzając ją do wysokiego poziomu technicznego i organizacyjnego.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od dnia 1 do 15 listopada r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach ustawodawczych:

zbadał i sformułował opinię w sprawie konwencji o ograniczeniu fabrykacji i uregulowaniu podziału środków odurzających,

zbadał i sformułował opinię w sprawie nowelizacji ustawy o Monopolu Spirytusowym.

W sprawach celnych i traktatowych:

przeprowadził naradę z przedstawicielami firm: Sp. Akc. „Kijewski, Scholtze i S-ka”, Sp. Akc. „Fr. Karpiński i S-ka”, Sp. Akc. „Motor”, Fabryki Farb „Zawodzie”, Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie, Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Mościcach, Związku Przemysłu Perfumeryjnego w Polsce.

W sprawach kolejowych:

badal sprawę zreformowania kosztów przewozu dla nasion egzotycznych,

uzyskał obniżenie kosztów przewozu węgla drzewnego, który opłacać będzie fracht za wagę rzeczywistą—najmniej za 10.000 kg. (dotąd opłata obliczana była za 15.000 kg., mimo że wagon 15-tonnowy mieści zaledwie 7 do 8 tonn węgla drzewnego).

W sprawach handlu wewnętrznego:

wziął udział w naradach na terenie Min. Opieki Społecznej, mających na celu ustalenie listy hurtowników drogerijnych.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI CHEMICZNEJ

Sp. Akc. „Dr. Roman May” przystąpiła do fabrykacji wysokoprocentowych tlenków żelaza, otrzymywanych na drodze przerobu chemicznego, i wypuściła je w 3-ch gatunkach na rynek pod nazwą „czerwieni 100%-owych”.

Sp. Akc. „Polskie Zakłady Przemysłu Cynkowego” w Będzinie rozpoczęła fabrykację bieli cynkowej farmaceutycznej, odpowiadającej w zupełności przepisom farmakopei.

Tlenki żelaza i farmaceutyczna biel cynkowa były dotychczas całkowicie sprowadzane z zagranicy, podjęcie więc odnośnej produkcji stanowi nietylko postęp techniczny, lecz również przyczynia się do aktywizacji naszego bilansu handlowego.

KRONIKA

Dn. 8 listopada r. b. odbyło się posiedzenie Rady Towaroznawczej przy Min. Skarbu. W sprawach, bezpośrednio interesujących przemysł chemiczny, powzięto następujące uchwały:

farbę, rozartą z wodą, z domieszką barwnika roślinnego, stanowiącego wyciąg wodny drzewa czerwonego o znacznej zawartości pigmentu organicznego roślinnego — postanowiono taryfikować wg. poz. 137, p. 3b. II taryfy celnej,

olej jałowcowy, otrzymany na drodze destylacji jałowca — wg. poz. 80, p. 1 taryfy celnej.

Dn. 10 listopada r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym wysłuchano sprawozdania z bieżącej działalności Związku, w szczególności zaś zapoznano się z obecnym stanem rokowań o zawarcie traktatu handlowego z Austrią i wysłuchano referatu w sprawie projektu ustawy scaleniowej w zakresie ubezpieczeń społecznych.

Dn. 10 listopada r. b. odbyło się posiedzenie Komisji Technologji Chemicznej Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, na którym zapoznano się z projektem norm opakowań produktów farmaceutycznych; projekt ten został odesłany do Podkomisji Farmaceutycznej, celem ponownego przepracowania i uzupełnienia niektórych szczegółów.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 94 z dn. 29 października r. b. ukazało się pod poz. 807 Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 27 października 1932 r., zawierające prawo o broni, amunicji i materiałach wybuchowych.

Rozporządzenie to ustala sposób handlu materiałami wybuchowymi, pozostawiając zresztą Ministrom Spraw Wewnętrznych, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa określenie warunków i sposobu nabywania, przechowywania i używania materiałów wybuchowych do celów przemysłowych; sprawy te w zakresie używania materiałów wybuchowych do celów górniczych przewidziane są w Prawie Górniczym z dn. 29 listopada 1930 r.

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 57 ukazało się Rozporządzenie Ministra Komunikacji, na zasadzie którego stacja Łaziska została włączona do taryfy wyjątkowej P. H. 5. W związku z powyższym fabryka, znajdująca się przy tej stacji, korzystać będzie z ulgowej taryfy dla aljażów.

W Dz. Ust. Nr. 97 z dn. 8 listopada r. b. uka-
zało się pod poz. 838 Rozporządzenie Ministrów:
Skarbu, Przemysłu i Handlu, oraz Rolnictwa
i Reform Rolnych z dn. 30 października 1932 r.
w sprawie częściowej zmiany taryfy celnej.

Rozporządzenie to wprowadza następujące
zmiany do taryfy celnej w zakresie artykułów
chemicznych:

Poz. tar. celn.	Nomenklatura	Stawka celna w zł. od 100 kg	
		Dotychczasowa	Nowa
108. 9.	Kwas salicylowy	206,40	250.—
109. 3 a.	Chlorek cynku	11,70	30.—
110. 2.	Azotan srebra	1.625.—	2.300.—
112. 5.	Azotyn sodu	9,70	30.—
112. 16 c. I.	Kwas naftolodwusulfonowy 2, 6, 8, (sól G), oraz 2, 3, 6 (sól R)	172,50	400.—
112. 17 a. I.	Paranitrochlorobenzol	106,60	400.—
	Chlorowconitropochodne toluidyny, w postaci za- sad, soli, sulfokwasów, dwuazozwiązków i ni- trozoamin	poz. 112. 25 a 172.—	poz. 112. 17 c. II 860.—
	Nitro-, chloro-, amino-, alkilo-, arylo-, oksy- pochodne dwufenyloaminy w postaci zasad, soli i dwua- zozwiązków	poz. 112. 25 a 172.—	112. 17 d. II 860.—
112. 17 e. I.	Kwas nitroanilinosulfonowy	26.—	500.—
112. 17 e. II.	Kwas nitrochlorobenzolosulfonowy	26.—	350.—
112. 17 f. I.	Paraanizydyna i jej sole	130.—	500.—
	Chlorowconitropochodne anizydyny w postaci za- sad, soli, sulfokwasów, dwuazozwiązków i ni- trozoamin	poz. 112. 25 a 172.—	112. 17 f. II 860.—
112. 17 k. II.	Kwas aminonaftolosulfonowy 1, 2, 4, dwuazozwiąz- ki i nitropochodne	240,80	700.—
112. 18 k. III.	Kwas aminonaftolosulfonowy, 2, 8, 6 (kwas Gamma)	240,80	700.—
112. 17 l. I.	Kwas sulfanilowy, jego pochodne benzytowe	137,60	350.—
112. 17. 1. II.	Kwas naftionowy	137,60	400.—
	Arylosulfochloroamina	poz. 112. 25 c 156.—	112. 17 m. 500.—
112. 20 a.	Kwas octowo-salicylowy (aspiryna), salicylan ety- lowy i fenyłowy	387.—	600.—
124. 2 a.	Ekstrakt quebrachowy suchy: I. nierozpuszczający się w zimnej wodzie (tenże, sprowadzany przez porty polskiego obszaru celnego)	5.—	20.—
	II. rozpuszczający się w zimnej wodzie	18.—	26.—
124. 2 b.	Ekstrakt quebrachowy ciastowaty	12.—	17.—
124. 2 c.	Ekstrakt quebrachowy płynny	10.—	13.—
124. 3.	Ekstrakty garbnikowe osobno niewymienione:		
	a) suche	20.—	30.—
	b) ciastowate	17.—	25.—
	c) płynne	13.—	15.—
124. 4.	Garbniki syntetyczne	29,90	30.—

Rozporządzenie wchodzi w życie dn. 22 listopada r. b.

*Nowe podwyżki celne dotyczą w dziale prze-
mysłu chemicznego prawie wyłącznie wytwarza-
nych w kraju półproduktów organicznych, za-
pewniając im ochronę celną w wysokości, naogół
równej stawkom nowej taryfy celnej; pozatem
obejmują niektóre preparaty farmaceutyczne,
mianowicie kwas salicylowy i jego pochodne oraz
azotan srebra, wreszcie dotyczą ekstraktów gar-
barskich. Nie zostały natomiast podwyższone
stawki celne w innych działach przemysłu che-
micznego; należy mieć nadzieję, że przy okazji
następnych kolei podwyżek administracyjnych
taryfy celnej — postulaty przemysłu chemiczne-
go będą w całości uwzględnione.*

W „Monitorze Polskim” Nr. 248 z dn. 27 paź-
dziernika r. b. ukazał się pod poz. 273 okólnik
Ministra Skarbu z dn. 10 października r. b., za-
lecający taryfikowanie łojów „premier jus” o za-
wartości wolnych kwasów tłuszczowych powy-
żej 1% wg. poz. 51 p. 1, o zawartości wolnych
kwasów tłuszczowych poniżej 1% — wg. poz. 51,
p. 9.

W „Monitorze Polskim” Nr. 254 z dn. 4 listo-
pada r. b. ukazał się pod poz. 282 okólnik Mini-
stra Skarbu z dn. 20 października r. b., zalecają-
cy odprawianie tłuszczów utwardzonych, o punk-
cie krzepnięcia 38°C i wyżej, a zawierających po-
wyżej 2% wolnych kwasów tłuszczowych — wg.
poz. 51, p. 2a bez dokonania specjalnego skaze-
nia, przewidzianego uwagą 1 do tej pozycji.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.	Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 zł
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	" solny 19°/21° Bé	12,25 "
" czysty 99%	300 "	" octowy techn. 30%	100 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,48 "	" rogowa 13/14% N ₂	— "
* " granulowany za 1 kg % N ₂	1,63 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
Azotan amonu	100 "	" czysty w łuskach	52,50 "
Azotyn sodowy	120 "	Octan sodu	120 "
Benzol handlowy 90%	80 "	" ołowiu	215 "
" czysty	92 "	Oleina zwierzęca destylat	210 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	" saponifikat	200 "
* Boraks	110—125 "	Oleum 20%	19,24 "
Chlorek cynku 50° Bé	40 "	Olej lniany	125 "
Chlorek wapna bielący	36 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Chloroform czysty	800 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	9,75 "
" „pro narcosi“	1,800 "	Smola preparowana	17,50 "
Eter siarkowy	390 "	Saletra potasowa	130 "
* Fenol czysty	265 "	Siarczan amonu	28,40 "
Formalina 40%	270 "	* Siarczan miedzi	110—125 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	275 "	* Siarczek sodu 60/62%	60 "
" techniczna 85/88%	175 "	Soda amonjakalna	25 "
* Karbid granulowany	75 "	" kaustyczna	60 "
Karbolineum	29,75 "	Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Klej kostny	205 "	Stearyna	185 "
Klej skórny	260 "	Superfosfat 16%	9,28—9,92 "
Krezol	128 "	Toluol czysty	105 "
* Kwas azotowy 36° Bé w przel. na 100% HNO ₃	100 "	Zelatyna techn.	400 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Bednar- ska 2, tel. 659-99.	„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA", Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„PABJANICKIE TOWARZYST- WO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO", Pabjanice, tel. Łódź 21-86.	Przem. Tuszcz. „SCHICHT-LE- VER" Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Stomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm. Henryków 5. Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM", Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW", Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
„PABJANICKIE TOWARZYST- WO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO", Pabjanice, tel. Łódź, 21-86.	Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Zelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 GRUDNIA 1932 ROKU

NOWE CŁA NA TŁUSZCZE

Dn. 29 listopada r. b. weszły w życie nowe stawki celne w zakresie artykułów tłuszczowych, całkowicie zmieniające dotychczasową politykę celną w stosunku do przemysłu tłuszczowego. Nowe cła — w zestawieniu z dotychczas obowiązującymi — przedstawiają się jak następuje:

Nomenklatura i stawki celne w złotych od 100 kg.

Poz.	Dotychczasowa	Nowa
51 p. 2a.	Wszelkie tłuszcze zestalone o zawartości wolnych kwasów tłuszczowych: 2% i wyżej oraz ich kwasy (tylko w stanie skażonym) 1,50	I. 2,5% i wyżej o punkcie krzepnięcia 38°C i wyżej oraz ich kwasy 1,50 II. 2,5% i wyżej o punkcie krzepnięcia poniżej 38°C 50.—
51 p. 2b.	Wszelkie tłuszcze zestalone o zawartości wolnych kwasów tłuszczowych: poniżej 2% 100.—	poniżej 2,5% 100.—
62 p. 5h.	Nasiona sojowe b. c.	Nasiona sojowe 2.—
	Nasiona sezamowe b. c.	i) Nasiona sezamowe 20.— za pozw. Min. Skarbu b. c.
117 p. 7.	Oleje roślinne stałe przy 15°C, oprócz osobno wymienionych, o zawartości wolnych kwasów tłuszczowych: a) 2% i wyżej: II. nieskażone 25.— I. skażone 10.— b) poniżej 2% 100.—	a) 2,5% i wyżej 25.— 2,5% i wyżej do celów przemysłowych za pozw. Min. Sk 10.— b) poniżej 2,5% 100.—
117 p. 8.	Oleje roślinne ciekłe przy 15°C, oprócz osobno wymienionych: a) skażone 15.— b) nieskażone 100.—	a) olej sezamowy 200.— za pozw. Min. Skarbu 30.— b) inne: I. skażone 15.— II. nieskażone 100.—
	Uw. Oleje nieskażone o zawartości 2% i wyżej wolnych kwasów tłuszczowych do rafinowania (wg. wykazu rafinerii) za pozw. Min. Skarbu 15.—	Uw. Oleje nieskażone o zawartości 2,5% i wyżej wolnych kwasów tłuszczowych do rafinowania za pozw. Min. Skarbu 30.—

Powyższe ukształtowanie nomenklatury i stawek celnych zmienia całkowicie dotychczasową konstrukcję polskiego przemysłu tłuszczowego. Z punktu widzenia przemysłu mydlarskiego — posunięcia te są raczej korzystne. Aczkolwiek bowiem podwyższają zawartość wolnych kwasów w tłuszczach technicznych (o niskiej stawce celnej) z 2% do 2,5% — to jednak znoszą obowiązek skażania w stosunku do tłuszczów utwardzonych o punkcie krzepnięcia 38°C i wyżej, oraz w stosunku do olejów roślinnych stałych przy 15°C. Natomiast Rozporządzenie równocześnie z tem niewątpliwem ułatwieniem wprowadza dla przemysłu mydlarskiego nowe utrudnienie. Mianowicie — przepis o uzyskiwaniu zezwoleń Min. Skarbu na sprowadzanie za niższą stawką celną stałych olejów roślinnych powoduje podwójną reglamentację tych olejów:

- 1) reglamentację przywózową, z przymusem uzyskiwania zezwoleń na przywóz od Ministerstwa Przemysłu i Handlu (istniejącą dotychczas),
- 2) reglamentację celną, z potrzebą uzyskiwania zezwoleń na ulgową stawkę celną od Ministerstwa Skarbu (wprowadzoną obecnie).

Jest to dla fabryk mydła, zwłaszcza mniejszych, skomplikowane utrudnienie proceduralne, tem dotkliwsze, że pociąga za sobą konieczność indywidualnego uzyskiwania zezwoleń na zastosowanie niższej stawki celnej (Rozporządzenie wyraźnie mówi o sprowadzaniu do celów przemysłowych — co należy każdorazowo udowodnić), gdy zezwolenie na przywóz może być też uzyskiwane zbiorowo (przez przedsiębiorstwa handlowe).

Szczególnie brzemiennie w niepokojące następstwa są jednak te stawki celne, w których zainteresowany jest bezpośrednio przemysł fabrycznych tłuszczów i olejów jadalnych. Przewszystkiem więc zwrócić należy uwagę na wprowadzenie 2-złotowej stawki celnej od 100 kg nasion sojowych; posunięcie to czyni problematyczną produkcję oleju sojowego w kraju, zwłaszcza że pozostawiono bezcłowy przywóz srułu sojowego. Wydajność oleju z nasion sojowych wynosi zaledwie 15%, reszta pozostaje na sruł, który jednak może być w dalszym ciągu sprowadzany z zagranicy bez cła. Utrudniając w ten sposób powstanie u nas ekstrakcji nasion sojowych i produkcji

oleju sojowego — podwyższono równocześnie stawkę celną ze zł. 15 do zł. 30 na surowy olej sojowy, sprowadzany do dalszej rafinacji. Oba te posunięcia mogą w ostatecznym wyniku dać efekt dość nieoczekiwany. Dotychczas bowiem — przy tanim oleju sojowym — można go było mieszać z wytwarzanym w kraju z krajowego rzepaku stosunkowo drogim olejem rzepakowym, otrzymując olej mieszany o przeciętnej niezbyt wysokiej cenie, stanowiącej średnią cenę olejów: sojowego i rzepakowego. Przy niewątpliwiej wyższej cenie oleju sojowego — w konsekwencji nowych stawek celnych — zarysowują się dwie możliwości:

1) albo zwykła cen ciekłych olejów jadalnych, cieszących się dużym popytem — co nie jest zgodne z powszechną tendencją niepodwyższania cen, zwłaszcza produktów pierwszej potrzeby dla najuboższych warstw ludności,

2) albo — przy utrzymaniu dotychczasowej ceny ciekłych olejów jadalnych — obniżenie cen na produkowany w Polsce rzepak, co nie jest zgodne z powszechną tendencją nieobniżania cen na produkty rolne.

Niepokojący jest też obowiązek uzyskiwania zezwolenia na bezcłowy przywóz nasion sezamowych, lub też niskocelny przywóz oleju sezamowego. Należy domniemywać, że intencją prawodawcy była reglamentacja przywozu i produkcji oleju sezamowego, pod kątem widzenia stosowania go do margaryny, i uregulowanie w ten sposób wysokości produkcji margaryny (istnieje ustawowy obowiązek dodawania do margaryny oleju sezamowego). Jednak olej ten używany jest również do fabrykacji konserw rybnych, zaś przy obecnej jego taniości — do wielu celów przemysłowych, np. do fabrykacji mydła. Wobec tego zezwolenia na bezcłowy przywóz nasion sezamowych powinny być udzielane jaknajbardziej liberalnie i spotykać się z życzliwym stanowiskiem władz.

Na uwagę zasługuje wreszcie zniesienie listy rafinerij, upoważnionych do sprowadzania olejów nieskażonych, celem ich dalszej rafinacji. Obecnie każda rafinerja może uzyskać odpowiednie zezwolenie.

Jeżeli chodzi o ogólną ocenę nowych zarządzeń w sprawie stawek celnych na importowane z zagranicy tłuszcze, to stwierdzić należy, że posunięcia te nie uwzględniają sygnalizowanego przez nas w swoim czasie porozumienia przemysłowo-rolniczego w zakresie tłuszczów, tudzież utrudniają w bardzo znacznym stopniu — jeżeli nie uniemożliwiają całkowicie — działalność przemysłu fabrycznych tłuszczów jadalnych w naszym kraju.

POŚWIĘCENIE POLSKO-BELGIJSKICH ZAKŁADÓW CHEMICZNYCH W TORUNIU

W dn. 17 listopada r. b. odbyła się w Toruniu uroczystość poświęcenia Polsko-Belgijskich Zakładów Chemicznych, uruchomionych przed paru tygodniami. Inicjatywa stworzenia w Polsce przedsiębiorstwa chemicznego została podjęta jeszcze w r. 1929 przez ugrupowanie belgijskie, poprzednio zresztą zainteresowane w niektórych dziedzinach polskiego życia gospodarczego.

Do wyboru Torunia jako miejsca budowy fa-

bryki skłoniły organizatorów doskonałe warunki terenowe i komunikacyjne: zakłady powstały w najbliższym sąsiedztwie Wisły, ponadto zaś rozporządzają własną boczną koleją. Z szerego określonego programu wytwórczości tymczasem zrealizowano fabrykację kwasu siarkowego i superfosfatu. Kwas siarkowy produkowany jest metodą kontaktową (z użyciem związków wanadu, jako czynnika katalizacyjnego). Zdolność wytwórcza wynosi dziennie 30 do 50 ton kwasu 100% -owego. Istnieje możność wytwarzania oleum, nawet najwyższych stężeń.

Produkcja superfosfatu odbywa się również według bardzo nowoczesnych metod, zaś cała fabryka jest wzorem opartego na długoletnich doświadczeniach zakładu przemysłowego. Charakterystyczna jest zarówno mechanizacja urządzeń, jak celowe rozplanowanie wszystkich budynków.

W uroczystości otwarcia wzięli udział przedstawiciele władz: p. Marjan Kandel, Dyrektor Departamentu Przemysłu i Handlu, Przemysłu i Handlu, oraz p. Płk. Orzechowski i p. Inż. Sommer, jako delegaci M. S. Wojsk.; poza tem uczestniczyli reprezentanci władz miejscowych z p. Kir-tiklisem, Wojewodą Pomorskim, na czele.

Związek Przemysłu Chemicznego był reprezentowany przez swego Prezesa oraz Dyrektora, Prezes, p. Dr. Landau, przemawiając w imieniu Związku i składając nowemu przedsiębiorstwu życzenia rozwoju, podkreślił doniosłość konsolidacji przemysłu i pożytek tworzenia zrzeszeń, koordynujących handlową działalność fabryk.

Na tle ogólnej depresji gospodarczej — uruchomienie nowej placówki przemysłowej niewątpliwie posiada dodatnie znaczenie, jako prze-błysek optymistycznej orientacji i zapowiedź lepszej konjunktury.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od dn. 15 do 30 listopada r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach traktatowych:

zbadał listę żądań ustrjackich w zakresie obniżenia stawek polskiej taryfy celnej na artykuły chemiczne i sformułował opinię w tej sprawie, złożył w Min. Przemysłu i Handlu postulaty eksportowe przemysłu chemicznego, w związku z rewizją traktatu handlowego z Italją.

W sprawach celnych:

przedstawił Min. Skarbu i Min. Przemysłu i Handlu wnioski w sprawie taryfikacji szeregu towarów chemicznych w nowej taryfie celnej.

W sprawach celnych i traktatowych:

przeprowadził narady z przedstawicielami firm: Centralnego Biura Sprzedaży Obuwia Gumowego, Sp. Akc. „Strem”, Sp. Akc. „Rędzi-ny”, Sp. Akc. „J. Franaszek”, Sp. Akc. „Cerata”, Państw. Wytwórni Prochu w Zagożdżonie, Sp. Akc. „Przemysł Chemiczny — Boruta”, Sp. Akc. „Wola Krzysztoporska”, Sp. Akc. „Zakłady Chemiczne w Winnicy”.

W sprawach eksportowych:

zbadał możliwości rozszerzenia eksportu wyrobów chemicznych do Jugosławii na zasadzie umów kompensacyjnych,

z badał możliwości rozszerzenia dostaw do Bułgarii i Egiptu,

spowodował złożenie szeregu ofert na wywóz do Palestyny i U. S. A.,

wystąpił o zawarcie transakcyj kompensacyjnych z Brazylią.

W sprawach kolejowych:

badał sprawę taryfy konkurencyjnej przez porty polskie dla kauczuku i obuwia gumowego, wystąpił w sprawie obniżenia kosztów przewozu pozostałości kotłowych po destylacji smoły węglowej i olejów,

wystąpił o obniżenie kosztów przewozu superfosfatu, kw. siarkowego i fosforytów,

wystąpił w sprawie zreformowania taryf w zakresie produktów przemysłu olejarskiego,

wystąpił w sprawie taryfy eksportowej dla chloru,

wystąpił o rozszerzenie brzmienia taryfy wyjściowej dla związków azotowych,

wystąpił o obniżenie kosztów przewozu smoły węglowej przy wywozie,

wystąpił o sprolongowanie szeregu taryf wyjątkowych, znajdujących się w aneksie do części II K. T., wygasających z dn. 31/XII 1932,

wydał opinię w sprawie zreformowania taryf wyjściowych dla sody,

wystąpił w sprawie obniżenia kosztów przewozu węgla drzewnego.

W sprawach nowych działów produkcji:

zainicjował zbadanie możliwości podjęcia w Polsce fabrykacji bieli satynowej,

udzielił kilku firmom porad w zakresie uruchomienia nowych działów produkcji chemicznej.

W sprawach handlu wewnętrznego:

z badał zaopatrzenie rynku w octan wapnia produkcji krajowej i stwierdził całkowite nasylenie nim rynku wewnętrznego.

W sprawach ogólnych:

przedstawił kandydatów na ławników i zastępców w Sądach Pracy i w Sądzie Okręgowym w Warszawie.

KRONIKA

Dn. 22 listopada r. b. odbyło się posiedzenie Sekcji Nawozowej Związku Przemysłu Chemicznego. Wobec ustąpienia p. Inż. Płatowskiego ze Sp. Akc. Eksploatacji Soli Potasowych i złożenia tem samem przez niego mandatu przewodniczącego Sekcji Nawozowej — na stanowisko to powołano jednogłośnie p. Inż. Czesława Benedeka.

Dn. 23 listopada r. b. odbyło się pierwsze posiedzenie podkomisji normalizacji mydła Komisji Technologji Chemicznej P. K. N. Zebrani szczegółowo przedyskutowali i przyjęli w zasadzie część projektu, dotyczącą właściwości mydła twardego rdzeniowego. Uzgodnienie nie nastąpiło tylko co do zawartości tłuszczów w mydle, przyczem zarysowały się 2 opinie; ostateczne zdecydowanie sprawy, czy zawartość tłuszczu należy określić na 60%, czy na 63% — pozostawiono Komisji Technologji Chemicznej. Metody badania mydła mają być ponownie przepracowane, zaś wynik tych prac będzie przedmiotem obrad następnego zebrania.

Dn. 28 listopada r. b. odbyło się posiedzenie Sekcji Eksportowej Związku Przemysłu Che-

micznego, poświęcone sprawom rokowań o traktat handlowy z Austrią i Włochami. Jednocześnie omawiane były sprawy kompensacyjne, w związku z możliwościami zawarcia transakcyj z Jugosławią, Bułgarią i Węgrami. Z uwagi na wielkie zainteresowanie transakcjami kompensacyjnymi, postanowiono nawiązać bliższy kontakt z Towarzystwem Handlu Kompensacyjnego.

NOWE ROZPORZADZENIA

W Dz. Ust. Nr. 100 z dnia 15 listopada r. b. ukazało się pod poz. 849 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu, oraz Rolnictwa z dn. 28 października 1932 r. w sprawie częściowej zmiany taryfy celnej.

Omówienie tego rozporządzenia podajemy w artykule wstępnym.

W Dz. Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 61 ogłoszone zostały następujące zmiany taryfy kolejowej: Przy obliczaniu przewoźnego za przesyłki węgla drzewnego stosowana będzie kl. c wagonowa, przytem obliczenie odbywać się będzie za wagę rzeczywistą, najmniej za 10.000 kg. Rozporządzenie to wprowadza istotną zmianę, gdyż w 15-tonnowym wagonie mieści się zaledwie 7 — 8 tonn węgla drzewnego, obliczenie natomiast dokonywane było za 15 tonn.

W załączniku III skreślono naftalin oczyszczony, destylowany, sublimowany i t. d., zniesiono więc obowiązek dopłacania 10% -owego dodatku przewoźnego za przewóz w wagonach krytych.

Taryfę wyjątkową B. 8 rozszerzono na nasiona soi w stanie naturalnym, przewóz więc tego surowca do fabryk tłuszczowych odbywać się będzie obecnie na zasadach ulgowych. Jednocześnie włączono do tar. PB3 nasiona kopry i palmowe.

Obniżono taryfę wyjątkową E.6 dla olejów impregnacyjnych, przyczem ładunki idące przez granice suche opłacać będą kl. 13, natomiast ładunki idące przez porty polskie — kl. 14.

Taryfa wyjątkowa F.1 dla soli przemysłowej rozszerzono na stację Szczygłowiec.

W Monitorze Polskim Nr 272 z dn. 26 listopada r. b. ukazał się pod poz. 317 okólnik Min. Skarbu z dn. 20 października 1932 w sprawie odprawy celnej specyfików farmaceutycznych.

Okólnik ten zwraca szczególną uwagę na to, że niedozwolone do obrotu w kraju specyfiki farmaceutyczne, sprowadzane w niewielkich ilościach przez ap'leki, mogą być wypuszczane przez Urzędy Celne dopiero po uzyskaniu specjalnych zezwoleń Min. Skarbu.

ECHA

* Z okazji święta listopadowego zostali odznaczeni następujący działacze na polu przemysłu chemicznego: Złotym Krzyżem Zasługi — Rudolf Dobrzański, dyrektor fabryki „Iskra i Karmański“ w Krakowie i Franciszek Karpiński, obaj za zasługi na polu pracy społecznej; inż. Włodzimierz Bobrownicki, inż. Jan Brochocki, inż. Juliusz Broy, inż. Józef Kaczorowski, inż. Bronisław Kobylański, inż. Hugo Trzebicki, inż. Walter Unger, wszyscy za zasługi około rozwoju Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie. Ponadto, za te same zasługi został przyznany Srebrny i Brązowy Krzyż Zasługi kilku urzędnikom, majstrom i robotnikom z Chorzowa.

Wszystkim odznaczonym składamy najlepsze pozdrowienia.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.	Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	" solny 19°/21° Bé	12,25 "
" " czysty 99%	300 "	" octowy techn. 30%	100 "
* Amonjak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,48 "	" rogowa 13/14% N ₂	— "
" granulowany za 1 kg % N ₂	1,63 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
Azotan amonu	100 "	" czysty w łuskach	52,50 "
Azotyn sodowy	120 "	Octan sodu	120 "
Benzol handlowy 90%	80 "	" ołowiu	215 "
" czysty	92 "	Oleina zwierzęca destylat	210 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	" " saponifikat	200 "
* Boraks	110—125 "	Oleum 20%	19,24 "
Chlorek cynku 50° Bé	40 "	Olej lniany	125 "
Chlorek wapna bielący	36 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Chloroform czysty	800 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	9,75 "
" " „pro narcosi”	1,800 "	Smoła preparowana	17,50 "
Eter siarkowy	390 "	Saletra potasowa	130 "
* Fenol czysty	265 "	Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 "
Formalina 40%	270 "	Siarczan amonu	28,40 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	275 "	* Siarczan miedzi	110—125 "
" techniczna 85/88%	175 "	* Siarczek sodu 60/62%	60 "
* Karbid granulowany	75 "	Soda amonjalkalna	25 "
Karbolinum	29,75 "	" kaustyczna	60 "
Klej kostny	205 "	Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Klej skórny	260 "	Stearyna	185 "
Krezol	128 "	Superfosfat 16%	9,28—9,92 "
* Kwas azotowy 36° Bé w przel. na 100% HNO ₃	100 "	Toluol czysty	105 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "	Żelatyna techn.	400 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Bednar ska 2, tel. 659-99.	„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA", Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„PABJANICKIE TOWARZYST- WO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO", Pabjanice, tel. Łódź 21-86.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER" Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm. Henryków 5. Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM", Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Smoła pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjalkalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW", Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
„PABJANICKIE TOWARZYST- WO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO", Pabjanice, tel. Łódź, 21-86.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
		Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 GRUDNIA 1932 ROKU

FABRYKA CHORZOWSKA W R. 1931/32

Ogłoszone zostało sprawozdanie Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie za rok operacyjny 1931/32. Okres sprawozdawczy obejmuje 15 miesięcy działalności fabryki—od dn. 1 stycznia 1931 do dn. 31 marca 1932. Długi okres bilansowy powstał wskutek zmian w sposobie liczenia roku operacyjnego: mianowicie, okres operacyjny, pokrywający się dotychczas z rokiem kalendarzowym, obejmować obecnie będzie czas odpowiadający okresom budżetowym państwowym, t. j. od 1 kwietnia każdego roku.

Cała działalność w okresie sprawozdawczym przystosowana była do ciężkich warunków gospodarczych. Trudne położenie przemysłu azotowego odnosi się zresztą nie tylko do stosunków polskich, lecz również międzynarodowych, gdyż przemysł azotowy w okresie dobrej konjunktury rozwijano w nadmiernie szybkim tempie. Pewne uregulowanie interesów wytwórczości azotowej miało miejsce w wyniku zorganizowania międzynarodowego porozumienia azotowego w r. 1930. Jednak w połowie 1931 r. porozumienie to przestało obowiązywać i zaczął się ponownie okres silnej konkurencji, przedewszystkiem na rynkach eksportowych. Jeżeli ten stan rzeczy nie ulegnie zmianie, to niewątpliwą jego konsekwencją będzie usunięcie słabszych jednostek produkcyjnych, które współzawodnictwa nie wytrzymają.

Całkowita produkcja azotu związanego wyniosła w Chorzowie w ciągu sprawozdawczych 15-tu miesięcy 18.895 tonn, co w stosunku rocznym stanowi 15.116 tonn. Ponieważ zdolność produkcyjna Chorzowa wynosi 38.000 tonn azotu w azotniaku i 9.000 tonn w amonjaku, przeto osiągnięto zaledwie 32% wykorzystania instalacji fabrycznych. Starając się jednak utrzymać w możliwie największym ruchu aparaturę, uruchomiono w r. 1931/32 produkcję dwóch nowych nawozów mieszanych: wapnamonu i tomasyny azotniakowej. Ponadto uruchomiono kilka nowych działów produkcji połączeń azotowych do celów technicznych. Nowe chorzowskie produkty techniczne bądź wogóle nie były dotychczas w Polsce wytwarzane, jak saletra potasowa, rafinowana saletra sodowa, chemicznie czysta woda amonjakalna, bądź też produkcja ich była niewystarczająca; do tych ostatnich produktów należy salmjak krystaliczny i sublimowany oraz węglan amonu.

Produkcja ważniejszych związków azotowych w ciągu kilku lat ostatnich zestawiona jest w poniższej tablicy. Badając poszczególne jej liczby, należy ciągle pamiętać, że poprzednie lata obejmują 12 miesięcy, gdy ostatnia kolumna dotyczy 15-miesięcznego okresu 1931/32.

	1929	1930	1931	1931/32
	w t o n n a c h			
Azotu związanego	37.000	23.765	14.818	18.995
Azotniaku	163.320	84.114	35.765	44.219
Saletry sodowej	655	7.372	8.465	10.114
Saletry amonowej	5.612	4.152	2.687	3.145
Kwasu azotowego w HNO ₃	728	335	222	247
Salmjaku	—	—	261	364
Węglanu amono- wego	—	—	113	171

Pomimo znacznego zmniejszenia produkcji, nieuchronne przemiany wysokości kosztów własnych nie były zbyt wielkie, zaś ilość związanego azotu na przepracowaną dniówkę przy produkcji azotniaku wyniosła: w r. 1928 — 87,9 kg, w r. 1929 — 91,9 kg, w r. 1930 — 84 kg, w r. 1931 — 75,6 kg.

Sprzedaż azotniaku wyniosła w okresie 1931/32 — 53.182 tonny, gdy w r. 1930 — 81.530 tonn, zaś w r. 1929 — 137.617 tonn. Wszelkie nowe inwestycje zostały w okresie 1931/32 wstrzymane.

Bilans na dzień 31 marca 1932 wykazuje zysk w wysokości 876.830 zł., gdy w r. 1929 wyniósł 11.247.320 zł. Z zysku tego nie uskutecznilo żadnych wpłat gotówką do Skarbu Państwa, gdy wpłaty te w r. 1929 wyniosły 1.821.841 zł.

Sprawozdanie nie przewiduje polepszenia sytuacji w najbliższym roku operacyjnym. Sprzedaż nawozów jest o wiele mniejsza od zapotrzebowania faktycznego, zaś powszechnie znane położenie rolnictwa nie pozwala spodziewać się wzrostu zużycia nawozów sztucznych w najbliższym czasie. W sytuacji finansowej Chorzowa sprawozdanie przewiduje pewną poprawę, wskutek przeprowadzenia znacznych oszczędności w wydatkach stałych, oraz czasowego zatrzymania produkcji azotniaku do chwili zlikwidowania zapasów.

III ZJAZD CHEMIKÓW POLSKICH

III Zjazd Chemików Polskich, organizowany przez Polskie Towarzystwo Chemiczne, odbędzie się we Lwowie w dn. 24, 25 i 26 czerwca 1933. Podobnie, jak na poprzednich zjazdach (pierwszy odbył się w Warszawie w r. 1922, drugi w Poznaniu w r. 1929) przedmiotem obrad będą zagadnienia chemii teoretycznej, technologii chemicznej i nauczania chemii. Członkiem Zjazdu może być każdy, interesujący się powyższymi zagadnieniami. Termin nadsyłania zgłoszeń oraz referatów pod adresem Polskiego Towarzystwa Chemicznego (Warszawa, Polna 3, Politechnika) upływa dn. 1 marca 1933.

Niema potrzeby uzasadniać wielkiego znaczenia zjazdów chemicznych — zarówno dla nauki jak dla przemysłu. Zjazdy takie w sprzyjających warunkach powinny się odbywać co roku, w kraju naszym — z uwagi na znane powszechnie okoliczności — zwoływanie są rzadziej. Tem więcej przeto każdy zjazd chemików witany jest przez przemysł i naukę z żywą radością, pozwala bowiem wykazać nasz dorobek intelektualny na polu chemii czystej i stosowanej, stanowiąc niezmiernie cenną kontrolę naszych postępów. Polskie Towarzystwo Chemiczne — jak prawie wszystkie w Polsce instytucje naukowe — nie dysponuje żadnymi nieomal kapitałami. Wprawdzie fundusze, niezbędne do organizacji zjazdu, nie są wielkie i nie przekraczają w preliminarzu 15.000 złotych. Jednak Towarzystwo nie jest w stanie pokryć nawet tej sumy i musi zwrócić się do przemysłu o odpowiednie subsydjowanie Zjazdu. Zarząd Związku Przemysłu Chemicznego powziął odpowiednią uchwałę na posiedzeniu w dn. 9 grudnia r. b., wzywając poszczególne przedsiębiorstwa chemiczne do wpłacania subwencji na powyższe cele.

Fabryki chemiczne, pragnące przyczynić się finansowo do organizacji III Zjazdu Chemików Polskich, zechcą składać subsydia na ręce Związku Przemysłu Chemicznego.

PRZEMYSŁ I ROLNICTWO

Z niezmiernie interesującej i zasługującej na sumienne przestudjowanie broszury Prof. S. J. Okolskiego p. t. „Przemysł i rolnictwo”, podajemy następujące charakterystyczne liczby, dotyczące tych dwu dziedzin polskiego gospodarstwa narodowego.

Dochód społeczny Polski w r. 1928/29 wyniósł: dla rolnictwa 9 miliardów złotych, dla przemysłu 6, 9 miliardów złotych, dla handlu 2,9 miliardów złotych. Wymiana z zagranicą w r. 1930 wykazuje saldo dodatnie w artykułach rolnych w wysokości 695 milionów złotych, saldo ujemne w wyrobach przemysłowych w wysokości 508 milionów złotych.

Najciekawsze jest jednak wyliczenie, dotyczące stosunku wartości surowców i materiałów przemysłowych zużytych w rolnictwie — do kosztów własnych wytwórczości rolnej. Stosunek ten wyraża się cyfrą 14,7%. Jeżeliby przeto ceny przemysłowe spadły nawet o 20% — co jest już spadkiem bardzo znacznym — wówczas odbiłoby się to zaledwie w 3% na koszcie własnym wytwórczości rolnej. Wynika stąd, że je-

żeli dziś ceny płodów rolnych wynoszą ok. 60% ceny opłacalnej, to owe kilka procent w stosunku do 40% jakie należałoby osiągnąć nie odgrywa roli decydującej; w każdym zaś razie stwierdza, że samą tylko niższą cen artykułów przemysłowych niepodobna osiągnąć rentowności rolnictwa.

WSRÓD KSIAŻEK

Popularyzacja nauk i opierających się na nich postępów technicznych jest zadaniem niezmiernie wdzięcznym, pomimo że staje się coraz trudniejszym. Przyczyną tego jest obecny, bardzo wysoki poziom nauki i techniki, wskutek czego stopniowy dalszy rozwój i postęp odbywa się również na bardzo wysokim poziomie, daleko odbiegającym od tego, jaki dać może przeciętne wykształcenie, i wymagającym nieraz stosowania pomocniczych dyscyplin, jak matematyki, termodynamiki, skomplikowanych wykresów etc. O ile łatwiejsze zadanie mieli jeszcze przed ćwierćwieczem znani popularyzatorzy chemii naukowej i stosowanej, że wspomnę tylko znane go autora popularnych podręczników, Lazara Kohna, błyskotliwego, a jednocześnie głębokiego feljetonistę chemicznego, redaktora tygodnika „Promoteusz”, nieporównanego Otto N. Witta, redaktora „Wszechświata” Bronisława Znatowicza i innych.

I dlatego z wielkim zadowoleniem i uznaniem należy zarejestrować ukazanie się zbiorku 9-ciu wykładów w popularnym, przytem bardzo udatnym i ciekawym ujęciu zagadnień chemicznych i technologicznych, które inż. Tadeusz Zamowski wydał pod tytułem „Za kulisami współczesnej chemii”.

Byłoby niezmiernie pożądanym, ażeby autor, stojący blisko rozwoju polskiego przemysłu chemicznego, nie poprzestał na tej pracy i nadal — jak sam w swoim wstępie pisze — w wolnych chwilach kontynuował „naukopisarstwo”, jako bardzo wdzięczną i nie dla wszystkich dostępną stronę popularyzacji nauki i technologii chemicznej. Zobowiąże tem niewątpliwie i szeroki ogół czytelników, których popularne dziełko zapewne sobie zdobędzie, jak również sfery naukowe i przemysłowe, którym na popularyzacji ich nauki i techniki wśród najszerszych sfer w wysokim stopniu zależeć powinno.

Dr. J. L.

Zeszyt 11 „Przeglądu Organizacji” z listopada roku bieżącego poświęcony jest wyłącznie zagadnieniu naukowej organizacji w przemyśle chemicznym. Zwracając szczególną uwagę wszystkich przedsiębiorstw chemicznych na to pożyteczne i celowo zredagowane wydawnictwo, podajemy spis ważniejszych tematów, omówionych we wskazanym zeszycie „Przeglądu Organizacji”: organizacja zakupów, magazynowanie materiałów, obliczanie kosztów własnych, przebieg i kontrola procesów fabrykacyjnych, produkcja ciągła, gospodarka cieplna, normalizacja aparatury, tayloryzacja laboratoriów, higiena pracy, psychotechnika. Artykuły te obejmują całość spraw naukowej organizacji w przemyśle chemicznym i stanowią bardzo cenny i interesujący przyczynek do zagadnień racjonalizacji wytwórczości chemicznej.

Wyszła z druku obszerna broszura Jana Iwasiewicza „Warunki pracy i życia robotników w Rosji Sowieckiej”. Praca ta oświetla najważniejsze problemy socjalne współczesnej Rosji i stara się w sposób obiektywny dać pogląd na sytuację gospodarczą i warunki bytu robotników Związku Socjalistycznych Republik.

W formie odbitki z czasopisma „Hutnik” ukazała się interesująca praca Janusza Ignaszewskiego „Światowe hutnictwo żelaza w obliczu katastrofy”. Po zbadaniu sytuacji szeregu krajów europejskich, autor dochodzi do wniosku, że jedyną drogą ratunku hutnictwa europejskiego jest zorganizowanie porozumienia międzynarodowego.

Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie przystąpiła do wydawania periodycznego Biuletynu Informacyjnego, który ukazywać się będzie 15 każdego miesiąca. Zadania Biuletynu są wyłączenie informacyjne i mają nie kolidować z zakresem właściwym prasie gospodarczej, zarówno tygodniowej jak codziennej. Zeszyt pierwszy Biuletynu obejmuje 89 stron pisma maszynowego i zajmuje się omówieniem najważniejszych spraw, jakie były przedmiotem prac Izby w czasie od 15 września do 15 listopada r. b.

Ogłoszona została interesująca broszura Dr. Inż. Edwarda Natanson „O zagadnieniu kartelowem”. Autor — wytrawny i doświadczony działacz przemysłowy, rozważając to zagadnienie, wskazuje że syndykaty mają przed sobą niezmiernie doniosłe i twórcze zadania, które podzielić można na trzy główne grupy: stabilizacja cen, eksport i porozumienia międzynarodowe, obniżenie kosztów własnych.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od dn. 1 do 15 grudnia r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach traktatowych:

złożył opinię w sprawie listy żądań austriackich w zakresie zniżek polskiej taryfy celnej, sformułowanych przez Austrię niezależnie od żądań preferencyjnych,

złożył ogólną opinię w sprawie żądań włoskich w zakresie zniżek traktatowych nowej polskiej taryfy celnej.

W sprawach celnych:

złożył wnioski w sprawie wydzielenia kontyngentów przywozowych na celofan z pośród ogólnego kontyngentu na galanterję pospolitą.

W sprawach celnych i traktatowych:

przeprowadził narady z przedstawicielami firm: Fabryki Płyt i Papierów Fotogr. „Alfa”, Fabr. Wyrobów Gum i Azbest. „Leonowit”, Sp. Akc. „J. D. Potoka Synowie”, Sp. Akc. „Radocha”.

W sprawach ogólnych:

wziął udział w plenarnym posiedzeniu Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie, gdzie Dyrektor Związku wygłosił referat o kapitalizacji.

KRONIKA

Dn. 9 grudnia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym postanowiono:

przyjąć w poczet członków Związku Przemysłu Chemicznego fabrykę farb Jan Krause, Sp. z ogr. odp., w Andrespolu,

poprzeć starania Polskiego Towarzystwa Chemicznego wśród przedsiębiorstw przemysłowych o subwencjonowanie III Zjazdu Chemików Polskich w czerwcu r. 1933 we Lwowie,

delegować do Państwowej Rady Kolejowej p. A. Barszczewskiego, w charakterze przedstawiciela Związku,

następne posiedzenie Zarządu zwołać na dzień 19 stycznia 1933 — z uwagi na zajęcie poprzednich czwartków stycznia posiedzeniami Polskiego Towarzystwa Chemicznego,

przyjąć do wiadomości, że Rada Opiekuńcza Państwowej Szkoły Przemysłowo-Chemicznej ukonstytuowała się w składzie: p. Dr. Z. Martynowicz — przewodniczący, p. Inż. F. Wiślicki i p. Inż. Świętochowski — vice-przewodniczący, p. Inż. W. Sommer — sekretarz.

Przystępując do opracowania sprawozdania z działalności Związku Przemysłu Chemicznego za r. 1932, Związek rozesłał do przedsiębiorstw chemicznych kwestionariusze, dotyczące zaktualizowania danych o poszczególnych firmach. Dane te powinny być nadesłane do końca roku bieżącego, gdyż w przeciwnym razie nie będą mogły znaleźć uwzględnienia w Sprawozdaniu Związku.

W związku z ogłoszeniem nowej taryfy celnej, muszą być do niej również przystosowane przepisy celne. W szczególności zrewidować należy postanowienia, dotyczące tabeli tarowej oraz wykazu towarów, dopuszczonych do odprawy celnej w urzędach II klasy; dopuszczonych do rewizji w wolnych składach celnych; przywożonych na statkach o pojemności do 50 tonn netto; dopuszczonych do bezpośredniego przeładunku ze statków do wagonów. Wnioski w tej sprawie należy zgłaszać do dn. 1 lutego 1933 pod adresem Związku Przemysłu Chemicznego.

• NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 108 z dn. 7 grudnia r. b. ukazało się pod poz. 890 Rozporządzenie Ministrów Rolnictwa i Reform Rolnych, Przemysłu i Handlu oraz Spraw Wewnętrznych o sprzedaży nawozów sztucznych.

Rozporządzenie to zawiera przepisy wykonawcze do ustawy o nawozach sztucznych z dn. 12 marca 1932 i wchodzi w życie dn. 7 stycznia 1933, z wyjątkiem postanowień o napisach na opakowaniu, które wchodzi w życie dn. 1 kwietnia 1933.

ECHA

* W roku bieżącym zasłużona firma M. Leszczyński i Ska, Fabryka Chemiczna, Sp. Akc. w Warszawie kończy 60-ty rok istnienia przedsiębiorstwa. Składamy serdeczne życzenia dalszego najpomyślniejszego rozwoju doskonale prowadzonej i cieszącej się szerokim uznaniem placówce przemysłu chemicznego.

NOTOWANIA CEN WAZNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	450 zł.	Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	" solny 19°/21° Bé	12,25 "
" " czysty 99%	300 "	" octowy techn. 30%	100 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,48 "	" rogowa 13/14% N ₂	— "
" granulowany za 1 kg % N ₂	1,63 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
Azotan amonu	100 "	" czysty w łuskach	52,50 "
Azotyn sodowy	120 "	Octan sodu	120 "
Benzol handlowy 90%	80 "	" ołowiu	215 "
" czysty	92 "	Oleina zwierzęca destylat	210 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	" saponifikat	200 "
* Boraks	110—125 "	Oleum 20%	19,24 "
Chlorek cynku 50° Bé	40 "	Olej lniany	125 "
Chlorek wapna bielący	36 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Chloroform czysty	800 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych	9,75 "
" " „pro narcosi”	1,800 "	za 1 kg	17,50 "
Eter siarkowy	390 "	Smola preparowana	130 "
* Fenol czysty	265 "	Saletra potasowa	100 "
Formalina 40%	270 "	Saletra sodowa podwójnie rafinowana	28,85 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	275 "	Siarczan amonu	110—125 "
" techniczna 85/88%	175 "	* Siarczek miedzi	60 "
* Karbid granulowany	75 "	* Siarczek sodu 60/62%	25 "
Karbolinum	29,75 "	Soda amonjakalna	60 "
Klej kostny	205 "	" kaustyczna	7,00 "
Klej skórny	260 "	Sól glauberska krystaliczna	185 "
Krezol	128 "	Stearyna	9,28—9,92 "
* Kwas azotowy 36° Bé w przel. na 100% HNO ₃	100 "	Superfosfat 16%	105 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "	Toluol czysty	400 "
		Zelatyna techn.	

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSYMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Bednar- ska 2, tel. 659-99.	„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA", Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM", Warszawa. Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM", Warszawa. Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„PABJANICKA SPÓŁKA AKCYJ- NA PRZEMYSŁU CHEMICZNE- GO", Pabjanice, tel. Łódź, 121-86.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER" Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm. Henryków 5. Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM", Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
„PABJANICKA SPÓŁKA AKCYJ- NA PRZEMYSŁU CHEMICZNE- GO", Pabjanice, tel. Łódź, 121-86.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30. Zelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11